

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 16 Οκτωβρίου 2013 (18.10)
(OR. en)**

14924/13

**PESC 1238
COPS 439
FIN 648
PE460**

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

του :	Συμβουλίου
της :	15ης Οκτωβρίου 2013
προς:	τις αντιπροσωπείες

Θέμα:	Κύριες πτυχές και βασικές επιλογές της ΚΕΠΠΑ (σημείο Z παράγραφος 43 της Διοργανικής Συμφωνίας της 17ης Μαΐου 2006) - 2012 - Ετήσια έκθεση της Υπάτης Εκπροσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
-------	---

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπείες το έγγραφο «Κύριες πτυχές και βασικές επιλογές της ΚΕΠΠΑ (σημείο Z παράγραφος 43 της Διοργανικής Συμφωνίας της 17ης Μαΐου 2006) - 2012 - Ετήσια έκθεση της Υπάτης Εκπροσώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο», όπως εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 15 Οκτωβρίου 2013.

**ΚΥΡΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΗΣ ΚΕΠΠΑ
(ΣΗΜΕΙΟ Ζ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 43 ΤΗΣ ΔΙΟΡΓΑΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ
ΤΗΣ 17ΗΣ ΜΑΪΟΥ 2006) - 2012**

1. ΜΕΡΟΣ Ι: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ 2012	5
A. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ	12
1. ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ, ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΑΒΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.....	12
1.1. ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ	14
1.2. ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ	18
1.3. ΑΡΑΒΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ, ΙΡΑΝ & ΙΡΑΚ	27
1.4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	30
2. ΡΩΣΙΑ, ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ	33
2.1. ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ	33
2.2. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ (ΑΕΣ) – ΠΟΛΥΜΕΡΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ	36
2.3. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ (ΑΕΣ) – ΔΙΜΕΡΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ	38
2.4. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ	46
3. ΔΥΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	47
4. ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΟΕΥΡΩΠΑΙΟΙ ΓΕΙΤΟΝΕΣ.....	55
4.1. ΤΟΥΡΚΙΑ	55
4.2. ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.	57
5. ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ.....	59
5. 1. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ	60
5.2. ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ	64
5.3. ΝΟΤΙΑ ΑΣΙΑ	67
5.4. ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ	70
6. ΑΦΡΙΚΗ	73
6.1. ΕΕ-ΑΕ	73
6.2. ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ	75
6.3. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ	78
6.4. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ	81
6.5. ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΑΦΡΙΚΗ	84

7.	ΑΜΕΡΙΚΗ.....	87
7.1.	ΗΠΑ ΚΑΙ ΚΑΝΑΔΑΣ.....	87
7.2.	ΝΟΤΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗ.....	89
B.	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΠΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ.....	95
1.	ΜΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ (ΟΜΚ) ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΟΥΣ/ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ ΟΠΛΩΝ	95
1.1.	ΜΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΟΜΚ.....	96
1.2.	ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ ΟΠΛΑ.....	100
2.	ΠΡΟΛΗΨΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ	102
3.	ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ.....	103
4.	ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΕΓΚΛΗΜΑ	106
5.	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ	107
6.	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	107
7.	ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ.....	109
8.	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΥΔΑΤΟΣ.....	110
Γ.	ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΕ ΜΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ ΠΟΛΥΜΕΡΗ ΤΑΞΗ	111
1.	ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ.....	111
2.	ΟΑΣΕ.....	113
3.	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.....	114
Δ.	ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	115
Ε.	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΚΠΑΑ	128
1.	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ.....	129
1.1.	Βασικές αντιλήψεις για τις δραστηριότητες της ΚΠΑΑ.....	129
1.2.	Στρατιωτικές και μη στρατιωτικές δυνατότητες.....	130
1.3.	Διδάγματα και βέλτιστες πρακτικές στη στρατιωτική και τη μη στρατιωτική συνιστώσα της ΚΠΑΑ.....	133
1.4.	Εκπαίδευση και ασκήσεις.....	134

2.	ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	135
2.1.	Συνεργασία με εταίρους στη διαχείριση κρίσεων	135
2.2.	Διεθνείς Οργανισμοί	136
2.3.	Δορυφορικό Κέντρο της ΕΕ (ΔΚΕΕ)	138
3.	ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ	139
2.	ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΚΕΠΠΑ 2012	140
3.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Προϋπολογισμός ΚΕΠΠΑ για το 2012	1
4.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Επισκόπηση νομικών πράξεων στον τομέα ΚΕΠΠΑ (κυρώσεις) 2012	1
5.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Δηλώσεις και ανακοινώσεις που εκδόθηκαν το 2012	1

ΜΕΡΟΣ Ι: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ 2012

Εισαγωγή

Το 2012 ήταν ένα σημαντικό έτος για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) της ΕΕ, πράγμα που αποδεικνύει την προστιθέμενη αξία των νέων μέσων της Λισαβόνας για την αντιμετώπιση των πλέον πιεστικών προκλήσεων της εξωτερικής πολιτικής. Από τη δύσκολη μεταπολιτευτική διαδικασία στον αραβικό κόσμο έως τα γεγονότα του Σαχέλ, από την υιοθέτηση της στρατηγικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα έως τις ενωσιακές αποστολές εκλογικών παρατηρητών, η ΕΕ συντόνισε την απάντησή της με πραγματικά συνολικό τρόπο, αναπτύσσοντας ευρύ φάσμα μέσων - ΚΕΠΠΑ και εκτός ΚΕΠΠΑ¹ - ενισχύοντας τις διπλωματικές της προσπάθειες με αποστολές Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) επί τόπου και επικεντρώνοντας την ανθρωπιστική και αναπτυξιακή βοήθειά της σε όσους έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη, συνεργαζόμενη, παράλληλα, με τοπικούς και περιφερειακούς εταίρους, προκειμένου να εξασφαλίζεται πρόοδος προς την επίτευξη ειρήνης και ευημερίας.

Καθόλη τη διάρκεια του 2012, η Υπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για την Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφαλείας/Αντιπρόεδρος της Επιτροπής (ΥΕ/Αντιπρόεδρος), Catherine Ashton, και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) σε συντονισμό με αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής μερίμνησαν ώστε η ΕΕ να έχει πραγματικά συνολικό αποτέλεσμα στο έργο της, υποστηρίζοντας τη δημοκρατία και την ανάπτυξη από τη Μιανμάρ/Βιρμανία στην Ασία έως τη Σομαλία στο Κέρας της Αφρικής και επιχειρώντας να βοηθήσει κοντινούς γείτονες (Ουκρανία και Βόρεια Αφρική) καθώς και εταίρους σε απώτερες περιοχές, όπως στην Αϊτή και στο Πακιστάν. Για να μπορέσει να το κάνει αυτό, η ΕΕ επιδόθηκε σε εντατικότερη συνεργασία με τους στρατηγικούς της εταίρους ούτως ώστε να διαμορφωθούν κοινές αντιλήψεις όσον αφορά τις σημερινές απειλές και προκλήσεις και να σχεδιαστούν αμοιβαίως αποδεκτές απαντήσεις. Σε μια χρονική στιγμή που ο πειρασμός της εσωστρέφειας στην Ευρώπη είναι προφανής, η ΕΥΕΔ, συνεργαζόμενη στενά με την Επιτροπή, τα 27 κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συνέβαλε στο να διατηρήσει η ΕΕ την παγκοσμίως περίοπτη θέση της και να εξακολουθήσει να αποτελεί αξιόπιστο εταίρο παλαιών και νέων συμμάχων.

¹ Για να αποτυπωθεί η προσέγγιση αυτή, η ανά χείρας έκθεση περιλαμβάνει έναν αριθμό εκτός ΚΕΠΠΑ μέσων και πολιτικών, όπως η αναπτυξιακή βοήθεια, η βοήθεια για το εμπόριο και η ανθρωπιστική βοήθεια, οσάκις τούτο κρίνεται σκόπιμο και χρήσιμο προκειμένου να δοθεί πληρέστερη εικόνα της εξωτερικής δράσης της ΕΕ.

Η συμβολή της ΕΕ στην παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια είναι ιδιαίτερα προφανής σε διάφορους τομείς. Πρώτον, χειριζόμαστε ευρύ φάσμα μέσων για την αντιμετώπιση σημαντικών προκλήσεων της εξωτερικής πολιτικής στο πλαίσιο της «συνολικής» όπως την αποκαλούμε προσέγγισης. Αν και πολλοί επιδίωξαν να διαμορφώσουν μια τέτοια προσέγγιση την τελευταία δεκαετία, μόνο η ΕΕ διαθέτει τα μέσα - και μάλιστα σε επαρκή ισχύ - ώστε να της προσδώσει μόνιμο χαρακτήρα. Δεύτερον, συμμετέχουμε άμεσα – αναλαμβάνοντας συχνά ηγετικό ρόλο - σε ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις. Τρίτον, συνεργαζόμαστε στενά με διεθνείς και περιφερειακούς εταίρους – στους οποίους παρέχουμε υλική στήριξη - για την αντιμετώπιση περιφερειακών προκλήσεων όταν μόνο οι συλλογικές προσπάθειες μπορούν να αποδώσουν καρπούς – από την κλιματική αλλαγή και την αντιμετώπιση καταστροφών έως τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας. Στις 10 Δεκεμβρίου, απονεμήθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση το Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης ως σαφής αναγνώριση της άρρηκτης προσήλωσής μας στην παγκόσμια ειρήνη, συμφιλίωση, δημοκρατία και προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ορισμένα παραδείγματα πρόσφατων δράσεων της ΕΕ στους συγκεκριμένους τομείς φωτίζουν το θεματολόγιο του 2012:

Η δέσμευση της ΥΕ/Αντιπροέδρου για διευκόλυνση του μεταξύ Βελιγραδίου και Πρίστινας διαλόγου πέρυσι αλλά και κατά το 2013 έχει ήδη αποφέρει χειροπιαστά αποτελέσματα: επιτύχαμε συγκεκριμένη πρόοδο στο θέμα της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων (IBM) και τοποθετήσαμε αξιωματικούς συνδέσμους στο Βελιγράδι και την Πρίστινα, αξιοσημείωτο βήμα προς τα εμπρός για τους διαπραγματευομένους. Οι τακτικές συναντήσεις των Πρωθυπουργών καθώς και - για πρώτη φορά- η συνάντηση των Προέδρων Σερβίας και Κοσσυφοπεδίου* μας έδωσαν τη δυνατότητα να συζητήσουμε εκκρεμούντα θέματα με πνεύμα συνεργασίας. Ο διάλογος συνεχίστηκε το 2013 καταλήγοντας τελικά στην «Πρώτη συμφωνία αρχών που διέπουν την εξομάλυνση των σχέσεων» μεταξύ των μερών τον Απρίλιο του 2013.

* Η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την ΑΣΑΗΕ 1244/99 και τη γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου.

Η δέσμευση της ΕΕ για τη Σομαλία αποτελεί πολύ καλό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η ΕΕ αντιμετωπίζει όλες τις διαστάσεις μιας κρίσης εφαρμόζοντας ‘συνολική προσέγγιση’. Όταν επικυρώθηκε η Συνθήκη της Λισαβόνας, η Σομαλία βρισκόταν σε κρίση. Η πειρατεία είχε ταχέως εξαπλωθεί στα ανοικτά της χώρας, η σομαλική κυβέρνηση είχε σχεδόν ηττηθεί από την ένοπλη οργάνωση Al Shabab και εκατομμύρια ανθρώπων εστερούντο των πάντων. Σήμερα, μετά από συνολική προσπάθεια την οποία συντόνισε η ΕΥΕΔ και η οποία περιλάμβανε μέτρα ΚΕΙΠΙΑ και εκτός ΚΕΙΠΙΑ, όπως μια ναυτική και μια εκπαιδευτική αποστολή, συμμετοχή διπλωματών, παροχή συνδρομής στα γειτονικά κράτη της Σομαλίας καθώς και ανθρωπιστική βοήθεια, η εικόνα άλλαξε άρδην. Τα κρούσματα πειρατείας στα ανοικτά της χώρας μειώθηκαν κατά 95%. Η σομαλική κυβέρνηση κατόρθωσε να απωθήσει τις ένοπλες ομάδες και να ανασυσταθεί ως δημοκρατικό σώμα για πρώτη φορά στην ιστορία της χώρας. Η ανάπτυξη αφορά πλέον την πλειονότητα των Σομαλών και η περιοχή είναι καλύτερα εξοπλισμένη ώστε να αποτρέπει, να συλλαμβάνει και να δικάζει τους πειρατές. Ο σομαλός Πρόεδρος εξήρε τη δέσμευσή μας, κατά την επίσκεψή του στις Βρυξέλλες και προσβλέπουμε στην εμβάθυνση της συνεργασίας με την κυβέρνηση και τους διεθνείς εταίρους. Για να εξασφαλιστεί η μελλοντική συνεργασία πρόκειται να συγκαλέσουμε διάσκεψη με θέμα το μέλλον της Σομαλίας.

Η δέσμευσή μας στο Μάλι επίσης αποτελεί παράδειγμα της συνολικής – και επιτυχούς – προσπάθειας της ΕΕ. Πριν ακόμη το πραξικόπημα στο Μάλι την άνοιξη του 2012 και την κατάκτηση του βόρειου Μάλι από δυνάμεις των Τουαρέγκ και των τζιχαντιστών, η ΕΕ ανέπτυξε ολοκληρωμένη περιφερειακή στρατηγική για την περιοχή του Σαχέλ με στόχους την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την εξασφάλιση σταθερότητας και βιώσιμης ανάπτυξης στο νευραλγικό αυτό σημείο της Αφρικής. Προκειμένου να αντιδράσει ταχέως στην ανάπτυξη γαλλικών δυνάμεων και στο ευμετάβολο της κατάστασης στο Μάλι, η ΕΕ επέσπευσε την ανάπτυξη ευρωπαϊκής αποστολής (EUTM) για την αναδιοργάνωση, την εκπαίδευση και την παροχή συμβουλών στις ένοπλες δυνάμεις της χώρας. Επίσης, παρακινήσαμε και βοηθήσαμε τις αρχές του Μάλι να καταρτίσουν χάρτη πορείας για την αποκατάσταση της δημοκρατίας και την επιδίωξη εθνικής συμφιλίωσης και παρείχαμε ανανεωμένη και προσαρμοσμένη δέσμη αναπτυξιακής και ανθρωπιστικής βοήθειας προς τη χώρα. Τέλος, στηρίξαμε την ECOWAS και την Αφρικανική Ένωση στην τοποθέτηση ειρηνευτικής δύναμης για διατηρηθεί η σταθερότητα στο Μάλι έως ότου αναπτυχθεί ειρηνευτική επιχείρηση του ΟΗΕ. Η πρόοδος επαφίεται στις αρχές της χώρας, πλην όμως το 2012 η ΕΕ αποδείχθηκε πρόθυμη και ικανή να παράσχει τη συνδρομή που απαιτείται για τη σταθεροποίηση της χώρας.

Καθόλη τη διάρκεια του 2012 η ΕΕ τάχθηκε, στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή υπέρ της απομάκρυνσης από την αυταρχική εξουσία σε Αίγυπτο, Τυνησία και Λιβύη. Η ΕΕ επιδίωξε κυρίως να εξασφαλιστούν ειδικές προσεγγίσεις για κάθε χώρα, όπως μεταξύ άλλων εντατικοποίηση της χρηματοδοτικής βοήθειας, προσφορά ισχυρότερων εταιρικών σχέσεων κινητικότητας και δρομολόγηση διαπραγματεύσεων για σφαιρικές και σε βάθος συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών. Καινοτόμο χαρακτηριστικό αυτής της προσέγγισης ήταν η δημιουργία ειδικών ομάδων καθοδηγούμενων από την ΥΕ/Αντιπρόεδρο και προωθούμενων από τον Ειδικό Εντεταλμένο της ΕΕ για την περιοχή της Νότιας Μεσογείου, προκειμένου να υποβοηθηθούν οι μεταπολιτευτικές διαδικασίες στην Αίγυπτο, την Ιορδανία και την Τυνησία. Συγκεντρώνοντας όλους τους συναφείς φορείς - μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, διεθνείς, περιφερειακούς, ιδιωτικούς και δημόσιους παράγοντες – οι ειδικές ομάδες συνέβαλαν σημαντικά βοηθώντας τις χώρες αυτές να σημειώσουν πρόοδο στην επίτευξη παγιωμένων μεταρρυθμίσεων και εκδημοκρατισμού.

Η σύγκρουση στη Συρία συνεχίστηκε με μεγαλύτερη ένταση, καταλήγοντας να είναι η κεντρική κρίση της περιοχής και μείζον πολιτικό και ανθρωπιστικό ζήτημα για την ΕΕ. Η ΕΕ εξακολούθησε να απευθύνει έκκληση για πολιτική λύση της συριακής κρίσης, διαδηλώνοντας με συνέπεια την πλήρη στήριξή της προς τις προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών και του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος συμμετείχε στη διεθνή διάσκεψη της Γενεύης τον Ιούνιο κατά την οποία εγκρίθηκε ένα ανακοινωθέν που παρείχε το βασικό πλαίσιο για μια μελλοντική πολιτική μετάβαση, το οποίο όμως δεν υλοποιήθηκε επειδή εν συνεχεία προέκυψαν διαφορετικές ερμηνείες των συμφωνηθέντων. Η ΕΕ αναγνώρισε τις συνασπισμένες Συριακές Επαναστατικές και Αντιπολιτευτικές Δυνάμεις ως τις νόμιμες εκπροσώπους του συριακού λαού προτρέποντάς τις να εργαστούν περισσότερο για τη συμμετοχή και εκπροσώπηση όλων των ενδιαφερομένων και για το σεβασμό των δημοκρατικών αρχών. Η ΕΕ ανέλαβε δράση ακολουθώντας πολιτική περιοριστικών μέτρων κατά των προσώπων που ευθύνονται για τη βίαιη καταστολή σε βάρος του άμαχου πληθυσμού, κατά των προσώπων που ωφελούνται από το καθεστώς ή το στηρίζουν καθώς και κατά συνδεδεμένων με αυτό προσώπων. Επιπροσθέτως, η ΕΕ παρείχε ανθρωπιστική και άλλου είδους βοήθεια προς το συριακό πληθυσμό εντός της χώρας καθώς και προς τους πρόσφυγες στις χώρες που γειτονεύουν με τη Συρία, συμπεριλαμβάνοντας και βοήθεια προς τις ίδιες αυτές χώρες προκειμένου να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν την επιβάρυνση. Στους κόλπους διεθνών οργάνων και δη του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ, η ΕΕ πρωτοστάτησε σε εκκλήσεις για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για την επίτευξη λογοδοσίας και για την εξάλειψη της ατιμωρησίας.

Η αφοσιωμένη στήριξη της ΕΕ στην παγίωση της δημοκρατίας επεκτάθηκε φυσικά και στην ανατολική γειτονιά της Ευρώπης, με την υλοποίηση της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης καθώς μια με τις συνεχείς προσπάθειες για στενότερη πολιτική σύνδεση και οικονομική ολοκλήρωση. Υπήρξαν διαρκείς διαπραγματεύσεις συμφωνιών σύνδεσης (ΣΣ), καθώς και σφαιρικών και σε βάθος ζωνών ελευθέρων συναλλαγών (DCFTA) με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, τη Γεωργία, την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν (μόνον ΑΑ). Μονογραφήθηκε η συμφωνία σύνδεσης με την Ουκρανία. Προωθήθηκαν επίσης συμφωνίες για την απλούστερη έκδοση θεωρήσεων και για την επανεισδοχή, καθώς και σχέδια δράσης για την απλούστερη έκδοση θεωρήσεων προκειμένου να ενισχυθούν οι διαπροσωπικές επαφές. Οι εξελίξεις αυτές συνοδεύονται από προσδοκίες για εκτεταμένες μεταρρυθμίσεις που θα στηρίζουν το κράτος δικαίου και θα ενισχύουν τη δημοκρατική σταθερότητα. Η ΕΕ παρείχε στήριξη μέσω της αποστολής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αρχηγοί της οποίας ήταν ο πρώην Πρόεδρος της Πολωνίας Aleksander Kwaśniewski και ο πρώην Πρόεδρος του ΕΚ, Pat Cox, και η οποία παρακολούθησε διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίου, συν τοις άλλοις και για την υπόθεση της πρώην Πρωθυπουργού της Ουκρανίας Yulia Tymoshenko. Η ΕΕ συνέχισε επίσης τις προσπάθειες για την προαγωγή της δημοκρατικής προόδου στη Λευκορωσία, εξακολούθησαν όμως να υφίστανται σοβαρές αδυναμίες όσον αφορά τις πολιτικές ελευθερίες και την ελευθερία του τύπου. Ταυτόχρονα, η ΕΕ ενέμεινε στη δέσμευσή της για επίτευξη προόδου στη διευθέτηση παρατεινόμενων διενέξεων στην περιοχή (συνομιλίες 5+2 για την Υπερδνειστερία, διαδικασία της Γενεύης). Θα επιδιώξουμε να προωθήσουμε το συγκεκριμένο έργο φέτος, καθώς προετοιμαζόμαστε για την ιστορική σύνοδο ανατολικής εταιρικής σχέσης το φθινόπωρο στο Βίλνιους. Η ΕΕ αποδίδει ουσιώδη σημασία στην περαιτέρω υλοποίηση και πρόοδο της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης και της διμερούς και πολυμερούς της διάστασης.

Ένα τελευταίο παράδειγμα του έργου της ΕΕ κατά το 2012 ήταν η δέσμευση για διαμεσολάβηση και διευθέτηση συγκρούσεων. Οι προσπάθειες της ΕΕ για εξεύρεση λύσης στο πρόβλημα των πυρηνικών εξοπλισμών του Ιράν είναι ίσως το γνωστότερο παράδειγμα τέτοιων δραστηριοτήτων. Αναλαμβάνοντας ηγετικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις με το Ιράν εξ ονόματος της ομάδας Ε3+3, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος συμμετέχει σε εντατικές διπλωματικές προσπάθειες για την εξομάλυνση της οδού προς διπλωματική λύση που θα καθησυχάσει τη διεθνή κοινότητα όσον αφορά τη φύση του προγράμματος των πυρηνικών εξοπλισμών του Ιράν. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος, επικουρούμενη από την ΕΥΕΔ, συμμετείχε σε μια μεγάλη δράση προβολής με σκοπό να συγκεντρωθεί στήριξη υπέρ της διττής προσέγγισης της ΕΕ. Πυρήνας των προσπαθειών αυτών ήταν η αδιάσπαστη ενότητα της ομάδας Ε3+3.

Αυτά είναι συγκεκριμένα παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο η ΕΥΕΔ προσέθεσε αξία στο έργο των 27 κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Όπως θα δείξει η έκθεση για το 2012, η ΕΕ έχει μάλιστα σημειώσει πρόοδο σε πολύ ευρύτερο φάσμα θεμάτων.

Σε όλο το έργο μας, τα ανθρώπινα δικαιώματα παραμένουν ο κατευθυντήριος μίτος των πολιτικών μας. Το 2012 ήταν σημαντικό έτος για το έργο μας. Η ΕΕ ενέκρινε την πρώτη της στρατηγική για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία θα μας επιτρέψει να ενσωματώσουμε αυτό το ζήτημα στις διμερείς και πολυμερείς δεσμεύσεις της ΕΕ. Επίσης, διορίστηκε Ειδικός Εντεταλμένος για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο πρώτος για συγκεκριμένο θέμα, ώστε να εξασφαλιστεί ότι η φωνή της ΕΕ θα ακούγεται δυνατά και καθαρά σε ολόκληρο τον κόσμο, όταν υπερασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο θέμα της ενδυνάμωσης της γυναίκας και στη στήριξη της συμμετοχής των γυναικών στις πολιτικές διαδικασίες. Η δρομολόγηση της «Σύμπραξης για ισότητα στο μέλλον» από την ΥΕ/Αντιπρόεδρο και την υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ κα Clinton, καθώς και της πρωτοβουλίας «Spring forward for Women» («Ένα βήμα προς τα εμπρός για τις γυναίκες») με την κα Michelle Bachelet, διευθύντρια της «ΗΕ Γυναίκες» προσωποποιεί τη βαθιά προσήλωση της ΕΕ στην οικονομική και πολιτική ενδυνάμωση των γυναικών.

Η στήριξη της κοινωνίας των πολιτών έχει και αυτή καταστεί βασική παράμετρος της εμπλοκής μας, πολλώ μάλλον συνεπεία του νευραλγικού ρόλου τον οποίο έπαιξε στις εξεγέρσεις του αραβικού κόσμου. Εν προκειμένω, ο Μηχανισμός για την Κοινωνία των Πολιτών εξακολούθησε να παρέχει συνδρομή σε εθνικές και τοπικές πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών. Το νεοπαγές «Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία» θα παρέχει εξάλλου περαιτέρω δυνατότητες προαγωγής και στήριξης της δημοκρατίας.

Πέρυσι επισπεύσαμε τις εργασίες μας για τα «οριζόντια» θέματα, όπως την ανάγκη κατοχύρωσης της ενεργειακής ασφάλειας της ΕΕ και την αποφυγή κλιμάκωσης των συγκρούσεων για τα ύδατα σε πολέμους. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος ενέγραψε την ενεργειακή ασφάλεια και την ασφάλεια του νερού στην ημερήσια διάταξη του Συμβουλίου και του Gymnich, αναδεικνύοντας το αίτημα για πρόσβαση της Ευρώπης στην ενέργεια και την ειρηνική κοινή χρήση των υδάτινων πόρων σε αναπόσπαστο τμήμα της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ.

Προκειμένου να προαγάγει πραγματικά τις αξίες και τα συμφέροντά της παγκοσμίως, η ΕΕ εμβάθυνε σημαντικά τις σχέσεις της με τους στρατηγικούς της εταίρους το 2012, ιδίως μέσω της διεύρυνσης της συνεργασίας στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Πέραν των προ πολλού καθιερωμένων διαλόγων με τους στρατηγικούς μας εταίρους σε όλα τα επίπεδα, έχουμε πλέον και έναν τακτικό στρατηγικό διάλογο με την Κίνα στο επίπεδο της ΥΕ/Αντιπροέδρου, καθώς και πολιτικούς διαλόγους υψηλού επιπέδου με τη Νότια Κορέα, την Ινδία και τη Βραζιλία. Η συνεργασία μας εμπεδώνεται σε αρκετούς τομείς όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η αντίδραση στην Αραβική Άνοιξη ή η εκπαίδευση αστυνομικών στο Αφγανιστάν. Οι εταίροι συμμετέχουν επίσης όλο και τακτικότερα στις αποστολές ΚΠΑΑ της ΕΕ. Οι σχέσεις μας με τις ΗΠΑ αποτελούν παραδοσιακά το θεμέλιο της διεθνούς μας δέσμευσης. Καθόλη τη διάρκεια του 2012, η συνεργασία μας ήταν ιδιαίτερος δραστήριο και καταβλήθηκαν από κοινού προσπάθειες από την περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού έως τα Δυτικά Βαλκάνια. Η σχέση με τη Ρωσική Ομοσπονδία εξακολούθησε επίσης να συνιστά προτεραιότητα, προ πάντων λόγω των συνδυασμένων προκλήσεων της κοινής μας γειτονιάς, αλλά και μέσω της στέρεης συνεργασίας μας για το Ιράν και τη Μέση Ανατολή.

Κατά το 2012 ενισχύθηκε επίσης η συνεργασία μας με περιφερειακούς οργανισμούς, από το Σύνδεσμο των Αραβικών Κρατών (ΣΑΚ) και τον Οργανισμό Ισλαμικής Συνεργασίας (ΟΙC) μέχρι την Αφρικανική Ένωση (ΑΕ), από την ASEAN μέχρι την Οργάνωση Αμερικανικών Κρατών. Όταν δεν ενεργεί μόνη, η Ευρώπη μπορεί να είναι ακόμα αποτελεσματικότερη, πράγμα που διαπιστώσαμε την περυσινή χρονιά. Ως εκ τούτου, έχουμε συμφέρον όχι μόνο να ενθαρρύνουμε τους δεσμούς με τους περιφερειακούς οργανισμούς, αλλά να καθιερώνουμε επίσης τρόπους συνεργασίας και να παρέχουμε συνδρομή όπου απαιτείται, προκειμένου να αυξάνονται οι ικανότητες δράσης. Η συνεργασία ΕΕ-ΣΑΚ συνιστά ιδιαίτερα καλό παράδειγμα του έργου που πραγματοποιήσαμε πέρυσι, καθώς ενισχύθηκαν οι σχέσεις μας σε όλα τα επίπεδα, από το πολιτικό (π.χ. η υπουργική σύνοδος ΕΕ-ΣΑΚ) έως το τεχνικό (π.χ. η χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ και υπερσύγχρονη αίθουσα διαχείρισης κρίσεων). Στην Αφρική, η ΕΕ ενέτεινε τη συνεργασία της με την Αφρικανική Ένωση, επί παραδείγματι στο Κέρας της Αφρικής (προ πάντων με τη γενναία χρηματοδότηση της δύναμης AMISOM της ΑΕ από το Μέσο στήριξης της ειρήνης στην Αφρική), ή με υποπεριφερειακούς οργανισμούς όπως η ECOWAS, όπως πρόσφατα κατέδειξε η στενή συνεργασία με την ECOWAS στα πλαίσια της σταθεροποιητικής επιχείρησης AFISMA στο Μάλι.

Η ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική έχει να αντιμετωπίσει μεγάλες προκλήσεις. Όμως, είμαστε πεπεισμένοι, λόγω του μεγέθους του έργου μας κατά το 2012 και της εμβέλειας των επιτευγμάτων μας, ότι, κατά τα προσεχή έτη, η ΕΕ θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τις παγκόσμιες προκλήσεις ακόμη πιο αποτελεσματικά, επιδιώκοντας το συνολικό της στόχο για διασφάλιση της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο.

A. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

1. ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ, ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΑΒΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Εισαγωγή

Περισσότερα από δύο χρόνια μετά την «Αραβική Άνοιξη», η οποία ξεκίνησε με τις εξεγέρσεις του λαού στην Τυνησία και στην Αίγυπτο, η κατάσταση σε μεγάλο μέρος του αραβικού κόσμου παρέμενε εξαιρετικά ρευστή, με σημαντικές διαφορές μεταξύ χωρών και επιμέρους περιοχών. Ενώ σημειώθηκε αξιόλογη πρόοδος όσον αφορά την προαγωγή των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων (π.χ. εκλογές, ενίσχυση του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών, μεγαλύτερη ελευθερία της έκφρασης και του συνέρχεσθαι), εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις σχετικά με την ασφάλεια: η επιδείνωση της κρίσης στη Συρία και ο προφανής κίνδυνος ευρύτερης αστάθειας μέσω εξάπλωσης της κρίσης στις γειτονικές χώρες, και οι απειλές για την εσωτερική ασφάλεια που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει η Λιβύη, αν και συνεχίζει τη μακρά πορεία της οικοδόμησης θεσμών. Ταυτόχρονα, η συνοχή πολλών αραβικών χωρών κινδύνευσε από νέα είδη εσωτερικής πολιτικής πόλωσης (όχι μόνο μεταξύ ισλαμιστικών και λαϊκών δυνάμεων αλλά και σε βασικούς τομείς της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, των νέων, των θρησκευτικών και εθνοτικών μειονοτήτων) καθώς και από την επιδεινούμενη οικονομική κατάσταση σε αρκετές χώρες.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της τάχθηκαν ενεργά υπέρ των διαδικασιών δημοκρατικής μετάβασης διαφόρων αραβικών χωρών στις οποίες ανταποκρίθηκαν πολυσχιδώς. Η ΕΕ προλείανε το έδαφος για την ανανέωση των εταιρικών σχέσεων αλλά ο ρυθμός και ο βαθμός προόδου που έχει επιτευχθεί μέχρι στιγμής είναι άνιστος, καθώς οι εταίροι ενίοτε δίστασαν να δεχθούν την προσφορά της ΕΕ ή δεν είχαν τη δυνατότητα ή την προθυμία να αναλάβουν τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνταν για την παροχή περαιτέρω βοήθειας από την ΕΕ. Η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει τις προσπάθειες των αραβικών χωρών για υπέρβαση των πολιτικών και κοινωνικοοικονομικών εμποδίων, αξιολογώντας ταυτόχρονα τις κυβερνήσεις που προέκυψαν από την Αραβική Άνοιξη βάσει των επιτευγμάτων τους. Εν προκειμένω, η ΕΕ εξακολούθησε να συνεργάζεται εποικοδομητικά με όλους τους νέους πολιτικούς παράγοντες. Προκειμένου να συμβάλουν στην οικοδόμηση και διατήρηση ζωντανών δημοκρατικών κοινωνιών στις αραβικές χώρες, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνέδραμαν επίσης το έργο των ΜΚΟ.

Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τη περιοχή της Νότιας Μεσογείου, κ. Bernardino León, κατέβαλε όλη τη χρονιά προσπάθειες, μεταξύ άλλων, διευθύνοντας ειδικές ομάδες, για να ενισχυθεί η στήριξη των χωρών της περιοχής από την ΕΕ, μέσω του συντονισμού ειδικών ομάδων. Δεδομένου ότι πολλές χώρες βρίσκονται σε αυτή τη δύσκολη κατάσταση, ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ ενθάρρυνε επίσης, μέσω των συχνών του επισκέψεων στην περιοχή, την επίτευξη πολιτικής συναίνεσης με σκοπό τη διατήρηση της δημοκρατικής νομιμότητας στις χώρες που αντιμετωπίζουν πολιτική κρίση.

Τέλος, η ΕΕ ξεκίνησε εκ νέου και ενδυνάμωσε τη συνεργασία της με αρμόδιους περιφερειακούς φορείς, μεταξύ άλλων, το ΣΑΚ, την Ένωση για τη Μεσόγειο, τον ΟΙC, το Συμβούλιο Συνεργασίας του Κόλπου και την Αραβική Ένωση του Μαγκρέμπ.

1.1. ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

1.1.1. ΑΛΓΕΡΙΑ

Αντίθετα με πολλές άλλες χώρες της περιοχής, η Αλγερία δεν επηρεάστηκε σημαντικά από την Αραβική Άνοιξη. Το Μάιο του 2012, διεξήχθησαν κοινοβουλευτικές εκλογές. Διαψεύδοντας τις προσδοκίες πολλών, ο προεδρικός συνασπισμός ενισχύθηκε, ενώ δεν αυξήθηκε, όπως αναμενόταν, η υποστήριξη ισλαμικών κομμάτων. Εκλέχθηκαν 143 γυναίκες (σχεδόν το 1/3 των μελών).

Κατόπιν αιτήματος της Αλγερίας, η ΕΕ έστειλε αποστολή εκλογικών παρατηρητών, με αρχηγό το μέλος του ΕΚ Ignacio Salafranca για να παρακολουθήσει τις εκλογές. Η έκθεση της αποστολής τόνισε ότι πρέπει να ενισχυθεί η διαφάνεια και να παρασχεθεί στα πολιτικά κόμματα συστηματική πρόσβαση στους εθνικούς εκλογικούς καταλόγους. Το θέμα της εφαρμογής των συστάσεων στις οποίες προέβη η αποστολή εκλογικών παρατηρητών της ΕΕ συζητήθηκε κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Σύνδεσης ΕΕ-Αλγερίας το Δεκέμβριο του 2012. Το θεματολόγιο των μεταρρυθμίσεων, το οποίο πρέπει να εξετάσουν το νέο κοινοβούλιο και η νέα κυβέρνηση, περιλάμβανε τη μεταρρύθμιση του Συντάγματος, όπως ανακοίνωσε ο Πρόεδρος κ. Bouteflika το 2011.

Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος επισκέφθηκε την Αλγερία στις 6 Νοεμβρίου 2012 και συναντήθηκε με τον Πρόεδρο κ. Bouteflika, τον Πρωθυπουργό κ. Sellal και τον υπουργό Εξωτερικών, κ. Medelci, υπέγραψε δε τρεις χρηματοδοτικές συμφωνίες ΕΕ-Αλγερίας, για την προστασία της πολιτισμικής κληρονομιάς, τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων στον τομέα των μεταφορών και την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων.

1.1.2. ΛΙΒΥΗ

Τον Ιούλιο του 2012, ο λιβυκός λαός προσήλθε στις κάλπες για πρώτη φορά μετά από πολλές δεκαετίες και εξέλεξε τα μέλη του μεταβατικού Κοινοβουλίου σε ως επί το πλείστον ειρηνική και θετική ατμόσφαιρα. Τον Οκτώβριο του 2012, το Κοινοβούλιο εξέλεξε τον κ. Ali Zeidan ως αρχηγό της νέας μεταβατικής κυβέρνησης, ο οποίος στην κορυφή της ημερήσιας διάταξης τοποθέτησε τη βελτίωση της κατάστασης στον τομέα της ασφάλειας.

Μετά τις συμφωνίες που επιτεύχθηκαν κατά τη Διάσκεψη του Παρισιού το Σεπτέμβριο του 2011, η ΕΕ ανέλαβε να διενεργήσει εκτιμήσεις των μετασυγκρουσιακών αναγκών την άνοιξη του 2012 σχετικά με την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (ΟΔΣ), την κοινωνία των πολιτών και τα μέσα ενημέρωσης. Μετά την ευνοϊκή υποδοχή της έκθεσης για την εκτίμηση αναγκών της ΟΔΣ από τις λιβυκές αρχές τον Ιούνιο του 2012, το Συμβούλιο έδωσε την άδεια για το σχεδιασμό ενδεχόμενης μη στρατιωτικής αποστολής ΚΠΑΑ για την ασφάλεια των συνόρων στη Λιβύη. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η απαραίτητη πολιτική κάλυψη από τη Λιβύη για την εν λόγω μη στρατιωτική αποστολή ΚΠΑΑ, αναπτύχθηκε διερευνητική αποστολή το Νοέμβριο του 2012, αμέσως μετά το σχηματισμό της νέας κυβέρνησης της Λιβύης, η οποία προέκυψε από εκλογές, υπό τον Πρωθυπουργό, κ. Zeidan και εκπονήθηκε ταχέως κοινή αντίληψη διαχείρισης κρίσεων². Παρότι οι Λίβυοι υπουργοί τάχθηκαν υπέρ της αποστολής ΚΠΑΑ για την ασφάλεια των συνόρων, οι λιβυκές αρχές παραδέχθηκαν σε μεγάλο βαθμό ότι η ασφάλεια των συνόρων να μην συγκαταλέγεται στις πρώτες προτεραιότητές τους, αλλά η έλλειψη διυπηρεσιακού συντονισμού και εμπειρογνωμοσύνης εντός της λιβυκής κυβέρνησης παρεμποδίζει τις προσπάθειες της ΕΕ και της διεθνούς κοινότητας για την έγκαιρη παροχή βοήθειας³. Η ΕΥΕΔ συντόνισε επίσης την επεξεργασία Μνημονίου Συνεννόησης, το οποίο αποσκοπεί στην προώθηση του διαλόγου μακράς πνοής και την αμοιβαία συνεργασία μεταξύ της κυβέρνησης της Λιβύης και της ΕΕ, σχετικά με την πρόληψη συγκρούσεων, την ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κρίσεων καθώς και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας.

Η ΕΕ σταδιακά ήρε τα αυτόνομα περιοριστικά μέτρα τα οποία είχε εγκρίνει κατά τη διάρκεια της σύγκρουσης του 2011, μετά τις αλλαγές που επήλθαν στη χώρα. Η χρηματοδοτική βοήθεια της ΕΕ προς ενίσχυση της μεταπολιτευτικής διαδικασίας ανέρχεται πλέον σε 79 εκατομμύρια ευρώ και προορίζεται για την ασφάλεια, την οικονομική ανάκαμψη, την υγεία, τη δημόσια διοίκηση, τη μετανάστευση, την κοινωνία των πολιτών και την προστασία ευάλωτων ομάδων.

² Εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 31 Ιανουαρίου 2013.

³ Εν συνεχεία συγκροτήθηκε η υπό τον Πρωθυπουργό Διυπουργική Επιτροπή Διαχείρισης των Συνόρων, εξουσιοδοτημένη να λαμβάνει αποφάσεις και να συντονίζει τις επιτόπιες δράσεις.

Η ΕΕ τόνισε επανειλημμένα κατά το 2012 ότι ανησυχεί σοβαρά για την προστασία και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως όσον αφορά την κατάσταση στα κέντρα κράτησης και την επιδείνωση των συνθηκών για τους μετανάστες. Η κατάσταση της ασφάλειας στη χώρα αποτέλεσε αντικείμενο παρακολούθησης και δημόσιας εξέτασης, ιδίως όσον αφορά ιδιαίτερες σοβαρές περιπτώσεις, όπως η επίθεση κατά του προξενείου των ΗΠΑ στη Βεγγάζη και οι συγκρούσεις μεταξύ εθνοτήτων στα νότια της χώρας⁴.

1.1.3. ΜΑΡΟΚΟ

Το 2012, η νέα κυβέρνηση της οποίας ηγείται το μετριοπαθές Ισλαμικό Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης συνέχισε τη μεταρρυθμιστική διαδικασία, μεταξύ άλλων, επεκτείνοντας το σύστημα βασικής υγειονομικής περίθαλψης και εγκρίνοντας το σχέδιο δράσης για την ισότητα των φύλων. Ωστόσο, η πρόοδος όσον αφορά την πραγματική εφαρμογή του Συντάγματος του 2011 ήταν μάλλον περιορισμένη κατά το 2012. Οι διαπραγματεύσεις για το νέο Σχέδιο Δράσης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας ΕΕ-Μαρόκου για την περίοδο 2013-2017 ολοκληρώθηκαν το Νοέμβριο του 2012⁵. Η 4η συνεδρίαση της Κοινής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής ΕΕ-Μαρόκου πραγματοποιήθηκε στις 16 Ιουλίου 2012 στο Ραμπάτ. Ενισχύθηκαν η πολιτική συνεργασία και η συνεργασία για την ασφάλεια καθώς και ο διάλογος στα ΗΕ, δεδομένου ότι το Μαρόκο είναι μη μόνιμο μέλος του ΣΑΗΕ από την 1η Ιανουαρίου 2012. Έχοντας ασκήσει την προεδρία της κοινοβουλευτικής συνέλευσης (ΚΣ) της Ένωσης για τη Μεσόγειο (ΕγΜ) επί ένα έτος, το Μαρόκο παρέδωσε την προεδρία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά την 8η συνεδρίαση της ΚΣ της ΕγΜ, η οποία διεξήχθη στη Ραμπάτ, στις 24 και 25 Μαρτίου 2012.

⁴ Το Νοέμβριο του 2012, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των μεταναστών στη Λιβύη (P7 ΤΑ(2012)0465). Κατά τη συζήτηση πριν από την έγκρισή του, οι συμμετάσχοντες τόνισαν ότι η ΕΕ θα εξακολουθήσει να καλεί τις αρχές να εξασφαλίζουν το σεβασμό των διεθνών συμφωνημένων προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα· ταυτόχρονα, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να υποστηρίζει τις αρχές ώστε να τηρούν τις υποχρεώσεις τους δυνάμει του διεθνούς δικαίου. Εν προκειμένω, πρέπει να σημειωθεί ότι η ΕΕ παρέχει δέσμη στήριξης ύψους 20 εκατομμυρίων ευρώ για τη βελτίωση της προστασίας ευάλωτων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών.

⁵ Εκκρεμεί ωστόσο η τυπική έκδοση (μέσα του 2013).

Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος επισκέφθηκε το Μαρόκο στις 5 Νοεμβρίου 2012 και συναντήθηκε με τον Πρωθυπουργό, κ. Abdelilah Benkirane και τον υπουργό Εξωτερικών και Συνεργασίας, κ. Saad-Eddine El Othmani. Η ΕΕ εξακολουθεί θέτει ενεργά επί τάπητος βασικά ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Δυτική Σαχάρα. Η ΕΕ επιβεβαίωσε με συνέπεια την αμέριστη στήριξή της στις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ, εκφράστηκε επαινετικά για το έργο του προσωπικού του απεσταλμένου Πρέσβως κ. Christopher Ross και προέτρεψε τους εμπλεκόμενους να εργαστούν για την επίτευξη δίκαιης, μόνιμης και αμοιβαίως αποδεκτής πολιτικής λύσης, η οποία θα προνοεί για αυτοδιάθεση του λαού της Δυτικής Σαχάρας, συνάδοντας με τις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ.

1.1.4. ΤΥΝΗΣΙΑ

Μετά τις πρώτες δημοκρατικές εκλογές, στις 23 Οκτωβρίου 2011, η ΕΕ συνέχισε να στηρίζει πολιτικά τον εκδημοκρατισμό μέσω έντονων πολιτικών επαφών. Ο Τυνήσιος Πρωθυπουργός, κ. Hammad Jebali, επέλεξε τις Βρυξέλλες για το πρώτο του ταξίδι στο εξωτερικό, στις 2 Φεβρουαρίου 2012, επίσκεψη την οποία επανέλαβε στις 2 Οκτωβρίου.

Παρά τη συνεχιζόμενη μετάβαση προς τη δημοκρατία και τις εν εξελίξει συζητήσεις για το σχέδιο Συντάγματος στην Εθνική Συνταγματική Συνέλευση, περί τα τέλη του 2012 διαπιστώθηκαν ένταση και πόλωση.

Το Νοέμβριο του 2012, επετεύχθη πολιτική συμφωνία για το κείμενο του Σχεδίου Δράσης Προνομιακής Εταιρικής Σχέσης, στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σύνδεσης που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες. Το Σχέδιο Δράσης περιέχει φιλόδοξες κοινές δεσμεύσεις στον τομέα της διακυβέρνησης, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης, καθορίζει το πλαίσιο των διαπραγματεύσεων σε αρκετούς τομείς, όπως οι Εκτενείς και Ολοκληρωμένες Συμφωνίες Ελευθέρων Συναλλαγών (DCFTA), ο «Ανοικτός ουρανός» και η Σύμπραξη για την Κινητικότητα.

Ως συνέχεια της Ειδικής Ομάδας ΕΕ-Τυνησίας της 23ης Σεπτεμβρίου 2011, συγκροτήθηκε γνωμοδοτικό συμβούλιο για τις επιχειρήσεις προκειμένου να συμβάλει στη στήριξη των επενδυτών. Άλλη συνέχεια που δόθηκε στην ειδική ομάδα ήταν η διοργάνωση κοινού σεμιναρίου τον Ιούνιο από την ΕΕ, την Τυνησία και την Παγκόσμια Τράπεζα με σκοπό να προωθηθεί η ανάκτηση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων βάσει της απόφασης ΚΕΠΠΑ.

Στις αρχές του 2012, η ισχύς της απόφασης ΚΕΠΠΑ με την οποία επιβάλλονται περιοριστικά μέτρα κατά προσώπων βαρυνομένων με διασπάθιση δημόσιου χρήματος παρατάθηκε κατά ένα έτος.

1.2. ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

1.2.1. ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Κατά το 2012, η Αίγυπτος⁶ συνέχισε τον εκδημοκρατισμό για τον οποίο είχαν δεσμευθεί οι αρχές μετά τη δημοκρατική επανάσταση τον Ιανουάριο του 2011 και την επακόλουθη εκδίωξη του πρώην Προέδρου Mubarak. Μεταξύ των σημαντικών επιτευγμάτων συγκαταλέγονται η εύτακτη διοργάνωση εκλογών, η λήξη της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, η εδραίωση της μη στρατιωτικής εξουσίας και η έναρξη διαδικασίας για τη σύνταξη Συντάγματος. Η ΕΕ πρότεινε να αναπτυχθεί αποστολή παρατηρητών για τις προεδρικές εκλογές. Όμως ελλείψει επίσημης πρόσκλησης⁷, η ΕΕ έστειλε μόνο δύο εμπειρογνώμονες για να αναλύσουν την εκλογική διαδικασία, η οποία κρίθηκε διαφανής συνολικά και διεξήχθη ειρηνικά.

⁶ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 16 Φεβρουαρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τις πρόσφατες εξελίξεις στην Αίγυπτο (P7_TA(2012)0064) και στις 15 Μαρτίου 2012 σχετικά με την εμπορία ανθρώπων στο Σινά και ιδίως την υπόθεση του Solomon W. (P7_TA(2012)0092).
⁷ Η οποία ωστόσο παρελήφθη το 2013.

Ο διάλογος ΕΕ-Αιγύπτου ξανάρχισε στο υψηλότερο επίπεδο. Ο Πρόεδρος κ. Morsi επισκέφθηκε τις Βρυξέλλες στις 13 Σεπτεμβρίου, ενώ η ΥΕ/Αντιπρόεδρος προήδρευσε της συνεδρίασης της ειδικής ομάδας ΕΕ-Αιγύπτου⁸ στις 13-14 Νοεμβρίου στο Κάιρο - μιας εκδήλωσης στην οποία συμμετείχαν ανώτατα επιχειρηματικά στελέχη, υπουργοί και μέλη της κοινωνίας των πολιτών⁹. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεσμεύθηκε να εξεύρει επιπλέον χρηματοδοτική βοήθεια για την Αίγυπτο ύψους 800 σχεδόν εκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2012-2013 (303 εκατομμύρια ως επιχορηγήσεις και 450 εκατομμύρια ευρώ ως δάνεια). Το ποσό αυτό προστίθεται στο ήδη προβλεπόμενο ποσό των 449 εκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2012-2013. Μεταξύ ΕΕ και Αιγύπτου υπογράφηκαν τρεις χρηματοδοτικές συμφωνίες με αντικείμενο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε αγροτικές περιοχές, την επέκταση του μετρό του Καΐρου και μέτρα για την τόνωση του εμπορίου. Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα κ. Σταύρος Λαμπρινίδης διοργάνωσε στις 13 Νοεμβρίου σύσκεψη με περισσότερες από 40 διαφορετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, για να συζητηθεί η μεταπολιτευτική διαδικασία στην Αίγυπτο και μεταξύ άλλων ζητήματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι καταχωρήσεις ΜΚΟ, η ελευθερία του συνέρχεσθαι, το λαθρεμπόριο, οι μέθοδοι της αστυνομίας, η ελευθερία των μέσων και η ελευθερία του διαδικτύου. Εκτός αυτού, η ισχύς της απόφασης της ΕΕ, του Μαρτίου του 2011, για την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά 19 προσώπων που συνδέονταν στενά με το καθεστώς του πρώην Προέδρου Mubarak, παρατάθηκε κατά ένα έτος το Μάρτιο του 2012.

Παρά ταύτα, διαπιστώθηκαν σημαντικά εμπόδια, όπως η διάλυση της Λαϊκής Συνέλευσης, η γενική έλλειψη προόδου ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα και έντονες ανησυχίες για την κατάσταση των γυναικών. Η συνταγματική διακήρυξη του Προέδρου κ. Morsi, της 22ας Νοεμβρίου 2012, με την οποία απέκτησε σχεδόν απόλυτη εξουσία, η βεβαιωμένη έγκριση σχεδίου Συντάγματος από τη Συνταγματική Συνέλευση υπό την ηγεσία ισλαμιστών και η επακόλουθη έκκληση του Προέδρου για συνταγματικό δημοψήφισμα - που οδήγησε στην επίσημη έγκριση στις 25 Δεκεμβρίου με ισχύη πλειοψηφία αλλά με συμμετοχή μόνο του 30% των ψηφοφόρων - βύθισαν το έθνος σε μια βαθιά διασπαστική πολιτική κρίση μεταξύ οπαδών του Morsi και της κοσμικής, φιλελεύθερης αντιπολίτευσης, η οποία εκπροσωπείται κυρίως από το Εθνικό Μέτωπο Σωτηρίας.

⁸ Ο επίσημος διάλογος βάσει της ΕΠΓ, ο οποίος είχε διακοπεί από τον Ιανουάριο του 2011, προγραμματίστηκε να αρχίσει εκ νέου στα τέλη Φεβρουαρίου του 2013, μέσω της σύγκλησης συνεδρίασης της Επιτροπής Σύνδεσης.

⁹ Οι ειδικές ομάδες αποτελούν νέο μέσο της ευρωπαϊκής διπλωματίας, κινητοποιούν όλους τους πόρους της ΕΕ, συνεργάζεται με το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα για την υποστήριξη της μετάβασης στη δημοκρατία μέσω παροχής υποστήριξης στην οικοδόμηση θεσμών, το κράτος δικαίου, τη χρηστή διακυβέρνηση, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις και την περιφερειακή συνεργασία. Δρώντας καταλυτικά, η ειδική ομάδα συνιστά μέσο το οποίο εμβαθύνει την εταιρική σχέση της ΕΕ με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου κατά τρόπο διαφοροποιημένο και προσανατολισμένο στην επίτευξη αποτελεσμάτων, με τη συμμετοχή όλων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, ενισχύοντας την προβολή της ΕΕ.

1.2.2. ΙΟΡΔΑΝΙΑ

Το 2012 συνεχίστηκε η πολιτική αστάθεια του 2011, με το διορισμό τριών διαδοχικών υπουργικών συμβουλίων. Η κατάσταση αυτή κατέστη πιο περίπλοκη με την επιδείνωση της οικονομικής προοπτικής, στο συνολικό πλαίσιο της αύξησης των περιφερειακών πιέσεων, ιδίως των ταραχών στη Συρία. Η Ιορδανία συνέβαλε ζωτικά στην παροχή συνδρομής και καταφυγίου στον αυξανόμενο αριθμό προσφύγων από τη Συρία. Η ΕΕ παρέσχε στήριξη μέσω ανθρωπιστικής βοήθειας και μακροπρόθεσμων μέτρων στην Ιορδανία, προκειμένου να αντεπεξέλθει σε αυτή την πρόσθετη επιβάρυνση. Το 2012 κινητοποιήθηκαν υπέρ της Ιορδανίας περισσότερα από 62 εκατομμύρια ευρώ για ανθρωπιστική και αναπτυξιακή βοήθεια. Η συνεργασία ΕΕ-Ιορδανίας επεκτάθηκε. Η Α.Μ. βασιλιάς Abdullah επισκέφθηκε τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα. Ο Πρόεδρος κ. Barroso και η ΥΕ/Αντιπρόεδρος πραγματοποίησαν επίσημες επισκέψεις στην Ιορδανία (τον Οκτώβριο και τον Ιούνιο αντιστοίχως), όπου και οι δύο συναντήθηκαν με τον βασιλιά Abdullah II και επισκέφθηκαν τον καταυλισμό προσφύγων Zaatary (κέντρο παροχής αρωγής σε πρόσφυγες από τη Συρία)¹⁰. Η συνεδρίαση της ειδικής ομάδας ΕΕ-Ιορδανίας, της 22ας Φεβρουαρίου 2012, αποτέλεσε ακόμη ένα παράδειγμα της εμβάθυνσης της εταιρικής σχέσης και της ενίσχυσης της συνεργασίας. Προκειμένου να βοηθηθεί η Ιορδανία ώστε να υλοποιήσει καίριες μεταρρυθμίσεις στη δύσκολη αυτή μακροοικονομική συγκυρία, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος ανακοίνωσε ότι θα διατεθούν ακόμη 70 εκατομμύρια ευρώ για την εκλογική διαδικασία, τη μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος, τις προσπάθειες μεταρρύθμισης της εκπαίδευσης και την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα. Το Δεκέμβριο δρομολογήθηκε ο διάλογος για τη μετανάστευση, την κινητικότητα και την ασφάλεια με την Ιορδανία.

Την άνοιξη του 2012, στα πλαίσια του πολιτικού χάρτη πορείας, το ιορδανικό κοινοβούλιο θέσπισε τέσσερις βασικούς νόμους για τη σύσταση ανεξάρτητης εκλογικής επιτροπής και συνταγματικού δικαστηρίου, νέο νόμο για τα πολιτικά κόμματα και νέο εκλογικό νόμο.

¹⁰ Επίσης και η Επίτροπος κα Georgieva επισκέφθηκε τον καταυλισμό το Σεπτέμβριο του 2012.

1.2.3. ΛΙΒΑΝΟΣ

Καθόλη τη διάρκεια του 2012, ο Λίβανος εξακολούθησε να υποφέρει από τις επιπτώσεις της κρίσης στη γειτονική Συρία. Ο αυξανόμενος αριθμός προσφύγων που εισήλθαν στο λιβανικό έδαφος, η εύθραυστη κατάσταση της ασφάλειας και τα σποραδικά κρούσματα βίας δημιούργησαν ουσιαστικά προβλήματα στην εσωτερική σταθερότητα του Λιβάνου. Η πολιτική της ΕΕ επικεντρώθηκε στη διατήρηση της σταθερότητας και της εθνικής ενότητας στον Λίβανο, βάσει του διαλόγου με τη συμμετοχή όλων και του ισχυρού ρόλου των κρατικών οργάνων, συμπεριλαμβανομένων των δυνάμεων ασφαλείας. Αυτό επισημάνθηκε στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουλίου και του Νοεμβρίου. Παρά το δύσκολο πλαίσιο, οι διμερείς σχέσεις ΕΕ-Λιβάνου αναπτύχθηκαν ουσιαστικά και οδήγησαν στην επίτευξη συμφωνίας για νέο Σχέδιο Δράσης ΕΠΓ και στις επισκέψεις υψηλού επιπέδου του Πρωθυπουργού κ. Mikati στις Βρυξέλλες, τον Απρίλιο και της ΥΕ/Αντιπροέδρου στον Λίβανο, τον Οκτώβριο, η οποία συναντήθηκε, μεταξύ άλλων, με τον Πρόεδρο, κ. Suleiman και τον Πρωθυπουργό κ. Mikati καθώς και με τον κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο κ. Berri. Η ΕΕ βοήθησε τον Λίβανο να ανταποκριθεί στον αυξανόμενο αριθμό Σύρων προσφύγων που στα τέλη του έτους υπερέβαινε τους 180.000. Σχεδόν 45 εκατομμύρια ευρώ ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας κινητοποιήθηκαν για τον Λίβανο το 2012.

1.2.4. ΣΥΡΙΑ

Κατά το 2012, η σύγκρουση στη Συρία κλιμακώθηκε και έλαβε διαστάσεις ολοκληρωμένου εμφύλιου πολέμου με στρατιωτικές δράσεις που επεκτάθηκαν στις μεγάλες πόλεις και απολογισμό πάνω από 60.000 νεκρούς μέχρι το τέλος του έτους¹¹. Οι διαστάσεις που προσέλαβαν τα παθήματα των ανθρώπων καθώς και οι περιφερειακές και διεθνείς επιπλοκές του πολέμου κατέστησαν τη Συρία βασικό θέμα ανησυχίας της ΕΕ. Για να υποστηριχθεί η ειρηνική διευθέτηση της σύρραξης και για να προωθηθούν πολιτικές διεργασίες που θα οδηγούν σε μια ειρηνική, ελεύθερη και δημοκρατική Συρία, η ΕΕ χρησιμοποίησε όσα εργαλεία διέθετε, μη εξαιρουμένης της πολιτικής περιοριστικών μέτρων. Επιπροσθέτως, κινητοποίησε ένα φάσμα μηχανισμών παροχής βοήθειας για να βοηθήσει στην κάλυψη των αναγκών του συνεχώς διογκούμενου αριθμού ανθρώπων/προσφύγων που πλήττονται από τη σύρραξη και τις επιπτώσεις της.

¹¹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεσμεύθηκε ενεργά για το ζήτημα της Συρίας και διοργάνωσε έξι συζητήσεις ολομέλειας (το Φεβρουάριο, Απρίλιο, Ιούνιο, Ιούλιο, Σεπτέμβριο και Δεκέμβριο) για τη Συρία. Σε τρεις από αυτές συμμετείχε η ΥΕ/Αντιπρόεδρος (Απρίλιος, Ιούνιος, Σεπτέμβριος). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε δύο ψηφίσματα για τη Συρία, στις 16 Φεβρουαρίου (P7_TA-PROV(2012)0057) και στις 13 Σεπτεμβρίου (P7_TA-PROV(2012)0351).

Η ΕΕ συνέχισε να εμπλέκεται ενεργά με διεθνείς εταίρους και σε διεθνείς οργανισμούς. Δύο σχέδια αποφάσεων του ΣΑΗΕ που απηύθυναν έκκληση για κατάπαυση του πυρός και πολιτική μετάβαση το Φεβρουάριο και απειλούσαν με κυρώσεις τον Ιούλιο, υποστηρίχθηκαν από τα μέλη της ΕΕ στο ΣΑΗΕ, πλην όμως η Κίνα και η Ρωσία τους αντέταξαν βέτο. Χάρη επίσης στην ενωσιακή στήριξη συστάθηκε τον Απρίλιο η UNSMIS, αποστολή παρατηρητών στη Συρία, για να υποστηρίξει το σχέδιο των έξι σημείων του Κοινού Ειδικού Εντεταλμένου (ΚΕΕ) των ΗΕ και του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών (ΣΑΚ), κ. Kofi Annan, αλλά ανέστειλε τις επιχειρήσεις της στη Συρία τον Ιούνιο λόγω κλιμάκωσης της βίας. Τον Ιούνιο, κατά τη διάρκεια συνεδρίασης στη Γενεύη, μια ομάδα χωρών, μεταξύ των οποίων η Ρωσία, η Κίνα και οι ΗΠΑ, με συμμετοχή της ΥΕ/Αντιπροέδρου, συμφώνησε τις αρχές που θα κατευθύνουν την ενδεχόμενη μεταπολιτευτική διαδικασία βάσει των αποφάσεων 2042 και 2043 των ΗΕ. Το ανακοινωθέν της συνάντησης παρείχε ένα πλαίσιο για τη μελλοντική πολιτική μετάβαση. Ο κ. Kofi Annan παραιτήθηκε τον Αύγουστο και καθήκοντα ΚΕΕ ανέλαβε το Σεπτέμβριο ο κ. Lakhdar Brahimi. Η ΕΕ στήριξε σθεναρά και με συνέπεια τον νέο ΚΕΕ σε όλες του τις δραστηριότητες. Ωστόσο, δεν καταγράφηκε πρόοδος σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου της Γενεύης, εξαιτίας κυρίως της διαφωνίας των 5 μόνιμων μελών του ΣΑΗΕ, της αδιαλλαξίας του καθεστώτος Assad και των διχονοιών της αντιπολίτευσης.

Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων ενέκρινε εννέα σειρές συμπερασμάτων για τη Συρία το Φεβρουάριο, το Μάρτιο, τον Απρίλιο, το Μάιο, τον Ιούνιο, τον Ιούλιο, τον Οκτώβριο, το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο του 2012. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε δικά του συμπεράσματα για τη Συρία το Δεκέμβριο. Το Συμβούλιο της 10ης Δεκεμβρίου αναγνώρισε το ΣΑΣ ως νόμιμο εκπρόσωπο του συριακού λαού. Το αυτό έπραξαν 100 χώρες, μέλη της ομάδας «Φίλοι της Συρίας», συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 14ης Δεκεμβρίου κάλεσε το Συμβούλιο «να επεξεργαστεί όλες τις δυνατές επιλογές για την παροχή στήριξης και βοήθειας προς την αντιπολίτευση και να μεγιστοποιήσει τη συνδρομή για την προστασία του αμάχου πληθυσμού» και εξέφρασε την άποψη ότι «η μεταπολίτευση είναι αναγκαία στη Συρία για ένα μέλλον χωρίς τον Πρόεδρο Assad και το απονομιμοποιημένο καθεστώς του». Η ΕΕ τάχθηκε ως εκ τούτου ενεργά υπέρ πολιτικής μετάβασης. Ενώπιον της επιδεινούμενης ανθρωπιστικής και προσφυγικής κρίσης¹², η ΕΕ επικέντρωσε τις δράσεις της στην παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στον πληθυσμό της Συρίας και στους πρόσφυγες (έως 200 εκατομμύρια ευρώ πλέον των κεφαλαίων που χορήγησαν τα κράτη μέλη της ΕΕ), καθώς και άλλη εκτός της ανθρωπιστικής βοήθεια, και ειδικότερα για την ενίσχυση των γειτόνων της Συρίας να αντιμετωπίσουν την επιβάρυνση, κυρίως δε τις κοινότητες που φιλοξενούν Σύρους πρόσφυγες.

¹² Στις 12 Δεκεμβρίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διεξήγαγε συζήτηση σχετικά με τις προετοιμασίες της ΕΕ για την πιθανότητα εισροής αιτούντων άσυλο από τη Συρία.

Η ΕΥΕΔ ηγήθηκε διαφόρων αποστολών για την κρίση στη Συρία: της επίσκεψης στη Βηρυτό και τη Δαμασκό τον Απρίλιο, η οποία περιελάμβανε συναντήσεις με ηγέτες της αντιπολίτευσης, ανθρωπιστικές οργανώσεις, υπηρεσίες των ΗΕ και μέλη της διεθνούς κοινότητας στη Συρία· επίσκεψης τον Ιούνιο στην Άγκυρα και στο στρατόπεδο του Kilis στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας· μιας διυπηρεσιακής αποστολής στο Αμμάν στις 4-5 Νοεμβρίου 2012 για να εξεταστεί πώς η ΕΕ θα μπορούσε να εξακολουθήσει να παρέχει στήριξη προς τις αρχές της Ιορδανίας, στις προσπάθειες τους να αντιμετωπίσουν τα πιεστικά και διογκούμενα προβλήματα που δημιουργεί στη χώρα τους και στην περιοχή η κρίση στη γειτονική Συρία.

Η ΕΕ συνέχισε να έρχεται σε επαφή με διάφορες μερίδες της αντιπολίτευσης και κάλεσε το ΣΑΣ να βελτιώσει την οργανωτική του ικανότητα και να ορίσει συνομιλητές για θεματικές πτυχές. Το Σεπτέμβριο, η ΕΕ συντάχθηκε με την Ύπατη Αρμοστεία των ΗΕ για τους Πρόσφυγες όσον αφορά την παράταση της εντολής του Διεθνούς Ανεξάρτητης Επιτροπής Έρευνας των ΗΕ για τη Συρία. Η ΕΕ εξέφρασε τη βαθιά της ανησυχία για τις εκτεταμένες και συστηματικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και υπενθύμισε ότι για αυτές τις παραβιάσεις και καταπατήσεις δεν θα υπάρξει ατιμωρησία. Η ΕΕ δήλωσε ότι αν τα προβλήματα των εγκλημάτων πολέμου και των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας δεν αντιμετωπιστούν σε διεθνές επίπεδο, εκείνος που θα πρέπει να επιληφθεί του ζητήματος είναι το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο και ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας των ΗΕ θα πρέπει να παραπέμψει την κατάσταση στη Συρία ενώπιον του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου ανά πάσα στιγμή. Η ΕΕ κάλεσε το Συμβούλιο Ασφαλείας των ΗΕ να ασχοληθεί κατεπειγόντως με όλες τις πτυχές της κατάστασης στη Συρία, συμπεριλαμβανομένου και του ζητήματος αυτού. Από το Μάιο του 2011, η ΕΕ έχει υιοθετήσει πλειάδα περιοριστικών μέτρων. Τα μέτρα αυτά ενισχύθηκαν στις 15 Οκτωβρίου 2012 όταν οι Υπουργοί Εξωτερικών της ΕΕ ενέκριναν περαιτέρω καταχωρήσεις προσωπικοτήτων του καθεστώτος και ορισμένων συριακών οντοτήτων στον κατάλογο. Στις 30 Νοεμβρίου 2012, το Συμβούλιο αποφάσισε να ανανεώσει όλα τα περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας για τρεις μήνες προκειμένου να υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία δεδομένων των επιτόπιων εξελίξεων. Κατά τη διάρκεια του έτους η ΥΕ/Αντιπρόεδρος εξέδωσε διάφορες δηλώσεις για την κατάσταση στη Συρία.

1.2.5. ΕΙΡΗΝΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ (ΕΔΜΑ)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση τόνισε την ανάγκη τολμηρών και συγκεκριμένων βημάτων για ειρήνευση¹³ και επιβεβαίωσε τη θέση της ως προς τη λύση των δύο κρατών όπως τονίστηκε στα συμπεράσματα των Συμβουλίων του Μαΐου και του Δεκεμβρίου. Η Ευρωπαϊκή Ένωση τόνισε την επιτακτική ανάγκη ανανεωμένων, δομημένων και ουσιαστικών ειρηνευτικών προσπαθειών το 2013 και την προθυμία της να συνεργαστεί με τις ΗΠΑ και άλλους διεθνείς εταίρους, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της Τετραμερούς. Επιβεβαίωσε ότι δεν θα υπάρξει βιώσιμη ειρήνη έως ότου πραγματοποιηθούν οι προσδοκίες των Παλαιστινίων για δημιουργία κράτους και κυριαρχία και των Ισραηλινών για ασφάλεια μέσω καθολικής ειρήνης, κατόπιν διαπραγματεύσεων και βάσει της λύσης των δύο κρατών. Η Τετραμερής συναντήθηκε στην Ουάσιγκτον τον Απρίλιο του 2012 και εξέδωσε δήλωση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολούθησε να παρέχει πλήρη στήριξη στις προσπάθειες της ΥΕ/Αντιπροέδρου να διαμορφώσει μια αξιόπιστη προοπτική για την εκ νέου δρομολόγηση της ειρηνευτικής διαδικασίας. Για το σκοπό αυτόν, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος επισκέφθηκε αρκετές φορές την περιοχή σε όλη τη διάρκεια του έτους και παρέμεινε σε στενή επαφή με βασικούς συντελεστές, μεταξύ των οποίων οι ίδιες οι πλευρές αλλά και ο Σύνδεσμος Αραβικών Κρατών με τον Γενικό του Γραμματέα καθώς και η Ιορδανία, η Τουρκία και η Αίγυπτος.

Ο διορισμός του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ για την ΕΔΜΑ, του κ. Andreas Reinicke, την 1η Φεβρουαρίου 2012, προσέφερε επιπλέον στήριξη στο έργο της ΥΕ/Αντιπροέδρου στην περιοχή, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της Τετραμερούς, όπου ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ ενεργεί ως απεσταλμένος της.

¹³ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 15 Μαρτίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την Παλαιστίνη: επιδρομές των ισραηλινών δυνάμεων σε παλαιστινιακούς τηλεοπτικούς σταθμούς (P7_TA(2012)0093), στις 5 Ιουλίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την πολιτική της ΕΕ στη Δυτική Όχθη και την Ανατολική Ιερουσαλήμ (P7_TA(2012)0298), στις 22 Νοεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με κατάσταση στη Γάζα (P7_TA(2012)0454) και στις 13 Δεκεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την απόφαση της ισραηλινής κυβέρνησης να επεκτείνει τους οικισμούς στη Δυτική Όχθη (P7_TA(2012)0506).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χαιρέτισε την κατάπαυση του πυρός στη Λωρίδα της Γάζας και το Ισραήλ στις 22 Νοεμβρίου, η οποία ακολούθησε αρκετές μέρες έντονης βίας και εξήρε τις προσπάθειες της Αιγύπτου και όλων όσοι διαμεσολάβησαν. Η τραγική κλιμάκωση των εχθροπραξιών τόνισε σαφέστατα ότι η κατάσταση ως έχει στη Λωρίδα της Γάζας δεν είναι βιώσιμη. Έκτοτε η ΕΕ επικοινωνεί τακτικά με όλους τους εμπλεκομένους για να εξετάσει πώς θα συμβάλει ενεργά στην αποτελεσματική εφαρμογή της εκεχειρίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέφρασε την ανησυχία και την έντονη αντίθεσή της προς τα σχέδια του Ισραήλ να επεκτείνει τους οικισμούς στη Δυτική Όχθη, συμπεριλαμβανομένης της Ανατολικής Ιερουσαλήμ, και συγκεκριμένα, τα σχέδια ανάπτυξης του τομέα E1. Η ΕΕ ανέφερε ότι θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση και τις ευρύτερες επιπτώσεις της στην περιοχή και θα ενεργήσει αναλόγως. Υπενθυμίζοντας τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Μαΐου, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της επανέλαβαν τη δέσμευσή τους για συνεχή, πλήρη και πραγματική εφαρμογή των νομοθετημάτων και διμερών διακανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύουν για τα προϊόντα τα οποία προέρχονται από τους συγκεκριμένους οικισμούς.

Στις 29 Νοεμβρίου, η Γενική Συνέλευση των ΗΕ ενέκρινε το ψήφισμα 67/19 για το 'Καθεστώς της Παλαιστίνης στα Ηνωμένα Έθνη'. Η Ευρωπαϊκή Ένωση κάλεσε την παλαιστινιακή ηγεσία να αξιοποιήσει αυτό το νέο καθεστώς και να μην προβεί σε ενέργειες που θα ενισχύσουν τη δυσπιστία και θα απομακρύνουν την προοπτική της λύσης κατόπιν διαπραγματεύσεων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επανέλαβε την έκκλησή της για ενδοπαλαιστινιακή συμφιλίωση υπό τον Πρόεδρο κ. Mahmoud Abbas, ως σημαντικό στοιχείο για την ενότητα του μελλοντικού παλαιστινιακού κράτους και την εξεύρεση λύσης που θα προβλέπει δύο κράτη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιβεβαίωσε επίσης την ακλόνητη δέσμευσή της για την ασφάλεια του Ισραήλ, μεταξύ άλλων, λόγω των σοβαρών απειλών στην περιοχή. Από το 2005, αναπτύχθηκαν, στα πλαίσια της ευρύτερης δέσμευσης της ΕΕ να συμβάλει στη διευθέτηση της ισραηλινοπαλαιστινιακής διένεξης, δύο μη στρατιωτικές αποστολές ΚΠΑΑ:

Η **EUROPOL COPPS** εξακολούθησε να αποτελεί σημαντικό διάυλο της συνολικής στήριξης που παρέχει η ΕΕ στην οικοδόμηση παλαιστινιακού κράτους, συμβάλλοντας στη μεταρρύθμιση και στην ανάπτυξη των τομέων της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Παλαιστίνη. Υπό την ιδιότητά της ως βασικής υπηρεσίας παροχής συμβουλών προς την Παλαιστινιακή Πολιτική Αστυνομία, η οποία θεωρείται ότι έχει επιτύχει το ύψιστο επίπεδο επαγγελματισμού και έχει κερδίσει την απόλυτη εμπιστοσύνη όλων των παλαιστινιακών δυνάμεων ασφαλείας, και ως διακεκριμένος σύμβουλος των οργάνων της ποινικής δικαιοσύνης, η αποστολή επιδίωξε να προωθήσει τους επιτακτικούς σκοπούς των σχέσεων ΕΕ-Παλαιστινιακής Αρχής και συνέβαλε ώστε να διατηρηθούν, έως ότου επιτευχθεί πολιτική συμφωνία, οι τεχνικοί όροι για τη διευθέτηση της ισραηλινοπαλαιστινιακής διένεξης μέσω της δημιουργίας δύο κρατών. Για να μονιμοποιηθεί η κατάπαυση του πυρός, η Ευρωπαϊκή Ένωση δήλωσε πρόθυμη να χρησιμοποιήσει τα μέσα που διαθέτει για να επικουρήσει τις προσπάθειες των μερών, μη εξαιρουμένης μιας ενδεχόμενης επανενεργοποίησης -εφόσον χρειαστεί- της αποστολής **EUBAM Rafah**, η οποία υπεβλήθη σε εκτεταμένη αναδιοργάνωση και σε εξορθολογισμό των δομών της κατά τη διάρκεια του έτους. Η αποστολή παραμένει ικανή και έτοιμη να ανασυνταχθεί στο σημείο διέλευσης Rafah εντός τριών εβδομάδων, σύμφωνα με το αναθεωρημένο OPLAN της. Η αποστολή συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση όσον αφορά την κατάσταση μέσω των δράσεων των συνδέσμων και της υποβολής εκθέσεων. Μέσω της EUBAM, η ΕΕ διατηρεί τη δυνατότητά της να κατανοεί τις επιχειρησιακές επιπτώσεις των νέων εξελίξεων, όπως της πρόσφατης κρίσης και της συμφωνίας κατάπαυσης του πυρός στη Γάζα και την ικανότητα να αντιδρά ευέλικτα και γρήγορα. Η ΕΠΑ επισκέφθηκε το Ισραήλ και τα κατεχόμενα Παλαιστινιακά εδάφη στις 11-14 Μαρτίου 2012.

1.3. ΑΡΑΒΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΗΣ, ΙΡΑΝ & ΙΡΑΚ

1.3.1. ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΟΥ

Ο διάλογος με τα έξι μέλη του ΣΣΚ (Μπαχρέιν, Κουβέιτ, Ομάν, Κατάρ, Σαουδική Αραβία και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα) και με τη Γραμματεία του ΣΣΚ συνεχίσθηκε στο υψηλότερο επίπεδο με την 22η κοινή σύνοδο του Συμβουλίου και των υπουργών ΕΕ-ΣΣΚ, στο Λουξεμβούργο, τον Ιούνιο και με συνεδριάσεις στη Νέα Υόρκη, στο περιθώριο της ΓΣΗΕ το Σεπτέμβριο αλλά και σε υπηρεσιακό επίπεδο καθόλη τη διάρκεια του έτους¹⁴. Σε όλες αυτές τις συναντήσεις, οι δύο πλευρές συζήτησαν τις σχέσεις ΕΕ-ΣΣΚ, κύρια περιφερειακά ζητήματα και παγκόσμια θέματα. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος καταδίκασε την πανταχόθεν χρήση βίας και παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μπαχρέιν και ζήτησε να δρομολογηθεί επειγόντως ένας ουσιαστικός εθνικός διάλογος που θα οδηγήσει στη συμφιλίωση και στην αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών δεινών του λαού του Μπαχρέιν. Η ΕΕ συνέχισε τις προετοιμασίες του προγράμματος, βάσει του Μέσου Σταθερότητας, για την εκπαίδευση δικαστών και εισαγγελέων. Επίσης, η ΕΕ παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς και την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις χώρες του Κόλπου, ιδίως με διαβήματα και δηλώσεις για την κατάργηση της θανατικής ποινής.

1.3.2. ΙΡΑΝ

Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος, εξ ονόματος της ομάδας Ε3 + 3 (Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ, Ρωσία και Κίνα) και βάσει της εντολής που της ανέθεσε το ΣΑΗΕ, εξακολούθησε να ηγείται των διεθνών προσπαθειών εξ ονόματος της ΕΕ για την εξεύρεση μόνιμης και συνολικής διπλωματικής λύσης στο θέμα των πυρηνικών εξοπλισμών του Ιράν¹⁵. Παρά τους γύρους συνομιλιών με το Ιράν στην Κωνσταντινούπολη (Απρίλιος), τη Βαγδάτη (Μάιος) και τη Μόσχα (Ιούνιος), παρέμειναν οι διαφορές μεταξύ Ιράν και Ε3+3. Επίσης, παραμένει επιτακτική η ανάγκη συμμετοχής του Ιράν σε μια ουσιαστική διαδικασία οικοδόμησης εμπιστοσύνης προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι μακροχρόνιες διεθνείς ανησυχίες σχετικά με το πρόγραμμα πυρηνικών εξοπλισμών του. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος, επικουρούμενη από την ΕΥΕΔ, συμμετείχε σε μια σημαντική επικοινωνιακή διαδικασία με σκοπό να συγκεντρωθεί στήριξη υπέρ της διττής προσέγγισης της ΕΕ. Πυρήνας των προσπαθειών αυτών ήταν η αδιάσπαστη ενότητα της ομάδας Ε3+3.

¹⁴ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 15 Μαρτίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μπαχρέιν (P7_TA(2012)0094). Στις 26 Οκτωβρίου 2012, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (P7_TA(2012)0400).

¹⁵ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 2 Φεβρουαρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με το Ιράν και το πυρηνικό του πρόγραμμα (P7_TA(2012)0024).

Η συνεχιζόμενη άρνηση του Ιράν να συμμορφωθεί προς τις διεθνείς του υποχρεώσεις και οι εντεινόμενες ανησυχίες για ανεπίλυτα ζητήματα όσον αφορά τον αποκλειστικά ειρηνικό χαρακτήρα του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν κατέληξαν το Σεπτέμβριο του 2012 στην έκδοση ακόμη ενός ψηφίσματος από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΟΑΕ, το οποίο εξέφραζε βαθιές και αυξανόμενες ανησυχίες.

Σύμφωνα με τη διττή προσέγγιση, τον Ιανουάριο του 2012, το Συμβούλιο ενέκρινε άλλη μια σειρά αυστηρών κυρώσεων κατά του Ιράν, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης εισαγωγής ιρανικού αργού πετρελαίου και πετρελαϊκών προϊόντων, η οποία άρχισε να ισχύει την 1η Ιουλίου. Επειδή το Ιράν αποφεύγει να εμπλακεί σοβαρά στις διαπραγματεύσεις, το Συμβούλιο αποφάσισε να επιβάλει ακόμη μία δέσμη αυστηρών κυρώσεων τον Οκτώβριο, επιβεβαιώνοντας τη δέσμευσή του για τη διττή προσέγγιση, συμπεριλαμβανομένων των κυρώσεων.

Η ΕΕ εξακολούθησε να εκφράζει σοβαρή ανησυχία για την επιδείνωση της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν¹⁶. Με πολλές δηλώσεις της, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος καταδίκασε τον μεγάλο αριθμό θανατικών εκτελέσεων το 2012 καθώς και τη διαδεδομένη κακομεταχείριση Ιρανών πολιτών, ιδίως υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικηγόρων τους, δημοσιογράφων και μελών μειονοτήτων, οι οποίοι αντιμετώπισαν παρενοχλήσεις και συλλήψεις. Το Μάιο του 2012, η ΕΕ αναπροσάρμοσε τον κατάλογο των Ιρανών που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα διότι ευθύνονται για την υπόθαλψη ή τη διάπραξη σοβαρών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· ο κατάλογος περιλαμβάνει πλέον 78 πρόσωπα. Η ΕΕ θα συνεχίσει επίσης να στηρίζει την εντολή και το έργο του Ειδικού Εισηγητή των ΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Ιράν, κ. Ahmed Shaheed, εντολή που καθόρισε το Μάρτιο του 2011 το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ.

¹⁶ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 22 Νοεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν και συγκεκριμένα για τις μαζικές εκτελέσεις και τον πρόσφατο θάνατο του μπλόγκερ Sattar Beheshti (P7_TA(2012)0463). Στις 14 Ιουνίου 2012, ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των εθνοτικών μειονοτήτων στο Ιράν (P7_TA(2012)0265).

1.3.3. ΙΡΑΚ

Οι σχέσεις ΕΕ-Ιράκ ενισχύθηκαν περαιτέρω με την υπογραφή της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας στις 11 Μαΐου 2012 από την ΥΕ/Αντιπρόεδρο και τον υπουργό Εξωτερικών του Ιράκ, κ. Hoshyar Zebari. Τα βασικά μέρη της συμφωνίας εφαρμόζονται προσωρινά από την 1η Αυγούστου. Κατά το 2012, συνεχίστηκε η εφαρμογή του Μνημονίου Συμφωνίας για στρατηγική σύμπραξη στον ενεργειακό τομέα και του πρώτου πολυετούς εγγράφου στρατηγικής ανά χώρα για παροχή συνδρομής στο Ιράκ. Η ΕΕ εξακολούθησε να δίνει βάρος στη στοχοθετημένη αναπτυξιακή συνεργασία και μακροπρόθεσμη δημιουργία ικανοτήτων.

Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί από πολύ κοντά την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συν τοις άλλοις, εκφράζοντας διαρκώς ανησυχία για την αυξανόμενη χρήση της θανατικής ποινής και την κατάσταση των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος δήλωσε επίσης θορυβημένη από την αυξανόμενη ένταση μεταξύ των κυριότερων πολιτικών δυνάμεων και κάλεσε επανειλημμένως αυτές καθώς και την κυβέρνηση να δρομολογήσουν ολοκληρωμένο διάλογο. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος παρακολούθησε δραστήρια το ζήτημα των στεγαζομένων στο στρατόπεδο Ashraf/Hurriya, στηρίζοντας πλήρως τις προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών να εξεύρουν ειρηνική λύση.

Η EUJUST LEX Iraq είναι η πρώτη ολοκληρωμένη αποστολή της ΕΕ για το κράτος δικαίου. Μετά τη στρατηγική επισκόπηση της αποστολής, την άνοιξη του 2012, η νέα και οριστική εντολή της αποστολής εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2012 και θα ισχύσει έως το Δεκέμβριο του 2013, εστιάζοντας σε δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ανάπτυξης ικανοτήτων από την αποστολή στους τοπικούς εταίρους. Παρά τις δύσκολες συνθήκες όσον αφορά την ασφάλεια και τους επιχειρησιακούς περιορισμούς, η αποστολή εφαρμόζει αποτελεσματικά την εντολή της, ανταποκρινόμενη στις μεταβαλλόμενες ανάγκες και συνθήκες με εκπαιδευτικά προγράμματα στα οποία συμμετέχουν όλοι οι κλάδοι του ιρακινού συστήματος ποινικής δικαιοσύνης και στους τρεις τόπους (Βαγδάτη, Βασόρα και Ερμπίλ). Παρέχοντας εξειδικευμένη εκπαίδευση σε υπαλλήλους μεσαίου και υψηλού επιπέδου του ιρακινού συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, η EUJUST LEX-Iraq συμβάλλει στην εδραίωση της ασφάλειας, ενισχύοντας το σύστημα του κράτους δικαίου και προάγοντας τη νοοτροπία του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράκ.

1.3.4. YEMENH

Μετά την υπογραφή της συμφωνίας μεταβατικής διαδικασίας με τη μεσολάβηση του ΣΣΚ, διοργανώθηκαν προεδρικές εκλογές. Ο κ. Abd-Rabbu Mansour Hadi, υποψήφιος γενικής αποδοχής, εξελέγη και ανέλαβε καθήκοντα το Φεβρουάριο του 2012. Πολλά θέματα διακυβεύονται και η συνολική κατάσταση στη χώρα παραμένει εξαιρετικά ασταθής, πλην όμως ο Πρόεδρος και η μεταβατική κυβέρνηση έκαναν σημαντικά βήματα κυρίως για τη μεταρρύθμιση του στρατιωτικού τομέα και του τομέα ασφάλειας των πολιτών· η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στο δεύτερο αυτό εγχείρημα. Η διεθνής κοινότητα και η ΕΕ ειδικότερα, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες στήριξης της διαδικασίας. Από τις Διασκέψεις των Φίλων της Υεμένης και των Δωρητών προέκυψε διεθνής, οικονομική (6 δισ. ευρώ – η ΕΕ δεσμεύθηκε για την παροχή 170 εκατ. ευρώ) και πολιτική στήριξη. Η ομάδα των 10 στη Σάνα (πρέσβεις των μόνιμων μελών του ΣΑΗΕ, της ΕΕ και του ΣΣΚ) σε στενή συνεργασία με τον Ειδικό Απεσταλμένο των ΗΕ, συνόδευσε και παρακολούθησε εκ του σύνεγγυς τη διαδικασία μετάβασης και θα εξακολουθήσει να το πράττει.

Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της ΕΕ για την Υεμένη αποδείχθηκε με τρεις δέσμες συμπερασμάτων του Συμβουλίου και πολυάριθμες δηλώσεις της ΥΕ/Αντιπροέδρου, με τις οποίες εξέφρασε στήριξη προς τον Πρόεδρο κ. Hadi και τη μεταβατική κυβέρνηση, διαμηνύοντας, ταυτόχρονα, στους αντιφρονούντες να μην οδηγήσουν σε εκτροχιασμό τη μεταρρυθμιστική διαδικασία προξενώντας αστάθεια και ανασφάλεια στη χώρα. Επίσης, ο Πρόεδρος κ. Hadi επισκέφθηκε τις Βρυξέλλες τον Οκτώβριο του 2012, όπου συναντήθηκε με τους Προέδρους κκ. Barroso και Van Rompuy, την ΥΕ/Αντιπρόεδρο και τον Επίτροπο κ. Piebalgs.

Η ΕΕ παρακολούθησε με προσοχή την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Υεμένη, ιδίως το θέμα της θανατικής καταδίκης ανηλίκων. Η ΕΕ συνέβαλε επίσης ουσιαστικά στην επισιτιστική ασφάλεια και διατροφή καθώς και στην ικανοποίηση άλλων πιεστικών ανθρωπιστικών αναγκών των ανθρώπων και των προσφύγων στην Υεμένη.

1.4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Οι πολιτικές αλλαγές στην περιοχή υπογράμμισαν την ανάγκη ενίσχυσης της περιφερειακής συνεργασίας, καθώς η δράση σε περιφερειακό επίπεδο συμβάλλει στην επίλυση πολλών πολιτικών, οικονομικών ή κοινωνικών προβλημάτων. Οι περιφερειακοί οργανισμοί προσαρμόζονται στα νέα πολιτικά δεδομένα, η δε ΕΕ εντατικοποίησε τις επαφές της με αυτούς.

1.4.1. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Η ΕΕ υποστήριξε διπλωματικά τις προσπάθειες του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών (ΣΑΚ) σε μια απόπειρα εξεύρεσης λύσης για τη συριακή κρίση. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος διατήρησε στενές επαφές με τον Γενικό Γραμματέα του ΣΑΚ καθόλη τη διάρκεια του έτους, ενώ τέσσερις συνεδριάσεις σε επίπεδο ανώτερων υπαλλήλων επέτρεψαν να συγκροτηθεί ο διάλογος μεταξύ των δύο οργάνων. Η δεύτερη κοινή υπουργική σύνοδος ΕΕ-ΣΑΚ που πραγματοποιήθηκε στο Κάιρο, στις 13 Νοεμβρίου, έστειλε ισχυρό μήνυμα κοινής δέσμευσης για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων. Κατά τη σύνοδο εκδόθηκε φιλόδοξη δήλωση που κάλυπτε ευρύ φάσμα πολιτικών θεμάτων και εγκρίθηκε κοινό πρόγραμμα εργασιών για την προετοιμασία του εδάφους με σκοπό την πρακτική συνεργασία σε διάφορους τομείς, όπως ενδυνάμωση των γυναικών, διαχείριση κρίσεων, ανθρωπιστική δράση, ανθρώπινα δικαιώματα και κοινωνία των πολιτών. Εν προκειμένω, το Γραφείο Συνδέσμου Ευρωπαϊκής Επιτροπής-ΣΑΚ-Μάλτας συνιστά αξιόλογο μέσο για την υλοποίηση τέτοιων σχεδίων. Με την ευκαιρία αυτή, η ΕΕ/Αντιπρόεδρος εγκαίνιασε από κοινού με τον Γενικό Γραμματέα του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών (ΣΑΚ), κ. Nabil El Araby, αίθουσα διαχείρισης κρίσεων που χρηματοδοτήθηκε εν μέρει από την ΕΕ και στεγάζεται στην έδρα του ΣΑΚ στο Κάιρο. Το έργο, το οποίο ήδη βρίσκεται σε επιχειρησιακή ετοιμότητα, επιδιώκει να δημιουργήσει στους κόλπους του ΣΑΚ δυνατότητα αποτελεσματικής και έγκαιρης προειδοποίησης σχετικά με κρίσεις, ενώ έχει ταυτόχρονα σύνδεση με το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ. Η ΕΕ οργάνωσε επίσης σεμινάριο σχετικά με την παρακολούθηση εκλογών για τους υπαλλήλους του ΣΑΚ.

1.4.2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ΕΕ ενίσχυσε τις σχέσεις της με τον ΟΙΣ. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος εξεφώνησε για πρώτη φορά λόγο σε υπουργική σύνοδο του ΟΙΣ στο Τζίμπουτί, στις 15-16 Νοεμβρίου 2012. Οι δύο οργανισμοί πραγματοποίησαν συνεδριάσεις υπαλλήλων υψηλού επιπέδου και εμπειρογνομόνων, παρέχοντας ιδέες για την ενίσχυση της πρακτικής συνεργασίας.

1.4.3. ΕΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Η Ένωση για τη Μεσόγειο (ΕγΜ) αποτελεί μοναδικό φόρουμ διαλόγου των 43 ευρωμεσογειακών εταίρων που συμπληρώνει τις διμερείς σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και των προς νότο γειτόνων της. Χάρη επίσης στην πρωτοβουλία του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κ. Martin Schulz, το 2012 αναβίωσε ο ρόλος της ΕγΜ η οποία δρα καταλυτικά στην ανάπτυξη περιφερειακών διαλόγων και προγραμμάτων. Το Μάρτιο, το Συμβούλιο μεταβίβασε τη βόρεια συμπροεδρία της ΕγΜ στην ΕΕ, δίνοντας νέα πνοή στο έργο του οργανισμού και εξασφαλίζοντας την ανάπτυξη τομεακών διαλόγων και τη βελτίωση της συνοχής των πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ με το έργο της ΕγΜ. Από το Σεπτέμβριο, η Ιορδανία ανέλαβε τη νότια συμπροεδρία της ΕγΜ, επιβεβαιώνοντας την από κοινού ανάληψη ευθύνης και καθοδήγηση της διαδικασίας της ΕγΜ. Η Λιβύη κλήθηκε να προσχωρήσει στην ΕγΜ, ενώ η Συρία διέκοψε τη συμμετοχή της. Οι τακτικές συναντήσεις ανώτερων υπαλλήλων επέτρεψαν την ανάπτυξη πολιτικού διαλόγου και την καλύτερη ενσωμάτωση άλλων διαστάσεων της θεσμικής συνεργασίας. Ο νέος Γενικός Γραμματέας, ο οποίος διορίστηκε το Μάρτιο, εστίασε στη βελτίωση των λειτουργικών καθηκόντων της Γραμματείας της ΕγΜ κατά την ανάπτυξη και επιδίωξη χρηματοδότησης για περιφερειακά προγράμματα και αυτό το εγχείρημά του έτυχε της πλήρους στήριξης της ΕΕ.

1.4.4. ΥΠΟΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΓΚΡΕΜΠ

Κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ συμμετείχε σε δύο βασικές συνεδριάσεις του Φόρουμ για τη Δυτική Μεσόγειο («5+5»): στη σύνοδο υπουργών Εξωτερικών το Φεβρουάριο, στη Ρώμη, στην οποία παρέστη ο Επίτροπος κ. Füle και στη διάσκεψη κορυφής στη Μάλτα τον Οκτώβριο, με τη συμμετοχή του Προέδρου κ. Barroso και του Επιτρόπου κ. Füle, κατά την οποία εγκρίθηκε κοινή δήλωση. Στις δύο αυτές συναντήσεις, η ΕΕ τόνισε τη δυνατότητα συνεργιών μεταξύ της ομάδας 5+5 και της διμερούς και πολυμερούς συνεργασίας της ΕΕ καθώς και με την ΕγΜ. Επίσης, διεξήχθησαν άτυπες επαφές με την Ένωση του Αραβικού Μαγκρέμπ (ΕΑΜ). Το Δεκέμβριο, μια πρώτη κοινή ανακοίνωση της ΥΕ/Αντιπροέδρου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με το Μαγκρέμπ σκιαγράφησε τρόπους με τους οποίους η ΕΕ μπορεί να συνδράμει τις προσπάθειες σε πλαίσιο στενότερης συνεργασίας και ολοκλήρωσης μεταξύ των χωρών του Μαγκρέμπ. Η ανακοίνωση συμπληρώνει τις προσπάθειες διμερούς επιπέδου μεταξύ της ΕΕ και των χωρών του Μαγκρέμπ καθώς και την ευρύτερη περιφερειακή συνεργασία.

2. ΡΩΣΙΑ, ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

2.1. ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Κατά το 2012, εξελίχθηκαν περαιτέρω οι σχέσεις ΕΕ-Ρωσίας.

Αυτό περιλάμβανε την προσχώρηση της Ρωσίας στον ΠΟΕ¹⁷ και τη συνεχή εφαρμογή των «κοινών μέτρων για την κατάργηση των ταξιδιωτικών θεωρήσεων για ταξίδια μικρής διάρκειας Ρώσων υπηκόων και πολιτών της ΕΕ». Σημειώθηκε πρόοδος στις διαπραγματεύσεις για την αναβάθμιση της Συμφωνίας Διευκόλυνσης της Χορήγησης Θεωρήσεων. Κατά το 2012, διεξήχθησαν εποικοδομητικές συζητήσεις στο πλαίσιο του Διαλόγου για τη Μετανάστευση, ο οποίος δρομολογήθηκε το 2011. Τον Ιούλιο του 2012, τέθηκε σε ισχύ η διμερής συμφωνία τοπικής συνοριακής κυκλοφορίας μεταξύ Ρωσίας και Πολωνίας, η οποία καλύπτει ολόκληρη την περιοχή του Καλίνινγκραντ και άλλες μεθοριακές περιοχές στην Πολωνία. Προχώρησε η εφαρμογή της Σύμπραξης για τον Εκσυγχρονισμό. Το ανεξάρτητο Φόρουμ της Κοινωνίας των Πολιτών πραγματοποίησε την τρίτη ετήσια σύνοδό του στην Αγία Πετρούπολη τον Οκτώβριο.

Δυστυχώς, ορισμένα από τα αποτελέσματα της προσχώρησης της Ρωσίας στον ΠΟΕ εξουδετερώθηκαν με την εισαγωγή νέων και αδικαιολόγητων εμποδίων στο εμπόριο.

Η Ρωσία όχι μόνο δεν έχει ακόμη τηρήσει τις δεσμεύσεις της όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό του συστήματος δικαιωμάτων για τις υπερσιβηρικές πτήσεις αλλά συνέδεσε τεχνητά το ζήτημα αυτό με το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ.

Η σχέση Βρυξελλών-Μόσχας παρέμεινε στενή, συν τοις άλλοις μέσω των τακτικών επαφών μεταξύ της ΥΕ/Αντιπροέδρου και του Ρώσου υπουργού Εξωτερικών κ. Λαβρον. Δύο σύνοδοι κορυφής ΕΕ-Ρωσίας στην Αγία Πετρούπολη στις 3 – 4 Ιουνίου και στις Βρυξέλλες στις 20 – 21 Δεκεμβρίου, πραγματοποιήθηκαν σε εποικοδομητικό κλίμα, παρότι δεν σημείωσαν μεγάλη πρόοδο σε βασικούς τομείς της συνεργασίας. Οι συνεδριάσεις επίσημου πολιτικού διαλόγου διεξήχθησαν σε διάφορα επίπεδα το 2012. Η ΕΕ συνέχισε να επιδιώκει την ενσωμάτωση της Ρωσίας στο διεθνές και βάσει κανόνων σύστημα, πράγμα που ενισχύει η προσχώρηση της Ρωσίας στον ΠΟΕ.

¹⁷ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 26 Οκτωβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τις εμπορικές σχέσεις ΕΕ- Ρωσίας μετά την προσχώρηση της Ρωσίας στον ΠΟΕ (P7_TA(2012)0409).

Η ΕΕ εξακολούθησε να συνεννοείται με τη Ρωσία επί πολλών διεθνών ζητημάτων που δεσπόζουν στο ενωσιακό θεματολόγιο ΚΕΙΠΠΑ όπως είναι η Συρία, το Ιράν, η ευρύτερη Μέση Ανατολή, το Αφγανιστάν και οι παρατεινόμενες συγκρούσεις στην κοινή γειτονία. Η ΕΕ εξακολούθησε επίσης να συνεργάζεται με τη Ρωσία επί ζητημάτων παγκόσμιου χαρακτήρα όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής, το οργανωμένο έγκλημα, το λαθρεμπόριο και η ενεργειακή ασφάλεια. Το Νοέμβριο του 2012, δρομολογήθηκε στη Μόσχα πολιτικός διάλογος σε θέματα αντιτρομοκρατίας.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και οι εξελίξεις στο εσωτερικό της Ρωσίας προκάλεσαν σοβαρότερες ανησυχίες το 2012¹⁸. Η νομοθεσία που περιορίζει ποικιλοτρόπως το πεδίο δράσης της κοινωνίας των πολιτών, οι συλλήψεις και ανακρίσεις ηγετών της αντιπολίτευσης και οι αμφίβολες και δυσανάλογες αποφάσεις για την καταδίκη ακτιβιστών γέννησαν σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με την προσήλωση της Ρωσίας στο κράτος δικαίου και το ρόλο της κοινωνίας των πολιτών ως βασικού εκσυγχρονιστικού μοχλού. Οι περιστάσεις του θανάτου του Sergei Magnitsky κατά τη διάρκεια της προφυλάκισής του το 2009 δεν εξιχνιάστηκαν. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος αντέδρασε δημόσια στις ανησυχητικές αυτές εξελίξεις και στις 11 Σεπτεμβρίου 2012 προέβη σε δήλωση ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη χρησιμοποίηση της δικαιοσύνης για πολιτικούς σκοπούς στη Ρωσία. Η ΕΕ εξακολούθησε να θίγει τα ζητήματα αυτά στις συνεδριάσεις πολιτικού διαλόγου με τη Ρωσία, καθώς και σε συνόδους κορυφής και στους διετείς γύρους διαβουλεύσεων ΕΕ-Ρωσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο τελευταίος εκ των οποίων διεξήχθη το Δεκέμβριο του 2012.

Συνεχίζονται οι δράσεις στο πλαίσιο της Σύμπραξης ΕΕ-Ρωσίας για τον Εκσυγχρονισμό, που δρομολογήθηκε το 2010. Το 2012, αναθεωρήθηκε και αναπροσαρμόστηκε κοινό άτυπο πρόγραμμα εργασιών. Η τέταρτη έκθεση προόδου υποβλήθηκε, προς ενημέρωση, στη διάσκεψη κορυφής της 21ης Δεκεμβρίου. Η σύμπραξη συμπληρώθηκε από διμερείς συμπράξεις για τον εκσυγχρονισμό που συνήψαν με τη Ρωσία είκοσι τρία κράτη μέλη της ΕΕ. Προετοιμάστηκαν εξάλλου άλλες δύο, ενώ είχαν συμφωνηθεί οκτώ προγράμματα εργασιών.

¹⁸ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 16 Φεβρουαρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τις επικείμενες προεδρικές εκλογές στη Ρωσία (P7_TA(2012)0054), στις 15 Μαρτίου 2012, ψήφισμα σχετικά με το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών στη Ρωσία (P7_TA(2012)0088), στις 13 Σεπτεμβρίου 2012, ψήφισμα σχετικά με τη χρησιμοποίηση της δικαιοσύνης στη Ρωσία για πολιτικούς σκοπούς (P7_TA(2012)0352). Επίσης, στις 23 Οκτωβρίου 2012, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε σύσταση για την υπόθεση του Sergei Magnitsky (P7_TA(2012)0369). Στην ίδια υπόθεση αναφέρθηκε και ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σε επιστολή του προς τον τότε Πρόεδρο Medvedev. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος εξέδωσε αρκετές δηλώσεις, εκφράζοντας την ανησυχία της ΕΕ όσον αφορά τις τροποποιήσεις του ρωσικού νόμου περί ΜΚΟ (10 Ιουλίου), την καταδίκη των μελών του πανκ συγκροτήματος Pussy Riot στη Ρωσία (17 Αυγούστου) και το νέο ρωσικό νόμο περί προδοσίας (25 Οκτωβρίου).

Οι διαπραγματεύσεις για τη νέα συμφωνία ΕΕ-Ρωσίας δεν σημείωσαν αξιόλογη πρόοδο το 2012. Οι δύο πλευρές αντάλλαξαν «θετικούς καταλόγους» για ενδεχόμενες εμπορικές και επενδυτικές διατάξεις της συμφωνίας. Ο συμπεφωνημένος στόχος είναι να συναφθεί στρατηγική συμφωνία που θα παρέχει συνολικό πλαίσιο των σχέσεων ΕΕ-Ρωσίας για το άμεσο μέλλον και θα βοηθά να αξιοποιηθεί το δυναμικό της σχέσης μας¹⁹.

Όσον αφορά την εξωτερική ασφάλεια, συνεχίστηκε η καλή συνεργασία στο πλαίσιο των δράσεων για την καταπολέμηση της πειρατείας μεταξύ της επιχείρησης NAVFOR Atalanta της ΕΕ και της ρωσικής ναυτικής αποστολής που αναπτύχθηκαν στα ανοικτά της Σομαλίας. Η Ρωσία κλήθηκε να εξετάσει το ενδεχόμενο σύναψης, με το μηχανισμό Athena, διακανονισμού σχετικά με την παροχή στρατηγικών αερομεταφορών για τις στρατιωτικές επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων υπό την ηγεσία της ΕΕ. Εν τω μεταξύ, οι άτυπες διερευνητικές συνομιλίες για συμφωνία-πλαίσιο όσον αφορά τη συμμετοχή της Ρωσίας σε επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ συνεχίστηκαν χωρίς ουσιαστική πρόοδο κατά το 2012. Επίσης, η Ρωσία αρνήθηκε πρόσκληση την οποία της απηύθυνε η ΕΕ τον Ιούλιο του 2012 να συμμετάσχει στην αποστολή EUCAP Nestor στο Κέρας της Αφρικής.

Η ενεργειακή σχέση της ΕΕ με τη Ρωσία εξακολούθησε να χαρακτηρίζεται από έντονη αλληλεξάρτηση, καθώς η Ρωσία παραμένει ο κυριότερος εξωτερικός πάροχος ενέργειας και η ΕΕ ο μεγαλύτερος εξωτερικός καταναλωτής ρωσικών υδρογονανθρακικών πόρων²⁰.

¹⁹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 13 Δεκεμβρίου 2012 ψήφισμα με συστάσεις προς το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης σχετικά με τις διαπραγματεύσεις της νέας συμφωνίας ΕΕ-Ρωσίας (P7_TA(2012)0505).

²⁰ Οι σύνοδοι κορυφής ΕΕ-Ρωσίας, στις 3-4 Ιουνίου 2012 στην Αγία Πετρούπολη και στις 21 Δεκεμβρίου 2012 στις Βρυξέλλες καθώς και η σύνοδος του Μόνιμου Συμβουλίου Εταιρικής Σχέσης ΕΕ-Ρωσίας για την Ενέργεια στις 13 Δεκεμβρίου 2012 στην Κύπρο, αποτέλεσαν χρήσιμα φόρα για την εξέταση, μεταξύ άλλων, θεμάτων ενεργειακής ασφάλειας.

2.2. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ (ΑΕΣ) – ΠΟΛΥΜΕΡΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ²¹

Κατά το 2012, η υλοποίηση της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης σημείωσε αξιόλογη πρόοδο τόσο σε διμερές όσο και σε πολυμερές πλαίσιο. Η ΑΕΣ συνέχισε το έργο της με φιλόδοξο θεματολόγιο. Η σύνοδος κορυφής της ΑΕΣ το Σεπτέμβριο του 2011 στη Βαρσοβία, είχε επισημάνει ότι η απόφαση για πολιτική σύνδεση και οικονομική ενοποίηση ήταν ειλημμένη, πράγμα που οδήγησε στην κατάρτιση του χάρτη πορείας της ΑΕΣ (15 Μαΐου 2012).

Κατά την τρίτη σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών της ΑΕΣ (Βρυξέλλες, 23 Ιουλίου 2012), αναφέρθηκε ότι ο χάρτης πορείας αποτελεί τη βάση για καθοδήγηση και περαιτέρω υλοποίηση των στόχων της ΑΕΣ, οι οποίοι καθορίστηκαν με τις δηλώσεις της Πράγας και της Βαρσοβίας, έως την προσεχή σύνοδο κορυφής του Βίλνιους (28-29 Νοεμβρίου 2013). Οι υπουργοί συμφώνησαν ότι, κατά την επόμενη σύνοδό τους, το 2013, θα έχουν την ευκαιρία να επανεξετάσουν την εφαρμογή του χάρτη πορείας και να συζητήσουν τη μελλοντική ανάπτυξη της ΑΕΣ στο πλαίσιο της προετοιμασίας της προσεχούς συνόδου κορυφής του Βίλνιους.

Η ΕΕ είναι πρόθυμη να επενδύσει περισσότερο σε εκείνες τις χώρες εταίρους οι οποίες υλοποιούν με επιτυχία τους συμφωνημένους μεταρρυθμιστικούς στόχους. Το παρελθόν έτος χορηγήθηκαν οι πρώτες δόσεις της πρόσθετης χρηματοδοτικής στήριξης για τις χώρες που πρωτοστατούν στις μεταρρυθμίσεις (Αρμενία, Γεωργία και Δημοκρατία της Μολδαβίας), καθώς και στους τομείς των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου, συν τοις άλλοις στα πλαίσια του **Προγράμματος ολοκλήρωσης και συνεργασίας της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (EaPIC)**, το οποίο βασίζεται στην προσέγγιση των «αναλογικών κερδών» (more for more). Ωστόσο, η μικρή πρόοδος μερικών άλλων χωρών σε αυτόν τον τομέα αποτελεί πρόκληση προς αντιμετώπιση έναντι του συνολικού στόχου πολιτικής σύνδεσης και οικονομικής ενοποίησης των χωρών εταίρων με την ΕΕ.

²¹ Χώρες εταίροι: Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Γεωργία, Δημοκρατία της Μολδαβίας, Ουκρανία.

Στον τομέα της **ΚΕΠΠΑ/ΚΠΑΑ**, η σύνοδος κορυφής της ΑΕΣ στη Βαρσοβία απηύθυνε έκκληση για ενίσχυση του διαλόγου και της συνεργασίας σε θέματα διεθνούς ασφάλειας, μεταξύ άλλων, με σκοπό την ενδεχόμενη συμμετοχή των εταίρων σε στρατιωτικές και μη επιχειρήσεις υπό την ηγεσία της ΕΕ. Η Γεωργία, η Δημοκρατία της Μολδαβίας και η Ουκρανία ανταποκρίθηκαν θετικά σε πρόσκληση που τους απευθύνθηκε προκειμένου να συμμετάσχουν σε ορισμένες πρόσφατες αποστολές ΚΠΑΑ. Ταυτόχρονα, η συνεργασία μεταξύ ΕΕ και χωρών εταίρων καθώς και τα έργα περιφερειακής συνεργασίας και τα προγράμματα βοήθειας της ΕΕ θα δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στην ειρηνική διευθέτηση συγκρούσεων και στα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης.

Οι εργασίες στα πλαίσια πολυμερών πλατφορμών συνεχίστηκαν, παρέχοντας συνδρομή σε χώρες εταίρους προκειμένου να συνεχίσουν τις μεταρρυθμίσεις τους. Από εταίρους χώρες, την ΕΕ, κράτη μέλη, θεσμικά όργανα της ΕΕ και διεθνείς οργανισμούς παρασχέθηκε ενεργός συμβολή, συνδρομή και εμπειρογνωμοσύνη για σεμινάρια και προγράμματα κατάρτισης. Επίσης, διεθνείς χρηματοδοτικοί οργανισμοί παρείχαν συνδρομή μέσω διαφόρων διαύλων.

Η πολυμερής πλατφόρμα της ΑΕΣ για τη δημοκρατία, τη χρηστή διακυβέρνηση και τη σταθερότητα (Πλατφόρμα Ι) συγκέντρωσε την προσοχή της στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, το άσυλο και τη μετανάστευση, τη βελτίωση της λειτουργίας του δικαστικού κλάδου, την καταπολέμηση της διαφθοράς, την ΚΠΑΑ, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ασφαλή διαχείριση των κρατικών συνόρων. Η εφαρμογή των δράσεων της Πλατφόρμας Ι υποστηρίχθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης με οικείο μέσο το οποίο καλύπτει δράσεις σχετικά με τους κανόνες διεξαγωγής εκλογών, τη δικαστική μεταρρύθμιση, τη χρηστή διακυβέρνηση, την καταπολέμηση της διαφθοράς και τη συνεργασία κατά του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο.

Η συνεργασία στον τομέα της **ΚΠΑΑ** προχώρησε, σύμφωνα με το χάρτη πορείας της ΑΕΣ. Το εργαστήριο της ΑΕΣ για την ΚΠΑΑ (Βρυξέλλες, 9 Νοεμβρίου 2012) κατέδειξε ότι και οι 6 χώρες εταίροι ενδιαφέρονται έντονα να συμμετάσχουν σε τακτικές πολυμερείς διαβουλεύσεις για την ΚΠΑΑ. Η Πλατφόρμα ανέθεσε στην ΕΥΕΔ να καταρτίσει εντολή για μια **επιτροπή ΚΠΑΑ** στο πλαίσιο της Πλατφόρμας Ι.

Όσον αφορά την **ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων**, η εφαρμογή των σχεδίων της εμβληματικής πρωτοβουλίας συνέβαλε στην επίτευξη του στόχου του χάρτη πορείας της ΑΕΣ για ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της ασφάλειας στα σημεία διέλευσης των συνόρων και στη βελτίωση της συνολικής αποτελεσματικότητας των υπαλλήλων μεθοριακών και τελωνειακών υπηρεσιών των χωρών εταίρων.

Η Ανατολική εμβληματική πρωτοβουλία για την πρόληψη, την ετοιμότητα και την αντίδραση σε φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές (PPRD) βοήθησε στη δημιουργία δυνατότητας των συμμετεχουσών χωρών σε τοπικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο προκειμένου για την πρόληψη, την ετοιμότητα και την αντίδραση σε καταστροφές.

Οι **άτυποι διάλογοι ΑΕΣ** (η πρώτη συνεδρίαση διεξήχθη στις 5 Ιουνίου 2012 στο Chisinau), χρησίμευσαν ως βάση για τις ανοικτές συζητήσεις μεταξύ των υπουργών Εξωτερικών της ΑΕΣ και της ΕΕ για συναφή ζητήματα μεταξύ των οποίων η ΚΕΠΠΑ, η εφαρμογή του χάρτη πορείας και ο τομεακός διάλογος²².

2.3. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ (ΑΕΣ) – ΔΙΜΕΡΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.3.1 ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Συνολικά, οι επιδόσεις της Ουκρανίας όσον αφορά τις εξελίξεις προς μια εμπεδωμένη και σταθερή δημοκρατία ήταν άνισες. Το πρόβλημα της επιλεκτικής δικαιοσύνης²³, το οποίο εξακολούθησε να δεσπόζει στο θεματολόγιο πολιτικού διαλόγου ΕΕ-Ουκρανίας, επισκίασε κάποιες θετικές εξελίξεις, μεταξύ άλλων, στον τομέα των νομικών μεταρρυθμίσεων και στον τομέα της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι. Η αποστολή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αρχηγός της οποίας ήταν ο πρώην Πρόεδρος της Πολωνίας Aleksander Kwaśniewski και ο πρώην Πρόεδρος του ΕΚ, Pat Cox και η οποία συγκροτήθηκε το Μάιο του 2012, συνέδραμε αξιόλογα τις προσπάθειες της ΕΕ να παρακολουθήσει τις υποθέσεις επιλεκτικής δικαιοσύνης και να παράσχει ικανοποιητική ιατρική αγωγή, μεταξύ άλλων στην πρώην Πρωθυπουργό της Ουκρανίας Yulia Tymoshenko.

²² Η δεύτερη άτυπη συνεδρίαση διαλόγου της ΑΕΣ για τον τομέα των μεταφορών διεξήχθη στις 12-13 Φεβρουαρίου 2013 στην Τιφλίδα, ενώ η τρίτη θα διεξαχθεί το Σεπτέμβριο του 2013 στο Ερεβάν.

²³ Κοινή Δήλωση της ΥΕ, κας Ashton και του Επιτρόπου, κ. Füle, της 27ης Φεβρουαρίου, σχετικά με την ετυμηγορία για τον κ. Yuriy Lutsenko και της 29ης Αυγούστου για την απόφαση του ανώτατου ειδικού δικαστηρίου της Ουκρανίας στην υπόθεση της κας Yulia Tymoshenko. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 24 Μαΐου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στην Ουκρανία και την περίπτωση της Yulia Tymoshenko (P7_TA-PROV(2012)0221).

Στις 28 Οκτωβρίου 2012, οι κοινοβουλευτικές εκλογές άφησαν μια ανάμικτη εντύπωση με αρκετές ελλείψεις και οπισθοδρόμηση σε διαφόρους τομείς. Η υποψηφιότητα ορισμένων αντιπροσώπων της αντιπολίτευσης στις κοινοβουλευτικές εκλογές εμποδίστηκε εξαιτίας δικαστικών διαδικασιών που δεν πληρούσαν τα διεθνή πρότυπα²⁴.

Η δεύτερη έκθεση της ΕΕ για την εφαρμογή από την Ουκρανία, του σχεδίου δράσης για την απελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων εκδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2012. Η συμφωνία για την τροποποίηση της συμφωνίας διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων μεταξύ Ουκρανίας και ΕΕ υπογράφηκε στις 23 Ιουλίου 2012²⁵. Η Συμφωνία Σύνδεσης, ως αναπόσπαστο μέρος της Σφαιρικής και Εκτενούς Συμφωνίας Ελεύθερων Συναλλαγών, μονογραφήθηκε στις 30 Μαρτίου 2012.

Στις 10 Δεκεμβρίου 2012, το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα με τα οποία επιβεβαίωσε τη δέσμευσή του για την υπογραφή της ΣΣ/DCFTA, μόλις οι ουκρανικές αρχές επιδείξουν αποφασιστική δράση και απτά αποτελέσματα στους τομείς που προσδιορίζονται στα συμπεράσματα (μεταρρυθμίσεις στον εκλογικό, το δικαστικό και το συνταγματικό τομέα), πιθανώς έως τη σύνοδο κορυφής της ΑΕΣ στο Βίλνιους, το Νοέμβριο του 2013²⁶.

2.3.2. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ

Οι διαπραγματεύσεις με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας για τη σύναψη Συμφωνίας Σύνδεσης εξακολούθησαν να σημειώνουν δυναμική πρόοδο καθόλη τη διάρκεια του έτους, ολοκληρώθηκαν δε ήδη εντός του 2013. Το Φεβρουάριο του 2012, άρχισαν επίσημα οι διαπραγματεύσεις για Εκτενή και Ολοκληρωμένη Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών που θα συνιστά αναπόσπαστο στοιχείο της μελλοντικής Συμφωνίας Σύνδεσης, οι οποίες ολοκληρώθηκαν τον Ιούνιο του 2013. Τον Ιούνιο του 2012, η τρίτη έκθεση αξιολόγησης της Επιτροπής για την πρόοδο της Δημοκρατίας της Μολδαβίας όσον αφορά το σχέδιο δράσης για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η χώρα εταίρος πληροί όλα τα κριτήρια αναφοράς της πρώτης φάσης του σχεδίου δράσης. Αυτό επέτρεψε στην Επιτροπή να ξεκινήσει, το Νοέμβριο του 2012, την αξιολόγηση των κριτηρίων αναφοράς της δεύτερης – και τελευταίας – φάσης του σχεδίου δράσης.

²⁴ Κοινές δηλώσεις της ΥΕ, κας Ashton και του Επιτρόπου, κ. Füle, της 12ης και της 29ης Οκτωβρίου και της 12ης Νοεμβρίου για τις κοινοβουλευτικές εκλογές της 28ης Οκτωβρίου. Τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου του 2013.

²⁵ ²⁶ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 13 Δεκεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στην Ουκρανία (P7_TA-PROV(2012)0507).

Η Δημοκρατία της Μολδαβίας άρχισε να συνεργάζεται με την ΕΕ στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ. Στις 13 Δεκεμβρίου 2012, συνήφθη συμφωνία-πλαίσιο σχετικά με τη συμμετοχή της Δημοκρατίας της Μολδαβίας σε επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ· επίσης, η Δημοκρατία της Μολδαβίας κλήθηκε να συμμετάσχει στην αποστολή EUCAP Nestor στο Κέρας της Αφρικής.

Η Αποστολή Συνοριακής Συνδρομής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUBAM) στη Δημοκρατία της Μολδαβίας και στην Ουκρανία εξακολούθησε να συμβάλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη διαδικασιών διαχείρισης των συνόρων που ανταποκρίνονται στα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εξυπηρετούν τις νόμιμες ανάγκες των Μολδαβών και Ουκρανών πολιτών και ταξιδιωτών καθώς και του εμπορίου, πράγμα που ενισχύει την περιφερειακή ασφάλεια και στηρίζει την οικονομική ανάπτυξη. Η EUBAM εξακολούθησε επίσης να συμβάλει στην υλοποίηση βασικών πρωτοβουλιών της Επιτροπής στους τομείς των τελωνείων, της καταπολέμησης της απάτης και της διαχείρισης κρίσεων και να παρέχει αμερόληπτες τεχνικές συμβουλές και υπηρεσίες στις δύο πλευρές της σύγκρουσης για την Υπερδνειστερία. Αυτό συνέβαλε ιδιαίτερα στην πλήρη επαναλειτουργία του σιδηροδρομικού δικτύου μέσω της Υπερδνειστερίας²⁷.

Η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειές της για συμβολή στη διευθέτηση της έριδας για την **Υπερδνειστερία**. Οι επίσημες διαπραγματεύσεις υπό τη μορφή «5+2», οι οποίες είχαν δρομολογηθεί εκ νέου το 2011, σημείωσαν κάποια πρόοδο, ιδίως αφού οι «5+2» καθόρισαν κατόπιν συναίνεσης το συνολικό διαπραγματευτικό θεματολόγιο, τον Απρίλιο του 2012²⁸. Το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων του Σεπτεμβρίου του 2012 ήρε μερικώς τα περιοριστικά μέτρα τα οποία είχαν επιβληθεί το 2003 κατά της ηγεσίας της Υπερδνειστερίας, εξακολουθώντας, όμως, να παρατηρεί εκ του σύνεγγυς τα σχολεία υπό μολδαβική διοίκηση στην Υπερδνειστερία στα οποία χρησιμοποιείται το λατινικό αλφάβητο, προκειμένου να ενθαρρύνει τις θετικές εξελίξεις. Οι υψηλού επιπέδου διμερείς επισκέψεις, όπως η επίσκεψη του Προέδρου κ. Timofiti στις Βρυξέλλες τον Απρίλιο και η αντίστοιχη του Προέδρου κ. Barroso στο Chisinau, το Νοέμβριο του 2012, υπογράμμισαν την εμβάθυνση των σχέσεων ΕΕ-Δημ. της Μολδαβίας.

²⁷ Δήλωση του εκπροσώπου τύπου της ΥΕ/Αντιπροέδρου, κας Catherine Ashton, σχετικά με την εκ νέου έναρξη της σιδηροδρομικής κυκλοφορίας μέσω της Υπερδνειστερίας, 30 Απριλίου 2012.

²⁸ Δήλωση της ΥΕ/Αντιπροέδρου, κας Catherine Ashton, για τη συνεδρίαση «5+2» στη Βιέννη, στις 17-18 Απριλίου 2012.

2.3.3. ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ

Καθόλη τη διάρκεια του 2012, η ΕΕ επαναλάμβανε τη δέσμευσή της για την πολιτική της ουσιαστικής συνεργασίας με τη Λευκορωσία, συμπεριλαμβανομένων του διαλόγου και της συμμετοχής στην Ανατολική Εταιρική Σχέση. Η ΕΕ υπενθύμισε ότι η ανάπτυξη διμερών σχέσεων βάσει της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης εξαρτάται από την πρόοδο της Λευκορωσίας όσον αφορά την τήρηση των αρχών της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων²⁹.

Το Μάρτιο του 2012, η ΕΕ εγκαινίασε στο Μίνσκ ένα νέο μέσο για τις σχέσεις με τη Λευκορωσία: τον Ευρωπαϊκό Διάλογο με τη Λευκορωσία για τον εκσυγχρονισμό (EDoM)³⁰.

Έως το Μάρτιο του 2012, η ΕΕ είχε επιβάλει σε 243 άτομα απαγόρευση χορήγησης θεώρησης και δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, απαγόρευση των εξαγωγών όπλων και υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ενέργειες καταστολής στο εσωτερικό της χώρας, είχε εγκρίνει περιορισμούς στο δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης και είχε δεσμεύσει τα περιουσιακά στοιχεία 32 εταιριών. Η δέσμη περιοριστικών μέτρων παγιωποιήθηκε και παρατάθηκε τον Οκτώβριο του 2012.

Κατόπιν των αποφάσεων του Ιανουαρίου και του Φεβρουαρίου σχετικά με τη διεύρυνση των κριτηρίων περιοριστικών μέτρων για τη Λευκορωσία και την καταχώριση στον κατάλογο 21 επιπλέον προσώπων, η Λευκορωσία ζήτησε από την επικεφαλής της αντιπροσωπίας της ΕΕ και τον πρόεδρο της Πολωνίας στο Μινσκ να αποχωρήσουν για διαβουλεύσεις. Αντιδρώντας σε αυτό, οι πρόεδροι όλων των κρατών μελών της ΕΕ έφυγαν από τη χώρα για σχεδόν δύο μήνες.

²⁹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 16 Φεβρουαρίου 2012 ψήφισμα για τη θανατική ποινή στη Λευκορωσία, και ιδίως την περίπτωση του Dzmitry Kanavalau και του Uladzislau Kavalou (P7_TA(2012)0063), στις 29 Μαρτίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στη Λευκορωσία (P7_TA(2012)0112), στις 5 Ιουλίου 2012, ψήφισμα σχετικά με τη Λευκορωσία και ιδίως την υπόθεση του Andrzej Poczobut (P7_TA(2012)0300) και στις 26 Οκτωβρίου 2012, ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στη Λευκορωσία μετά τις βουλευτικές εκλογές της 23ης Σεπτεμβρίου 2012 (P7_TA(2012)0410).

³⁰ Στα πλαίσια του διαλόγου λειτουργούν στο Μινσκ τέσσερις ομάδες εργασίες, στις οποίες συμμετέχουν εκπρόσωποι της λευκορωσικής κοινωνίας των πολιτών. Έγιναν επίσης διάφορα σεμινάρια 'εκσυγχρονισμού' που διοργανώθηκαν από κράτη μέλη της ΕΕ εντός του πεδίου εφαρμογής του Διαλόγου. Μέχρι τώρα οι αρχές της Λευκορωσίας δεν έχουν προσέλθει στο Διάλογο.

Κατά το 2012, η ΕΕ εξέφρασε επανειλημμένως ανησυχίες για την έλλειψη σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου και των δημοκρατικών αρχών, μεταξύ άλλων, στα συμπεράσματα τα οποία ενέκρινε το Συμβούλιο το Μάρτιο και τον Οκτώβριο. Στα συμπεράσματα του Μαρτίου η ΕΕ καταδίκασε την εκτέλεση των Uladzislaw Kavalyow και Dzmitry Kanavalaw, καλώντας τη Λευκορωσία να προσχωρήσει σε γενική αναστολή της θανατικής ποινής. Τον Ιούλιο, η ΕΕ ανέλαβε πρωτοβουλία για ψήφισμα στους κόλπους του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ το οποίο διόρισε ειδικό εισηγητή για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Λευκορωσία. Η ΕΕ ζήτησε πολλές φορές την άμεση και άνευ όρων απελευθέρωση και αποκατάσταση όλων των πολιτικών κρατούμενων. Καθόλη τη διάρκεια του έτους, απελευθερώθηκαν τρεις πολιτικοί κρατούμενοι, αφού υποχρεώθηκαν να υπογράψουν αιτήσεις για προεδρική χάρη.

Στις 23 Σεπτεμβρίου 2012, διεξήχθησαν κοινοβουλευτικές εκλογές. Η αποστολή παρατηρητών του Γραφείου Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ODIHR) του ΟΑΣΕ κατέληξε στο συμπέρασμά ότι πολλές δεσμεύσεις ΟΑΣΕ, μεταξύ των οποίων τα δικαιώματα των πολιτών να συνεταιρίζονται, να είναι υποψήφιοι και να εκφράζονται ελεύθερα δεν έγιναν σεβαστά. Οι εκλογές δεν διεξήχθησαν με αμερόληπτο τρόπο και οι καταγγελίες και ενστάσεις δεν διασφαλίζουν αποτελεσματική αποκατάσταση. Παρά ορισμένες βελτιώσεις, το νομικό εκλογικό πλαίσιο δεν εγγυάται τη διεξαγωγή των εκλογών σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες του ΟΑΣΕ. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος και ο Επίτροπος κ. Füle επεσήμαναν ότι η αναμέτρηση αυτή αποτέλεσε ακόμη μία χαμένη ευκαιρία για τη διεξαγωγή εκλογών σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες.

Η Λευκορωσία δεν ανταποκρίθηκε στην πρόταση της Επιτροπής, τον Ιούνιο του 2011, για την έναρξη διαπραγματεύσεων σχετικά με τη σύναψη συμφωνιών διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων και επανεισδοχής. Εν τω μεταξύ, τα κράτη μέλη της ΕΕ αξιοποίησαν στο έπακρο τα ευέλικτα μέσα που παρέχει ο Κώδικας Θεωρήσεων, ιδίως τις δυνατότητες απαλλαγής και μείωσης των τελών θεωρήσεων για ορισμένες κατηγορίες Λευκορώσων πολιτών ή για εξατομικευμένες περιπτώσεις.

2.3.4. NOTIOS KAYKASOS

Η ΕΕ εξακολούθησε να εντείνει τη συνεργασία της με τις χώρες του Νοτίου Καυκάσου κατά το 2012. Το Φεβρουάριο του 2012, το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα για το Νότιο Καύκασο, επιβεβαιώνοντάς τη δέσμευσή του για την προαγωγή της ευημερίας, της ασφάλειας, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της χρηστής διακυβέρνησης, της βιώσιμης ανάπτυξης και της περιφερειακής συνεργασίας σε όλη την περιοχή και την προθυμία του να ενισχύσει τις προσπάθειες υπέρ οικοδόμησης ικανοτήτων και ειρηνικής διευθέτησης των συγκρούσεων στην περιοχή, σε στενή συνεργασία με όλους τους αρμόδιους φορείς. Τον Ιούλιο του 2012, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κ. Herman van Rompuy, επισκέφθηκε και τις τρεις χώρες του Νοτίου Καυκάσου.

Η ΕΕ διατήρησε την ισχυρή συνεργασία της με τη **Γεωργία**³¹, αποσκοπώντας στην προαγωγή των μεταρρυθμίσεων και στην ενίσχυση των σχέσεων, ιδίως λόγω των δεσμεύσεών της για διευθέτηση της σύγκρουσης του 2008. Οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη Συμφωνίας Σύνδεσης συνεχίστηκαν και το Μάρτιο του 2012, ξεκίνησαν διαπραγματεύσεις για τη δημιουργία Εκτενούς και Ολοκληρωμένης Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών μεταξύ ΕΕ και Γεωργίας, ως αναπόσπαστου μέρους της Συμφωνίας Σύνδεσης. Ο διάλογος για τις θεωρήσεις μεταξύ ΕΕ και Γεωργίας ενισχύθηκε με την προετοιμασία της δρομολόγησης σχεδίου δράσης για την απελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων κατά τους πρώτους μήνες του 2013. Η ΕΕ συνεργάζεται με τη νέα γεωργιανή κυβέρνηση, η οποία ανέλαβε καθήκοντα τον Οκτώβριο του 2012. Υποδέχθηκε το Νοέμβριο στις Βρυξέλλες τον Γεωργιανό Πρωθυπουργό κ. Bidzina Ivanishvili και τον Γεωργιανό Πρόεδρο κ. Mikheil Saakashvili· σύντομα μετά, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος επισκέφθηκε τη Γεωργία. Ο ρόλος της ΕΕ στη στήριξη της γεωργιανής πολιτικής κατά τη διαδικασία μετάβασης και ‘συγκατοίκησης’ από τις βουλευτικές εκλογές και εντεύθεν υπήρξε σημαντικός. Στα πλαίσιά του διορίστηκε Ειδικός Σύμβουλος για την νομοθετική και συνταγματική μεταρρύθμιση και τα ανθρώπινα δικαιώματα (ο κ. Thomas Hammarberg, πρώην Επίτροπος ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Συμβούλιο της Ευρώπης), προκειμένου να συνεργαστεί απευθείας με την κυβέρνηση, το κοινοβούλιο και τον Πρόεδρο της Γεωργίας, να παράσχει συμβουλές εξ ονόματος της ΕΕ στους τομείς της μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης, της μεταρρύθμισης του νομικού συστήματος και της μεταρρύθμισης του συντάγματος, καθώς και στους τομείς της επιβολής του νόμου, του σωφρονιστικού συστήματος και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

³¹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 26 Οκτωβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τις εκλογές στη Γεωργία (P7_TA(2012)0411).

Το 2012, η αποστολή παρακολούθησης της ΕΕ (EUMM) για τη Γεωργία εξακολούθησε να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην περιοχή, συμβάλλοντας επιτυχώς στις επιτόπιες προσπάθειες σταθεροποίησης, εξομάλυνσης και οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Η εντολή της EUMM Georgia παρατάθηκε έτι περαιτέρω. Η αποστολή εκτελεί την εντολή της με 200 τουλάχιστον παρατηρητές, εργαζόμενη και στους τέσσερις βασικούς τομείς καθηκόντων της, με επίκεντρο τα μέτρα σταθεροποίησης και οικοδόμησης εμπιστοσύνης.

Η ΕΕ εξακολούθησε να διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στο πλαίσιο των Διεθνών Συνομιλιών της Γενεύης, των οποίων χρέη προέδρου ασκεί από κοινού με τα ΗΕ και τον ΟΑΣΕ. Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για το Νότιο Καύκασο και την κρίση στη Γεωργία, πρέσβης κ. Philippe Lefort, συμμετείχε ενεργά στις προσπάθειες διευθέτησης της σύγκρουσης στο πλαίσιο των εν λόγω συνομιλιών, εξετάζοντας τις επιπτώσεις της σύγκρουσης Γεωργίας-Ρωσίας του 2008 καθώς και την προσέγγιση της Γεωργίας όσον αφορά τις αποσχισθείσες περιοχές της. Οι Συνομιλίες της Γενεύης καλύπτουν ζητήματα που αφορούν την ασφάλεια και τη σταθερότητα αλλά και ανθρωπιστικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένης της κατάστασης των εκτοπισθέντων στο εσωτερικό και των προσφύγων καθώς και των ανθρώπων που επλήγησαν από τη σύγκρουση. Οι προσπάθειες της ΕΕ για τη διευθέτηση της σύγκρουσης υποστηρίχθηκαν με δραστηριότητες βάσει του Μέσου Σταθερότητας, μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης τα οποία χρηματοδότησε η ΕΕ, δράσεις έγκαιρης αντίδρασης καθώς και επαφές μεταξύ ανθρώπων.

Σύμφωνα με την εντολή του Συμβουλίου της ΕΕ για την εξουσιοδότηση της ΥΕ να αρχίσει διαπραγματεύσεις με τη Γεωργία σχετικά με συμφωνία-πλαίσιο για τη συμμετοχή της Γεωργίας σε επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος υπέβαλε επίσημη πρόταση στη Γεωργία καθώς και επίσημη πρόσκληση για την έναρξη διαπραγματεύσεων, κατά την επίσκεψή της στην Τιφλίδα, το Νοέμβριο του 2012.

Η ΕΕ διατήρησε σθεναρή δέσμευση με την **Αρμενία**³², προκειμένου να στηρίξει τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια της χώρας. Οι διαπραγματεύσεις για τη Συμφωνία Σύνδεσης σημείωσαν πρόοδο και η Αρμενία άρχισε διαπραγματεύσεις για τη δημιουργία Εκτενούς και Ολοκληρωμένης Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών, ως αναπόσπαστου μέρους της Συμφωνίας Σύνδεσης. Διεξήχθησαν διαπραγματεύσεις για συμφωνίες διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων και επανεισδοχής, οι οποίες μονογραφήθηκαν στις 18 Οκτωβρίου. Η συμφωνία διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων υπογράφηκε στις 17 Δεκεμβρίου³³. Και οι δύο συμφωνίες βρίσκονται στη φάση της επικύρωσης. Το Δεκέμβριο, επισκέφθηκαν το Ερεβάν ο Επίτροπος κ. Füle το Σεπτέμβριο και ο Πρόεδρος της Επιτροπής, κ. Barroso.

Οι διαπραγματεύσεις με το **Αζερμπαϊτζάν**³⁴ για τα ενεργειακά θέματα, συμπεριλαμβανομένου του αγωγού μέσω της Κασπίας, σημείωσαν πρόοδο, όπως και οι διαπραγματεύσεις για συμφωνίες διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων και επανεισδοχής. Διαπιστώθηκε καθυστέρηση στις συνομιλίες για τη Συμφωνία Σύνδεσης αλλά οι δύο πλευρές δεσμεύονται να συνεχίσουν τη διαπραγματευτική διαδικασία το 2013, με την ΕΕ να τοποθετεί τη σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών ελευθεριών στον πυρήνα των πολιτικών κεφαλαίων της συμφωνίας, πέραν της ενισχυμένης συνεργασίας σε θέματα πολυμερούς και παγκόσμιου ενδιαφέροντος.

Όσον αφορά τις παρατεταμένες συγκρούσεις, ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ συνέβαλε ενεργά στην επέκταση της συνδρομής της ΕΕ προς τη διαδικασία διευθέτησης της σύγκρουσης με αντικείμενο το **Ναγκόρνο Καραμπάχ**. Η ΕΕ συνεργάστηκε στενά με την ομάδα Μινσκ του ΟΑΣΕ και συντάχθηκε με τις προσπάθειές της για την εξεύρεση λύσης για το Ναγκόρνο Καραμπάχ. Επίσης, η ΕΕ χρηματοδότησε ορισμένα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης υπέρ της ειρηνευτικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης μελέτης για τα «οφέλη της ειρήνης».

³² Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 18 Απριλίου 2012 ψήφισμα που περιέχει τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για τη Συμφωνία Σύνδεσης ΕΕ-Αρμενίας (P7_TA(2012)0128).

³³ Και οι δύο συμφωνίες βρίσκονται στη φάση της επικύρωσης.

³⁴ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 18 Απριλίου 2012 ψήφισμα που περιέχει τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για τη Συμφωνία Σύνδεσης ΕΕ-Αζερμπαϊτζάν (P7_TA(2012)0127). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 24 Μαΐου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Αζερμπαϊτζάν (P7_TA(2012)0228) και στις 13 Σεπτεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με το Αζερμπαϊτζάν: η υπόθεση Ramil Safarov (P7_TA(2012)0356).

2.4. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

Στη διάρκεια του 2012 εντατικοποιήθηκε έτι περαιτέρω η υλοποίηση της στρατηγικής της ΕΕ για την Κεντρική Ασία, μεταξύ άλλων, μέσω του πολιτικού διαλόγου και της τεχνικής συνεργασίας.

Το Συμβούλιο ενέκρινε τον Ιούνιο του 2012 την πλέον πρόσφατη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της στρατηγικής μέσω ουσιαστικών συμπερασμάτων του Συμβουλίου. Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η στρατηγική παραμένει σε ισχύ και περιγράφει τους μελλοντικούς προσανατολισμούς με έμφαση στις δράσεις βασικής σημασίας για τα προσεχή έτη, συμπεριλαμβανομένης της μεγαλύτερης προσοχής που πρέπει να δοθεί σε θέματα ασφαλείας στο πλαίσιο των σχέσεων, ιδίως λόγω των εξελίξεων στο Αφγανιστάν και της αποχώρησης της ISAF έως το τέλος του 2014 (πράγμα που θα ενισχύσει τα προβλήματα ασφαλείας στην ευρύτερη περιοχή).

Το Νοέμβριο του 2012, διεξήχθη υπουργική σύνοδος ΕΕ-Κεντρικής Ασίας στο Μπισκέκ της Κιργιζίας, της οποίας προήδρευσε η ΥΕ/Αντιπρόεδρος. Η σύνοδος αποτέλεσε ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων σχετικά με τη στρατηγική για την Κεντρική Ασία και την αντίστοιχη επισκόπησή της, καθώς και συζητήσεων σχετικά με περιφερειακές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων περιβάλλοντος και υδάτων, συνεργασίας για την ενέργεια και διεθνών θεμάτων. ΥΕ/Αντιπρόεδρος πραγματοποίησε διμερείς επισκέψεις στην Κιργιζία, το Ουζμπεκιστάν, το Τατζικιστάν και το Καζακστάν³⁵ κατά τη διάρκεια του ταξιδιού της στην Κεντρική Ασία και συναντήθηκε με τους Πρωθυπουργούς και Υπουργούς Εξωτερικών όλων των χωρών για να συζητήσει περιφερειακά και διμερή θέματα. Κατά την επίσκεψη αυτή, εθίγησαν ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων σε συναντήσεις με την κοινωνία των πολιτών. Η ΕΕ διοργάνωσε επίσης διεξοδικές συζητήσεις, στο πλαίσιο των ετήσιων διμερών διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

³⁵ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 15 Μαρτίου 2012 ψήφισμα σχετικά με το Καζακστάν (P7_TA(2012)0089) και στις 22 Νοεμβρίου 2012 ψήφισμα που περιέχει τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης σχετικά με τις διαπραγματεύσεις για μια ενισχυμένη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μεταξύ ΕΕ-Καζακστάν (P7_TA(2012)0459).

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για το κράτος δικαίου, διεξήχθη στις 6-7 Δεκεμβρίου, στις Βρυξέλλες, η τρίτη σύνοδος των Υπουργών Δικαιοσύνης ΕΕ-Κεντρικής Ασίας. Οι υπουργοί επιβεβαίωσαν τις θεματικές προτεραιότητες της πρωτοβουλίας για το κράτος δικαίου ΕΕ-Κεντρικής Ασίας, όπως το συνταγματικό δίκαιο, το διοικητικό δίκαιο και η ποινική δικαιοσύνη καθώς και η ενίσχυση της οικοδόμησης ικανοτήτων στο δικαστικό κλάδο.

Κατά τη 10η επετειακή συνεδρίαση της Κεντροασιατικής Πρωτοβουλίας για την Ασφάλεια των Συνόρων (CABSI), η οποία πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο στη Βιέννη, συζητήθηκαν θέματα διαχείρισης συνόρων και περιφερειακής ασφάλειας.

Καθόλη τη διάρκεια του έτους, συνεχίστηκαν οι διαπραγματεύσεις της τριμερούς συμφωνίας με το Τουρκμενιστάν και το Αζερμπαϊτζάν σχετικά με το νομικό πλαίσιο του αγωγού αερίου μέσω της Κασπίας.

Η κα Patricia Flor διορίστηκε Ειδική Εντεταλμένη της ΕΕ για την Κεντρική Ασία, τον Ιούνιο. Η Ειδική Εντεταλμένη της ΕΕ εξακολούθησε να συνεργάζεται με τις χώρες της περιοχής για οριζόντια θέματα και θέματα ασφαλείας³⁶.

3. ΔΥΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Τα Δυτικά Βαλκάνια παρέμειναν σε όλη τη διάρκεια του 2012 πρώτη προτεραιότητα της ΕΕ. Το Δεκέμβριο του 2012, το Συμβούλιο επιβεβαίωσε την ακλόνητη δέσμευσή του για την ευρωπαϊκή προοπτική της περιοχής, η οποία παραμένει απαραίτητη για τη σταθερότητα, τη συμφιλίωση και το μέλλον της. Επίσης, τόνισε την ανάγκη πρόβλεψης αυστηρών αλλά δίκαιων προϋποθέσεων, στο πλαίσιο των πολιτικών κριτηρίων της Κοπεγχάγης και της Διαδικασίας Σταθεροποίησης και Σύνδεσης (ΔΣΣ), η οποία εξακολούθησε να παρέχει το γενικό πολιτικό πλαίσιο για τις σχέσεις και τις διαπραγματεύσεις με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Η περιφερειακή συνεργασία και οι σχέσεις καλής γειτονίας παραμένουν ζωτικές πτυχές της διαδικασίας διεύρυνσης.

³⁶ Κατά το 2012, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο θέμα των υδάτων και, συγκεκριμένα, στα μεγάλα έργα για τα ύδατα για τα οποία υπάρχουν έριδες, προκειμένου να διευκολυνθεί ο διάλογος και να εξευρεθούν αποδεκτές λύσεις. Η ΕΕΕΕ συνέβαλε επίσης στην επισκόπηση της «στρατηγικής για μια νέα εταιρική σχέση» ΕΕ-Κεντρικής Ασίας και κατέβαλε προσπάθειες για τη δρομολόγηση ετήσιου περιφερειακού διαλόγου ασφαλείας. Συμμετείχε στην προετοιμασία της υπουργικής συνόδου ΕΕ-Κεντρικής Ασίας, το Νοέμβριο του 2012 και συνόδευσε την ΥΕ/Αντιπρόεδρο στις πρωτεύουσες τεσσάρων χωρών της περιοχής. Προώθησε μια πιο περιφερειακή προσέγγιση για το Αφγανιστάν και υποστήριξε, εσωτερικά και εξωτερικά, τις πολιτικές και προγραμματικές συνέργειες της ΕΕ στην Κεντρική Ασία και το Αφγανιστάν. Επίσης, εμφύσησε πολιτική πνοή στο εν εξελίξει μέσο για το κράτος δικαίου και προήγαγε τα ανθρώπινα δικαιώματα, σε στενή διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το 2012, σημειώθηκε αξιόλογη πρόοδος στην περιοχή με την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης με το Μαυροβούνιο και την αναγνώριση καθεστώτος υποψήφιας χώρας στη Σερβία, καθώς και με την επιτυχή διαδικασία προσχώρησης της Κροατίας. Η ΕΕ παρέμεινε αποφασιστικά προσηλωμένη στην αντιμετώπιση των πολιτικών προκλήσεων στην περιοχή. Ανέλαβε στιβαρό ηγετικό ρόλο όσον αφορά την ενθάρρυνση και τη διευκόλυνση του διαλόγου Βελιγραδίου-Πρίστινας. Η ΕΕ συνεργάστηκε με τους πολιτικούς ηγέτες της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, ώστε να προαγάγει την ευρωπαϊκή προοπτική της χώρας, εγκαινίασε διάλογο υψηλού επιπέδου με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας για έναν αριθμό προτεραιοτήτων της διαδικασίας ένταξης και εξακολούθησε να συνεργάζεται με την Αλβανία. Αυτό συνετέλεσε στο να επιβεβαιωθεί η εμπλοκή της ΕΕ στην περιοχή, πράγμα ζωτικό για την αξιοπιστία της ευρωπαϊκής προοπτικής.

Διάλογος Βελιγραδίου-Πρίστινας. Εν συνεχεία των σερβικών εκλογών και από τον Οκτώβριο του 2012, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος ηγείται του διαλόγου τον οποίο διευκολύνει η ΕΕ σε επίπεδο πρωθυπουργών της Σερβίας και του Κοσσυφοπεδίου για την εξομάλυνση των σχέσεών τους. Αυτός ο διάλογος παρήγαγε ήδη κατά το 2012 σημαντικά και απτά αποτελέσματα συμπεριλαμβανομένων της υλοποίησης της ΟΔΣ, διακανονισμών για την τοποθέτηση συνδέσμων, της προστασίας της θρησκευτικής και πολιτισμικής κληρονομιάς και της είσπραξης τελωνειακών τελών³⁷. Το Δεκέμβριο, το Συμβούλιο, ενώ συνεχάρη τους δύο πρωθυπουργούς για τη συμμετοχή τους στο διάλογο, υπενθύμισε ότι απαιτείται ορατή και βιώσιμη βελτίωση των σχέσεων Σερβίας και Κοσσυφοπεδίου, για τη συνέχιση της αντίστοιχης πορείας προς την ΕΕ.

Η **Σερβία** ενίσχυσε τη δέσμευσή της να τηρήσει τη βασική απαίτηση της ΕΕ, δηλαδή, την ορατή και βιώσιμη βελτίωση των σχέσεών της με το Κοσσυφοπέδιο. Διαρκούντος του 2012 η Σερβία συμφώνησε επί θεμάτων απομένων της εκπλήρωσης πολιτικών κριτηρίων και, στο πλαίσιο του διαλόγου Βελιγραδίου-Πρίστινας, ως προς την περιφερειακή εκπροσώπηση του Κοσσυφοπεδίου (η οποία επιτρέπει στο Κοσσυφοπέδιο να συμμετέχει σε περιφερειακά φόρα αυτοτελώς). Το Μάρτιο του 2012, αναγνωρίστηκε στη Σερβία καθεστώς υποψήφιας χώρας.

³⁷ Ο διάλογος συνεχίστηκε το 2013 καταλήγοντας στην επίτευξη ιστορικής συμφωνίας των δύο πλευρών τον Απρίλιο σχετικής με την εξομάλυνση των σχέσεων, μεταξύ άλλων στο Βόρειο Κοσσυφοπέδιο.

Προκειμένου να τονίσει την ανάγκη καταβολής συνεχών προσπαθειών από τη σερβική ηγεσία για την εξομάλυνση των σχέσεων της χώρας με το Κοσσυφοπέδιο, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος ταξίδεψε στο Βελιγράδι με την υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ κα Clinton και συναντήθηκε με τον Πρόεδρο κ. Nikolic και τον Πρωθυπουργό κ. Dacic στις 30 Οκτωβρίου.

Οι προεδρικές και πρόωρες κοινοβουλευτικές εκλογές του Μαΐου οδήγησαν στην εκλογή του τότε ηγέτη του Σερβικού Προοδευτικού Κόμματος, κ. Tomislav Nikolic ως Προέδρου και στο σχηματισμό νέας κυβέρνησης συνασπισμού υπό τον Πρωθυπουργό κ. Ivica Dacic. Οι δύο αυτές προσωπικότητες συνέχισαν τη διαδικασία ενοποίησης με την ΕΕ ως την κύρια πολιτική προτεραιότητα της χώρας.

Στα συμπεράσματά του τού Δεκεμβρίου 2011, το Συμβούλιο προέτρεψε τη Σερβία να αναζωογονήσει, να αναπτύξει περισσότερο και να εφαρμόσει το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων, ιδίως στους τομείς του κράτους δικαίου και της ανεξαρτησίας των νευραλγικών θεσμικών οργάνων. Εν όψει ενδεχόμενης απόφασης για την έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης με τη Σερβία, το Συμβούλιο αποφάσισε επίσης να εξετάσει κατά το πρώτο εξάμηνο του 2013 την πρόοδο που επιτέλεσε η Σερβία, συν τοις άλλοις στην εξομάλυνση των σχέσεων με το Κοσσυφοπέδιο³⁸.

Το **Κοσσυφοπέδιο** εξακολούθησε να σημειώνει πρόοδο στα θέματα που σχετίζονται με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, καθώς και την επίτευξη ορατής και σταθερής βελτίωσης των σχέσεων με τη Σερβία. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά προβλήματα και δη στους τομείς του κράτους δικαίου, της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης, της μεταρρύθμισης του εκλογικού συστήματος, της ένταξης κοινοτήτων και της οικονομίας.

³⁸ Το 2013 ελήφθη θετική απόφαση για την έναρξη των διαπραγματεύσεων προσχώρησης.

Το 2012, η ΕΕ δρομολόγησε αρκετές πρωτοβουλίες με το Κοσσυφοπέδιο. Τον Ιανουάριο, ξεκίνησε ο διάλογος για τις θεωρήσεις ο οποίος είχε ως αποτέλεσμα την κατάρτιση χάρτη πορείας για τις θεωρήσεις τον Ιούνιο. Το Μάιο, άρχισε ο διαρθρωμένος διάλογος με την Επιτροπή σχετικά με το κράτος δικαίου. Τον Οκτώβριο, η Επιτροπή εξέδωσε μελέτη σκοπιμότητας για τη Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης. Με σκοπό την ενδεχόμενη λήψη απόφασης σχετικά με την έναρξη διαπραγματεύσεων με το Κοσσυφοπέδιο για ΣΣΣ, το Συμβούλιο αποφάσισε, το Δεκέμβριο, να εξετάσει, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2013, την πρόοδο του Κοσσυφοπεδίου βάσει έκθεσης που θα υποβάλουν η Επιτροπή και η ΥΕ³⁹.

Διορίστηκε νέος Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για το Κοσσυφοπέδιο, ο κ. Samuel Zbogar, ο οποίος ανέλαβε καθήκοντα το Φεβρουάριο του 2012, ενώ η εντολή της EULEX παρατάθηκε έως τον Ιούνιο του 2014.

Η αποστολή EULEX σημείωσε επίσης αξιόλογη πρόοδο όσον αφορά την εκτελεστική της εντολή, με την έκδοση περισσότερων από 300 ετυμηγοριών, πολλών σε υποθέσεις σοβαρών εγκλημάτων και πολλών που αφορούσαν υψηλά ιστάμενα πρόσωπα. Οι εισαγγελείς της EULEX συμμετείχαν σε περισσότερες από 1.851 υποθέσεις. Διενεργώντας έρευνες για υψηλόβαθμα στελέχη, η αποστολή έθεσε εν αμφιβόλω την έννοια της ατιμωρησίας. Η αποστολή εξακολουθεί να παρέχει συμβουλές και στήριξη στις τοπικές αρχές για τη βελτίωση της θεσμικής ικανότητας του Κοσσυφοπεδίου να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του κράτους δικαίου.

Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Το 2012, η ΕΕ εξακολούθησε να εφαρμόζει τη στρατηγική και τα μέσα που προβλέπονται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Μαρτίου του 2011. Η δέσμευση αυτή, η οποία υλοποιείται επιτόπου με την ενισχυμένη παρουσία της ΕΕ υπό την ηγεσία του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ/αρχηγού αποστολής κ. Peter Sorensen, συνέβαλε στο να αρθεί το πολιτικό αδιέξοδο στο οποίο είχε περιέλθει η χώρα μετά τις γενικές εκλογές του 2010 και στο σχηματισμό κεντρικής κυβέρνησης στη Β-Ε το Φεβρουάριο του 2012. Η νέα πολιτική πνοή οδήγησε στη θέσπιση σημαντικών νομοθετημάτων σχετικών με την ΕΕ, ιδίως του νόμου περί κρατικών ενισχύσεων και του νόμου για την απογραφή του πληθυσμού.

³⁹ Το 2013 ελήφθη θετική απόφαση για την έναρξη των διαπραγματεύσεων με αντικείμενο συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης.

Ωστόσο, η θετική αυτή πνοή εξανεμίστηκε το καλοκαίρι, λόγω των διασπάσεων εντός της κυβέρνησης συνασπισμού της B-E αλλά και εν όψει των τοπικών εκλογών του Οκτωβρίου. Το Νοέμβριο έγινε ανασχηματισμός του υπουργικού συμβουλίου. Αυτό συνέβαλε στην αποκατάσταση, σε κάποιο βαθμό, των σχέσεων των βασικών πολιτικών κομμάτων αλλά δεν ήταν αρκετό ώστε η κεντρική κυβέρνηση της B-E να υπερβεί το πολιτικό αδιέξοδο το οποίο εξακολούθησε να υπάρχει έως το τέλος του έτους.

Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος εξακολούθησε να εργάζεται για τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη μέσω τακτικού διαλόγου με τους ηγέτες της χώρας αλλά και πολιτικής στήριξης προς το διάλογο υψηλού επιπέδου για τη διαδικασία προσχώρησης⁴⁰. Προκειμένου να ενισχύσει το έργο αυτό, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος επισκέφθηκε, στις 30 Οκτωβρίου, μαζί με την υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ κα Clinton, το Σεράγεβο και ενθάρρυνε τις αρχές της B-E να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την προσέγγιση της B-E στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις ευρωατλαντικές δομές.

Επειδή η B-E δεν σημείωσε πρόοδο ως προς το θεματολόγιο της ΕΕ, το Συμβούλιο εξέφρασε τη λύπη του το Δεκέμβριο για το συνεχιζόμενο πολιτικό τέλμα και κάλεσε τη B-E να προωθήσει το θεματολόγιο αυτό και να εφαρμόσει την απόφαση στην υπόθεση Sedjic/Finci. Επίσης, το Συμβούλιο κάλεσε τις αρχές της χώρας να αναλάβουν τις απαραίτητες δράσεις ώστε να προετοιμαστεί η χώρα για την προσχώρηση της Κροατίας στην ΕΕ.

Το 2012, η ΕΕ εξακολούθησε να αναπτύσσει συνολικά την παρουσία της επιτόπου. Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ ενίσχυσε το γραφείο του στην Banja Luka και εγκαίνιασε τοπικά γραφεία στην περιοχή του Brcko και στο Mostar.

⁴⁰ Ο διάλογος υψηλού επιπέδου για τη διαδικασία προσχώρησης (HLDAP) ξεκίνησε τον Ιούνιο με σκοπό να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των πολιτικών ηγετών της B-E όσον αφορά τις απαραίτητες ενέργειες για την πορεία προς την ΕΕ. Στο πλαίσιο του HLDAP, οι πολιτικοί ηγέτες της B-E δεσμεύτηκαν να καταρτίσουν χάρτη πορείας για την εφαρμογή της απόφασης του ΕΔΑΔ, αλλά μέχρι στιγμής δεν έχει επιτευχθεί πρόοδος.

Τον Ιούνιο του 2012, η ΕΕ ολοκλήρωσε την αστυνομική αποστολή της στη Β-Ε (EUPM), την πρώτη αποστολή βάσει της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΕΠΑΑ), η οποία δρομολογήθηκε τον Ιανουάριο του 2003. Η EUPM βοήθησε τις αρχές της Β-Ε να δημιουργήσουν μια σύγχρονη, επαγγελματική, πολυεθνική αστυνομική δύναμη, έτοιμη να αναλάβει την πλήρη ευθύνη για την επιβολή του νόμου σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες. Μετά την ολοκλήρωση της αποστολής, η ΕΕ εξακολούθησε να εργάζεται στην περιοχή με άλλα μέσα ΚΕΠΠΑ, ιδίως το νέο τμήμα Εσωτερικών και Δημόσιας Ασφάλειας του Γραφείου του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ και τα προγράμματα προενταξιακής βοήθειας.

Η επιχείρηση EUFOR Althea αναδιοργανώθηκε την 1η Σεπτεμβρίου 2012. Η επιχείρηση διαθέτει πλέον μέχρι 600 ενόπλους και το βασικό της μέλημα είναι η δημιουργία δυνατοτήτων και η εκπαίδευση των ενόπλων δυνάμεων της Β-Ε, συμβάλλοντας, ταυτόχρονα, στην ευαισθητοποίηση όσον αφορά την κατάσταση στην περιοχή και διατηρώντας αξιόπιστη αποτρεπτική ικανότητα, προκειμένου να υποστηρίξει τις προσπάθειες διατήρησης ή αποκατάστασης του ασφαλούς και ακίνδυνου περιβάλλοντος. Στις 14 Νοεμβρίου 2012, το Συμβούλιο Ασφαλείας των ΗΕ παρέτεινε την εκτελεστική εντολή της αποστολής κατά ένα έτος.

Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας. Μετά τις πρόωρες κοινοβουλευτικές εκλογές του Ιουνίου του 2011, ανανεώθηκε ο συνασπισμός μεταξύ του Πρωθυπουργού κ. Gruevski και του ηγέτη της Δημοκρατικής Ένωσης για την Ενοποίηση, κ. Ahmeti, ο οποίος αποδείχθηκε σταθερός και λειτουργικός κατά τη διάρκεια του 2012, αν και τον Αύγουστο ξέσπασε κυβερνητική κρίση για θέματα που συνδέονταν άμεσα με τη σύγκρουση του 2001 (συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών δικαιωμάτων ορισμένων παλαιμάχων). Το Φεβρουάριο και τον Απρίλιο του 2012, δύο συμβάντα που στοίχισαν ανθρώπινες ζωές προκάλεσαν εντάσεις μεταξύ εθνοτήτων. Η αντιπροσωπία της ΕΕ, σε στενή επαφή με τα κράτη μέλη και τους διεθνείς εταίρους της ΕΕ, εργάστηκε για την αντιμετώπιση των δυσκολιών και ζήτησε να δοθεί ουσιαστική δικαστική συνέχεια. Οι εξελίξεις αυτές τόνισαν για μία ακόμη φορά ότι η συμφωνία-πλαίσιο της Αχρίδας εξακολουθεί να αποτελεί τον πυλώνα πολιτικής συνοχής της χώρας. Η πλήρης εφαρμογή και η επανεξέτασή της παραμένουν σημαντικές προτεραιότητες.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε την άνοιξη του 2012 διάλογο υψηλού επιπέδου για την προσχώρηση (HLAD). Πραγματοποιήθηκαν τρεις γύροι διαλόγου. Ο διάλογος συνέβαλε καταλυτικά στην επίσπευση των μεταρρυθμίσεων βάσει της υψηλού επιπέδου και άμεσης συνεργασίας μεταξύ της κυβέρνησης και της Επιτροπής. Τον Οκτώβριο, η Επιτροπή επανέλαβε τη σύστασή της για την έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης. Το Συμβούλιο σημείωσε τη σύσταση, αναγνωρίζοντας ότι επετεύχθη πρόοδος. Σημειώνοντας ότι απαιτείται αδιάκοπη προσπάθεια, το Συμβούλιο συνέστησε να διατηρηθεί η μεταρρυθμιστική πνοή, με διαρκή έμφαση στο κράτος δικαίου, και συν τοις άλλοις στην ελευθερία του εκφράζεσθαι, την καταπολέμηση της διαφθοράς και τις σχέσεις και τη συμφιλίωση των εθνοτήτων.

Το Συμβούλιο υπενθύμισε ότι η διατήρηση σχέσεων καλής γειτονίας, που περιλαμβάνουν συμπεφωνημένη και αμοιβαίως αποδεκτή διευθέτηση του ονόματος υπό την αιγίδα των ΗΕ, παραμένει νευραλγικής σημασίας. Το Συμβούλιο χαιρέτισε επίσης την ώθηση που έδωσαν οι πρόσφατες επαφές και ανταλλαγές, εν συνεχεία της ελληνικής πρότασης για μνημόνιο συνεργασίας. Το Συμβούλιο αναθάρρησε επί πλέον από τις πρόσφατες επαφές με τον διαμεσολαβητή των ΗΕ Matthew Nimetz. Επίσης, έλαβε υπό σημείωση τις επαφές μεταξύ πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και Βουλγαρίας, αναμένοντας την μετουσίωσή τους σε χειροπιαστές πράξεις και αποτελέσματα. Η Επιτροπή ανέλαβε να καταρτίσει έκθεση έως την άνοιξη του 2013, για την αξιολόγηση της υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του HLAD και των μέτρων για την προώθηση των σχέσεων καλής γειτονίας και την εξεύρεση αμοιβαίας λύσης κατόπιν διαπραγματεύσεων για το θέμα της ονομασίας υπό την αιγίδα των ΗΕ. Βάσει της έκθεσης αυτής και με στόχο την ενδεχόμενη έναρξη διαπραγματεύσεων προσχώρησης, το Συμβούλιο θα αξιολογήσει την πρόοδο κατά το πρώτο εξάμηνο του 2013.

Στις 24 Δεκεμβρίου, ανέκυψε διαφωνία στο Κοινοβούλιο μεταξύ αντιπολίτευσης και κυβέρνησης σχετικά με τη διαδικασία έγκρισης του προϋπολογισμού του 2013. Οι προσπάθειες της ΕΕ να διευθετηθεί η κρίση συνεχίζονταν στα τέλη του 2012.

Αλβανία. Το Νοέμβριο του 2011, η ΕΕ διευκόλυνε την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ του κυβερνώντος Δημοκρατικού Κόμματος και του αντιπολιτευόμενου Σοσιαλιστικού Κόμματος, θέτοντας τα θεμέλια της διακομματικής συνεργασίας για τις μεταρρυθμίσεις που αφορούν την ΕΕ. Κατά τη διάρκεια του 2012, η διαδικασία αυτή οδήγησε σε πρόοδο για τις βασικές προτεραιότητες που περιγράφονταν στην έκθεση της Επιτροπής του 2010. Η μεταρρύθμιση του εκλογικού κώδικα, η εκλογή διαμεσολαβητή και η μεταρρύθμιση των ασυλιών συμφωνήθηκαν με τη στήριξη αμφοτέρων των πλευρών. Αναγνωρίζοντας την πρόοδο, η Επιτροπή συνέστησε, τον Οκτώβριο του 2012, στο Συμβούλιο να αναγνωρίσει στην Αλβανία καθεστώς υποψήφιας χώρας, με την επιφύλαξη της ολοκλήρωσης των τριών βασικών μέτρων για τη μεταρρύθμιση του δικαστικού κλάδου και της δημόσιας διοίκησης και την αναθεώρηση του κανονισμού λειτουργίας του Κοινοβουλίου. Το Δεκέμβριο του 2012, το Συμβούλιο συμφώνησε να λάβει απόφαση για το αν θα αναγνωρίσει καθεστώς υποψήφιας χώρας, μόλις αναφέρει η Επιτροπή ότι έχουν εγκριθεί τα τρία μέτρα και τόνισε ότι πρέπει να αναληφθεί περαιτέρω δράση για την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος. Επίσης, τόνισε τη σημασία της διεξαγωγής των κοινοβουλευτικών εκλογών του Ιουνίου του 2013 σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες και ζήτησε από την Αλβανία να αποφύγει δηλώσεις επιζήμιες για τις σχέσεις καλής γειτονίας. Οι εορτασμοί για την 100ή επέτειο από την ίδρυση του κράτους πραγματοποιήθηκαν ειρηνικά το Νοέμβριο του 2012, αλλά οδήγησαν σε μεγαλύτερη εθνικιστική ρητορική. Έως το τέλος του έτους, ο κυβερνητικός συνασπισμός και η αντιπολίτευση δεν είχαν καταλήξει σε συμφωνία για τη θέσπιση των τριών νόμων, καθώς πλησίαζε η έναρξη της εκστρατείας για τις κοινοβουλευτικές εκλογές. Συνεχίστηκε η πόλωση μεταξύ των δύο βασικών πολιτικών κομμάτων.

Μαυροβούνιο. Η ΕΕ δρομολόγησε τις διαπραγματεύσεις προσχώρησης με το Μαυροβούνιο στις 29 Ιουνίου 2012. Το Δεκέμβριο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημείωσε με ικανοποίηση την πρόοδο που πραγματοποίησε η χώρα το περασμένο έτος και την ανάγκη αξιοποίησής της. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην υλοποίηση περαιτέρω σταθερών επιτευγμάτων στον τομέα του κράτους δικαίου με σκοπό την πραγματοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων. Το Δεκέμβριο του 2012, το Μαυροβούνιο άνοιξε και έκλεισε προσωρινά το κεφάλαιο 25 «Επιστήμη και έρευνα».

Κροατία. Σύμφωνα με τη Συνθήκη Προσχώρησης του Δεκεμβρίου του 2011, η Επιτροπή εξακολούθησε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις προετοιμασίες της Κροατίας για την προσχώρηση, εστιάζοντας στον ανταγωνισμό, στο δικαστικό κλάδο, στα θεμελιώδη δικαιώματα και στο χώρο δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας. Τον Οκτώβριο του 2012, υποβλήθηκε ολοκληρωμένη έκθεση παρακολούθησης, μαζί με την υπόλοιπη «δέσμη διεύρυνσης», η οποία επιβεβαίωσε ότι, συνολικά, οι προετοιμασίες της Κροατίας για την προσχώρηση προχωρούν ομαλά και εντόπισε περιορισμένο αριθμό τομέων όπου χρειαζόταν μεγαλύτερη πρόοδος πριν από την προσχώρηση.

4. ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΟΕΥΡΩΠΑΙΟΙ ΓΕΙΤΟΝΕΣ

4.1. ΤΟΥΡΚΙΑ

Τόσο ως υποψήφια χώρα όσο και ως βασικός περιφερειακός εταίρος, η Τουρκία εξακολούθησε να αποτελεί σημαντικό συνομιλητή για την ΕΕ, δεδομένης της δυναμικής της οικονομίας και της στρατηγικής της τοποθεσίας. Η Τουρκία δραστηριοποιήθηκε για τη Συρία, καταδικάζοντας έντονα και κατ' επανάληψη τη χρήση βίας από το καθεστώς σε βάρος αμάχων και παρέχοντας ζωτική ανθρωπιστική βοήθεια σε μυριάδες Σύρων οι οποίοι εγκατέλειψαν τη χώρα. Η ΕΕ αναγνώρισε το ρόλο της Τουρκίας ως προς τη Συρία και επαίνεσε τη συμμετοχή της Τουρκίας στην κατανομή των βαρών. Η Τουρκία εξακολούθησε να δραστηριοποιείται στον ευρύτερο περίγυρό της και να συμβάλει σημαντικά στη στήριξη μεταρρυθμίσεων, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τις εξελίξεις στη Βόρεια Αφρική. Η Τουρκία παρέμεινε επίσης βασικός περιφερειακός παράγων στη Μέση Ανατολή, τα Δυτικά Βαλκάνια, το Αφγανιστάν/Πακιστάν, το Νότιο Καύκασο και το Κέρασ της Αφρικής. Εν προκειμένω, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος παρέμεινε προσηλωμένη στην περαιτέρω ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου ΕΕ-Τουρκίας περί θεμάτων εξωτερικής πολιτικής κοινού ενδιαφέροντος και συναντήθηκε αρκετές φορές με τον τούρκο υπουργό Εξωτερικών κ. Davutoglu.

Η ΕΕ εκτίμησε επίσης ιδιαίτερα την ενεργό συμμετοχή της Τουρκίας σε αποστολές και επιχειρήσεις ΚΠΑΑ, ιδίως τις EUFOR Althea και EULEX Kosovo. Η Τουρκία εξέφρασε καταρχήν ενδιαφέρον να συμμετάσχει σε μελλοντικές αποστολές ΚΠΑΑ.

Η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει τη διαδικασία εσωτερικών μεταρρυθμίσεων της Τουρκίας και την δυναμική της, π.χ. υπό τη μορφή της θετικής ατζέντας που εγκαινιάστηκε το 2012, επικρότησε δε τη δρομολόγηση ειρηνευτικού διαλόγου με Κούρδους από τις τουρκικές αρχές.

Το Συμβούλιο επαναβεβαίωσε τη σημασία που αποδίδει στις σχέσεις της ΕΕ με την Τουρκία καθώς και ότι είναι προς το συμφέρον αμοιτέρων των μερών οι διαπραγματεύσεις προσχώρησης να ξαναποκτήσουν συντόμως πνοή. Η Τουρκία εξακολούθησε να είναι προσηλωμένη στη διαδικασία ενταξιακών διαπραγματεύσεων και στο θεματολόγιο πολιτικών μεταρρυθμίσεων, απαιτούνται όμως και άλλες σημαντικές προσπάθειες για ολοσχερή εκπλήρωση των κριτηρίων της Κοπεγχάγης σε ορισμένους τομείς, και δη όσον αφορά τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Ο ενεργός αντιτρομοκρατικός διάλογος ΕΕ-Τουρκίας βρίσκεται σε εξέλιξη. Επίσης, έχει πραγματοποιηθεί πρόοδος σχετικά τη δρομολόγηση διαλόγου για την απελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των τουρκικών αρχών. Ωστόσο, η έναρξη του διαλόγου αυτού εξαρτάται από την υπογραφή, από την Τουρκία, συμφωνίας επανεισδοχής με την ΕΕ, πράγμα το οποίο εκκρεμεί.

Στα συμπεράσματα της 11ης Δεκεμβρίου 2012, το Συμβούλιο επανέλαβε ότι η Τουρκία πρέπει να δεσμευθεί ρητά για την επίτευξη καλών σχέσεων με τους γείτονές της και την ειρηνική επίλυση διαφορών σύμφωνα με το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, προσφεύγοντας, αν παρουσιαστεί ανάγκη, στο Διεθνές Δικαστήριο. Εν προκειμένω, η Ένωση εξέφρασε έντονη ανησυχία και συνέστησε στην Τουρκία να αποφύγει κάθε είδους απειλή ή δράση εναντίον κράτους μέλους, ή πηγή προστριβών ή πράξεων, που θα μπορούσαν να πλήξουν τις καλές σχέσεις με τις γειτονικές χώρες και την ειρηνική επίλυση διαφορών. Επιπλέον, η ΕΕ τονίζει και πάλι όλα τα κυρίαρχα δικαιώματα των κρατών μελών της ΕΕ τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη σύναψη διμερών συμφωνιών, καθώς και την εξερεύνηση και την εκμετάλλευση των εθνικών πόρων τους, σύμφωνα με το κεκτημένο της ΕΕ και το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας.

Στα συμπεράσματά του τού Δεκεμβρίου 2012, το Συμβούλιο παρατήρησε με βαθιά του λύπη ότι παρά τις επανειλημμένες εκκλήσεις, η Τουρκία εξακολούθησε να μην εκπληρώνει την υποχρέωσή της για πλήρη και άνευ διακρίσεων εφαρμογή του πρόσθετου πρωτοκόλλου της συμφωνίας σύνδεσης έναντι όλων των κρατών μελών. Αυτό θα μπορούσε να επιταχύνει σημαντικά τις διαπραγματεύσεις προσχώρησης. Ελλείψει προόδου στο θέμα αυτό, το Συμβούλιο θα διατηρήσει τα μέτρα του από το 2006, τα οποία θα συνεχίσουν να επηρεάζουν τη συνολική πρόοδο των διαπραγματεύσεων.

Επιπλέον, η Τουρκία δυστυχώς δεν έχει ακόμη σημειώσει πρόοδο σε ό,τι αφορά την απαραίτητη εξομάλυνση των σχέσεών της με την Κυπριακή Δημοκρατία. Η ΕΕ κάλεσε εν προκειμένω την Τουρκία να σταματήσει να παρακωλύει την προσχώρηση κρατών μελών σε διεθνείς οργανισμούς και μηχανισμούς⁴¹. Επίσης, στα συμπεράσματα του Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο εξέφρασε έντονη δυσαρέσκεια για την προσωρινή παύση των σχέσεων της Τουρκίας με την Προεδρία της ΕΕ κατά τη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου του 2012, τις δηλώσεις της ίδιας της Τουρκίας ως προς αυτό το ζήτημα καθώς και τη μη ευθυγράμμιση με τις θέσεις ή τις δηλώσεις της ΕΕ σε διεθνή φόρουμ.

⁴¹ Βλέπε έγγρ. συνεδρ. 11845/12.

Το Συμβούλιο επανέλαβε επίσης ότι η Τουρκία αναμένεται να στηρίξει ενεργά τις συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις με σκοπό τη δίκαιη, συνολική και βιώσιμη διευθέτηση του Κυπριακού εντός του πλαισίου των ΗΕ, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ και τις αρχές επί των οποίων εδράζεται η Ένωση. Καθοριστική σημασία έχει εν προκειμένω η προσήλωση της Τουρκίας σε μια τέτοια συνολική διευθέτηση και η συμβολή της σε αυτήν με συγκεκριμένες ενέργειες.

4.2. ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.

Η βάση των σχέσεων της ΕΕ με τις χώρες αυτές διαμορφώνεται με συνολικές συμφωνίες συνεργασίας όπως η Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (**Νορβηγία, Ισλανδία και Λιχτενστάιν**) ή η Συμφωνία Σένγκεν (οι τρεις αυτές χώρες συν την **Ελβετία**)⁴². Το Δεκέμβριο, η Επιτροπή δημοσίευσε την επισκόπησή της για τη λειτουργία της Συμφωνίας ΕΟΧ και την ανακοίνωσή της για τις σχέσεις με το Πριγκιπάτο της Ανδόρας, το Πριγκιπάτο του Μονακό και τη Δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου. Το Συμβούλιο ενέκρινε τα εξαμηνιαία συμπεράσματά του για τις σχέσεις της ΕΕ με τις χώρες ΕΖΕΣ και τα συμπεράσματά του για τις σχέσεις με το Πριγκιπάτο της Ανδόρας, το Πριγκιπάτο του Μονακό και τη Δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου.

Στον τομέα της ΚΕΠΠΑ, η συνεργασία με τα κράτη ΕΟΧ/ΕΖΕΣ εμπεδώθηκε περισσότερο το 2012 χάρη στην ευθυγράμμισή τους με πολλές δηλώσεις ΚΕΠΠΑ καθώς και με τη συνεργασία σε ορισμένες κοινές δράσεις. Επίσης, η ΕΕ διεξήγαγε τακτικούς πολιτικούς διαλόγους σε διαφορετικά επίπεδα και πλαίσια, με περισσότερους και πιο άτυπους διαλόγους στο περιθώριο σημαντικών διεθνών εκδηλώσεων.

Όσον αφορά τη συνεργασία ΚΠΑΑ, η Ελβετία εξέφρασε την προθυμία να συμμετάσχει στις αποστολές EUAVSEC Νότιο Σουδάν και EUCAP Σαχέλ Νίγηρας. Η Ελβετία συμμετέχει επί του παρόντος στη στρατιωτική επιχείρηση EUFOR Althea της ΕΕ στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη (με 19 άτομα) και στη μη στρατιωτική επιχείρηση στο Κοσσυφοπέδιο (EULEX) (με 8 άτομα). Η Νορβηγία συμμετείχε στις επιχειρήσεις EUNAVFOR Atalanta, EULEX Kosovo, EUJUST Lex, προσέφερε δε προσωπικό στην EUCAP Nestor. Συμμετέχει επίσης στη μάχιμη μονάδα των βόρειων και σκανδιναβικών χωρών.

⁴² Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 24 Μαΐου 2012 ψήφισμα σχετικά με τις ποσοτώσεις επί των αδειών παραμονής που χορηγεί η Ελβετία σε υπηκόους της Πολωνίας, της Λιθουανίας, της Λετονίας, της Εσθονίας, της Σλοβενίας, της Σλοβακίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Ουγγαρίας (P7_TA(2012)0226).

Το Νοέμβριο του 2012, η Νορβηγία και η Ελβετία έγιναν δεκτές για συμμετοχή στην ASEM.

Υπάρχει πολύ καλή και στενή συνεργασία ΕΕ και **Νορβηγίας** στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, ειδικότερα όσον αφορά τη Μέση Ανατολή (η Νορβηγία προεδρεύει της ad hoc Επιτροπής Συνδέσμου), την Αραβική Άνοιξη και τα ζητήματα της Αρκτικής. Το 2012 πραγματοποιήθηκαν τακτικοί διάλογοι σε όλα τα επίπεδα. Η Νορβηγία, όπως και η Ισλανδία, υποστηρίζει σθεναρά την υποψηφιότητα της ΕΕ για καθεστώς μόνιμου παρατηρητή στο Συμβούλιο της Αρκτικής. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος κα Ashton επισκέφθηκε την Αρκτική, συμπεριλαμβανομένης της Νορβηγίας, το Μάρτιο του 2012. Η Νορβηγία παραμένει βασικός εταίρος στον τομέα της ενεργειακής ασφάλειας. Οι Πρόεδροι, κκ. Van Rompuy, Barroso και Schultz παρέστησαν, το Δεκέμβριο του 2012, στην τελετή απονομής του Βραβείου Νόμπελ στο Όσλο επ' ευκαιρία της απονομής του Βραβείου για το 2012 στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Συνεχίστηκε η συνεργασία με την **Ελβετία** σε θέματα όπως ο Νότιος Καύκασος, η διαδικασία εκδημοκρατισμού στη Βόρεια Αφρική και η ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή. Η Ελβετία μεσολάβησε ενεργά μεταξύ Ρωσίας και Γεωργίας προκειμένου να εξαλειφθούν τα εμπόδια για την προσχώρηση της Ρωσίας στον ΠΟΕ. Δεν υπάρχει τυπικός πολιτικός διάλογος, ο δε άτυπος διάλογος πραγματοποιείται σε επίπεδο πολιτικών διευθυντών. Ο Ελβετός Πρόεδρος συναντήθηκε με τους Προέδρους Van Rompuy, Barroso και Schulz στις 20 Μαρτίου 2012. Επίσης, διεξήχθησαν αρκετές συνεδριάσεις μεταξύ Ελβετών υπουργών και Επιτρόπων κατά τη διάρκεια του έτους.

Αν και δεν υπάρχει συμφωνία ευθυγράμμισης μεταξύ ΕΕ και Ελβετίας, η Ελβετία ευθυγραμμίζεται συχνά με θέσεις και μέτρα της ΕΕ⁴³.

Στις 16 Μαρτίου 2012, υπογράφηκε διοικητικός διακανονισμός συνεργασίας με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας.

⁴³ Ωστόσο, η Ελβετία δεν ευθυγραμμίστηκε με την ενίσχυση του καθεστώτος επιβολής κυρώσεων κατά του Ιράν που αποφάσισε το Συμβούλιο τον Ιούλιο του 2012 όσον αφορά το εμπόριο πετρελαίου και πετροχημικών προϊόντων και τη διακοπή των σχέσεων με την Ιρανική Κεντρική Τράπεζα.

Οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις συνεχίστηκαν με την **Ισλανδία** μετά την έναρξή τους τον Ιούλιο του 2010 και, τον Ιούνιο του 2012, έκλεισε προσωρινά το ειδικό κεφάλαιο σχετικά με την εξωτερική πολιτική, την πολιτική ασφάλειας και την πολιτική άμυνας. Ως το Δεκέμβριο του 2012, είχαν ανοίξει εικοσιεπτά κεφάλαια στις διαπραγματεύσεις με την Ισλανδία και είχαν κλείσει έντεκα.

5. ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ

Το 2012 αποτέλεσε έτος-σταθμό στις σχέσεις ΕΕ-Ασίας και Ειρηνικού. Ένας σημαντικός αριθμός επισκέψεων υψηλού επιπέδου, η διοργάνωση τεσσάρων διασκέψεων κορυφής με στρατηγικούς εταίρους, η ομαλή πρόοδος και η ολοκλήρωση της διαπραγμάτευσης μικτών συμφωνιών αλλά και η υπογραφή της προσχώρησης της ΕΕ στη Συνθήκη Φιλίας και Συνεργασίας του ASEAN είναι ορισμένα από τα επιτεύγματα της ενίσχυσης του διαλόγου και της συνεργασίας με την περιοχή. Αυτή η δυναμική απηχεί την πολιτική δέσμευσης με μια περιοχή στην οποία βρίσκονται τέσσερις στρατηγικοί εταίροι της ΕΕ και η οποία έχει να επιδείξει ρυθμούς βιώσιμης ανάπτυξης.

Η κοινή διακήρυξη ΕΕ-ΗΠΑ για την περιοχή Ασίας και Ειρηνικού, την οποία υπέγραψαν η υπουργός κα Hillary Clinton και η Ύπατη Εκπρόσωπος της ΕΕ για την Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφαλείας κα Catherine Ashton στην Πινόμ Πένχ την 12η Ιουλίου του 2012, καταδεικνύει τη σημασία που ΕΕ και ΗΠΑ αποδίδουν στην ακμάζουσα αυτή περιοχή και στην ειρηνική και δυναμική της ανάπτυξη. Μέχρι σήμερα το εν λόγω έγγραφο αντιπροσωπεύει το κυριότερο αποτέλεσμα στα πλαίσια του διατλαντικού διαλόγου για την περιοχή Ασίας και Ειρηνικού.

Η 9η σύνοδος κορυφής της ASEM (Λάος, 5-6 Νοεμβρίου 2012) τόνισε εκ νέου το ενδιαφέρον των Ευρωπαίων και Ασιατών εταίρων για την ενίσχυση των αμοιβαίων σχέσεων και της συνεργασίας με σκοπό την αντιμετώπιση των σημερινών προκλήσεων. Η σημασία του διαλόγου αυτού έχει επιβεβαιωθεί μέσω της προσέλευσης περισσότερων χωρών και στις δύο ηπείρους (προσχώρηση της Νορβηγίας, της Ελβετίας και του Μπαγκλαντές στη διαδικασία).

Η ΕΕ συνέχισε να ενθαρρύνει ενεργά και να ανταποκρίνεται ταχέως στις εξελίξεις στη Μιανμάρ/Βιρμανία με στόχο τον εκδημοκρατισμό. Η ανταπόκριση ήταν ολοκληρωμένη και περιελάμβανε την ενίσχυση της βοήθειας και του διαλόγου (και σε ανώτατο επίπεδο), την αναστολή των περιοριστικών μέτρων (πλην του εμπάργκο όπλων) και την ίδρυση γραφείου της ΕΕ στη Yangon.

Η ΕΕ εδραίωσε την παρουσία της ως παράγων ασφάλειας και ανάπτυξης. Όσον αφορά το Αφγανιστάν, η ΕΕ επιβεβαίωσε τη σταθερή δέσμευσή της. Οι διμερείς σχέσεις με τη χώρα θα διαμορφώνονται από τη μακροπρόθεσμη Συμφωνία Συνεργασίας για την Εταιρική Σχέση και την Ανάπτυξη, η οποία θα παρέχει το νομικό υπόβαθρο της εμπλοκής ΕΕ-Αφγανιστάν κατά τα προσεχή έτη. Τον Ιανουάριο, το Συμβούλιο ενέκρινε το πενταετές σχέδιο εμπλοκής ΕΕ-Πακιστάν, ενώ τον Ιούνιο, δρομολογήθηκε ο στρατηγικός διάλογος ΕΕ-Πακιστάν. Η ΕΕ έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στις εξελίξεις στην περιοχή, σε ξηρά και θάλασσα. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος τόνισε, εξ ονόματος της ΕΕ, τη σημασία εξεύρεσης λύσεων σε κλίμα ειρήνης και συνεργασίας, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

5. 1. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ

5.1.1. Η συνεργασία για την ασφάλεια και την άμυνα καθώς και για παγκόσμια και διεθνή θέματα με την Κίνα προχώρησε σε βάθος. Στα ορόσημα του έτους συγκαταλέγονται οι δύο σύνοδοι κορυφής, του Φεβρουαρίου⁴⁴ και του Σεπτεμβρίου. Ορισμένα από τα σημαντικά επιτεύγματα είναι: η δημιουργία, τον Απρίλιο, του «τρίτου πυλώνα» των σχέσεων ΕΕ-Κίνας, ήτοι του διαλόγου υψηλού επιπέδου μεταξύ ανθρώπων (που συμπληρώνει το στρατηγικό και τον εμπορικό/οικονομικό πυλώνα), η δρομολόγηση, το Μάιο, της Εταιρικής Σχέσης ΕΕ-Κίνας για τη βιώσιμη πολεοδομία, η διοργάνωση, το Μάιο, της πρώτης συνεδρίασης υψηλού επιπέδου για την ενέργεια, η έναρξη των εργασιών, το Σεπτέμβριο, της ειδικής ομάδας ΕΕ-Κίνας για τον κυβερνοχώρο, η έναρξη του διαλόγου για την καινοτομία και η συνέχιση των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συμφωνίας για τις επενδύσεις. Διεξήχθησαν ουσιαστικές συζητήσεις σχετικά με διεθνή θέματα, ιδίως Συρία, Ιράν και Ανατολική Κινεζική Θάλασσα. Οι δύο πλευρές συμφώνησαν να συνεργαστούν περισσότερο για την ενεργειακή ασφάλεια, την πυρηνική ασφάλεια, τη διαχείριση καταστροφών και την παροχή αρωγής σε περιπτώσεις καταστροφών καθώς και την ασφάλεια των τροφίμων και των υδάτων. Τα ανθρώπινα δικαιώματα εθίγησαν κατά το διάλογο και το σεμινάριο για το συγκεκριμένο θέμα καθώς και σε άλλες επαφές, σύμφωνα με το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία⁴⁵.

⁴⁴ Τα οποία επαναπρογραμματίστηκαν μετά από αναβολή της τελευταίας στιγμής λόγω του έκτακτου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τον Οκτώβριο του 2011.

⁴⁵ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 14 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των ανθρώπινων δικαιωμάτων στο Θιβέτ (P7_TA(2012)0257) και στις 5 Ιουλίου 2012 ψήφισμα σχετικά με το σκάνδαλο αναγκαστικής άμβλωσης στην Κίνα (P7_TA(2012)0301).

Ο τρίτος γύρος του στρατηγικού διαλόγου ΕΕ-Κίνας, μεταξύ της ΥΕ/Αντιπροέδρου και του κρατικού συμβούλου, κ. Dai Bingguo, πραγματοποιήθηκε στο Πεκίνο, τον Ιούλιο. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος συναντήθηκε επίσης για δεύτερη φορά με τον υπουργό Άμυνας κ. Liang Guanglie. Ένας από τους στόχους της επίσκεψης ήταν η αξιοποίηση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης προκειμένου να επιλυθούν σημαντικά διεθνή και παγκόσμια προβλήματα, δεδομένου, ιδίως, του ενισχυόμενου ρόλου της Κίνας στη διεθνή σκηνή. Προς τούτο, οι δύο πλευρές συμφώνησαν να καθιερώσουν τακτικό διάλογο για την πολιτική ασφάλειας και άμυνας καθώς και τακτικές επαφές μεταξύ ειδικών εκπροσώπων και απεσταλμένων, να διοργανώσουν σεμινάριο υψηλού επιπέδου για την ασφάλεια και την άμυνα, το 2013 και να ενισχύσουν τις επαφές μεταξύ στρατιωτικών. Η σύνοδος κορυφής του Σεπτεμβρίου προσυπέγραψε αυτούς τους στόχους. Εξετάστηκαν ζητήματα, όπως το Ιράν, η Συρία, η Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας, η Νότια Κινεζική Θάλασσα και η επιτυχής συνεργασία κατά της πειρατείας. Η Κίνα εκλήθη να εξετάσει το ενδεχόμενο συμμετοχής της στις νέες αποστολές EUCAP Nestor και EUAVSEC Νότιο Σουδάν.

Η πρώτη συνάντηση στο πλαίσιο του διαλόγου ΕΕ-Κίνας-Αφρικής για τα φορητά όπλα και τον ελαφρό οπλισμό (SALW) έγινε το Δεκέμβριο του 2012. Ο διάλογος καθιερώθηκε κατόπιν απόφασης του Συμβουλίου, το Φεβρουάριο του 2012, με σκοπό την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας και υπερβολικής σώρευσης SALW.

5.1.2. Κατά το 2012, καταβλήθηκαν έντονες προσπάθειες για την προετοιμασία της σημαντικής αναβάθμισης της σχέσης ΕΕ-**Ιαπωνίας**⁴⁶, μέσω της διαπραγμάτευσης Συμφωνίας Πλαισίου (ΣΠ) για πολιτική, τομεακή και παγκόσμια συνεργασία, και Συμφωνίας Ελεύθερων Συναλλαγών (ΣΕΣ). Μετά την ολοκλήρωση εκτενών και αναλυτικών εργασιών σχετικά με το πεδίο εφαρμογής, το Συμβούλιο ενέκρινε εντολές διαπραγμάτευσης ΣΠ και ΣΕΣ, στις 29 Νοεμβρίου⁴⁷.

⁴⁶ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 13 Ιουνίου και στις 25 Οκτωβρίου 2012 ψηφίσματα σχετικά με τις εμπορικές διαπραγματεύσεις με την Ιαπωνία (P7_TA(2012)0246) και (P7_TA(2012)0398). Επίσης, ενέκρινε στις 16 Φεβρουαρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τη θανατική ποινή στην Ιαπωνία (P7_TA(2012)0065).

⁴⁷ Οι διαπραγματεύσεις αναμένεται να αρχίσουν επίσημα κατά την 21η σύνοδο κορυφής ΕΕ-Ιαπωνίας, στις αρχές του 2013.

Πραγματοποιήθηκαν αρκετές συναντήσεις σε επίπεδο ηγετών: Οι Πρόεδροι κκ. Van Rompuy και Barroso συναντήθηκαν με τον Πρωθυπουργό κ. Noda στο περιθώριο της συνόδου της ομάδας των 8 στο Camp David, στο Los Cabos (ομάδα των 20) και το περιθώριο της συνόδου κορυφής της ASEM, το Νοέμβριο στη Vientiane.

Οι επισκέψεις επτά Επιτρόπων στην Ιαπωνία το 2012 και αρκετές συνεδριάσεις διαλόγου υψηλού επιπέδου κατέδειξαν ότι οι σχέσεις εξακολουθούν να επεκτείνονται ευρέως και περιλαμβάνουν ορισμένους τομείς προτεραιότητας για την ΕΕ, όπως ενεργειακή πολιτική, συνεργασία για τη ναυσιπλοΐα και την αλιεία, ετοιμότητα για την αντιμετώπιση καταστροφών, ασφάλεια των τροφίμων, κοινωνική πολιτική, επιστήμη και τεχνολογία καθώς και καινοτομία.

Όσον αφορά την πολιτική και την ασφάλεια, πραγματοποιήθηκαν πολλές συνεδριάσεις υψηλού επιπέδου – πολιτικού επιπέδου αλλά και ανώτερων αξιωματούχων - κατά τις οποίες συζητήθηκαν ποικίλα ζητήματα. Σημαντικό κοινό στοιχείο ήταν το πλέγμα μεταξύ βιώσιμης οικονομικής μεγέθυνσης, ασφάλειας και ανάπτυξης, χάρη στο οποίο οι δύο πλευρές σχημάτισαν σαφέστερη εικόνα των δυνατοτήτων της μελλοντικής συνεργασίας ΕΕ-Ιαπωνίας σε θέματα όπως π.χ. η ειρήνη και η ασφάλεια στην Αφρική, η αντοχή σε καταστροφές και η διαχείρισή τους ή η αναπτυξιακή πολιτική.

5.1.3. Η ΕΕ και η Δημοκρατία της Κορέας (ΔΚ) συνέχισαν τις προσπάθειες για εδραίωση της στρατηγικής εταιρικής σχέσης τους, υλοποιώντας τους στόχους οι οποίοι καθορίστηκαν κατά την 6η σύνοδο κορυφής στις 28 Μαρτίου 2012 στη Σεούλ.

Η δεύτερη συνεδρίαση διαλόγου πολιτικών διευθυντών διεξήχθη στις 12 Οκτωβρίου 2012 στις Βρυξέλλες, όπου, μεταξύ άλλων, διαπιστώθηκε συμφωνία επί των κανόνων διεξαγωγής τακτικών διαβουλεύσεων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η ΔΚ κάλεσε την ΕΕ στην πρώτη συνεδρίαση της Αμυντικού Διαλόγου της Σεούλ, της 14ης Νοεμβρίου 2012, κατά την οποία ανηλλάγησαν απόψεις σχετικά με επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων και την προοπτική έναρξης διαπραγματεύσεων για συμφωνία συμμετοχής της ΔΚ σε επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ. Κατόπιν πρόσκλησης της ΕΕ, η ΔΚ δήλωσε πρόθυμη να συμμετάσχει στην αποστολή EUCAP/NESTOR. Η ΕΕ και η ΔΚ συμφώνησαν επίσης να επαναλάβουν το διάλογο για τη μη διάδοση και τον αφοπλισμό, να αναβαθμίσουν το επίπεδο και να αυξήσουν τη συχνότητά του.

Διαβουλεύσεις σχετικά με τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά στις 3 Δεκεμβρίου 2012, ενώ ο δεύτερος γύρος διαβουλεύσεων μεταξύ της ΕΥΕΔ και του υπουργείου Εξωτερικών σχετικά με την πολιτική έναντι της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κορέας διεξήχθη στις 7-9 Ιουνίου 2012 στη Σεούλ.

Η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας υποδέχθηκε τον κορεάτη υπουργό Ενοποίησης, κ. YU, το Φεβρουάριο του 2012.

Βάσει της συμφωνίας πλαισίου, η μικτή επιτροπή συνήλθε στις Βρυξέλλες στις 24 Σεπτεμβρίου 2012, προκειμένου να επανεξετάσει την πρόοδο σε όλους τους τομείς συνεργασίας. Στις 16 Οκτωβρίου 2012, πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες εμπορική υπουργική σύνοδος ΕΕ-ΔΚ, της οποίας προήδρευσαν ο Επίτροπος, κ. De Gucht και ο κορεάτης υπουργός κ. Bark, κατά την οποία αντηλλάγησαν απόψεις σχετικά με τις συνέπειες της Συμφωνίας Ελεύθερων Συναλλαγών καθώς και τα ρυθμιστικά μέτρα και μέτρα ελευθέρωσης που ενδιαφέρουν και τις δύο πλευρές.

5.1.4. Οι σχέσεις της ΕΕ με τη **Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας (ΛΔΚ)** εξακολούθησαν να διαμορφώνονται από την πολιτική ουσιαστικής δέσμευσης. Το 2012, η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την κατάσταση την περιοχή και, συγκεκριμένα, στη Βόρεια Κορέα. Ορισμένες πολιτικές της Βόρειας Κορέας εξακολουθούν να προκαλούν σοβαρές ανησυχίες (ιδίως τα ζητήματα μη διάδοσης και η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων) και η ΕΕ πραγματεύεται τα θέματα αυτά με τη Βόρεια Κορέα σε κάθε ευκαιρία⁴⁸.

Ιδιαίτερα ανησυχητική κατά το 2012 ήταν η διεξαγωγή δύο πυραυλικών δοκιμών (μίας ανεπιτυχούς τον Απρίλιο και μίας επιτυχούς το Δεκέμβριο) με τη χρήση τεχνολογίας βαλλιστικών πυραύλων, κατά παράβαση των διεθνών υποχρεώσεων της ΛΔΚ. Και τις δύο φορές, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος εξέδωσε δήλωση καταδικάζοντας την εκτόξευση πυραύλων και ζήτησε από τη Βόρεια Κορέα να μην προκαλέσει περαιτέρω και να διαλέξει την οδό του διαλόγου με τη διεθνή κοινότητα, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο των εξαμερών συνομιλιών.

Όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, το Μάρτιο του 2012, η ΕΕ συνυποστήριξε (με την Ιαπωνία) ψήφισμα του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ, εκφράζοντας ανησυχία για τις συνεχιζόμενες σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη ΛΔΚ.

⁴⁸ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 24 Μαΐου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση των Βορειοκορεατών προσφύγων (P7_TA(2012)0229).

5.1.5. Το 2012, η ΕΕ και η **Μογγολία** εξακολούθησαν να αναπτύσσουν διμερείς σχέσεις ενόψει της αναμενόμενης υπογραφής της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας. Οι δύο πλευρές εξακολούθησαν να εντείνουν τη συνεργασία σε τομείς, όπως η οικοδόμηση ικανοτήτων στο δημόσιο τομέα, η διακυβέρνηση και το κράτος δικαίου, η έγκριση προτύπων και κανόνων της ΕΕ, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, η ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) καθώς και σε ζητήματα διακυβέρνησης που αφορούν τον εξορυκτικό τομέα που αναπτύσσεται ταχέως στη Μογγολία. Η ΕΕ υποστήριξε την προσχώρηση της Μογγολίας στον ΟΑΣΕ (Νοέμβριος του 2012) και παρακολούθησε με ενδιαφέρον την αυξανόμενη δέσμευση της χώρας σε περιφερειακές και διεθνείς υποθέσεις (Προεδρία της Κοινότητας Δημοκρατιών).

5.2. ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ

5.2.1. Καθόλη τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ συνέχισε τις προσπάθειες ενίσχυσης της συνεργασίας με τον **ASEAN**. Κατά τη 19η σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών ΕΕ-ASEAN (Σουλτανάτο του Μπρουνέι, 26-27 Απριλίου), οι δύο πλευρές ενέκριναν νέο σχέδιο δράσης για να δοθεί πνοή στην Ενισχυμένη Εταιρική Σχέση ASEAN-ΕΕ 2013-2017, που αποσκοπεί στη διεύρυνση και στην ενδυνάμωση των σχέσεων, ιδίως στον τομέα της πολιτικής και της ασφάλειας. Στις 12 Ιουλίου 2012, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος παρέστη στην 19η υπουργική σύνοδο του ARF (Περιφερειακού Φόρουμ του Asean) και στη διάσκεψη μετά την υπουργική σύνοδο (PMC) ΕΕ-ASEAN, κατά την οποία υπέγραψε το Πρωτόκολλο Προσχώρησης της ΕΕ στην ΤΑΚ (Συνθήκη Φιλίας και Συνεργασίας στη Νοτιοανατολική Ασία). Η Συνθήκη αποτελεί συμφωνία μη επίθεσης και συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών του ASEAN και των εταίρων τους. Συνιστά επίσης προϋπόθεση προσχώρησης στη σύνοδο κορυφής της Ανατολικής Ασίας.

Τον Ιανουάριο του 2012, πραγματοποιήθηκε αποστολή στις χώρες του ASEAN (Τζακάρτα) προκειμένου να διερευνηθεί η δυνατότητα ενίσχυσης της συνεργασίας EE-ASEAN στον τομέα της διαχείρισης κρίσεων. Σε συνέχεια αυτής της αποστολής, η ΕΕ υπέβαλε στον ASEAN συγκεκριμένες προτάσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της συνεργασίας EE-ASEAN στη διαχείριση κρίσεων. Οι προτάσεις αυτές έγιναν δεκτές με ικανοποίηση από τη 19η σύνοδο υπουργών EE-ASEAN. Στα πλαίσια αυτά, ο ASEAN και η ΕΕ αποφάσισαν να έχουν στενότερη συνεργασία και συντονισμό για τη μείωση και τη διαχείριση του κινδύνου καταστροφών σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο⁴⁹. Αποστολή της ΕΥΕΔ επισκέφθηκε τη **Μαλαισία** στις 25 και 26 Νοεμβρίου 2012 με σκοπό να διερευνηθούν τρόποι ενδυνάμωσης της διμερούς συνεργασίας EE-Μαλαισίας σε ό,τι αφορά τη διαχείριση κρίσεων, στα πλαίσια της πρωτοβουλίας EE-ASEAN.

Στις 27 Ιουνίου και 11 Ιουλίου αντίστοιχα, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος συνυπέγραψε νέες Συμφωνίες Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας (ΣΕΣΣ) με τους Υπουργούς Εξωτερικών του Βιετνάμ και των Φιλιππίνων. Οι δύο ΣΕΣΣ παρέχουν μέσο αναβάθμισης και ανάπτυξης διμερών σχέσεων σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων της ασφάλειας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της διαχείρισης καταστροφών, της επιστήμης και τεχνολογίας καθώς και της εκπαίδευσης.

Διατηρώντας ως στρατηγικό στόχο μια Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών (ΣΕΣ) μεταξύ περιοχών, η ΕΕ συνέχισε τις σχετικές διμερείς διαπραγματεύσεις με τις χώρες του ASEAN και ολοκλήρωσε τις διαπραγματεύσεις με τη Σιγκαπούρη, στις 16 Δεκεμβρίου 2012. Σημαντική πρόοδος πραγματοποιήθηκε όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις ΣΕΣ με τη Μαλαισία, ενώ οι αντίστοιχες διαπραγματεύσεις με το Βιετνάμ άρχισαν επίσημα στις 26 Ιουνίου.

⁴⁹ Ο ASEAN και η ΕΕ αποφάσισαν ιδίως:

- Να δημιουργήσουν περιφερειακό δίκτυο ανταλλαγής πληροφοριών και έγκαιρης προειδοποίησης για έκτακτες καταστάσεις.
- Να ενισχύσουν το κέντρο συντονισμού του ASEAN για την ανθρωπιστική βοήθεια και τη διαχείριση καταστροφών (κέντρο ΑΗΑ)
- Να συνεργαστούν προκειμένου να ενισχύσουν, κατόπιν αιτήματος, τους εθνικούς μηχανισμούς διαχείρισης καταστροφών στις διάφορες χώρες του ASEAN,
- να προαγάγουν την ανταλλαγή εμπειριών και γνώσης στη συνεργασία στρατιωτικών-μη στρατιωτικών αρχών σε σχέση με τη μείωση του κινδύνου καταστροφών και την αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων.

Σύμφωνα με τη δέσμευση των δύο περιοχών να προαγάγουν τη συνεργασία τους, κατά το 2012 αυξήθηκε κατά πολύ ο αριθμός των επισκέψεων υψηλού επιπέδου της ΕΕ στη Νοτιοανατολική Ασία. Στις αρχές του Νοεμβρίου, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κ. Van Rompuy επισκέφθηκε το Βιετνάμ και την Καμπότζη⁵⁰, ενώ ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Barroso επισκέφθηκε τη Μιανμάρ/Βιρμανία και την Ταϊλάνδη. Οι δύο Πρόεδροι παρέστησαν στην 9η σύνοδο κορυφής της ASEM, στις 5-6 Νοεμβρίου, στη Vientiane (Λάος).

Η συμμετοχή της ΕΕ στη σύνοδο του Διεθνούς Διαλόγου για την Άμυνα στη Τζακάρτα της **Ινδονησίας**, στις 21-23 Μαρτίου, αποτέλεσε ευκαιρία ανάπτυξης ελπιδοφόρων επαφών με την αμυντική κοινότητα από τις χώρες εταίρους ASEAN/ARF, συμπεριλαμβανομένων της Ινδονησίας και του Βιετνάμ.

5.2.2. Η συνεργασία της ΕΕ με τη Μιανμάρ/Βιρμανία ενισχύθηκε σημαντικά κατά το 2012, ανταποκρινόμενη στις αλλαγές για εκδημοκρατισμό της χώρας, οι οποίες προέκυψαν μετά το σχηματισμό νέας κυβέρνησης, το 2011⁵¹. Αναγνωρίζοντας την πρόοδο προς τον εκδημοκρατισμό και την εθνική συμφιλίωση, η ΕΕ ανέστειλε, για ένα έτος, την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά της χώρας, πλην του εμπάργκο όπλων και εξοπλισμών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς καταστολής. Στις 23 Απριλίου, το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα με τα οποία σκιαγραφείται η νέα πολιτική της ΕΕ για τη Μιανμάρ/Βιρμανία. Οι επισκέψεις του Προέδρου της Επιτροπής, κ. Barroso και της ΥΕ/Αντιπροέδρου στη χώρα κατέδειξαν τη νέα στροφή των διμερών σχέσεων και συνέβαλαν στην ενίσχυση της συνεργασίας της ΕΕ με τη χώρα (η ΥΕ/Αντιπρόεδρος άνοιξε γραφείο της ΕΕ στη Yangon και ο Πρόεδρος Barroso εγκαινίασε το Κέντρο Ειρήνης της Μιανμάρ/Βιρμανίας). Μια αποστολή ΕΥΕΔ επισκέφθηκε τη Μιανμάρ/Βιρμανία στις 21-25 Νοεμβρίου 2012 προκειμένου να διερευνηθούν οι δυνατότητες ενίσχυσης της συνεργασίας ΕΕ-Μιανμάρ/Βιρμανίας στον τομέα της αντιμετώπισης κρίσεων, συναντήθηκε δε με ανώτερους πολιτικούς και στρατιωτικούς αξιωματούχους. Οι αρχές της Μιανμάρ/Βιρμανίας εξέφρασαν εκτίμηση για την παρουσία της αποστολής ΕΥΕΔ, η οποία έγινε αντιληπτή ως ισχυρό μήνυμα για στενότερες σχέσεις ΕΕ-Μιανμάρ/Βιρμανίας στην αντιμετώπιση κρίσεων. Η αποστολή ΕΥΕΔ επισκέφθηκε επίσης τέσσερις καταυλισμούς εσωτερικά εκτοπισμένων στην πολιτεία Rakhine (περιοχή Sittwe). Ωστόσο, παραμένουν ορισμένα προβλήματα, όπως οι συνεχιζόμενες εχθροπραξίες στο κρατίδιο Kachin και οι εντάσεις μεταξύ κοινοτήτων στο κρατίδιο Rakhine. Η ΕΕ ήταν ο βασικός υποστηρικτής του ψηφίσματος της ΓΣΗΕ σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Μιανμάρ/Βιρμανία, η οποία εκδόθηκε στα τέλη του 2012, για πρώτη φορά με συναίνεση.

⁵⁰ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 26 Οκτωβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στην Καμπότζη (P7_TA(2012)0402).

⁵¹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 20 Απριλίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στη Μιανμάρ/Βιρμανία (P7_TA(2012)0142), στις 13 Σεπτεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τον διωγμό των μουσουλμάνων Rohingya στη Μιανμάρ/Βιρμανία (P7_TA(2012)0355) και στις 22 Νοεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στη Μιανμάρ/Βιρμανία και ειδικότερα τις συνεχιζόμενες βιαιοπραγίες στο κρατίδιο του Rakhine (P7_TA(2012)0464).

5.2.3. Πολιτικές επαφές υψηλού επιπέδου πραγματοποιήθηκαν επίσης με την **Ινδονησία**. Η ποιότητα της τελευταίας συνεδρίασης διαλόγου πολιτικών διευθυντών και της συνεδρίασης ανώτατων υπαλλήλων οι οποίες διεξήχθησαν διαδοχικά στις Βρυξέλλες, το Δεκέμβριο του 2012, αποτελεί ένδειξη ώριμης και βαθιάς σχέσης, σύμφωνα με τον αυξανόμενο ρόλο της Ινδονησίας σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Οι δύο πλευρές δήλωσαν πρόθυμες να συνεργαστούν στενότερα ή, τουλάχιστον, να ανταλλάξουν εμπειρίες, π.χ. στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας. Εν προκειμένω, σημειωτέον ότι οι πρώτες στην ιστορία υψηλού επιπέδου συνομιλίες μεταξύ επιτελείων για θέματα ασφάλειας και άμυνας πραγματοποιήθηκαν την άνοιξη του 2012, στην Τζακάρτα και το φθινόπωρο στις Βρυξέλλες⁵². Η ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και η καταπολέμηση της πειρατείας επισημάνθηκαν ως κοινή πρόκληση και τομέας με δυνατότητες ανταλλαγής εμπειριών και συνεργασίας. Οι δύο πλευρές εξέφρασαν την πεποίθηση ότι οι ανταλλαγές εμπειριών και εκπαίδευσης στο συγκεκριμένο τομέα καθώς και για τη διατήρηση της ειρήνης θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε επωφελή συνεργασία.

5.3. ΝΟΤΙΑ ΑΣΙΑ

5.3.1. Οι προσπάθειες με στόχο την ενίσχυση της πολιτικής και στρατηγικής διάστασης της στρατηγικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-**Ινδίας**⁵³ συνεχίστηκαν κατά το 2012. Στις αρχές του έτους, διεξήχθησαν σύνοδος κορυφής και υπουργική σύνοδος ΕΕ-Ινδίας. Με την ευκαιρία αυτή, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος ταξίδεψε στην Ινδία και συμμετείχε σε συνόδους υψηλού επιπέδου. Η δεύτερη διαβούλευση εξωτερικής πολιτικής πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο στις Βρυξέλλες, παρέχοντας δυνατότητα χρήσιμων ανταλλαγών για περιφερειακά και παγκόσμια ζητήματα καθώς και για τη συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας. Ο έκτος γύρος διαλόγου για την ασφάλεια σε επίπεδο πολιτικών διευθυντών διεξήχθη στα τέλη Ιουλίου στις Βρυξέλλες και επιβεβαίωσε το αμείωτο ενδιαφέρον των δύο πλευρών σχετικά με τη συνεργασία σε θέματα ασφαλείας, όπως η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και η πάταξη του σχετικού εγκλήματος, η αντιμετώπιση της πειρατείας και η μη διάδοση. Συμφωνήθηκε στην περίπτωση αυτή να δρομολογηθεί ειδικός διάλογος όσον αφορά τη μη διάδοση και τον αφοπλισμό προκειμένου να διαμορφωθούν κοινές αντιλήψεις σε αυτό τον τομέα.

⁵² Αυτός ο πολλά υποσχόμενος πολιτικός διάλογος συνεχίστηκε την άνοιξη του 2013 στη Τζακάρτα.

⁵³ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 13 Δεκεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τις διακρίσεις λόγω κάστας στην Ινδία (P7_TA(2012)0512).

5.3.2. Αφγανιστάν

Η υλοποίηση της διαδικασίας μετάβασης στην τέταρτη ομάδα επαρχιών άρχισε το Δεκέμβριο του 2012, πράγμα που σημαίνει ότι όταν ολοκληρωθεί το 87% του πληθυσμού θα ζει σε εδάφη υπό τον έλεγχο των αφγανικών εθνικών δυνάμεων ασφαλείας. Η προοδευτική αναδίπλωση των στρατευμάτων της ISAF που θα ολοκληρωθεί το 2014 συνεχίζεται.

Η κατάσταση από άποψη ασφάλειας εξακολούθησε να είναι τεταμένη, με πολυάριθμες επιθέσεις αυτοκτονίας και επιθέσεις με δράστες εκ των έδρων, επίσης δε με μια μορφή βίας στρεφόμενης κατά προσωπικοτήτων με επιρροή σε θρησκευτικές ομάδες, φυλές και κοινότητες καθώς και κατά τοπικών και κεντρικών κυβερνητικών οργάνων. Το Μάιο, το Συμβούλιο επιβεβαίωσε τη μακροπρόθεσμη εμπλοκή της ΕΕ στο Αφγανιστάν, εγγυώμενο ότι αν μη τι άλλο θα διατηρηθούν τα επίπεδα της βοήθειας και μετά την ολοκλήρωση της μετάβασης το 2014, και ότι θα στηριχθούν οι προσπάθειες της χώρας για ενίσχυση της μη στρατιωτικής αστυνόμευσης και του κράτους δικαίου. Οι δεσμεύσεις αυτές αποτέλεσαν τη βάση των ενεργειών της ΕΕ μετά τις διεθνείς διασκέψεις στο Σικάγο, στην Καμπούλ, στη Βόννη και στο Τόκιο, στις οποίες συμφωνήθηκε συνολικό διεθνές πλαίσιο ενίσχυσης της ασφάλειας και της ανάπτυξης στο Αφγανιστάν πέραν της μετάβασης. Πραγματοποιήθηκαν δύο διαπραγματευτικοί γύροι με τη κυβέρνηση του Αφγανιστάν για μακροχρόνια συμφωνία συνεργασίας για εταιρική σχέση και ανάπτυξη, η οποία θα αποτελέσει το νομικό υπόβαθρο της δέσμευσης της ΕΕ για το Αφγανιστάν κατά τα προσεχή έτη. Ο κ. Vygaudas Usackas εξακολούθησε να διαδραματίζει, υπό τη διπλή του ιδιότητα του Αρχηγού Αποστολής/Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ, σημαντικό ρόλο στο συντονισμό και την ενίσχυση της παρουσίας της ΕΕ επί τόπου, κατά τα προβλεπόμενα στο σχέδιο δράσης της ΕΕ για το Αφγανιστάν και το Πακιστάν.

Κατά το 2012, η **EUROPOL Afghanistan** εξακολούθησε να υποστηρίζει τους αφγανούς ομολόγους στους τρεις προγραμματικούς πυλώνες της (θεσμική μεταρρύθμιση του υπουργείου Εσωτερικών, επαγγελματισμός της εθνικής αστυνομίας του Αφγανιστάν και σύνδεση του αστυνομικού με το δικαστικό κλάδο), σε στενή συνεργασία με διεθνείς εταίρους. Η μεταβίβαση της ευθύνης για την ασφάλεια στις δυνάμεις εθνικής ασφάλειας του Αφγανιστάν είχε άμεσες συνέπειες στην επιτόπια παρουσία της EUROPOL το 2012, πράγμα το οποίο οδήγησε στην ολοκλήρωση του έργου αρκετών μονάδων εκεί. Σύμφωνα με τη διαδικασία μετάβασης και προκειμένου να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα των επιτευγμάτων, η αποστολή έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στην ενίσχυση της αφγανικής αυτεξουσιότητας και των ικανοτήτων του υπουργείου Εσωτερικών και της αστυνομίας. Εν προκειμένω, η EUROPOL έριξε επίσης βάρος στην κατάρτιση των εκπαιδευτών και στους μόνιμους βασικούς οργανισμούς του Αφγανιστάν, όπως η Αστυνομική Ακαδημία και το Κέντρο Διαχείρισης Εγκλημάτων. Συνεπεία της στρατηγικής επισκόπησης της αποστολής το 2012, τα κράτη μέλη αποφάσισαν να παρατείνουν την εντολή της EUROPOL έως τα τέλη του 2014, με τους ίδιους λειτουργικούς στόχους, και να συγκεντρώσουν την εκτός Καμπούλ παρουσία της EUROPOL σε λιγότερα μέρη.

5.3.3. Ο στρατηγικός διάλογος ΕΕ-Πακιστάν⁵⁴ δρομολογήθηκε τον Ιούνιο του 2012, κατά τη διάρκεια επίσκεψης της ΥΕ/Αντιπροέδρου στο Ισλαμαμπάντ. Ο διάλογος βασίζεται σε νέο πολιτικό πλαίσιο – το πενταετές σχέδιο εμπλοκής ΕΕ-Πακιστάν – το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 23 Ιανουαρίου. Σκοπός του σχεδίου είναι να βελτιώσει τη συνεργασία της ΕΕ με το Πακιστάν με βάση ευρύ πολιτικό πλαίσιο και να επεκτείνει τις σχέσεις σε ευρύ φάσμα θεμάτων, μεταξύ των οποίων η ασφάλεια, η δημοκρατία, η διακυβέρνηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, το εμπόριο και η ενέργεια. Κατά την προετοιμασία της ενδεχόμενης παρακολούθησης των κοινοβουλευτικών εκλογών που θα διεξαχθούν την άνοιξη του 2013, η ΕΕ ανέπτυξε επιτόπου διερευνητική αποστολή αξιολόγησης των εκλογών από τις 18 Οκτωβρίου έως τις 6 Νοεμβρίου 2012. Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για το Πακιστάν, τον Ιούνιο του 2012, υπογραμμίζουν τις δεσμεύσεις της ΕΕ να υποστηρίξει τη χώρα πριν και μετά τις εκλογές αλλά και τις ανησυχίες της ΕΕ όσον αφορά την ανάγκη του Πακιστάν να εντείνει τις προσπάθειες για πολιτικές, οικονομικές, δημοσιονομικές και ενεργειακές μεταρρυθμίσεις. Οι αυτόνομες εμπορικές προτιμήσεις έκτακτης ανάγκης μετά τις πρωτόγνωρες και καταστροφικές πλημμύρες στο Πακιστάν τέθηκαν σε ισχύ το Νοέμβριο του 2012 και θα παραμείνουν σε ισχύ έως το Δεκέμβριο του 2013. Η ΕΕ εξακολούθησε να συνεργάζεται με το Πακιστάν για την αντιμετώπιση των ζητημάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσω διαλόγου και σύμπραξης. Ο πολιτικός διάλογος σε επίπεδο πολιτικών διευθυντών που έλαβε χώρα το Δεκέμβριο στις Βρυξέλλες παρείχε άλλη μια ευκαιρία να εμπεδωθεί ο διάλογος σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Στην περίπτωση αυτή συμφωνήθηκε να δρομολογηθεί τοπικός διάλογος για τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και ειδικός διάλογος για τη μη διάδοση και τον αφοπλισμό. Όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ο αντιτρομοκρατικός διάλογος ΕΕ-Πακιστάν άρχισε τον Ιανουάριο του 2012.

5.3.4. Η ΕΕ εξέφρασε ανησυχία λόγω της πολιτικής βίας στο **Μπανγκλαντές** και συνέχισε το διάλογο με την κυβέρνηση και άλλους φορείς αρμόδιους σε θέματα υγείας και ασφαλείας όσον αφορά τα εργοστάσια που εξυπηρετούν την αγορά της ΕΕ. Μεταξύ των βασικών προτεραιοτήτων της ΕΕ παρέμειναν η στήριξη των δημοκρατικών θεσμών, η ανακούφιση από τη φτώχεια, η κοινωνική ένταξη, η μεταχείριση των προσφύγων και των εθνοτικών μειονοτήτων και η αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος. Η ΕΕ επιδιώκει αυτούς τους στόχους μέσω προγραμμάτων συνεργασίας για την ανάπτυξη και πολιτικού διαλόγου, συν τοις άλλοις στο υψηλότερο επίπεδο. Η ΕΕ συνεργάστηκε με το Μπανγκλαντές για να εξασφαλίσει φιλόδοξα αποτελέσματα στις διεθνείς διαπραγματεύσεις για την αλλαγή του κλίματος.

⁵⁴ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 26 Οκτωβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με διακρίσεις σε βάρος των κοριτσιών στο Πακιστάν, και ειδικότερα την περίπτωση της Malala Yousafzai (P7_TA(2012)0401).

5.3.5. Η ΕΕ συνυποστήριξε ψήφισμα στο Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ, τον Μάρτιο του 2012, για την προαγωγή της συμφιλίωσης και της λογοδοσίας, με το οποίο καλείται η **Σρι Λάνκα** να εφαρμόσει τις εποικοδομητικές συστάσεις της οικείας επιτροπής διδαγμάτων και συμφιλίωσης, να προβεί σε κάθε απαραίτητη ενέργεια προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι καταγγελλόμενες παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου και να παρουσιάσει συνολικό σχέδιο δράσης με λεπτομερή περιγραφή των μέτρων που έχει λάβει η κυβέρνηση. Το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εθίγη και στο πλαίσιο της καθολικής περιοδικής επισκόπησης, το Νοέμβριο του 2012. Παράλληλα, η ΕΕ και η Σρι Λάνκα εκπόνησαν λύσεις για τη βελτίωση της συνεργασίας σε διάφορους τεχνικούς τομείς και η ΕΕ δραστηριοποιείται στον τομέα της ανασυγκρότησης μετά τη σύγκρουση με την παροχή αναπτυξιακής βοήθειας.

5.3.6. Το δημοκρατικό σύστημα που παγιώθηκε πρόσφατα στις **Μαλδίβες** δοκιμάστηκε σοβαρά το 2012. Μετά από εβδομάδες διαδηλώσεων υπό την αιγίδα της αντιπολίτευσης και την ανταρσία της αστυνομίας, ο πρώτος δημοκρατικά εκλεγμένος Πρόεδρος, κ. Mohamad Nasheed, παραιτήθηκε το Φεβρουάριο του 2012 και ο Αντιπρόεδρος, κ. Waheed ανέλαβε Πρόεδρος. Σε δήλωση εξ ονόματος της ΕΕ, η ΥΕΑντιπρόεδρος κάλεσε όλα τα πολιτικά κόμματα να συμμετάσχουν σε διαδικασία πολιτικού διάλογου, προκειμένου να εδραιωθεί η δημοκρατική διαδικασία και να διοργανωθούν προεδρικές εκλογές, οι οποίες έχουν προγραμματιστεί για το δεύτερο εξάμηνο του 2013.

5.4. ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ

5.4.1. Με υπόβαθρο τις επισκέψεις του Προέδρου κ. Barroso το Σεπτέμβριο του 2011 και της ΥΕ/Αντιπροέδρου τον Οκτώβριο του 2011, η ΕΕ και η **Αυστραλία** συνέχισαν τις ανταλλαγές και το διάλογο με σκοπό να επεκταθεί η συνεργασία σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας, διαχείρισης κρίσεων, αναπτυξιακής βοήθειας, και σε παγκόσμιας σημασίας θέματα όπως η κλιματική αλλαγή ή η ενέργεια. Μετά την έγκριση της εντολής για τη συμφωνία-πλαίσιο ΕΕ-Αυστραλίας, τον Οκτώβριο του 2011, οι διαπραγματεύσεις σημείωσαν αξιόλογη πρόοδο κατά τη διάρκεια του 2012.

Η συνεδρίαση πολιτικού διαλόγου ΕΕ-Αυστραλίας για την Ασία διεξήχθη στις 27 Ιουλίου, στην Καμπέρα, με ανταλλαγές λεπτομερών στοιχείων σχετικά με τις εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού, όπου συγκλίνουν οι απόψεις και υπάρχει κοινότης πολλών συμφερόντων αμοιτέρων των πλευρών και όπου η Αυστραλία επιθυμεί μεγαλύτερη εμπλοκή της ΕΕ. Η συνεδρίαση στρατηγικού διαλόγου/ διαλόγου περί ασφαλείας ΕΕ-Αυστραλίας σε επίπεδο πολιτικών διευθυντών πραγματοποιήθηκε στις 7 Νοεμβρίου στην Καμπέρα και περιελάμβανε διαβουλεύσεις με το Υπουργείο Εξωτερικών και Εμπορίου, τον αναπληρωτή σύμβουλο εθνικής ασφάλειας, την Υπηρεσία Εθνικής Αξιολόγησης και τον Οργανισμό Πληροφοριών Ασφάλειας της χώρας με εκτεταμένη ημερήσια διάταξη που μεταξύ άλλων αφορούσε θέματα ασφαλείας στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού, την Μιανμάρ/Βιρμανία, την Ινδονησία, τις Φίτζι, την Παπούα-Νέα Γουινέα (PNG), το Ιράν, τη Συρία, την Αίγυπτο, την Ειρηνευτική Διαδικασία της Μέσης Ανατολής, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, τη μη διάδοση και τη συνεργασία στη διαχείριση κρίσεων.

Η ΕΕ προσκάλεσε την Αυστραλία να συμμετάσχει στις EUCAP/NESTOR και EUAVSEC. Πρόοδο σημείωσαν οι διαπραγματεύσεις σχετικά με συμφωνία-πλαίσιο για τη συμμετοχή της Αυστραλίας σε επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων. Η σύναψή της θα προμηθεύσει αμέσως πλατφόρμα ενισχυμένης συμμετοχής της Αυστραλίας σε επιχειρήσεις ΚΠΑΑ.

5.4.2. Νέα Ζηλανδία. Κατά τη διάρκεια του έτους, αντηλλάγησαν πληροφορίες για θέματα γεωπολιτικής σημασίας και αμοιβαίου ενδιαφέροντος, ιδίως διαβουλεύσεις μεταξύ του Διοικητικού Γενικού Διευθυντή της ΕΥΕΔ και του υπουργείου Εξωτερικών και Εμπορίου, του Γραφείου του Πρωθυπουργού και του Υπουργικού Συμβουλίου στο Wellington καθώς και με τον υπουργό Εξωτερικών και τον υπουργό Εμπορίου στο Auckland και οι πρώτες ανεπίσημες συνομιλίες για την ασφάλεια ΕΕ-Νέας Ζηλανδίας σε επίπεδο πολιτικών διευθυντών, συμπεριλαμβανομένων διαβουλεύσεων με τον υπουργό Άμυνας, το υπουργείο Εξωτερικών και τις μυστικές υπηρεσίες της Νέας Ζηλανδίας.

Η Νέα Ζηλανδία εξακολούθησε να συμβάλει σημαντικά στην ΚΠΑΑ. Στις 18 Απριλίου 2012 κατά τη συνάντηση του υπουργού Εξωτερικών, κ. Murray McCully με την ΥΕ/Αντιπρόεδρο στις Βρυξέλλες, υπογράφηκε συμφωνία-πλαίσιο για τη συμμετοχή της Νέας Ζηλανδίας σε επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ. Η Νέα Ζηλανδία προσεκλήθη να συμμετάσχει στην αποστολή EUCAP NESTOR.

Έχοντας παίζει πολύτιμο ρόλο στην EUPOL Afghanistan από το 2007, η Νέα Ζηλανδία ανακοίνωσε το Σεπτέμβριο του 2012 ότι μέχρι τα τέλη του έτους θα έχει τερματίσει την ανάπτυξη αξιωματικών της αστυνομίας και ότι επίσης θα αποσύρει της νεοζηλανδική ομάδα ανασυγκρότησης επαρχιών μετά την ολοκλήρωση της μετάβασης στο πεδίο δραστηριοποίησής τους.

5.4.3. Φίτζι. Η ΕΕ εξακολούθησε να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς το θεματολόγιο εκδημοκρατισμού και τη δρομολόγηση της συνταγματικής διαδικασίας το 2012. Η ΕΕ αποφάσισε να παρατείνει τα επονομαζόμενα κατάλληλα μέτρα (δυνάμει του άρθρου 96 της Συμφωνίας του Κοτονού και του άρθρου 37 του μηχανισμού αναπτυξιακής συνεργασίας) για ακόμη 12 μήνες αλλά ως πρώτη -αν και διστακτική- ένδειξη καλής πίστης, συμφώνησε να ξεκινήσει τις συζητήσεις για τον προγραμματισμό του 11ου ΕΤΑ με τα Φίτζι, επαναλαμβάνοντας, όμως, τις εκκλήσεις για άρση των περιορισμών που απομένουν σχετικά με το σεβασμό των δημοκρατικών αρχών, του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

5.4.4. Δέκα χρόνια μετά την ανεξαρτησία του **Ανατολικού Τιμόρ**, το 2012 διεξήχθησαν επιτυχώς προεδρικές και κοινοβουλευτικές εκλογές, ορόσημο στην πρόοδο της χώρας προς τη σταθερή δημοκρατία. Η ΕΕ ανέπτυξε αποστολή εκλογικών παρατηρητών και αντιπροσωπία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έστειλε για την παρακολούθηση των κοινοβουλευτικών εκλογών. Η ΕΕ διαπίστωσε ότι οι δύο εκλογικές αναμετρήσεις διεξήχθησαν με τρόπο ειρηνικό, διαφανή και χωρίς αποκλεισμούς.

5.4.5. Μετά τις ταραχώδεις αλλά εν τέλει επιτυχείς εθνικές εκλογές το 2012, η **Παπούασία Νέα Γουινέα** επέφερε γενική αλλαγή ηγεσίας, αποκαθιστώντας την πολιτική σταθερότητα. Η νέα κυβέρνηση, υπό τον πρωθυπουργό, κ. Peter O'Neill, ανέλαβε νέες πρωτοβουλίες, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην παιδεία, τις υγειονομικές υπηρεσίες και τα μέτρα καταπολέμησης της διαφθοράς.

6. ΑΦΡΙΚΗ

Όσον αφορά την Αφρική, η ΕΕ επικεντρώθηκε στην ενίσχυση των στρατηγικών εταιρικών της σχέσεων με την Αφρικανική Ένωση και τη Νότια Αφρική, εργαζόμενη μέσω της ΓΔ «Συνεργασία για την Ανάπτυξη» (DEVCO) προκειμένου να επιτύχει τους ενωσιακούς αναπτυξιακούς στόχους από κοινού με τους Αφρικανούς μας εταίρους, με υλοποίηση του «Προγράμματος δράσης για την αλλαγή», και συνεργαζόμενη με περιφερειακές και διεθνείς οργανώσεις για τη διευθέτηση κρίσεων σε συγκεκριμένες χώρες μέσω συνολικής και περιφερειακής προσέγγισης, στην οποία διακεκριμένη θέση είχαν τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της διακυβέρνησης. Πιο συγκεκριμένα κατά τη διάρκεια του έτους υπήρξε ακόμα στενότερη συνεργασία μεταξύ ΕΕ, ΑΕ και ΗΕ σε διάφορα μέρη. Στη Σομαλία, όπου υπήρξε για χρόνια σοβαρότατη εμπλοκή της ΕΕ μέσω της Επιχείρησης Atalanta, της EUTM και της χρηματοδότησης της AMISOM, σημειώθηκε πραγματική πρόοδος κατόπιν της υλοποίησης της ενωσιακής στρατηγικής για το Κέρας της Αφρικής (που υιοθετήθηκε στα τέλη του 2011), της Διάσκεψης του Λονδίνου τον Φεβρουάριο, και της συντονισμένης διεθνούς συνδρομής για το τέλος της μετάβασης. Η ΕΕ στήριξε επίσης τις προσπάθειες της ΑΕ στο Σουδάν, το οποίο σημείωσε κάποια πρόοδο μολονότι η κατάσταση παρέμεινε πολύ ασταθής. Στη ΛΔΚ, τη Γουινέα-Μπισάου και το Μάλι, η ΕΕ ενεπλάκη σοβαρά στην αντιμετώπιση κλιμακούμενων κρίσεων. Η προληπτική διπλωματία σε άλλες χώρες του Σαχέλ, στη Γουινέα και τη Μαλάουι απέτρεψε την επιδείνωση της επιτόπιας κατάστασης, οι δε αποστολές εκλογικών παρατηρητών της ΕΕ έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη Σιέρα Λεόνε, τη Σενεγάλη και τη Ζάμπια. Η υπογραφή της «Κοινής Πορείας» με την Αγκόλα σηματοδότησε νέο επίπεδο σχέσεων με αυτή την ταχέως αναπτυσσόμενη χώρα.

6.1. ΕΕ-ΑΕ

Η ΕΕ και η Αφρικανική Ένωση (ΑΕ) συνέχισαν το διάλογο και τη συνεργασία τους σε θέματα πολιτικής και ασφάλειας. Η Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας της ΕΕ και το Συμβούλιο Ειρήνης και Ασφάλειας της ΑΕ πραγματοποίησαν στις 29 Μαΐου την πέμπτη κοινή συνεδρίαση διαβούλευσης στο πλαίσιο της εφαρμογής της κοινής στρατηγικής Αφρικής-ΕΕ, σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από αλληπάλληλες ανησυχητικές εξελίξεις στο Κέρας της Αφρικής και από σοβαρές πολιτικές και ανθρωπιστικές κρίσεις και κρίσεις του τομέα της ασφάλειας σε ορισμένα μέρη της Δυτικής Αφρικής. Οι συζητήσεις, οι οποίες εστίασαν στη Σομαλία, στο Σουδάν και στο Νότιο Σουδάν, στη Γουινέα Μπισάου, στο Σαχέλ και στο Μάλι, επιβεβαίωσαν τη δέσμευση αμοτέρων των πλευρών για ενίσχυση των κοινών προσπάθειών για την πρόληψη και τη διευθέτηση κρίσεων. Οι δύο πλευρές επανέλαβαν ότι έχουν δεσμευθεί για την ενίσχυση του συντονισμού σε παγκόσμια θέματα και τη συνέχιση της συνεργασίας σχετικά με την Αφρικανική Αρχιτεκτονική Ειρήνης και Ασφάλειας (APSA) και αναγνώρισαν την ανάγκη προβλέψιμης, ευέλικτης και βιώσιμης χρηματοδότησης των επιχειρήσεων διατήρησης της ειρήνης υπό την ηγεσία της ΑΕ.

Βάσει του Μέσου Στήριξης της Ειρήνης στην Αφρική (APF), η ΕΕ ανανέωσε το 2012 τη στήριξή της προς την APSA με σκοπό να ενισχυθούν οι συνέργειες μεταξύ ΑΕ και περιφερειακών οικονομικών κοινοτήτων (REC)/περιφερειακών μηχανισμών (RM), οι δυνατότητες του αφρικανικού Ηπειρωτικού Συστήματος Έγκαιρης Προειδοποίησης, η λειτουργία μεσολαβητικών μηχανισμών όπως η Ομάδα Σοφών, και η θέση της Αφρικανικής Δύναμης Επιφυλακής σε επιχειρησιακή ετοιμότητα, επίσης δε να παρασχεθεί στήριξη προς τις αφρικανικές δυνατότητες στους τομείς της στρατηγικής, των πολιτικών, της εφαρμογής και της διαχείρισης. Η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει σημαντική χρηματοδοτική βοήθεια (167 εκατομμύρια ευρώ) προς δύο αφρικανικές επιχειρήσεις στήριξης της ειρήνης: την αποστολή της ΑΕ στη Σομαλία (AMISOM) και την αποστολή της Οικονομικής Κοινότητας των Κεντροαφρικανικών Κρατών (ECCAS) για την εδραίωση της ειρήνης στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (MICOPAX). Μέσω του μηχανισμού έγκαιρης αντίδρασης, η ΕΕ συνέδραμε τις αφρικανικές διαμεσολαβητικές προσπάθειες κατά την εφαρμογή του «Χάρτη Πορείας για τη λήξη της κρίσης στη Μαδαγασκάρη» και την πρωτοβουλία της Διακυβερνητικής Αρχής για την Ανάπτυξη (IGAD) σχετικά με τη συμμετοχή σε προεκλογική ειρηνευτική εκστρατεία στην Κένυα.

Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ στην ΑΕ, κ. Gary Quince, εξακολούθησε να συνεργάζεται με σκοπό την πρόληψη με την ΑΕ και τα κράτη μέλη της, ιδίως μέσω συνδέσμων με την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας της ΑΕ και μέσω συνδρομής στην υλοποίηση της APSA. Επίσης, συνέβαλε στην εφαρμογή της πολιτικής ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ΕΕ στην Αφρικανική Ένωση, πράγμα το οποίο έχει ουσιώδη σημασία, δεδομένης της ώθησης της εφαρμογής της Αφρικανικής Αρχιτεκτονικής για τη Διακυβέρνηση.

6.2. ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

6.2.1. Η εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για την ασφάλεια και την ανάπτυξη στο **Σαχέλ** συνεχίστηκε καθόλη τη διάρκεια του έτους. Η επισκόπησή της κατέδειξε συγκεκριμένη πρόοδο και απτά αποτελέσματα και στα τέσσερα κύρια σκέλη: (i) ανάπτυξη, χρηστή διακυβέρνηση και επίλυση των εσωτερικών συγκρούσεων· (ii) πολιτικός και διπλωματικός τομέας· (iii) ασφάλεια και κράτος δικαίου· (iv) αντιμετώπιση του βίαιου εξτρεμισμού. Η στρατηγική εγκρίθηκε και τέθηκε σε εφαρμογή εγκαίρως, παρότι υπάρχει ανάγκη προσαρμογών για να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις στο **Μάλι** και σε άλλες περιοχές της Σαχέλ. Η στρατηγική εξακολούθησε να επικεντρώνεται στο **Μάλι, τη Μαυριτανία και το Νίγηρα** και εξετάστηκε σοβαρά το ενδεχόμενο επέκτασής της, λόγω της συνεχιζόμενης σημασίας των προβλημάτων που επηρεάζουν την περιοχή.

6.2.2. Τον Ιανουάριο του 2012, οι δυνάμεις των ανταρτών πολλαπλασίασαν τις επιχειρήσεις τους στο βορρά του **Μάλι**⁵⁵, ενισχυόμενες με εξοπλισμό ο οποίος είχε εξαχθεί λάθρα από γειτονικές χώρες. Το Μάρτιο, η ανατροπή της μη στρατιωτικής κυβέρνησης με πραξικόπημα επέσπευσε την κρίση στη χώρα. Στη συνέχεια, ένοπλες δυνάμεις κατέλαβαν όλο το βόρειο τμήμα της χώρας. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε αδιέξοδο το οποίο διήρκεσε για το υπόλοιπο έτος. Ήδη από τις αρχές της κρίσης στο Μάλι η ΕΕ στάθηκε στο πλευρό της χώρας, υποστηρίζοντας ενεργά τις προσπάθειες των περιφερειακών οργανισμών (ECOWAS και Αφρικανικής Ένωσης) για εξεύρεση λύσης και επαναλαμβάνοντας, μέσω διαφόρων συμπερασμάτων του Συμβουλίου, την πλήρη δέσμευσή της υπέρ της εδαφικής ακεραιότητας του Μάλι και της πολιτικής διευθέτησης της κρίσης μέσω διαλόγου με συνομιλητές που δεν ασπάζονται την τρομοκρατία. Ταυτόχρονα, η ΕΕ στήριξε σθεναρά και σταθερά τη μετάβαση σε μη στρατιωτικό καθεστώς, η οποία θα οδηγήσει σε εκλογές το ταχύτερο δυνατό. Η συνεργασία με το Μάλι ανεστάλη μετά το πραξικόπημα· η εκ νέου έναρξη συνεργασίας εξαρτάται από την πρόοδο της διαδικασίας μετάβασης⁵⁶. Επίσης, η ΕΕ συμμετείχε πλήρως στην έκδοση τριών εμβληματικών αποφάσεων του ΣΑΗΕ (2056/12, 2071/12 και 2085/12), οι οποίες επιβεβαίωσαν τη δέσμευση της διεθνούς κοινότητας υπέρ της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και της ακεραιότητας του Μάλι. Ακόμη, η ΕΕ κινητοποιήθηκε για να αντιμετωπίσει την ανθρωπιστική κρίση στο Σαχέλ, παρέχοντας ταχέως μεγάλο όγκο βοήθειας στους πληθυσμούς που βρίσκονται σε κίνδυνο.

⁵⁵ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 20 Απριλίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στο Μάλι (P7_TA(2012)0141), και στις 14 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κατάσταση στο θέμα της ασφάλειας στην περιοχή του Σαχέλ (P7_TA(2012)0263).

⁵⁶ Η αναπτυξιακή συνεργασία ξανάρχισε το 2013.

Εν προκειμένω και στο πλαίσιο της συνεχούς δέσμευσης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων όσον αφορά την ασφάλεια στο Σαχέλ, η ΕΕ ανέλαβε νέα αποστολή ΚΠΑΑ, την «EUCAP Sahel/Niger», αποσκοπώντας στη βελτίωση των ικανοτήτων των δυνάμεων ασφαλείας του Νίγηρα (Χωροφυλακής, Εθνικής Αστυνομίας, Εθνοφρουράς) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος αποτελεσματικά και συντονισμένα. Μετά τη δέουσα έγκριση της βασικής αντίληψης της διαχείρισης κρίσεων και την απόφαση του Συμβουλίου, η EUCAP Niger/Sahel άρχισε να λειτουργεί τον Ιούλιο του 2012, προχωρώντας με την τοποθέτηση 50 περίπου διεθνών αστυνομικών και στρατιωτικών εμπειρογνομόνων. Επίσης, η ΕΕ συνέχισε τις προετοιμασίες για άλλη μια σημαντική επιχείρηση ΚΠΑΑ, την Εκπαιδευτική Αποστολή της ΕΕ στο Μάλι (EUTM), συστατικό μέρος της συνολικής προσέγγισης της ΕΕ για την κατάσταση στο Μάλι και το Σαχέλ, βάσει της απόφασης 2085/12 του ΣΑΗΕ.

6.2.3. Η νέα κυβέρνηση της **Νιγηρίας**⁵⁷ βρέθηκε αντιμέτωπη με την επανεμφάνιση της βίαιης τρομοκρατίας, καθώς η ομάδα Boko Haram συνέχισε τις βίαιες εξτρεμιστικές εκστρατείες. Η τρομοκρατία εξακολούθησε να συνιστά πολύ σοβαρό πρόβλημα για την ασφάλεια. Σημειώθηκαν πολλές τρομοκρατικές επιθέσεις κατά κρατικών αρχών, χριστιανών και μετριοπαθών μουσουλμάνων, τις οποίες καταδίκασαν η ΥΕ/Αντιπρόεδρος και οι πιο σημαντικοί φορείς της διεθνούς κοινότητας. Κατά τη διάρκεια της τρίτης υπουργικής συνόδου Νιγηρίας-ΕΕ στα πλαίσια της «Κοινής Πορείας» που έγινε στην Abuja το Φεβρουάριο του 2012, η κατάσταση της ασφάλειας ήταν κεντρικής σημασίας ζήτημα. Αποτέλεσμα της συνόδου ήταν η καθιέρωση του τοπικού διαλόγου για την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ασφάλεια.

6.2.4. Τον Αύγουστο του 2012, η **Γκάμπια** διέκοψε μια εικοσιεπταετή αναστολή της θανατικής ποινής όταν εννέα θανατοποινίτες εκτελέστηκαν κρυφά. Ύστερα από διεθνή καταδίκη, η αναστολή αποκαταστάθηκε μερικώς μήνες αργότερα και έκτοτε δεν έχουν γίνει εκτελέσεις. Το επεισόδιο αυτό χρησίμευε ως παράδειγμα της επιδείνωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Γκάμπια το 2012. Η ΕΕ εξακολούθησε να συζητά τα της διακυβέρνησης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Γκάμπια με τις αρχές, υποβοηθούμενη από περιφερειακούς παράγοντες και συγκεκριμένα από την Αφρικανική Ένωση. Το 2012 εκδόθηκαν διάφορες δηλώσεις από την ΥΕ/Αντιπρόεδρο και τον εκπρόσωπό της, καθώς και επιτόπιες δηλώσεις για βασικά ζητήματα οι οποίες παρότρυναν τη Γκάμπια να τηρήσει τις διεθνείς της υποχρεώσεις.

⁵⁷ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 15 Μαρτίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στη Νιγηρία (P7_TA(2012)0090).

6.2.5. Στην **Ακτή Ελεφαντοστού**, η διοργάνωση κοινοβουλευτικών εκλογών και η παράδοση του πρώην Προέδρου Gbagbo στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο αποτέλεσαν σημαντικά βήματα προς τη συμφιλίωση. Ωστόσο, η βία και οι εντάσεις μαστίζουν ακόμη τη χώρα. Η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει τη σταθεροποίηση, τη δικαιοσύνη και τη συμφιλίωση μετά την κρίση. Τα περιοριστικά μέτρα ήρθαν προοδευτικά. Οι Πρόεδροι κκ. Van Rompuy και Barroso, καθώς και ο Επίτροπος κ. Piebalgs, επισκέφθηκαν τη χώρα το 2012, ανταποδίδοντας την προηγούμενη επίσκεψη του Προέδρου κ. Ouattara στις Βρυξέλλες. Κατά τις επισκέψεις αυτές, η ΕΕ επανέλαβε ότι υποστηρίζει τη δημοκρατία, την ανάπτυξη, τη δικαιοσύνη και τη συμφιλίωση στην Ακτή Ελεφαντοστού, μεταξύ άλλων, μέσω αμερόληπτης δικαιοσύνης και μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας.

6.2.6. Μετά το πραξικόπημα του Απριλίου του 2012, η συνεργασία με τη **Γουινέα Μπισάου**⁵⁸ αναστάλη και έχει έκτοτε παγώσει. Μόνο η άμεση παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και αρωγής στον πληθυσμό συνεχίζεται. Η ΕΕ καταδίκασε αμέσως το πραξικόπημα, απηύθυνε έκκληση για την αποκατάσταση του κράτους δικαίου και επέβαλε περιοριστικά μέτρα κατά των υπεύθυνων. Στη συνέχεια, η απόφαση 2048/12 του ΣΑΗΕ επανέλαβε αυτή την έκκληση και επέβαλε κυρώσεις των ΗΕ. Η ΕΕ συνεργάζεται στενά με την ΑΕ, τα ΗΕ, την ECOWAS και την CPLP (Κοινότητα Πορτογαλόφωνων Χωρών) για την εξεύρεση δημοκρατικής συναινετικής λύσης. Η μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας, η ανανέωση της στρατιωτικής ιεραρχίας και η μη ανάμιξη των δυνάμεων ασφαλείας σε πολιτικά θέματα αποτελούν προϋποθέσεις της όποιας μόνιμης λύσης, η οποία πρέπει να συμπεριλαμβάνει τη διοργάνωση δημοκρατικών εκλογών και τον απόλυτο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

6.2.7. Στη **Γουινέα**, λόγω της προόδου του εκδημοκρατισμού, η ΕΕ ήρε τα τελευταία εμπόδια για την υπογραφή του Εθνικού Ενδεικτικού Προγράμματος βάσει του 10ου ΕΤΑ (Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης), η οποία πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2012. Ορόσημο αποτελεί η διεξαγωγή των κοινοβουλευτικών εκλογών που πρόκειται επιτέλους να διεξαχθούν το Σεπτέμβριο του 2013. Επίσης, εξακολουθεί να επιβάλλεται εμπάργκο όπλων. Ισχύουν οι κυρώσεις της ΕΕ κατά των 5 ατόμων που θεωρούνται υπεύθυνα για τα βίαια επεισόδια του Σεπτεμβρίου του 2009.

⁵⁸ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 13 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με το στρατιωτικό πραξικόπημα στη Γουινέα-Μπισάου (P7_TA(2012)0247).

6.3. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

6.3.1. Κέρας της Αφρικής. Το 2012, η ΕΕ επιδίωξε ενεργά να εφαρμόσει το στρατηγικό πλαίσιο της για το Κέρας της Αφρικής, ως συνέχεια της συνολικής μεθόδευσης των δράσεων της στην περιοχή. Ο Ειδικός Εντεταλμένος της ΕΕ για το Κέρας της Αφρικής, κ. Αλέξανδρος Ρόντος, και η Ειδική Εντεταλμένη της ΕΕ για το Σουδάν και το Νότιο Σουδάν, κα Rosalind Marsden, συνέβαλαν σε αυτές τις προσπάθειες.

Η ΕΕ συνέβαλε στη βελτίωση της κατάστασης στη **Σομαλία**, η οποία για καιρό βρισκόταν στην καρδιά της αστάθειας στο Κέρας της Αφρικής. Εξακολούθησε να παρέχει στήριξη της πολιτικής και της ασφάλειας στη Σομαλία και στην Αφρικανική Ένωση για την AMISOM⁵⁹. Η ΕΕ ανέλαβε ηγετικό ρόλο βοηθώντας στον τερματισμό της μετάβασης στη Σομαλία το Σεπτέμβριο του 2012, ιδίως μέσω των προσπαθειών της εδρεύουσας στο Ναϊρόμπι αποστολής της ΕΕ για τη Σομαλία και του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ για το Κέρας της Αφρικής. Αντιδρώντας στη νέα πολιτική κατάσταση, η ΕΕ αναπροσάρμοσε την συνολική της προσέγγιση για τη Σομαλία ούτως ώστε να συνεργάζεται αμεσότερα με τη σομαλική ομοσπονδιακή κυβέρνηση στην προώθηση των σομαλικών προτεραιοτήτων. Το 2012, η ΕΕ συνέβαλε στην ανάπτυξη των δυνάμεων ασφαλείας της Σομαλίας, τις οποίες εκπαιδευσε επιτυχώς μέσω της στρατιωτικής αποστολής EUTM Somalia, η οποία έχει ως έδρα την Ουγκάντα⁶⁰. Τα στρατεύματα που εκπαιδεύθηκαν από την EUTM και αναπτύχθηκαν εκ νέου στη Σομαλία συνιστούν τον πυρήνα των σομαλικών εθνικών δυνάμεων ασφαλείας και, έως τα τέλη του 2012, είχαν συμβάλει ουσιαστικά στη βελτίωση της ασφάλειας στη χώρα, από κοινού με την AMISOM. Τον Αύγουστο του 2012, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος επισκέφθηκε το Μογκαντίσου δείχνοντας ότι το ενδιαφέρον της ΕΕ είναι προσηλωμένο στη διαδικασία που ακολουθεί τη μετάβαση και ότι η ΕΕ έχει δεσμευθεί για καλύτερη διακυβέρνηση, ανάπτυξη και ασφάλεια στη χώρα.

⁵⁹ Η ΕΕ συνέχισε να παρέχει σημαντική στήριξη προς την AMISOM δια του Μέσου Στήριξης της Ειρήνης στην Αφρική (APF), με πρόσθετα κονδύλια άνω των 150 εκατομμυρίων ευρώ για τα στρατεύματα της AMISOM, μετά την έκδοση της απόφασης 2036 του ΣΑΗΕ, με την οποία αυξάνεται σημαντικά το ανώτατο όριο των στρατευμάτων, με αποτέλεσμα η συνολική συμβολή, κατόπιν σύμβασης, του APF στην AMISOM να ανέρχεται σε 411 εκατομμύρια ευρώ. Κατά συνέπεια, η ΕΕ συνέβαλε στη βελτίωση της ασφάλειας στη Σομαλία, υποστηρίζοντας τα αφρικανικά στρατεύματα.

⁶⁰ Μέχρι σήμερα, η ΕΕ έχει συμβάλει στην εκπαίδευση περίπου 3.000 σομαλών στρατιωτών. Η εκπαίδευση κάλυψε επίσης το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και την προστασία των αμάχων, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών αναγκών προστασίας γυναικών και παιδιών.

Ένα ευρύ φάσμα έργων αναπτυξιακής συνεργασίας και τέσσερις επιχειρήσεις και αποστολές ΚΠΑΑ (EUNAVFOR Atalanta, EUTM Somalia, EUCAP Nestor και EUAVSEC στο αεροδρόμιο της Juba) που συνεχίζονται επί του παρόντος στο Κέρας της Αφρικής συνέβαλαν αποφασιστικά στην επίτευξη των στόχων του στρατηγικού πλαισίου. Το Μάρτιο του 2012, ξεκίνησε να λειτουργεί το Κέντρο Επιχειρήσεων της ΕΕ, το οποίο υποστηρίζει το σχεδιασμό και διευκολύνει το συντονισμό των αποστολών και επιχειρήσεων ΚΠΑΑ της ΕΕ (πλην της EUAVSEC) υπό την αιγίδα της Επιτροπής Πολιτικής και Ασφάλειας (ΕΠΑ).

Εκτελώντας την αποστολή της έως το Δεκέμβριο του 2014, η ναυτική επιχείρηση EUNAVFOR Atalanta μερίμνησε για την ασφαλή παράδοση της επισιτιστικής βοήθειας με πλοία του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος, συνοδεύοντας περισσότερα από 120 εμπορικά σκάφη στο Μογκαντίσου της Σομαλίας. Ανάλογος αριθμός ευπρόσβλητων σκαφών προστατεύθηκε κατά την παράδοση εφοδίων στην επιχείρηση της ΑΕ στη Σομαλία (AMISOM). Η EUNAVFOR Atalanta συνέβαλε με επιτυχία στη μείωση των πειρατικών επιθέσεων κατά το πρώτο εξάμηνο του 2012. Πέραν των στρατιωτικών δράσεων στη θάλασσα, η επιχείρηση έλαβε εντολή να παρεμποδίζει από το Μάρτιο του 2012 τον υλικοτεχνικό ανεφοδιασμό των πειρατών στις σομαλικές ακτές, καταστρέφοντας με τον τρόπο αυτό το «επιχειρηματικό μοντέλο» της πειρατείας. Επίσης, η ΕΕ συμμετείχε σε ποικίλες δράσεις κατά της πειρατείας, μέσω συμπράξεων με τα ΗΕ, τη Διεθνή Ομάδα Επαφής για την Πειρατεία και το Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό⁶¹.

Προκειμένου να ενισχυθούν οι ικανότητες ποντοπόρου ναυτιλίας του Τζιμπουτί, της Κένυας, της Τανζανίας και των Σεϋχελλών και ο τομέας του κράτους δικαίου, αρχικά στις περιοχές Puntland και Somaliland της Σομαλίας, με συνδρομή για την ανάπτυξη δύναμης ακτοφυλακής, δρομολογήθηκε τον Ιούλιο του 2012 νέα μη στρατιωτική αποστολή ΚΠΑΑ για την οικοδόμηση περιφερειακών ικανοτήτων στο Κέρας της Αφρικής, η EUCAP Nestor, με αρχικό γεωγραφικό επίκεντρο το Τζιμπουτί, την Κένυα, τις Σεϋχέλλες και τη Σομαλία.

⁶¹ Επίσης, οι χάριν ποινικής δίωξης μεταγωγές υπόπτων πειρατείας (ή ένοπλων ληστών κατά θάλασσα) από πλοία της EUNAVFOR σε χώρες που πλήττονται από την πειρατεία και είναι πρόθυμες να προβούν σε διώξεις, εξακολουθούν να είναι απαραίτητες για τον τερματισμό της ατιμωρησίας στον Ινδικό. Η ΕΕ εξακολούθησε να μετάγει υπόπτους πειρατείας σε χώρες με τις οποίες διατηρεί διμερείς συμφωνίες – Σεϋχέλλες και Μαυρίκιο – και στήριξε τους δικαστικούς μηχανισμούς στις συγκεκριμένες χώρες. Η ΕΕ συνέβαλε στην πάταξη της χρηματοδότησης της πειρατείας. Σε διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ διεξάγονται έρευνες για υπόπτους πειρατείας και ο συντονισμός μεταξύ εισαγγελέων και υπαλλήλων της επιβολής του νόμου έχει ήδη να επιδείξει επιτυχίες. Τον Ιανουάριο του 2012, ανέλαβε καθήκοντα η κοινή ερευνητική ομάδα Κάτω Χωρών-Γερμανίας για την παρακολούθηση της χρηματοδότησης, υπό την αιγίδα της Ευρωπόλ. Η Ευρωπόλ και η Ιντερπόλ συνεργάζονται στενά για τη συλλογή και ανάλυση στοιχείων σε υποθέσεις πειρατείας και εκπονούνται οι σχετικές διαδικασίες για τη βελτίωση των ικανοτήτων λήψης συναφών πληροφοριών από την EUNAVFOR.

6.3.2. Παρά την υπογραφή δέσμης συμφωνιών στην Αντίς Αμπέμπα το Σεπτέμβριο του 2012, η ΕΕ εξακολουθεί να ανησυχεί εξαιτίας της έλλειψης προόδου στην αντιμετώπιση των εκκρεμών ζητημάτων της Συνολικής Ειρηνευτικής Συμφωνίας μεταξύ **Σουδάν και Νοτίου Σουδάν** και των καθυστερήσεων της εφαρμογής των συμφωνιών. Η ΕΕ εξακολούθησε να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στην κατάσταση της ασφάλειας και τις συνεπαγόμενες ανθρωπιστικές κρίσεις στην περιοχή του Κυανού Νείλου, στο Νότιο Κορντοφάν⁶², στο Νταρφούρ και στην Αμπιέ. Σε συνεργασία με την ΑΕ, τα ΗΕ και τους διεθνείς εταίρους, η Ειδική Εντεταλμένη της ΕΕ για το Σουδάν και το Νότιο Σουδάν εξακολουθεί να πρωτοστατεί στις προσπάθειες της ΕΕ για στήριξη της διαδικασίας διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο κρατών καθώς και των εσωτερικών εξελίξεων στο Σουδάν και το Νότιο Σουδάν⁶³.

Η πρώτη επίσκεψη του Προέδρου κ. Kiir στις Βρυξέλλες, το Μάρτιο του 2012, αποτέλεσε ορόσημο στην ανάπτυξη στενής και μακροπρόθεσμης σύμπραξης με το Νότιο Σουδάν, τα θέματα της οποίας κυμαίνονται από την αναπτυξιακή συνεργασία έως την ειρήνη και την ασφάλεια. Πέραν του ηγετικού ρόλου στον κοινό προγραμματισμό της αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ για το Νότιο Σουδάν, τον Οκτώβριο του 2012 η ΕΕ δρομολόγησε την αποστολή EUAVSEC για την ενίσχυση της ασφάλειας στο διεθνές αεροδρόμιο της Juba.

6.3.3. Στην **Κένυα** εντατικοποιήθηκαν το 2012 οι προετοιμασίες για τις εκλογές του Μαρτίου του 2013 που θα είναι μια πρώτη δοκιμή του νέου συντάγματος της Κένυας, του νέου εκλογικού πλαισίου και της μεταρρυθμισμένης δικαιοσύνης. Κατόπιν της εκτεταμένης μεταρρυθμιστικής διαδικασίας, οι εκλογές αυτές θα έχουν καθοριστική σημασία για τη χώρα και την περιοχή. Η ΕΕ αποδίδει μεγάλη σπουδαιότητα στην εκλογική αυτή αναμέτρηση και παρέχει εντατική στήριξη στην προετοιμασία της. Τον Αύγουστο του 2012, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος ταξίδεψε στην Κένυα δείχνοντας ότι είναι αποφασισμένη να στηρίξει τις προσπάθειες της Κένυας για διοργάνωση αδιάβλητης εκλογικής διαδικασίας. Τον Οκτώβριο, μια διερευνητική αποστολή της ΕΕ μετέβη στη χώρα για να εκτιμήσει τις συνθήκες ανάπτυξης αποστολής εκλογικών παρατηρητών (ΑΕΠ) της ΕΕ⁶⁴.

⁶² Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 15 Σεπτεμβρίου 2011 ψήφισμα σχετικά με το Σουδάν: η κατάσταση στο Νότιο Κορντοφάν και το ξέσπασμα συγκρούσεων στην πολιτεία του Κυανού Νείλου (P7_TA-PROV(2011)0393).

⁶³ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 13 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στο Σουδάν και το Νότιο Σουδάν (P7_TA(2012)0248).

⁶⁴ Η ΑΕΠ αναπτύχθηκε στην Κένυα τον Ιανουάριο του 2013 για να εκτιμήσει αναλυτικά και ολοκληρωμένα την εκλογική διαδικασία, ενισχύοντας τη διαφάνειά της.

6.3.4. Η Μαδαγασκάρη⁶⁵ παρέμεινε χώρα «του άρθρου 96 του Κοτονού». Ωστόσο, λόγω θετικών πολιτικών εξελίξεων (υπεγράφη χάρτης πορείας με τη μεσολάβηση της Αναπτυξιακής Κοινότητας της Μεσημβρινής Αφρικής-SADC), τα συναφή ισχύοντα μέτρα τροποποιήθηκαν το Δεκέμβριο του 2011, επιτρέποντας στην ΕΕ να στηρίζει υπό όρους την εν εξελίξει διαδικασία μετάβασης. Το Δεκέμβριο του 2012, η ισχύς των μέτρων αυτών παρατάθηκε έως ότου το Συμβούλιο αποφανθεί ότι διεξήχθησαν αδιάβλητες εκλογές και αποκαταστάθηκε η συνταγματική τάξη.

6.3.5. Η Αιθιοπία επέτυχε τη μετάβασή της ύστερα από 14ετή παραμονή του κ. Meles Zenawi στην εξουσία διορίζοντας, σύμφωνα με το Σύνταγμα, τον πρώην αντιπρόεδρο της κυβέρνησης, κ. Hailemariam Desalegn ως πρωθυπουργό, το Σεπτέμβριο του 2012. Οι νέες ρυθμίσεις περί ηγεσίας οι οποίες προέκυψαν από τον υπουργικό ανασχηματισμό του περασμένου Νοεμβρίου θα εξετασθούν κατά το συνέδριο του Επαναστατικού Δημοκρατικού Μετώπου του Αιθιοπικού Λαού (EPRDF), τον Μάρτιο του 2013 και κατά τις τοπικές εκλογές του Απριλίου. Η χώρα εξακολούθησε να συμβάλει σημαντικά στη σταθερότητα της περιοχής και ο πρωθυπουργός, κ. Hailemariam, ανέλαβε καθήκοντα Προέδρου της ΑΕ, τον Ιανουάριο του 2013. Πέραν της ανάληψης ηγετικού ρόλου στο Ευρωπαϊκό Επιχειρηματικό Φόρουμ, το οποίο άρχισε να λειτουργεί το Μάιο του 2012, η ΕΕ ενέκρινε πρόσφατα, μαζί με τη Νορβηγία και την αιθιοπική κυβέρνηση, στρατηγική κοινού προγραμματισμού για αμοιβαία αναπτυξιακή συνεργασία στη χώρα.

6.4. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

6.4.1. Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (ΛΔΚ)/ Περιοχή των Μεγάλων Λιμνών. Στον απόηχο των προεδρικών και κοινοβουλευτικών εκλογών στη ΛΔΚ (Νοέμβριος 2011), η ΕΕ ζήτησε να καταβληθούν και άλλες προσπάθειες για την ενίσχυση της λογοδοσίας και της αξιοπιστίας όσον αφορά τις μεταγενέστερες φάσεις του εκλογικού κύκλου (επαρχιακές και τοπικές εκλογές)⁶⁶.

⁶⁵ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 9 Ιουνίου 2011 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στη Μαδαγασκάρη (P7_TA-PROV(2011)0270).

⁶⁶ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε, στις 13 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τη συνέχεια μετά τις εκλογές στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (P7_TA(2012)0252) και στις 13 Δεκεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την κατάσταση στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (P7_TA(2012)0511).

Ωστόσο, από τα μέσα του 2012, η κατάσταση της πολιτικής και της ασφάλειας επισκιάστηκε από την εξέγερση M23, την κρίση στην ανατολική ΛΔΚ και τις επακόλουθες διπλωματικές πρωτοβουλίες για την αποκατάσταση της ειρήνης (Διεθνής Διάσκεψη της Καμπάλα για την Περιοχή των Μεγάλων Λιμνών, συμφωνία-πλαίσιο των ΗΕ). Εν προκειμένω, το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα για την ΛΔΚ/ Περιοχή των Μεγάλων Λιμνών τον Ιούνιο, το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο, τονίζοντας τον έντονο προβληματισμό του για την κατάσταση στο Κίνυς και καταδικάζοντας την εξέγερση. Επίσης, το Συμβούλιο ζήτησε εποικοδομητική περιφερειακή συνεργασία, ενθαρρύνοντας τη διευθέτηση της κρίσης βάσει διαλόγου και επικεντρώθηκε στην εξάλειψη των ριζικών αιτιών της σύγκρουσης σε περιφερειακό επίπεδο και επίπεδο ΛΔΚ. Στο ίδιο πνεύμα, ο Πρόεδρος, κ. Van Rompuy (Σεπτέμβριος, Οκτώβριος) και η ΥΕ/Αντιπρόεδρος (Ιούλιος, Νοέμβριος) εξέφρασαν ανησυχίες και διατύπωσαν συστάσεις εκ μέρους της ΕΕ.

Στη ΛΔΚ, έχουν αναπτυχθεί προς το παρόν δύο αποστολές ΚΠΑΑ σχετικά με τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας: η EUSEC RD Congo και η EUPOL RD Congo. Το Σεπτέμβριο του 2012, η εντολή και των δύο αποστολών παρατάθηκε έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2013, περίοδος την οποία θα ακολουθήσει η τελική μεταβατική φάση των δώδεκα μηνών με σκοπό τη μεταβίβαση των καθηκόντων τους.

Η EUSEC RD Congo παρέχει συμβουλές και συνδρομή για τη μεταρρύθμιση του τομέα της άμυνας (στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας) στη ΛΔΚ, προκειμένου να βοηθηθούν οι αρχές του Κονγκό στη δημιουργία αμυντικού μηχανισμού, ο οποίος θα λειτουργεί υπό δημοκρατικό έλεγχο και θα εγγυάται την ασφάλεια του λαού⁶⁷. Η αποστολή βοηθά το Κονγκό στην ανάπτυξη υλικοτεχνικών δυνατοτήτων και διεξάγει δράσεις για την πρόληψη παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας.

⁶⁷ Κύριες δραστηριότητες της αποστολής είναι: η υποστήριξη σε στρατηγικό επίπεδο του υπουργείου Άμυνας και του στρατιωτικού επιτελείου του Κονγκό, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης της Γενικής Επιθεώρησης, ο εκσυγχρονισμός και η εδραίωση της διοικητικής διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού, η αναβίωση του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω στήριξης της Γενικής Διοίκησης Στρατιωτικών Σχολών και ανάπτυξης ολοκληρωμένης εκπαιδευτικής πολιτικής.

Το 2012, η EUPOL RD Congo εξακολούθησε να στηρίζει τη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας όσον αφορά την αστυνομία και τη διασύνδεσή της με το δικαιοδοτικό σύστημα μέσω παρακολούθησης και καθοδηγητικής και συμβουλευτικής δράσης, βοηθώντας το Υπουργείο Εσωτερικών και Ασφάλειας και την Εθνική Αστυνομία του Κονγκό στην εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την αστυνομία (Plan d'Action Triennal Actualisé) και του συναφούς νομοθετικού πλαισίου. Σε συντονισμό με τις τοπικές και διεθνείς προσπάθειες, η αποστολή συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση της επιχειρησιακής ικανότητας της αστυνομίας μέσω παρακολούθησης, καθοδηγητικής και συμβουλευτικής δράσης και εκπαίδευσης. Επίσης, υποστηρίζει την πάταξη της ατιμωρησίας στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της σεξουαλικής βίας, αναπτύσσοντας σύμπραξη με τη UNICEF για την ενίσχυση των δράσεων προστασίας των παιδιών και τη βελτίωση της διασύνδεσης αστυνομικού και δικαστικού κλάδου.

6.4.2. Τα πορίσματα της ομάδας εμπειρογνομόνων των ΗΕ τον Ιούλιο και το Δεκέμβριο του 2012 περιλάμβαναν αναφορές για στήριξη της **Ρουάντα** προς την ανταρτική ομάδα M23 στο ανατολικό Κονγκό. Εν προκειμένω, το Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα για τη ΛΔΚ και τη Ρουάντα το Σεπτέμβριο, τονίζοντας ότι η Ρουάντα πρέπει να παύσει να υποστηρίζει τη M23 και να την καταδικάσει απερίφραστα, να δεσμευτεί ότι θα σεβαστεί την κυριαρχία και εδαφική ακεραιότητα της ΛΔΚ, να εξακολουθήσει να συνεργάζεται με την ομάδα εμπειρογνομόνων των ΗΕ και να συνεργαστεί εποικοδομητικά με τη ΛΔΚ και την περιοχή, προκειμένου να εξευρεθεί βιώσιμη πολιτική λύση που θα αντιμετωπίζει τα γενεσιουργά αίτια της σύγκρουσης.

6.4.3. Η κατάσταση στην **Κεντροαφρικανική Δημοκρατία (ΚΑΔ)** παρέμεινε περίπλοκη, ενώ η ειρηνευτική διαδικασία σημείωσε μικρή πρόοδο. Ωστόσο, όλοι οι πολιτικοί φορείς άρχισαν εκ νέου απευθείας συνομιλίες και συζητήσεις με σκοπό τη συναινετική έγκριση νομοσχεδίου για τη μεταρρύθμιση του εκλογικού κώδικα. Η ΕΕ συνέχισε τον ενισχυμένο πολιτικό της διάλογο με τις αρχές της ΚΑΔ. Η ΕΕ παρέμεινε προσηλωμένη στη συνέχιση της διαδικασίας εθνικής συμφιλίωσης και παγίωσης της ειρήνης στη χώρα, στηρίζοντας μεταξύ άλλων την αποστολή υποβοήθησης της ειρήνης στην ΚΑΔ (MICOPAX) υπό την ηγεσία της ECCAS (Οικονομικής Κοινότητας των Κρατών της Κεντρικής Αφρικής) ή/και αποδεσμεύοντας πρόσθετα κονδύλια υπέρ των επιχειρήσεων αποστράτευσης στο πλαίσιο του ισχύοντος προγράμματος αφοπλισμού, αποστράτευσης και επανένταξης.

6.5. ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ ΑΦΡΙΚΗ

6.5.1. Η ΕΕ και η **Νότια Αφρική** πραγματοποίησαν την 5η ετήσια σύνοδο κορυφής τους στις 18 Σεπτεμβρίου 2012 στις Βρυξέλλες. Ήταν το αποκορύφωμα των δράσεων έντονου πολιτικού διαλόγου και στενής πολιτικής συνεργασίας ενός έτους. Οι δράσεις αυτές περιλάμβαναν τον 4ο γύρο διαβουλεύσεων πολιτικής και ασφάλειας στις 30 Απριλίου στις Βρυξέλλες, την 13η σύνοδο του Συμβουλίου Κοινής Συνεργασίας στις 17 Ιουλίου στην Πρετόρια και την 11η συνεδρίαση υπουργικού διαλόγου, στην οποία συμμετείχαν η ΥΕ/Αντιπρόεδρος και η νοτιοαφρικανή υπουργός Εξωτερικών, κα Maite Nkoana Mashabane, στις 24 Αυγούστου στην Πρετόρια. Όλες αυτές οι εκδηλώσεις εμφύσησαν νέα πνοή στην εταιρική σχέση και ενίσχυσαν σταδιακά τον πολιτικό διάλογο σε θέματα εξωτερικής πολιτικής. Συνεχίστηκε ο εποικοδομητικός διάλογος σχετικά με τις πολιτικές σε ευρύ φάσμα τομέων, από το εμπόριο έως την αναπτυξιακή συνεργασία, το περιβάλλον, την ενέργεια, την κλιματική αλλαγή, την παιδεία, την κινητικότητα, την επιστήμη και την τεχνολογία.

Στις 19 Νοεμβρίου, το Συμβούλιο εγκαινίασε επίσημα το διάλογο περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων μεταξύ ΕΕ και Νότιας Αφρικής, ο οποίος θα πραγματοποιείται ετησίως και θα καλύπτει τα συναφή θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δημοκρατίας και κράτους δικαίου⁶⁸.

⁶⁸ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 13 Σεπτεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τη Νότια Αφρική: σφαγή απεργών μεταλλωρύχων (P7_TA(2012)0354).

6.5.2. Αγκόλα. Μετά την επίσημη επίσκεψη του Προέδρου κ. José Manuel Barroso στη Λουάντα, τον Απρίλιο του 2012, υπογράφηκε, στον Ιούλιο του 2012, η «Κοινή Πορεία ΕΕ-Αγκόλας», η οποία προλειαίνει το έδαφος για φιλόδοξη πολιτική σύμπραξη και ενισχυμένη συνεργασία. Σε αυτό το πνεύμα, τα μέρη πραγματοποίησαν εκτενείς συζητήσεις σχετικά με τη σύγκρουση στην Περιοχή των Μεγάλων Λιμνών. Η ΕΕ εκτίμησε τις προσπάθειες της Αγκόλας όσον αφορά τη Γουινέα- Μπισάου με στόχους την αποστρατιωτικοποίηση της πολιτικής και την πάταξη του λαθρεμπορίου ναρκωτικών. Οι γενικές εκλογές στην Αγκόλα, τον Αύγουστο του 2012 - για τις οποίες η ΕΕ κινητοποίησε αποστολή εμπειρογνομόνων και χρηματοδότησε προγράμματα της κοινωνίας των πολιτών που αποσκοπούσαν στην εξασφάλιση ελεύθερης και διαφανούς εκλογικής διαδικασίας - κρίθηκαν συνολικά επιτυχείς από τους παρόντες διεθνείς παρατηρητές. Η αποστολή εκλογικών εμπειρογνομόνων της ΕΕ διαπίστωσε ορισμένες ελλείψεις στην εκλογική διαδικασία και δήλωσε πρόθυμη να υποστηρίξει τις αρχές της χώρας ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά αυτές τις ανησυχίες σε προσεχείς αναμετρήσεις.

6.5.3. Μαλάουι. Μετά το θάνατο του Προέδρου Bingu wa Mutharika, η ΕΕ συνέβαλε ενεργά στην τήρηση της συνταγματικής τάξης κατά τη μεταβίβαση εξουσίας, η οποία κατέληξε στην ανάληψη της Προεδρίας από την πρώην Αντιπρόεδρο κα Joyce Banda στις 7 Απριλίου. Η Πρόεδρος κα Banda προέβη σε πολλές θετικές ενέργειες για την ενίσχυση της χρηστής διακυβέρνησης και της αποκατάστασης της εμπιστοσύνης του κοινού αφότου ανέλαβε καθήκοντα. Η νέα κυβέρνηση επιχείρησε ολοσχερή αναδιοργάνωση των οικονομικών πολιτικών και διόρθωσε τη σημαντικά επιδεινωμένη κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα. Η ΕΕ αναγνώρισε τη δέσμευση της Προέδρου Banda για κοινωνική δικαιοσύνη και ανθρώπινα δικαιώματα και την προέτρεψε να συνεχίσει τις φιλόδοξες νέες πολιτικές για τη σταθεροποίηση της οικονομίας (υιοθέτηση του προγράμματος του ΔΝΤ το 2012) και να χαράξει μακροπρόθεσμη πορεία για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Το Νοέμβριο του 2012 η Πρόεδρος κα Banda συμμετείχε στις Ευρωπαϊκές Ημέρες Ανάπτυξης και συναντήθηκε με την ΥΕ/Αντιπρόεδρο κα Ashton. Το 2012, άρχισαν εκ νέου οι εκταμιεύσεις της δημοσιονομικής στήριξης της ΕΕ. Το Νοέμβριο του 2012 εγκρίθηκε συνταγματική τροπολογία για τη διεξαγωγή τριπλών εκλογών (προεδρικών, βουλευτικών και τοπικών)⁶⁹.

⁶⁹ Οι τριπλές εκλογές θα αποτελέσουν μεγάλο υλικοτεχνικό, διαχειριστικό και οικονομικό εγχείρημα. Η ΕΕ παρακολούθησε τις δύο τελευταίες βουλευτικές εκλογές στη Μαλάουι το 2004 και το 2009 και έστειλε αποστολή παρακολούθησης της μετεκλογικής κατάστασης το Δεκέμβριο του 2012 προκειμένου να αξιολογήσει την πρόοδο και να καταγράψει τις προετοιμασίες για τις εκλογές του 2014.

6.5.4. Όσον αφορά τη Ζιμπάμπουε, η ΕΕ αποφάσισε, το Φεβρουάριο του 2012, να διαγράψει 51 πρόσωπα και 20 οντότητες από τον κατάλογο απαγόρευσης της χορήγησης θεωρήσεων και δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων. Η ΕΕ δεσμεύθηκε επίσης να αναθεωρήσει την αναπτυξιακή της πολιτική σε έξι μήνες και να επανεξετάσει συνολικά τα σχετικά μέτρα. Τον Ιούλιο του 2012, η ΕΕ αποφάσισε να αναστείλει την εφαρμογή των περιορισμών του άρθρου 96 (συμφωνία του Κοτονού) όσον αφορά την αναπτυξιακή συνεργασία και δρομολόγησε τις προετοιμασίες για την κατάρτιση εγγράφου στρατηγικής ανά χώρα, στο πλαίσιο του επόμενου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης. Αυτό επιτρέπει στην ΕΕ να εργαστεί απευθείας με την κυβέρνηση της Ζιμπάμπουε ή μέσω αυτής. Τον Ιούλιο, η ΕΕ δήλωσε πρόθυμη να αναπροσαρμόσει περαιτέρω την πολιτική της για τα σχετικά μέτρα, καθώς τα πολιτικά κόμματα σημειώνουν πρόοδο σύμφωνα με το χάρτη πορείας της Αναπτυξιακής Κοινότητας Μεσημβρινής Αφρικής (SADC). Εν προκειμένω, ένα ειρηνικό και αδιάβλητο δημοψήφισμα σχετικά με το Σύνταγμα θα αποτελούσε σημαντικό ορόσημο για την προετοιμασία δημοκρατικών εκλογών και θα δικαιολογούσε την αναστολή των περισσότερων στοχευμένων περιοριστικών μέτρων της ΕΕ εις βάρος προσώπων και οντοτήτων. Όσον αφορά τη Διαδικασία Kimberley (KP), η ΕΕ πρωτοστάτησε για ακόμη μια φορά στη χάραξη, κατόπιν συναίνεσης, της προοπτικής όσον αφορά τις αδαμαντοφόρες περιοχές της Ζιμπάμπουε. Θετικό βήμα αποτέλεσε η απόφαση, η οποία ελήφθη κατά τη σύνοδο ολομέλειας της KP στην Ουάσινγκτον, το Νοέμβριο, για την άρση των ειδικών μέτρων παρακολούθησης των ορυχείων στην περιοχή Marange της Ζιμπάμπουε. Με τον τρόπο αυτό, αναγνωρίζεται η σημαντική πρόοδος της Ζιμπάμπουε όσον αφορά τη μεγαλύτερη συμμόρφωση προς την KP. Η ΕΕ εκτιμά τη συμβολή των εκπροσώπων του Συνασπισμού της Κοινωνίας των Πολιτών και χαιρετίζει την προθυμία της Ζιμπάμπουε να συνεχίσει τις προσπάθειες συμμόρφωσης προς την KP για τη βελτίωση της διαφάνειας των εσόδων.

6.5.5. Ο Πρόεδρος, κ. Barroso πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στη **Μοζαμβίκη** τον Ιούλιο του 2012 προκειμένου να ενισχυθούν οι διμερείς σχέσεις, να συζητηθούν η μελλοντική συνεργασία ΕΕ-Μοζαμβίκης και διάφορα πολυμερή θέματα, ιδίως η συνεργασία με την Κοινότητα Πορτογαλόφωνων Χωρών (CPLP), τις Πορτογαλόφωνες Αφρικανικές Χώρες (PALOP) και το Ανατολικό Τιμόρ. Ο κ. Barroso συναντήθηκε με τον Πρόεδρο της Μοζαμβίκης κ. Guebuza, τον κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο κ. Macamo και μέλη της κυβέρνησης.

7. ΑΜΕΡΙΚΗ

7.1. ΗΠΑ ΚΑΙ ΚΑΝΑΔΑΣ

7.1.1. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ) παραμένουν ο σημαντικότερος παγκόσμιος στρατηγικός εταίρος της ΕΕ. Οι επαφές μεταξύ της ΥΕ/Αντιπροέδρου και της υπουργού Εξωτερικών, κας Hillary Clinton, ήταν συχνές και στενές καθόλη τη διάρκεια του έτους. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος είχε επίσης συχνές συναντήσεις με τον Σύμβουλο Εθνικής Ασφαλείας των ΗΠΑ, κ. Tom Donilon. Το έτος χαρακτηρίστηκε από ενισχυμένη και αποτελεσματική συνεργασία ΕΕ-ΗΠΑ στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, σε όλα τα επίπεδα της ΕΥΕΔ. Υπήρξε στενός συντονισμός της στήριξης στη διαδικασία μεταρρυθμίσεων στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή, στο θέμα της πολιτικής και ανθρωπιστικής κατάστασης στη Λιβύη, καθώς και στο θέμα των κυρώσεων κατά της Συρίας και του Ιράν, πέραν του ουσιαστικού διαλόγου για τις απώτερες προοπτικές της περιοχής. Το Ιράν εξακολούθησε να αποτελεί σημαντικό θέμα συνεργασίας μέσω της διαδικασίας Ε3+3 και της ενίσχυσης των κυρώσεων. Η ΕΕ διατήρησε στενές επαφές με τις αρχές των ΗΠΑ για την καλύτερη δυνατή ευθυγράμμιση των αντίστοιχων νομοθεσιών σχετικά με τις κυρώσεις. Η ΕΕ και οι ΗΠΑ παρείχαν ανθρωπιστική βοήθεια σε Σύρους πρόσφυγες. Επίσης, η συνεργασία για τα Βαλκάνια ήταν υψηλού επιπέδου και είχε ως κύριο στόχο την εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ Κοσσυφοπεδίου και Σερβίας. Στις 30-31 Οκτωβρίου, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος και η υπουργός Εξωτερικών κα Clinton επισκέφθηκαν από κοινού τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, τη Σερβία και το Κοσσυφοπέδιο, στο πλαίσιο καλосυντονισμένης συνεργασίας για την περιοχή. Μέσω της συμμετοχής τους στην Ομάδα Ενημέρωσης και Συντονισμού της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης καθώς και στις συνεδριάσεις των χορηγών για τη Λευκορωσία, οι ΗΠΑ συντάχθηκαν με την ενωσιακή πολιτική για την προαγωγή των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων και μεταρρυθμίσεων της αγοράς στην ανατολική γειτονιά της ΕΕ. Η ΕΕ και οι ΗΠΑ συνεργάστηκαν στενά σχετικά με την Ουκρανία, τη Λευκορωσία και τη Γεωργία πριν και μετά τις κοινοβουλευτικές εκλογές στις χώρες αυτές⁷⁰. Το πρόγραμμα συναντήσεων πολιτικού διαλόγου σε όλα τα επίπεδα ήταν πλήρες. Η επιλεγόμενη 'νέα στροφή' των ΗΠΑ προς την Ασία δημιούργησε ευκαιρίες συνεργασίας στην περιοχή, ιδίως στη Νότια, Νοτιοανατολική και Βόρεια Ασία. Ο ουσιαστικός διάλογος και η συνεργασία αποτέλεσαν τα χαρακτηριστικά στοιχεία του τομέα της ανάπτυξης, όπου η ΕΕ και οι ΗΠΑ έδωσαν έμφαση στην ανθεκτικότητα και την επισιτιστική ασφάλεια, στο μέλλον των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας καθώς και στις διασυνδέσεις της ασφάλειας με την ανάπτυξη. Δεδομένου ότι εξεύρεση νέων τρόπων ανάπτυξης και απασχόλησης συνιστά κοινό εγχείρημα, η ΕΕ και οι ΗΠΑ εξακολούθησαν να αναζητούν ευκαιρίες σύσφιξης των οικονομικών σχέσεων⁷¹. Στην

⁷⁰ π.χ. κοινό άρθρο της ΥΕ και της υπουργού Εξωτερικών κας Clinton σχετικά με την Ουκρανία που δημοσιεύθηκε στις 24 Οκτωβρίου στους *New York Times*.

⁷¹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 23 Οκτωβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις με τις ΗΠΑ (P7_TA(2012)0388).

ενδιάμεση έκθεσή της της 19ης Ιουνίου, η ομάδα υψηλού επιπέδου για την απασχόληση και την ανάπτυξη αναγνώρισε ότι μια συνολική διατλαντική συμφωνία εμπορίου και επενδύσεων αποτελεί το μέσο με τις μεγαλύτερες δυνατότητες στήριξης της απασχόλησης και προαγωγής της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Η ενεργειακή ασφάλεια μέσω της διαφοροποίησης των πηγών και οδών εφοδιασμού σε φυσικό αέριο και πετρέλαιο ήταν το αντικείμενο της συνόδου του Συμβουλίου Ενέργειας ΕΕ-ΗΠΑ της 5ης Δεκεμβρίου στις Βρυξέλλες. Η συζήτηση επικεντρώθηκε επίσης στην επιδίωξη της απαλλαγής από τις εκπομπές άνθρακα και την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Η ΕΕ και οι ΗΠΑ συνεργάστηκαν αποτελεσματικά στον τομέα της διαχείρισης κρίσεων, καθώς οι ΗΠΑ συμμετέχουν άμεσα στην επιχείρηση διαχείρισης κρίσεων ΚΠΑΑ στο Κοσσυφοπέδιο (EULEX) και έχουν ταχθεί με τις προσπάθειες της ΕΕ στο Σαχέλ και στο Κέρας της Αφρικής. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί η εξαιρετική συνεργασία μεταξύ ναυτικών δυνάμεων στον Ινδικό (Combined Task Force 151 και Atalanta). Συμβάλλοντας στην επισκόπηση των συμπράξεων ΚΠΑΑ της ΕΥΕΔ, οι ΗΠΑ εξέφρασαν την επιθυμία να ενισχυθούν οι σχέσεις ΕΕ-NATO. Υπήρξε επίσης καλή συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης, της ελευθερίας και της ασφάλειας. Στις διαπραγματεύσεις για μια γενική συμφωνία προστασίας των δεδομένων στον τομέα της επιβολής του νόμου σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος, η οποία επιβεβαιώθηκε από κοινή υπουργική δήλωση των ΕΕ-ΗΠΑ που εκδόθηκε στις 21 Ιουνίου. Την 1η Ιουλίου, τέθηκε σε ισχύ η νέα συμφωνία για τη διαβίβαση των καταστάσεων με τα ονόματα των επιβατών. Η κοινή έναρξη, την 5η Δεκεμβρίου, σε υπουργικό επίπεδο της παγκόσμιας συμμαχίας κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών στο Διαδίκτυο αποδεικνύει την κοινή δέσμευση για την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο.

7.1.2. Στις σχέσεις ΕΕ-Καναδά το 2012 κυριάρχησε μια σειρά διαπραγματεύσεων υψηλού επιπέδου, και συγκεκριμένα για την αναβάθμιση της συμφωνίας πλαισίου του 1976, η ολοκλήρωση των οποίων θα πρέπει κατά την επιθυμία των δύο πλευρών να επέλθει εντός του 2013, καθώς και για μια γενική οικονομική και εμπορική συμφωνία. Η νέα συμφωνία στρατηγικής εταιρικής σχέσης θα εμπεδώνει σε μια νομικά δεσμευτική πράξη πολιτικούς διαλόγους, κοινές δεσμεύσεις και κοινές αξίες στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, της μη διάδοσης, της ανάδειξης του ΔΠΔ και του αντιτρομοκρατικού αγώνα. Επίσης, θα οριοθετεί την υφιστάμενη συνεργασία σε θέματα διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Πολύ ουσιαστική πρόοδος σημειώθηκε επίσης στις διαπραγματεύσεις για νέα συμφωνία όσον αφορά τις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών, η σύναψη της οποίας αναμένεται το 2013. Το 2012, η ΕΕ διατήρησε πλήρες πρόγραμμα πολιτικών διαλόγων με τον Καναδά. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος υποδέχθηκε τον υπουργό Εξωτερικών του Καναδά, κ. John Baird στις 18 Απριλίου στις Βρυξέλλες. Ο Καναδάς εξακολούθησε να συνεισφέρει σε αποστολές ΚΠΑΑ της ΕΕ στο Αφγανιστάν και τα Παλαιστινιακά Εδάφη. Υπήρξε στενή συνεργασία σε θέματα όπως οι κυρώσεις κατά του Ιράν και της Συρίας.

7.2. ΝΟΤΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗ

ΠΟΛΥΜΕΡΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ

7.2.1. ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ (ΛΑΚ)

Οι σχέσεις με τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική εξακολούθησαν να ενισχύονται το 2012. Σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος στην υλοποίηση των αποτελεσμάτων της συνόδου κορυφής του 2010 στη Μαδρίτη: υπογράφηκαν η Συμφωνία Σύνδεσης με την Κεντρική Αμερική και η εμπορική συμφωνία με την Κολομβία και το Περού⁷². Το ίδρυμα ΕΕ-ΛΑΚ τελεί πλέον εν λειτουργία και πραγματοποιεί δράσεις σύμφωνα με το πρόγραμμα εργασιών του. Ο Μηχανισμός Επενδύσεων στη Λατινική Αμερική εξακολούθησε να αποτελεί ιδιαίτερα αποτελεσματικό μέσο για τη στήριξη των επενδύσεων στην περιοχή. Εγκαινιάστηκε ο Μηχανισμός Επενδύσεων στην Καραϊβική για την εν λόγω περιοχή. Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης της Μαδρίτης συνεχίστηκε. Ωστόσο, ο ρυθμός των διαπραγματεύσεων για Συμφωνία Σύνδεσης ΕΕ-Mercosur επιβραδύνθηκε κατά το 2012 και καταβάλλονται προσπάθειες για να τους δοθεί νέα πνοή.

Συνεχίστηκαν οι προετοιμασίες για τη **σύνοδο κορυφής** των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων ΕΕ και ΛΑΚ στο **Σαντιάγο**⁷³.

⁷² Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 13 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με συμφωνία εμπορίου της ΕΕ με την Κολομβία και το Περού (P7_TA(2012)0249) και στις 11 Δεκεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου για τη σύναψη της Συμφωνίας Σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της, αφενός, και της Κεντρικής Αμερικής, αφετέρου (P7_TA(2012)0478). Επίσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 12 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τη χάραξη μιας νέας πολιτικής αναπτυξιακής συνεργασίας με τη Λατινική Αμερική (P7_TA(2012)0235) και στις 24 Μαΐου 2012, ψήφισμα σχετικά με την πιθανή αποχώρηση της Βενεζουέλας από τη Διαμερικανική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (P7_TA(2012)0227).

⁷³ Η σύνοδος κορυφής, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 26-27 Ιανουαρίου 2013, ήταν η έβδομη μετά την εναρκτήρια σύνοδο ΕΕ-ΛΑΚ του 1999 αλλά η πρώτη με τη CELAC - την Κοινότητα των κρατών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής - ως εταίρο της ΕΕ. Έδωσε ένα ισχυρό μήνυμα πολιτικής δέσμευσης της ΕΕ για τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, επισήμανε το εύρος της οικονομικής μας αλληλεξάρτησης, υπογράμμισε τη σημαντική συμβολή των επενδύσεων της ΕΕ στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής, τόνισε τη σημασία της αντίστασης στον προστατευτισμό και της διατήρησης σταθερού και διαφανούς πλαισίου για να συνεχιστεί η προσέλκυση τέτοιων επενδύσεων, προήγαγε τη σημασία πολυμερούς ΣΕΣ με το Περού και την Κολομβία, της Συμφωνίας Σύνδεσης με την Κεντρική Αμερική και της νέας κοινής στρατηγικής με τις χώρες της Καραϊβικής και την ανάγκη προώθησης των διαπραγματεύσεων Mercosur, υποστήριξε την περιφερειακή ολοκλήρωση στη Λατινική Αμερική και οδήγησε σε συμφωνία για μια φιλόδοξη κοινή δήλωση και την προσθήκη δύο νέων τομέων (ισότητα των φύλων και επενδύσεις) στο Σχέδιο Δράσης ΕΕ-CELAC, ενώ παράλληλα κατά την επανεξέταση του σχεδίου δράσης των ΕΕ-CELAC, διερευνήθηκε η δυνατότητα προσθήκης νέων κεφαλαίων που θα αφορούν τομείς διαπεριφερειακού ενδιαφέροντος, όπως η πανεπιστημιακή εκπαίδευση, η δημόσια και η επισιτιστική ασφάλεια και η διατροφή.

Οι διαρθρωμένοι διάλογοι ΕΕ-ΛΑΚ για τη μετανάστευση και τα ναρκωτικά συνεχίστηκαν μέσω συνεδριάσεων υψηλού επιπέδου και τεχνικών συνεδριάσεων.

Διεξήχθησαν δύο γύροι διαπραγματεύσεων για τη Συμφωνία Σύνδεσης ΕΕ-Mercosur, μία στις Βρυξέλλες και μία στην Μπραζίλια, που συνέβαλαν στην επίτευξη προόδου. Μετά το γύρο της Μπραζιλίας, τα δύο μέρη συμφώνησαν να συζητήσουν το θέμα σε πολιτικό επίπεδο κατά τη σύνοδο κορυφής EU-CELAC του Σαντιάγο, τον Ιανουάριο του 2013.

Στην παρούσα συγκυρία της διογκούμενης βίας, η ασφάλεια και η δικαιοσύνη ήταν οι πρώτες προτεραιότητες του πολιτικού διαλόγου και συνεργασίας της ΕΕ με τις χώρες της Κεντρικής Αμερικής κατά το 2012, σε διμερές και περιφερειακό επίπεδο. Η ΕΕ αξιοποίησε τα διάφορα μέσα συνεργασίας για την επίλυση του προβλήματος, υποστηρίζοντας τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα της ασφάλειας, της δικαιοσύνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και τις πολιτικές για την κοινωνική πρόληψη της βίας ιδίως στη νεολαία. Επίσης, η ΕΕ συνέβαλε στην καταπολέμηση της παράνομης σώρευσης και διακίνησης πυροβόλων όπλων στην Κεντρική Αμερική και τις γειτονικές χώρες.

Η συνέχιση και η ενίσχυση του πολιτικού διαλόγου με την περιοχή της Καραϊβικής παρέμεινε προτεραιότητα και το 2012 διεξήχθη πολιτικός διάλογος μεταξύ της ΕΕ και του Φόρουμ της Ομάδας των κρατών της Καραϊβικής (CARIFORUM) στους κόλπους των κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού.

Η κοινή στρατηγική εταιρικής σχέσης ΕΕ-Καραϊβικής, οι γενικές γραμμές της οποίας είχαν συμφωνηθεί κατά τη διάρκεια της συνόδου κορυφής ΕΕ-CARIFORUM το 2010, οριστικοποιήθηκε και εγκρίθηκε από το CARIFORUM και τα κράτη μέλη της ΕΕ το Νοέμβριο του 2012. Η στρατηγική τονίζει ότι η ΕΕ και η περιοχή της Καραϊβικής θα πρέπει να συμπράττουν επί θεμάτων αμοιβαίου ενδιαφέροντος στο διεθνές προσκήνιο. Η ασφάλεια συνιστά βασικό τομέα κοινού ενδιαφέροντος και ως εκ τούτου δρομολογήθηκε πρόγραμμα στον τομέα της ασφάλειας με στόχο τη δημιουργία δυνατοτήτων στους κόλπους των περιφερειακών οργανισμών ασφάλειας και πρόληψης του εγκλήματος, χρηματοδοτούμενο από το περιφερειακό πρόγραμμα ύψους 10 εκατομμυρίων ευρώ.

7.2.2. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ-ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ

ΑΜΕΡΙΚΗΣ (EuroLat). Η σύνοδος κορυφής εξακολούθησε να συμβάλλει σημαντικά στη χάραξη διαπεριφερειακής πολιτικής και να παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις εξελίξεις στη Λατινική Αμερική και την ΕΕ. Κατά το 2012, διεξήχθησαν συνεδριάσεις του εκτελεστικού γραφείου και των επιτροπών για πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά θέματα. Οι συνεδριάσεις οδήγησαν σε εκτενή διάλογο για βασικά ζητήματα της στρατηγικής εταιρικής σχέσης ΕΕ-ΛΑΚ, στα οποία συγκαταλέγονται η παγκόσμια οικονομία, η Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών και η Συμφωνία Σύνδεσης και των θεμάτων που αφορούν τη μετανάστευση και την ασφάλεια. Επίσης, βοήθησαν στην προετοιμασία της 6ης συνόδου ολομέλειας της EuroLat, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 23-25 Ιανουαρίου 2013 στο Σαντιάγο της Χιλής.

ΛΙΜΕΡΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ

7.2.3. ΒΡΑΖΙΛΙΑ⁷⁴ Το 2012, ο πολιτικός διάλογος υψηλού επιπέδου ενισχύθηκε σημαντικά με τη διεξαγωγή δύο υπουργικών συνόδων, μία στην Μπραζιλία κατά τη διάρκεια της επίσκεψης της ΥΕ/Αντιπροέδρου, στις 6-7 Φεβρουαρίου 2012 και μία στη Νέα Υόρκη στις 25 Σεπτεμβρίου 2012, στο περιθώριο της ΓΣΗΕ. Κατά τη διάρκεια του έτους, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Jose Manuel Barroso και 7 Ευρωπαίοι Επίτροποι επισκέφθηκαν τη Βραζιλία. Για πρώτη φορά διεξήχθη πολιτικός διάλογος σε επίπεδο πολιτικών διευθυντών στη Βραζιλία ο οποίος παρείχε περαιτέρω ευκαιρία να εμπεδωθεί ο διάλογος επί θεμάτων εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας. Οι τακτικές διαβουλεύσεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνεχίστηκαν και παρήγαγαν συγκεκριμένα αποτελέσματα, όπως είναι η συμφωνία ενίσχυσης του συντονισμού και του κοινού έργου στο πλαίσιο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και η δέσμευση εφαρμογής δράσεων τριγωνικής συνεργασίας με στόχο την ενίσχυση της υλοποίησης, από τρίτες χώρες, των συστάσεων της καθολικής περιοδικής εξέτασης. Η ΕΕ και η Βραζιλία εξακολούθησαν να συνεργάζονται για την εφαρμογή του κοινού σχεδίου δράσης 2012-2014. Αυξήθηκαν τα θέματα των εν εξελίξει διαλόγων σε 30, με την προσθήκη νέων τομέων, όπως των γενικών θεμάτων των ΗΕ και των ναρκωτικών στο κεφάλαιο Ειρήνη και Ασφάλεια. Το Σεπτέμβριο, ο επικεφαλής της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κρίσεων και Σχεδιασμού συμμετείχε στην 9η Διεθνή Διάσκεψη για την Ασφάλεια (Forte de Copacabana- Ρίο). Επίσης, συναντήθηκε με ανώτερους υπαλλήλους με στόχους την καθιέρωση τακτικότερου διαλόγου για την ασφάλεια, την άμυνα και τη διαχείριση κρίσεων και τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας πλαισίου συμμετοχής για τη διευκόλυνση της μελλοντικής συμμετοχής της Βραζιλίας σε επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων υπό την ηγεσία της ΕΕ.

⁷⁴ Η ετήσια σύνοδος κορυφής δεν πραγματοποιήθηκε το 2012 λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων των Προέδρων και μετατέθηκε στον Ιανουάριο του 2013 μαζί με τη σύνοδο κορυφής EU-CELAC του Σαντιάγο. Η σύνοδος του 2013 θα διεξαχθεί κανονικά και προσωρινά έχει προγραμματιστεί για τον Οκτώβριο.

7.2.4. ΜΕΞΙΚΟ. Η πρώτη επίσημη επίσκεψη της ΥΕ/Αντιπροέδρου στο Μεξικό το Φεβρουάριο του 2012, σε συνδυασμό με τη σύνοδο του Μικτού Συμβουλίου ΕΕ-Μεξικού, έθεσε τα θεμέλια για την ενίσχυση των σχέσεων της ΕΕ με τον ομοιόεατη στρατηγικό εταίρο της. Το 2012, βελτιώθηκε ο συντονισμός ΕΕ-Μεξικού για την προαγωγή των κοινών θέσεων σε ζητήματα όπως είναι η κλιματική αλλαγή και η οικονομική ελευθέρωση, ιδίως στο πλαίσιο της ομάδας των 20. Κατά τη σύνοδο κορυφής ΕΕ-Μεξικού, στις 17 Ιουνίου, στο Los Cabos, οι Πρόεδροι κκ. Van Rompuy, Barroso και Calderon συζήτησαν για την ασφάλεια, τα πολυμερή θέματα, ιδίως την οικονομική κρίση, και την ενδεχόμενη επανεξέταση της συμφωνίας οικονομικής εταιρικής σχέσης, πολιτικού συντονισμού και συνεργασίας. Η τρίτη συνεδρίαση του διμερούς διαλόγου υψηλού επιπέδου για τα ανθρώπινα δικαιώματα διεξήχθη τον Οκτώβριο του 2012, με ιδιαίτερη έμφαση στις προσπάθειες του Μεξικού για την αντιμετώπιση των εσωτερικών προβλημάτων του και στις μεταρρυθμίσεις που έχει αναλάβει η ομοσπονδιακή κυβέρνηση, σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της. Χρέη προέδρου της συνεδρίασης άσκησε ο Ειδικός Εντεταλμένος τη ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, κ. Σταύρος Λαμπρινίδης.

7.2.5. ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ. Οι γενικές εκλογές διεξήχθησαν ειρηνικά στις 7 Οκτωβρίου, αναδεικνύοντας νικητή τον εν ενεργεία Πρόεδρο κ. Hugo Chavez με μεγάλη απόσταση από τον αντίπαλό του κ. Henrique Capriles. Η ΕΕ δεν προσεκλήθη να τοποθετήσει αποστολή εκλογικών παρατηρητών.

7.2.6. ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ. Στις 22 Ιουνίου, το Κογκρέσο της Παραγουάης απέπεμψε, μετά από διαδικασία καθαίρεσης, τον Πρόεδρο Fernando Lugo. Πρόεδρος ορκίστηκε ο Αντιπρόεδρος Federico Franco. Το γεγονός προκάλεσε εντάσεις στο περιφερειακό επίπεδο, η δε ιδιότητα της Παραγουάης ως μέλους των UNASUR και MERCOSUR ανεστάλη. Το Δεκέμβριο του 2012 και με αίτημα της κυβέρνησης της Παραγουάης, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος αποφάσισε να τοποθετήσει αποστολή εκλογικών παρατηρητών στις τις γενικές εκλογές που έχουν προγραμματιστεί για τον Απρίλιο του 2013.

7.2.7. ΚΟΥΒΑ. Μετά από συζήτηση στους κόλπους του ΣΕΥ στις 19 Νοεμβρίου του 2012 με θέμα το μέλλον των σχέσεων ΕΕ-Κούβας, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος δήλωσε εν κατακλείδι ότι θα δώσει στις υπηρεσίες εντολή να δρομολογήσουν την εκπόνηση διαπραγματευτικών οδηγιών προκειμένου για ενδεχόμενη μελλοντική συμφωνία πολιτικού διαλόγου και συνεργασίας μεταξύ ΕΕ και Κούβας. Θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων συζητήθηκαν σε όλα τα επίπεδα με τις κουβανικές αρχές, τόσο στις Βρυξέλλες όσο και στην Αβάνα.

7.2.8. ΑΪΤΗ. Το 2012, η ΕΕ εξακολούθησε να τηρεί την υπόσχεσή της για συνδρομή στην ανασυγκρότηση και την οικονομική ανάκαμψη της Αϊτής. Έχει δεσμευθεί περίπου το 85% των 522 εκατομμυρίων ευρώ τα οποία υποσχέθηκαν οι χορηγοί κατά τη διάσκεψη της Νέας Υόρκης, το Μάρτιο του 2010. Ο διορισμός, το Μάιο του 2012, του Πρωθυπουργού, κ. Laurent Lamothe και ο σχηματισμός νέας κυβέρνησης αποτελούν ενδείξεις σχετικής σταθεροποίησης της πολιτικής κατάστασης. Η ΕΕ υποστηρίζει το πρόγραμμα πολιτικών και διοικητικών μεταρρυθμίσεων, το οποίο δρομολόγησε ο Πρόεδρος, κ. Martelly και αποσκοπεί στην εδραίωση των δημοκρατικών μηχανισμών, την ανασυγκρότηση των διοικητικών ικανοτήτων της Αϊτής και την αποτελεσματικότερη χρήση της ενωσιακής και της διεθνούς βοήθειας. Οι επισκέψεις του Επιτρόπου, κ. Piebalgs στην Αϊτή, το Μάρτιο του 2012 και του Προέδρου κ. Martelly στα θεσμικά όργανα της ΕΕ, το Νοέμβριο του 2012 τόνισαν την ανανέωση και την ενίσχυση του διαλόγου ΕΕ-Αϊτής για τη συνεργασία και τη χάραξη πολιτικής. Κατά τη συζήτηση στο ΣΑΗΕ, τον Οκτώβριο του 2012, σχετικά με την ασφάλεια στην Αϊτή, η ΕΕ εξέφρασε ικανοποίηση για την έκθεση του Γενικού Γραμματέα των ΗΕ για τη MINUSTAH, η οποία προβλέπει μεταξύ άλλων τη σταδιακή μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων της MINUSTAH στις αρχές της χώρας, στο πλαίσιο διαδικασίας εδραίωσης της δημοκρατικής σταθερότητας και της ασφάλειας.

7.2.9. ΣΟΥΡΙΝΑΜ. Το 2012, ξεκίνησε ο πολιτικός διάλογος, ο οποίος απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 8 της Συμφωνίας του Κοτονού και καλύπτει μια σειρά θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της οικονομικής κρίσης και της αναπτυξιακής συνεργασίας.

7.2.10. ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΑΝΔΕΩΝ. Στην **Κολομβία**, οι επίσημες ειρηνευτικές συνομιλίες που δρομολογήθηκαν τον Οκτώβριο μεταξύ της κυβέρνησης και των Επαναστατικών Ένοπλων Δυνάμεων της Κολομβίας (FARC) προσφέρουν την καλύτερη προοπτική, εδώ και χρόνια, για τον τερματισμό της πεντηκονταετούς σύγκρουσης στη χώρα. Η ΕΕ παρέχει πολιτική στήριξη στην ειρηνευτική διαδικασία (δηλώσεις της ΥΕ/Αντιπροέδρου τον Αύγουστο και το Σεπτέμβριο). Επίσης, δήλωσε πρόθυμη να συνδράμει στην εφαρμογή ενδεχόμενης ειρηνευτικής συμφωνίας. Η ειρήνη όχι μόνο θα βοηθήσει την Κολομβία να υλοποιήσει το αναπτυξιακό της δυναμικό αλλά θα δημιουργήσει επίσης ασφάλεια και σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή. Το Δεκέμβριο, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος εξέδωσε δήλωση εκφράζοντας ανησυχία για την επέκταση της ποινικής δικαιοδοσίας των στρατοδικείων στην Κολομβία. Αναμένονται θετικά αποτελέσματα για την ασφάλεια από την πολυμερή εμπορική συμφωνία με την Κολομβία και το **Περού**, η οποία θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες βιώσιμης ανάπτυξης και θα συμβάλει στις προσπάθειες της κυβέρνησης για τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής και την πάταξη των παράνομων δραστηριοτήτων που αφορούν την εξόρυξη ή τη διακίνηση ναρκωτικών και προκαλούν σοβαρή ανησυχία για την ασφάλεια στην περιοχή. Η επίτευξη προόδου σχετικά με την έκδοση της συμφωνίας (η οποία υπογράφηκε τον Ιούνιο και εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το Δεκέμβριο) θα βελτιώσει ακόμη περισσότερο τη σχέση της ΕΕ και με τις δύο χώρες. Ο Πρόεδρος του Περού κ. Humala επισκέφθηκε τα θεσμικά όργανα της ΕΕ για πρώτη φορά τον Ιούνιο. Οι κοινωνικές συγκρούσεις στον εξορυκτικό τομέα είναι πλέον έντονες στο Περού και τη **Βολιβία** και τα προβλήματα που αφορούν τη διαχείριση φυσικών πόρων έχουν καταστεί βασικό σημείο του θεματολογίου των διαλόγων πολιτικής με τις χώρες των Άνδεων. Στη Βολιβία, η ΕΕ υποστηρίζει την έκδοση νέου νόμου για τη λαϊκή διαβούλευση. Στα βόρεια σύνορα του **Εκουαδόρ**, η ΕΕ συμβάλλει σε δράσεις πρόληψης κρίσεων και διαχείρισης συγκρούσεων καθώς και προστασίας των δικαιωμάτων ευπαθών τμημάτων του πληθυσμού. Επ' ευκαιρία της επίσκεψης του Προέδρου της **Χιλής**, κ. Pinera, το Νοέμβριο, επισημάνθηκε η επί δεκαετία επιτυχής εφαρμογή της Συμφωνίας Σύνδεσης και συζητήθηκαν δυνατότητες εμβάθυνσης των σχέσεων σε τομείς, όπως η διαχείριση κρίσεων και η κλιματική αλλαγή. Η Χιλή εξακολούθησε να συμμετέχει στην επιχείρηση EUFOR ALTHEA. Διαπιστώθηκε πρόοδος όσον αφορά τη διαπραγμάτευση συμφωνίας πλαισίου, ούτως ώστε να διευκολυνθεί η συμμετοχή της Χιλής σε επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ («συμφωνία-πλαίσιο συμμετοχής»). Τέλος, η ΕΕ εξακολούθησε να συνεργάζεται στενά για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και της διακίνησής τους στην περιοχή των Άνδεων, διοργανώνοντας συνεδριάσεις διαλόγου πολιτικής για συγκεκριμένα θέματα με την **Κοινότητα των Άνδεων** καθώς και με τη Βολιβία και το Περού (Νοέμβριος) και υποστηρίζοντας την εφαρμογή πολιτικών κατά των ναρκωτικών μέσω των προγραμμάτων συνεργασίας της.

B. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΠΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ

1. ΜΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ (ΟΜΚ) ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΟΥΣ/ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ ΟΠΛΩΝ

Η μη διάδοση και ο αφοπλισμός εξακολούθησαν να συνιστούν αναπόσπαστο μέρος της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ το 2012, συμβάλλοντας στην αποτελεσματική εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Ασφαλείας⁷⁵.

Προσπάθειες αξιοποίησης των νέων ευκαιριών που παρέχει η Συνθήκη της Λισσαβόνας καταβλήθηκαν για την ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ καθώς και μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών. Δόθηκε προτεραιότητα στη συνένωση όλων των μέσων και εργαλείων που διαθέτει η ΕΕ για την εξασφάλιση συμπληρωματικότητας και συνέπειας. Ειδικότερα, η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει την καθολική προσχώρηση στις σχετικές διεθνείς συνθήκες και πράξεις καθώς και την πλήρη και αποτελεσματική εφαρμογή. Η ΕΕ εξακολούθησε επίσης να προωθεί τη συμπερίληψη ρητρών περί μη διάδοσης ΟΜΚ καθώς και φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) σε συμφωνίες της με τρίτα κράτη. Το 2012, άρχισαν διαπραγματεύσεις για συμφωνίες που θα περιλαμβάνουν ρήτρες περί ΟΜΚ και SALW με το Αφγανιστάν, την Αρμενία, την Αυστραλία, το Αζερμπαϊτζάν, το Μπρουνέι, τον Καναδά, τη Γεωργία, το Καζακστάν, τη Μαλαισία, τη Νέα Ζηλανδία, τη Σιγκαπούρη και τη MERCOSUR.

⁷⁵ Η συμμετοχή της ΕΕ σε όλο το φάσμα δραστηριοτήτων του τομέα αυτού βασίστηκε σε μια σειρά στρατηγικών εγγράφων: την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφάλειας 2003, τη στρατηγική της ΕΕ (2003) κατά της διάδοσης των όπλων μαζικής καταστροφής (ΟΜΚ) και τους νέους άξονες δράσης (2008) για την καταπολέμηση της διάδοσης των ΟΜΚ και των φορέων τους, τη στρατηγική της ΕΕ (2005) για την καταπολέμηση της παράνομης συσσώρευσης και διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) και την κοινή θέση (2008) για τις εξαγωγές συμβατικών όπλων.

1.1. ΜΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΟΜΚ

1.1.1. Συνθήκη Μη διάδοσης (NPT) Το 2012, η ΕΕ συγκέντρωσε τις προσπάθειές της στην ενεργό επιδίωξη της υλοποίησης του σχεδίου δράσης που είχε εγκριθεί κατά τη διάσκεψη του 2010 για την αναθεώρηση της NPT και υπέβαλε έκθεση στην προπαρασκευαστική επιτροπή της NPT (Βιέννη, 30 Απριλίου – 11 Μαΐου 2012) σχετικά με τις σχετικές διεξαγόμενες δράσεις. Εκδόθηκαν τέσσερις δηλώσεις: γενική δήλωση και τρεις ειδικές δηλώσεις για τους τρεις πυλώνες της NPT: μη διάδοση, αφοπλισμός και ειρηνικές χρήσεις της πυρηνικής ενέργειας. Υποβλήθηκαν δύο έγγραφα εργασίας της ΕΕ: το πρώτο αφορά την υλοποίηση των συμπερασμάτων και των συστάσεων της διάσκεψης αναθεώρησης της NPT του 2010 για δράσεις παρακολούθησης και το δεύτερο τις ειρηνικές χρήσεις της πυρηνικής τεχνολογίας. Η ΕΕ διοργάνωσε, μέσω των ομάδων προβληματισμού της για τη μη διάδοση, τις οποίες χρηματοδοτεί στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ, δεύτερο επιτυχημένο σεμινάριο για τις δράσεις «Track 2», το Νοέμβριο του 2012 σχετικά με την ελεύθερη από ΟΜΚ ζώνη στη Μέση Ανατολή⁷⁶, στο οποίο συμμετείχαν περίπου 140 άτομα από την ΕΕ, χώρες της περιοχής, τρίτες χώρες καθώς και τους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς, με στόχο τη συμβολή στη διαδικασία, η οποία θα οδηγήσει στη «Διάσκεψη του Ελσίνκι» που θα συγκληθεί από τον Γενικό Γραμματέα των ΗΕ, τη Ρωσική Ομοσπονδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Οι προσπάθειες της ΕΕ για το Ιράν και τη Λαϊκή Δημοκρατία της Βόρειας Κορέας περιγράφονται στο αντίστοιχο κεφάλαιο του Τμήματος Α της παρούσας έκθεσης.

⁷⁶ (Απόφαση 2012/422/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2012)

1.1.2. Συνθήκης για την Πλήρη Απαγόρευση των Πυρηνικών Δοκιμών (CTBTO) Η ΕΕ

εξακολούθησε να προαγάγει τη θέση σε ισχύ της CTBT και να υποστηρίζει περαιτέρω τις δράσεις της προπαρασκευαστικής επιτροπής της Οργάνωσης της Συνθήκης για την Πλήρη Απαγόρευση των Πυρηνικών Δοκιμών (CTBTO). Στις 13 Νοεμβρίου 2012, εκδόθηκε νέα απόφαση του Συμβουλίου⁷⁷ για την παροχή στην CTBTO πρόσθετης χρηματοδοτικής συνδρομής μέσω του προϋπολογισμού ΚΕΠΠΑ, ύψους 5,2 εκατομμυρίων ευρώ περίπου, για την ενίσχυση των δυνατοτήτων παρακολούθησης και επαλήθευσης της προπαρασκευαστικής επιτροπής. Η χρηματοδοτική συνδρομή συμπληρώθηκε και ενισχύθηκε από έντονη διπλωματική δράση⁷⁸. Η ΕΕ προέβη σε δήλωση υπέρ της CTBT κατά την 6η υπουργική σύνοδο (Νέα Υόρκη, 27 Σεπτεμβρίου 2012).

1.1.3. Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) Η ΕΕ εξακολούθησε επίσης να

παρέχει στήριξη με διάφορα μέσα προς το ΔΟΑΕ στη Βιέννη⁷⁹. Το 2012, παρέσχε πρόσθετη οικονομική στήριξη για το έργο τράπεζας ουρανίου χαμηλού εμπλουτισμού του ΔΟΑΕ με 20 εκατ. ευρώ μέσω του μηχανισμού σταθερότητας (IfS) και δήλωσε ότι είναι έτοιμη να παράσχει μεγαλύτερη στήριξη για αυτό το υπό προετοιμασία έργο μέσω του προϋπολογισμού ΚΕΠΠΑ. Η ΕΕ συνεισέφερε επίσης 5 εκατ. ευρώ για τον εκσυγχρονισμό του εργαστηρίου μέτρων διασφάλισης της ΔΟΑΕ στο Seibersdorf (Αυστρία). Σκοπός είναι να εξασφαλιστεί ότι όταν τρίτες χώρες πραγματοποιούν πυρηνικές δραστηριότητες τηρούνται οι υψηλότερες δυνατές προδιαγραφές πυρηνικής προστασίας, ασφάλειας και διασφαλίσεων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συμβάλλουν επομένως και σε δραστηριότητες «χρήσεων για ειρηνικούς σκοπούς» στον ενεργειακό και μη ενεργειακό τομέα, εν μέρει μέσω του ΔΟΑΕ, με περίπου 150 εκατ. ευρώ κάθε χρόνο. Διατηρήθηκε επίσης η στενή συνεργασία της ΕΕ με τη ΔΟΑΕ στο θέμα των πυρηνικών του Ιράν.

⁷⁷ 2012/699/ΚΕΠΠΑ.

⁷⁸ Πολιτικοί διάλογοι, διαβήματα, δηλώσεις στην άτυπη σύνοδο της ολομέλειας της ΓΣΗΕ για τον εορτασμό της διεθνούς ημέρας κατά των πυρηνικών δοκιμών και στην άτυπη σύνοδο που διοργάνωσαν οι «Φίλοι της CTBT» και οι Συντονιστές του άρθρου XIV το Σεπτέμβριο του 2012 στη Νέα Υόρκη.

⁷⁹ Η ΕΕ παραμένει βασικός χορηγός του Ταμείου Πυρηνικής Ασφάλειας του ΔΟΑΕ προς όφελος περισσότερων από 80 χωρών της Αφρικής, της Μέσης Ανατολής, της Λατινικής Αμερικής και της Ασίας με συνεισφορές άνω των 30 εκατ. ευρώ από το 2004.

1.1.4. Η ΕΕ συνέχισε να επιδιώκει την οικουμενική εφαρμογή της **Σύμβασης για τα χημικά όπλα (CWC)** και να προωθεί νέες δραστηριότητες προς στήριξη συγκεκριμένων έργων. Στις 23 Μαρτίου 2012, εκδόθηκε νέα απόφαση του Συμβουλίου της ΕΕ υπέρ των δραστηριοτήτων του Οργανισμού για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (OPCW). Η ΕΕ άρχισε προσπάθειες για τον καθορισμό κοινής θέσης ενόψει της Τρίτης Διάσκεψης για την Αναθεώρηση της CWC που έχει προγραμματιστεί για τον Απρίλιο του 2013, όπου υπογραμμίζεται η ανάγκη ολοσχερούς καταστροφής όλων των χημικών όπλων το ταχύτερο δυνατόν, της ουσιαστικής εθνικής εφαρμογής και πλήρους οικουμενοποίησης της Σύμβασης για τα χημικά όπλα (CWC) και εκφράζεται βαθιά ανησυχία για την απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια από τα χημικά όπλα στη Συρία.

1.1.5. Μετά από την 7η Διάσκεψη για την Αναθεώρηση της **Σύμβασης για τα Βακτηριολογικά (Βιολογικά) και Τοξινικά Όπλα (BTWC)**, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη από τις 5 έως τις 22 Δεκεμβρίου 2011, και με βάση την κοινή θέση που εγκρίθηκε επισήμως από το Συμβούλιο στις 18 Ιουλίου 2011, η ΕΕ συμμετείχε ενεργά στο μεταξύ των συνόδων πρόγραμμα 2012-2015 με την έκδοση δηλώσεων της ΕΕ και την υποβολή εγγράφων εργασίας για τη βοήθεια και τη συνεργασία (άρθρο X), και για μέτρα με σκοπό τη μείωση των κινδύνων που απορρέουν από επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα. Η ΕΕ εξέδωσε επίσης νέα απόφαση του Συμβουλίου υπέρ της BTWC στις 23 Ιουλίου 2012 και συνέχισε να συμμετέχει ενεργά στην στήριξη βελτιώσεων στον τομέα της βιολογικής προστασίας και ασφάλειας.

1.1.6. Έλεγχος των εξαγωγών Όσον αφορά τις διαδικασίες ελέγχου των εξαγωγών, το 2012, η ΕΕ εξακολούθησε να στηρίζει την εφαρμογή των αποφάσεων 1540, 1673 και 1810 του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ μέσω κοινής δράσης του Συμβουλίου (2008), η οποία αποσκοπεί στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των κρατικών υπαλλήλων τρίτων χωρών. Τα 5 τελευταία χρόνια το πρόγραμμα επικοινωνίας της ΕΕ σχετικά με τους εξαγωγικούς ελέγχους αγαθών διπλής χρήσης, το οποίο χρηματοδοτείται από τη μακροπρόθεσμη συνιστώσα του Μηχανισμού Σταθερότητας, έχει προωθήσει δραστηριότητες εξαγωγικού ελέγχου σε 28 χώρες με συμβολή 17 εκατομμυρίων ευρώ και με σαφή στόχο να επιβραδυνθεί η διάδοση των ΟΜΚ.

1.1.7. Για να εξασφαλιστεί η συνέχιση των εργασιών στο πλαίσιο της απόφασης του Συμβουλίου του 2008 για τη στήριξη του **Κώδικα Συμπεριφοράς της Χάγης (HCoC) κατά της διάδοσης βαλλιστικών πυραύλων**, το Συμβούλιο συμφώνησε νέα απόφαση υπέρ του HCoC (βασικά προσέγγιση μη προσχωρησάντων κρατών) και της ευρύτερης καταπολέμησης της διάδοσης πυραύλων. Με βάση την απόφαση αυτή, η ΕΕ διοργάνωσε εκδήλωση προβολής για τα υπογράφοντα και μη υπογράφοντα κράτη στη Νέα Υόρκη στο περιθώριο της Πρώτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ στις 17 Οκτωβρίου 2012⁸⁰.

1.1.8. Δυνάμει του Μηχανισμού Σταθερότητας και δη της συνιστώσας του για την αναχαίτιση του κινδύνου από ΧΒΡΠ (χημικά, βιολογικά, ραδιολογικά και πυρηνικά μέσα), η δημιουργία των **Κέντρων Αριστείας ΧΒΡΠ** σε στοχοθετημένες περιοχές σημείωσε ικανοποιητική πρόοδο και ιδρύονται τα πρώτα κέντρα στις ακόλουθες περιοχές: 1. Βόρειο Αφρική (Αλγέρι), 2. Ατλαντική Ακτή (Ραμπάτ), 3. Μέση Ανατολή (Αμάν), 4. Νοτιοανατολική Ευρώπη - Νότιο Καύκασο - Δημοκρατία της Μολδαβίας – Ουκρανία (Τιφλίδα), 5. Νοτιοανατολική Ασία (Μανίλα), 6. Υποσαχάρια Αφρική (Ναϊρόμπι), 7. Κεντρική Ασία (Τασκένδη) και 8. χώρες του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου, έχουν δε δρομολογήσει τις εργασίες τους. Αποστολή τους είναι να ενισχύσουν την περιφερειακή και διεθνή συνεργασία όσον αφορά πάσης φύσεως χημικούς, βιολογικούς, ραδιολογικούς και πυρηνικούς κινδύνους ασχέτως προέλευσης⁸¹.

1.1.9. Η ΕΕ συνέχισε, κατόπιν έντονων διαβουλεύσεων με τρίτες χώρες, τις εργασίες της για την εκπόνηση σχεδίου Διεθνούς Κώδικα Δεοντολογίας με τον οποίο ενισχύεται η οικοδόμηση εμπιστοσύνης και η διαφάνεια στις **δραστηριότητες εξώτερου διαστήματος**.

⁸⁰ Η ΕΕ είχε επίσης αρχίσει να σχεδιάζει τη διοργάνωση εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν στις αρχές του 2013, όπως ο εορτασμός της 10ης επετείου της υπογραφής του Κώδικα στη Βιέννη.

⁸¹ Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ χαιρέτισε προσφάτως την ίδρυση των κέντρων αυτών (προεδρική δήλωση ΣΑΗΕ της 19ης Απριλίου 2012).

1.2. ΣΥΜΒΑΤΙΚΑ ΟΠΛΑ

1.2.1. Έλεγχος των εξαγωγών Οι πολιτικές των κρατών μελών για τις εξαγωγές συμβατικών όπλων εξακολούθησαν να καθοδηγούνται από την κοινή θέση του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2008, η οποία καθορίζει τους κοινούς κανόνες που διέπουν τον έλεγχο των εξαγωγών στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού. Η ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για τις εξαγωγές συμβατικών όπλων (COARM) διεξήγαγε το 2012 επανεξέταση της κοινής θέσης. Από την προκαταρκτική αξιολόγηση της επανεξέτασης επιβεβαιώθηκε ότι η κοινή θέση είναι κατάλληλη για την προώθηση της σύγκλισης μεταξύ των πολιτικών των κρατών μελών όσον αφορά τις εξαγωγές όπλων και συγκεκριμένων πτυχών των εργασιών υλοποίησης οι οποίες θα προσδιοριστούν λεπτομερέστερα κατά τους ερχόμενους μήνες. Το Συμβούλιο και η EYED εξακολούθησαν το 2012 να διεξάγουν εμπεριστατωμένο διάλογο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την κοινωνία των πολιτών όσον αφορά τις πολιτικές ελέγχου των εξαγωγών.

Τα τελευταία χρόνια, η ΕΕ διέθεσε σημαντικούς διπλωματικούς και οικονομικούς πόρους για δράσεις προβολής με σκοπό την προώθηση αξιόπιστων και διαφανών συστημάτων για τον έλεγχο των εξαγωγών όπλων σε τρίτες χώρες. Το Νοέμβριο του 2012, η ΕΕ δεσμεύθηκε να προάγει τις δράσεις αυτές με την έκδοση της απόφασης 2012/711/ΚΕΠΠΑ της 19ης Νοεμβρίου 2012 η οποία προβλέπει τη διάθεση 1.86 εκατομ. ευρώ για το σκοπό αυτό κατά τα έτη 2013 και 2014.

Κατά τη διάρκεια του 2012, η ΕΕ έλαβε μέρος σε όλες τις πτυχές της διαπραγμάτευσης **Συνθήκης για το εμπόριο όπλων (ΣΕΟ)**⁸², συμμετέχοντας ενεργά στην Προπαρασκευαστική Επιτροπή του Φεβρουαρίου 2012 και τη Διπλωματική Διάσκεψη του Ιουλίου 2012. Η ΕΕ ήταν επίσης ιδιαίτερα δραστήρια στη καταβολή έντονων προσπαθειών προβολής σε διεθνές επίπεδο⁸³.

⁸² Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 13 Ιουνίου 2012 ψήφισμα για τις διαπραγματεύσεις σχετικά τη Συνθήκη για το Εμπόριο Όπλων των ΗΕ (ΣΕΟ) (P7_TA(2012)0251).

⁸³ Δυνάμει της απόφασης 2010/336/ΚΕΠΠΑ, η οποία υποστηρίζει τη διαδικασία διαπραγμάτευσης της ΣΕΟ, οργανώθηκαν το 2012 τρία περιφερειακά σεμινάρια σε συνεργασία με το UNIDIR (Ινστιτούτο Ερευνών των ΗΕ για τον Αφοπλισμό) στο Ναϊρόμπι της Κένυας για τις χώρες της Ανατολικής και Νότιας Αφρικής (Φεβρουάριος 2012), στη Βηρυτό του Λιβάνου για τις χώρες της Μέσης Ανατολής (Μάρτιος 2012) και στο Βελιγράδι της Σερβίας για τις χώρες της Ευρώπης και του Καυκάσου (Απρίλιος 2012) στο Μαρόκο (Φεβρουάριος 2011), στις χώρες της Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής (Ουρουγουάη, Απρίλιος 2011), και στις χώρες της Ανατολικής Ασίας και Ειρηνικού (Ινδονησία, Ιούνιος 2011).

1.2.2. Φορητά όπλα και ελαφρός οπλισμός (SALW) Το 2012, η ΕΕ έλαβε ενεργό μέρος στη Διάσκεψη Αναθεώρησης του 2012 όσον αφορά το Πρόγραμμα Δράσης των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη, την καταπολέμηση και την εξάλειψη της παράνομης εμπορίας φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) και υπέβαλε έγγραφο εργασίας με ειδικές συστάσεις για τη Διάσκεψη Αναθεώρησης με σκοπό την αυστηρότερη εφαρμογή του Προγράμματος Δράσης (ΠΔ)⁸⁴. Κατά τις διαπραγματεύσεις σχετικά με το σχέδιο εγγράφου αποτελεσμάτων της Διάσκεψης, η ΕΕ προώθησε, ιδίως, την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των προσπαθειών για την αντιμετώπιση του κινδύνου εκτροπής των SALW (μεταξύ άλλων με αυξημένη χρήση των αρχείων της Ιντερπόλ για τα παράνομα όπλα και του συστήματός της για τη διαχείριση του εντοπισμού τους), ενίσχυσης των ελέγχων μεταφοράς SALW και πυρομαχικών, πλήρους ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων στην υλοποίηση του ΠΔ, και εξασφάλισης ότι οι ειρηνευτικές δράσεις συμβάλλουν αποτελεσματικά στην καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου SALW. Η ΕΕ συνέχισε να χρηματοδοτεί την ανάπτυξη εργαλείων και τεχνικών για την αντιμετώπιση της παράνομης αεροπορικής διακίνησης SALW, τις δραστηριότητες του Γραφείου των ΗΕ για Θέματα Αφοπλισμού με σκοπό την υλοποίηση του ΠΔ των ΗΕ, καθώς και την παροχή συνδρομής για τη διαχείριση αποθεμάτων, τη συγκέντρωση, την καταχώριση και την καταστροφή του πλεονάσματος SALW και πυρομαχικών στα Δυτικά Βαλκάνια. Η ΕΕ εξέδωσε επίσης νέα απόφαση του Συμβουλίου για τη στήριξη δραστηριοτήτων που στοχεύουν σε μείωση του κινδύνου της παράνομης εμπορίας SALW και της υπερβολικής τους συσσώρευσης στην περιοχή ΟΑΣΕ.

1.2.3. Νάρκες κατά προσωπικού και πυρομαχικά διασποράς Το 2012, η ΕΕ εξέδωσε απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τη στήριξη της εφαρμογής του σχεδίου δράσης της Καρθαγένης με το οποίο στηρίζονται οι προσπάθειες όσον αφορά την παροχή βοήθειας στα θύματα και την άρση ναρκοπεδίου, ενώ προωθείται επίσης η οικουμενική εφαρμογή της Σύμβασης. Η ΕΕ συμμετείχε στις διάφορες συνεδριάσεις των κρατών μερών της Σύμβασης της Οτάβας καθώς και της **Σύμβασης για τα Πυρομαχικά Διασποράς (CCM)** καθόλη τη διάρκεια του 2012.

⁸⁴ Το έγγραφο εργασίας της ΕΕ για τα αποτελέσματα της Διάσκεψης του 2012 για την Αναθεώρηση του Προγράμματος Δράσης των ΗΕ συμφωνήθηκε από το ΣΕΥ τον Ιούλιο του 2012.

2. ΠΡΟΛΗΨΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2011 για την πρόληψη συγκρούσεων υπογράμμιζαν τρεις συγκεκριμένους τομείς: ενίσχυση της ικανότητας έγκαιρης προειδοποίησης και εξάλειψη του χάσματος μεταξύ αυτής και της έγκαιρης δράσης, ενίσχυση της μεσολαβητικής ικανότητας της ΕΕ και των εργαλείων ανάλυσης των συγκρούσεων και οικοδόμηση /εδραίωση εταιρικών σχέσεων με μη κυβερνητικές οργανώσεις και διεθνείς οργανισμούς, επίσης δε και με αρμόδιους φορείς.

Κατά την εφαρμογή των εν λόγω δράσεων, οι υπηρεσίες της ΕΥΕΔ προσπάθησαν να υιοθετήσουν συνολική προσέγγιση, ευθυγραμμίζοντας την εμπειρογνωμοσύνη από την πρόληψη συγκρούσεων προς τις δομές ΚΠΑΑ και εξασφαλίζοντας συμπληρωματικότητα με τις δομές της ΕΕ για την αντιμετώπιση και διαχείριση κρίσεων και με τις οικείες υπηρεσίες της Επιτροπής, σε στενή συνεργασία με εταίρους, συμπεριλαμβανομένων των ΗΕ, περιφερειακών οργανώσεων, της κοινωνίας των πολιτών και πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

Σε αυτό το πλαίσιο, το 2012 ανελήφθησαν οι ακόλουθες δραστηριότητες:

- Παροχή επιχειρησιακής στήριξης σε αντιπροσωπίες της ΕΕ σε περίπου είκοσι χώρες. Στη στήριξη αυτή περιλαμβανόταν η παροχή συμβουλών για την πρόληψη συγκρούσεων, την εδραίωση της ειρήνης και τη διαμεσολάβηση· ο ορισμός και η τοποθέτηση εμπειρογνομόνων, φερειπείν, προς υποβοήθηση της επιτροπής προπαρασκευής του εθνικού διαλόγου στην Υεμένη, και η παροχή συμβουλών σχετικά με την ίδρυση Κέντρου Ειρήνης στη Μιανμάρ· ανάλυση των συγκρούσεων, φερειπείν, για την κατανόηση των ευρύτερων επιπτώσεων της οργάνωσης Boko Haram στη σταθερότητα στη Βόρεια Νιγηρία και στήριξη της ικανότητας διαμεσολάβησης, φερειπείν, με τη διευκόλυνση της συνεργασίας διάφορων φορέων διαμεσολάβησης που ασχολούνται με το Μάλι.
- Περαιτέρω εργασίες για την ενίσχυση της ικανότητας της ΕΥΕΔ να στηρίζει δράσεις διαμεσολάβησης, βάσει κεφαλαίων πιλοτικού σχεδίου που χρηματοδοτείται από τον ενωσιακό προϋπολογισμό με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Σε αυτό το πλαίσιο, έγινε ανάθεση μελέτης σε εξωτερικούς συμβούλους όσον αφορά τις δυνατότητες ανάπτυξης της ικανότητας της Ευρώπης να στηρίζει προσπάθειες διαμεσολάβησης, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης της πρότασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ειρήνη και εκπόνησης πρότασης για την ενίσχυση των δυνατοτήτων της ΕΕ για στήριξη της διαμεσολάβησης.

- Εστίαση στην οικοδόμηση συστημάτων και εργαλείων και στην καλλιέργεια γνώσεων που θα επιτρέπουν τον εντοπισμό i) χωρών που διατρέχουν, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, κίνδυνο να αντιμετωπίσουν βίαιες συγκρούσεις και ii) επιλογών έγκαιρης δράσης για την αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών. Σκοπός αυτού του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης δεν είναι η πρόβλεψη του τόπου στον οποίο θα ξεσπάσει η επόμενη κρίση, αλλά ο προσδιορισμός των πιθανών περιοχών μελλοντικών συγκρούσεων και η εξασφάλιση έγκαιρης προορατικής αντίδρασης.
- Ανάπτυξη συνοπτικής μεθόδου για την ανάλυση συγκρούσεων η οποία να επιτρέπει την ταχεία διάγνωση κινδύνων σύγκρουσης και πιθανών αντιδράσεων της ΕΕ.
- Ενίσχυση των κοινών εργασιών μεταξύ των οικείων υπηρεσιών της ΕΥΕΔ και της Επιτροπής για την πρόληψη συγκρούσεων, μέσω άτυπων διυπηρεσιακών δομών όπως η ομάδα πρόληψης συγκρούσεων και η άτυπη διυπηρεσιακή ομάδα εργασίας για την ΜΤΑ.
- Ενίσχυση του δικτύου επαφών για την πρόληψη των συγκρούσεων και την οικοδόμηση της ειρήνης, μεταξύ άλλων με την κοινωνία των πολιτών (μέσω του Δικτύου διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών), και με σχετικούς φορείς των ΗΕ - Αναπτυξιακό Πρόγραμμα των ΗΕ (UNDP), Τμήμα Πολιτικών Υποθέσεων των ΗΕ (UNDPA) (με τακτικές ανταλλαγές απόψεων μέσω τηλεεικονοδιάσκεψης).

3. ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ

Με βάση την αντιτρομοκρατική στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του συναφούς σχεδίου δράσης, συμφωνήθηκε να ιεραρχηθούν από την ΕΕ οι απειλές που εκπορεύονται από το Πακιστάν, το Κέρασ της Αφρικής καθώς και από την Υεμένη και το Σαχέλ. Εν συνεχεία υιοθετήθηκαν στρατηγικές και σχέδια δράσεων για αυτές τις χώρες.

Οι πολιτικοί διάλογοι με βασικούς εταίρους της ΕΕ με θέμα την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας συνεχίστηκαν το 2012 υπό την ηγεσία της ΕΥΕΔ. Διεξήχθησαν συγκεκριμένοι διάλογοι με τα ΗΕ, τις Ηνωμένες Πολιτείες, τη Ρωσία, την Τουρκία, το Πακιστάν, την Ινδία και τη Σαουδική Αραβία. Θέματα σχετικά με την τρομοκρατία συζητήθηκαν επίσης στο πλαίσιο διάφορων άλλων συνεδριάσεων διαλόγου της ΕΕ και ιδιαίτερα των διαλόγων για την ασφάλεια στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής. Η ΕΥΕΔ συμμετείχε δραστήρια στην επανεξέταση της Παγκόσμιας Αντιτρομοκρατικής Στρατηγικής των ΗΕ (GCTF) τον Ιούνιο του 2012 στη Νέα Υόρκη και συνεδρίαση υψηλού επιπέδου για την καταπολέμηση της πυρηνικής τρομοκρατίας που συνεκάλεσε ο Γενικός Γραμματέας των ΗΕ το Σεπτέμβριο του 2012.

Το Παγκόσμιο Φόρουμ κατά της Τρομοκρατίας συνέχισε τη διαδικασία στενότερης συνεργασίας μεταξύ των 30 ιδρυτικών μελών του (29 χώρες συν την ΕΕ), η οποία ξεκίνησε το 2011. Όπως ανακοίνωσε η ΥΕ/Αντιπρόεδρος κατά την υπουργική σύνοδο του Παγκόσμιου Φόρουμ τον Ιούνιο στην Κωνσταντινούπολη, η ΕΕ θα υποστηρίξει την ίδρυση του Διεθνούς Ινστιτούτου για τη δικαιοσύνη και το κράτος δικαίου στην Τυνησία. Το Διεθνές Κέντρο Αριστείας για την καταπολέμηση του βίαιου εξτρεμισμού (Hedayah) εγκαινιάστηκε στο Άμπου Ντάμπι κατά την τελευταία υπουργική σύνοδο του Παγκόσμιου Φόρουμ στις 13-14 Δεκεμβρίου 2012. Η εναρκτήρια συνεδρίαση της περιφερειακής ομάδας του Παγκόσμιου Φόρουμ για το Κέρας της Αφρικής, υπό τη συμπροεδρία της ΕΕ και της Τουρκίας, πραγματοποιήθηκε στις 8-10 Φεβρουαρίου 2012 στο Νταρ ες Σαλάμ με ευρεία συμμετοχή των χωρών της περιοχής και διεθνών και περιφερειακών οργανώσεων.

Μετά από τη διεξαγωγή πολιτικού διαλόγου με την Ινδία για την αντιτρομοκρατία τον Ιανουάριο του 2012 ακολούθησε ο 6ος διάλογος ΕΕ-Ινδίας για την ασφάλεια στις 25 Οκτωβρίου 2012. Κατά την τελευταία συνεδρίαση, και οι δύο πλευρές συμφώνησαν ότι οι εμπειρογνώμονες θα πρέπει να αρχίσουν την υλοποίηση των συμπερασμάτων που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου για την αντιτρομοκρατία, όπως αμοιβαία δικαστική συνδρομή και έκδοση, παραχάραξη και κιβδηλεία, μέτρα κατά της ριζοσπαστικοποίησης, ενισχυμένη δικαστική συνεργασία και ανίχνευση οικονομικών ροών.

Το Φεβρουάριο του 2012, το Συμβούλιο ενέκρινε την πενταετή Στρατηγική δέσμευσης με το Πακιστάν. Σύμφωνα με το σχέδιο αυτό, και οι δύο πλευρές δεσμεύθηκαν να συνεργαστούν εκτενώς σε θέματα αντιτρομοκρατίας και σε διάφορους συναφείς τομείς⁸⁵.

⁸⁵ Μετά τη Στρατηγική δέσμευσης ακολούθησε η υιοθέτηση της στρατηγικής της ΕΕ σε θέματα αντιτρομοκρατίας/ασφάλειας για το Πακιστάν, η οποία περιγράφει τη θέση της ΕΕ και των κρατών μελών της όσον αφορά τη συνεργασία με το Πακιστάν σε θέματα αντιτρομοκρατίας. Η στρατηγική αντιτρομοκρατίας περιλαμβάνει δύο σχέδια δράσης: ένα σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του βίαιου εξτρεμισμού και ένα σχέδιο δράσης για το κράτος δικαίου, τα οποία είναι υπό επεξεργασία.

Δεδομένων των εξελίξεων στο Μάλι και του κινδύνου δημιουργίας καταφυγίου τρομοκρατών στο βόρειο τμήμα της χώρας, καθώς των κινδύνων εξάπλωσης του προβλήματος σε άλλες χώρες της περιοχής, η περιοχή του Σαχέλ έχει αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη προτεραιότητα για την ΕΕ. Η EUCAP Sahel, η μη στρατιωτική επιχείρηση ΚΠΑΑ που δρομολογήθηκε στο Νίγηρα τον Ιούλιο του 2012, είναι η πρώτη αποστολή ΚΠΑΑ στην εντολή της οποίας συμπεριλήφθηκε η αντιτρομοκρατική δράση.

Η ΕΕ διερευνά επίσης τρόπους συνεργασίας με τις περιφερειακές οργανώσεις, όπως ο Σύνδεσμος Αραβικών Κρατών. Η υπουργική σύνοδος ΕΕ-ΣΑΚ το Νοέμβριο του 2012 υιοθέτησε σχέδιο δράσης το οποίο περιλαμβάνει συνεργασία σε θέματα αντιτρομοκρατίας, μεταξύ άλλων στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης.

Η Επιτροπή συνέχισε να υλοποιεί σχέδια για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας δυνάμει του Μηχανισμού Σταθερότητας, ιδίως το σχέδιο για την οικοδόμηση μη στρατιωτικής ικανότητας για την επιβολή του νόμου στο Πακιστάν (CCBLE), και σχέδια στην περιοχή του Σαχέλ και στη Νοτιοανατολική Ασία. Πραγματοποιήθηκαν αναγνωριστικές αποστολές με σκοπό τον προσδιορισμό σχεδίων για την καταπολέμηση του βίαιου εξτρεμισμού στο Πακιστάν και στο Κέρας της Αφρικής, καθώς και άλλα σχέδια στο Κέρας της Αφρικής.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της διεξάγουν ανά εξάμηνο διάλογο με τον Νομικό Σύμβουλο του αμερικανικού υπουργείου Εξωτερικών για την αντιτρομοκρατική δράση και το διεθνές δίκαιο, κατά τον οποίο συζητούνται οι διεθνείς νομικές αρχές που ισχύουν για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Στόχος του διαλόγου είναι η περαιτέρω βελτίωση της αμοιβαίας κατανόησης των αντίστοιχων νομικών μας πλαισίων, και η ανάπτυξη κοινής βάσης για να εργαστούμε αποτελεσματικότερα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

4. ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

Το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα παρέμεινε στην ημερήσια διάταξη των πολιτικών διαλόγων της ΕΕ με πολλές χώρες, περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς. Προγράμματα βοήθειας με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση και αποστολές ΚΠΑΑ συνέβαλαν στην υλοποίηση των πολιτικών προσανατολισμών. Οι δράσεις αυτές αποσκοπούν επίσης στη συμπλήρωση του (εσωτερικού) Κύκλου Πολιτικής 2011-2013 της ΕΕ για το Οργανωμένο και Σοβαρό Διεθνές Έγκλημα καθώς και του νέου επικείμενου Κύκλου Πολιτικής 2014-2016.

Με τα προγράμματα για τις οδούς διακίνησης κοκαΐνης και ηρωίνης, χρηματοδοτημένα από το Μέσο Σταθερότητας, συνεχίστηκε η οικοδόμηση ικανοτήτων επιβολής του νόμου και διεθνών διασυνδέσεων σε κάθε αντίστοιχη «οδό διακίνησης». Στο πλαίσιο αυτό θεσπίστηκε νέο πιλοτικό σχέδιο σχετικά με την εμπορία ανθρώπων σε τέσσερις χώρες στην «Οδό διακίνησης της ηρωίνης» (Αζερμπαϊτζάν, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Δημοκρατία της Μολδαβίας και Τουρκία), επίσης δε χάριν στήριξης της νέας ευρωπαϊκής Στρατηγικής 2012-2016 για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων και το συναφή προσδιορισμό χωρών και περιοχών που πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά προτεραιότητα⁸⁶.

Το πρόγραμμα για τους Κρίσιμους Ναυτικούς Διαύλους, ύψους 16,5 εκατομ. ευρώ, καλύπτει 17 παράκτιες χώρες του Δυτικού Ινδικού Ωκεανού, της Νοτιοανατολικής Ασίας και του Κόλπου της Γουϊνέας. Ενισχύει τις ικανότητες ανταλλαγής πληροφοριών και τις διωκτικές αρμοδιότητες των παράκτιων κρατών με σκοπό για την επίτευξη ασφαλέστερων θαλάσσιων μεταφορών, μεταξύ άλλων με την καταπολέμηση της πειρατείας και της ένοπλης ληστείας στη θάλασσα. Διάφορες νέες δράσεις συμφωνήθηκαν το 2012, και πιο συγκεκριμένα η εκπαίδευση των ακτοφυλάκων στον Κόλπο της Γουϊνέας σε μια προσπάθεια να αναχαιτιστούν οι επιθέσεις των πειρατών στα ανοικτά των δυτικοαφρικανικών ακτών.

⁸⁶ Δυνάμει του Προγράμματος για την οδό διακίνησης κοκαΐνης, αυτή τη στιγμή λειτουργούν τρεις κοινές ειδικές ομάδες δράσης για τον εντοπισμό ναρκωτικών στους αερολιμένες, στο Πράσινο Ακρωτήριο, στη Σενεγάλη και στο Τόγκο, υποβοηθώντας την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος στην οδό διακίνησης κοκαΐνης (καλύπτονται 36 χώρες στη Δυτική Αφρική, τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική). Δρομολογήθηκε επίσης νέο σχέδιο για τη θέσπιση περιφερειακού συστήματος αστυνομικών πληροφοριών στη Δυτική Αφρική με την Ιντερπόλ και αναλήφθηκε νέα δέσμευση για την πρόληψη της εκτροπής πρόδρομων ουσιών των ναρκωτικών (Λατινική Αμερική). Τα προγράμματα αυτά αποτελούν μέρος της ισορροπημένης ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής προσέγγισης για τα ναρκωτικά, όπως επιβεβαιώνεται εκ νέου με την νέα Στρατηγική της ΕΕ για τα ναρκωτικά για το διάστημα 2013-2020.

5. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ

Καθόλη τη διάρκεια του 2012, προετοιμαζόταν η ανακοίνωση για τη Στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο (η οποία θεσπίστηκε το Φεβρουάριο του 2013), συμπεριλαμβανομένων των πρώτων βημάτων για την οικοδόμηση ικανότητας σε τρίτες χώρες και για διεθνή προβολή⁸⁷. Η ΕΕ έλαβε ενεργό μέρος στην προετοιμασία της Δεύτερης Διεθνούς Διάσκεψης για τον Κυβερνοχώρο η οποία πραγματοποιήθηκε στη Βουδαπέστη. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος έλαβε το λόγο στην εκδήλωση, υπογραμμίζοντας τη σημασία ενός ανοικτού και ελεύθερου Διαδικτύου με παράλληλη ενίσχυση της καταπολέμησης του εγκλήματος και άλλων απειλών στον κυβερνοχώρο. Αντίστοιχα θέματα ετέθησαν επίσης από την ΕΕ κατά την πρώτη συνάντηση της Ομάδας Δράσης ΕΕ-Κίνας για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο στο Πεκίνο το Σεπτέμβριο. Ο δεύτερος γύρος διαβουλεύσεων ΕΕ-Ινδίας για την ασφάλεια και το έγκλημα στον κυβερνοχώρο πραγματοποιήθηκε στο Δελχί τον Οκτώβριο.

6. ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Το 2012, η Επιτροπή συνεργάστηκε στενά με την ΕΥΕΔ για την υλοποίηση, σε σύμπραξη με την ΥΕ/Αντιπρόεδρο, των δράσεων παρακολούθησης που περιγράφονται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και τη διεθνή συνεργασία (Σεπτέμβριος 2011)⁸⁸, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Νοεμβρίου 2011 για την ενίσχυση της εξωτερικής διάστασης της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ⁸⁹.

⁸⁷ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 12 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την προστασία κρίσιμων πληροφοριακών υποδομών - επιτεύγματα και επόμενα βήματα: προς την παγκόσμια ασφάλεια στον κυβερνοχώρο (P7_TA(2012)0237) και στις 22 Νοεμβρίου 2012, ψήφισμα για την ασφάλεια και την άμυνα στον κυβερνοχώρο (P7_TA(2012)0457).

⁸⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: η συνεργασία με τους πέραν των συνόρων μας εταίρους», COM (2011) 539 final, 7.9.2011.

⁸⁹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την ενίσχυση της εξωτερικής διάστασης της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ - 3127η σύνοδος του Συμβουλίου ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ και ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ - (Σημεία που αφορούν την ενέργεια) -Βρυξέλλες, 24 Νοεμβρίου 2011. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 12 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την ενεργό συνεργασία με τους εταίρους πέρα από τα σύνορά μας στον τομέα της ενεργειακής πολιτικής: μια στρατηγική προσέγγιση για έναν ασφαλή, αειφόρο και ανταγωνιστικό ενεργειακό εφοδιασμό (P7_TA(2012)0238).

Στις 5 Δεκεμβρίου 2012, πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες η τέταρτη συνεδρίαση του Ενεργειακού Συμβουλίου **ΕΕ-ΗΠΑ** (μετά από την προηγούμενη συνεδρίαση στην Ουάσιγκτον τον Νοέμβριο του 2011). Η διάρθρωση της ημερήσιας διάταξης βασίστηκε στην τριπλή εντολή του Ενεργειακού Συμβουλίου, ήτοι ενεργειακή ασφάλεια, ενεργειακή πολιτική και ενεργειακή τεχνολογία με ιδιαίτερη έμφαση στις επιπτώσεις της επανάστασης που έχει προκαλέσει στις ΗΠΑ η εξαγωγή αερίου και πετρελαίου από σχιστόλιθο, τις εξελίξεις στον τομέα της ενέργειας στη γειτονία της ΕΕ και τους τομείς ενεργειακής πολιτικής και τεχνολογίας στους οποίους θα μπορούσε να υπάρξει συνεργασία ΕΕ και ΗΠΑ. Η ΕΕ ήταν σαφής όσον αφορά τα ενεργειακά της συμφέροντα και την ευρύτερη παγκόσμια πρόκληση της αλλαγής του κλίματος. Μεταξύ άλλων, η στενή συνεργασία με τις ΗΠΑ όσον αφορά τις κυρώσεις κατά του Ιράν το 2012 θεωρήθηκε από αμφότερους ως καλό παράδειγμα συντονισμένης διπλωματικής δράσης στον τομέα της ενέργειας.

Η ενεργειακή σχέση της ΕΕ με τη **Ρωσία** εξακολούθησε να χαρακτηρίζεται από έντονη αλληλεξάρτηση, καθώς η Ρωσία παραμένει ο κυριότερος εξωτερικός πάροχος ενέργειας και η ΕΕ ο μεγαλύτερος εξωτερικός καταναλωτής ρωσικών υδρογονανθρακικών πόρων. Στις 7 Δεκεμβρίου 2012, πραγματοποιήθηκε η τελετή έναρξης του έργου Southstream και η Gazprom ολοκλήρωσε φέτος τις διαπραγματεύσεις με τη Σερβία, την Ουγγαρία, τη Σλοβενία και τη Βουλγαρία. Τον Οκτώβριο του 2012, εγκαινιάστηκε ο δεύτερος αγωγός αερίου Nordstream ο οποίος θα μεταφέρει 55 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα ρωσικού αερίου ετησίως στους Ευρωπαίους καταναλωτές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει επισήμως διαδικασία για να ερευνηθεί μήπως η Gazprom παρεμποδίζει τον ανταγωνισμό στις αγορές αερίου της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, κατά παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ. Τέλος, με βάση εντολή της ΕΕ το Φεβρουάριο του 2012, ξεκίνησαν επίσης διαπραγματεύσεις σχετικά με τη σύναψη συμφωνιών μεταξύ ΕΕ, Ρωσίας και **Λευκορωσίας** για τη διαχείριση των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή της Βαλτικής.

Η **Ουκρανία** προσχώρησε στην Ενεργειακή Κοινότητα την 1η Φεβρουαρίου του 2011 και από τον Φεβρουάριο του 2012 έχει σημειώσει κάποια πρόοδο ως προς τις καθυστερημένες μεταρρυθμίσεις του ενεργειακού τομέα σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ενεργειακή Κοινότητα, προχωρώντας ιδίως σε διαχωρισμό όσον αφορά τη Naftogas. Η ενίσχυση των κόμβων μεταφοράς ενέργειας παρέμεινε σημαντικός τομέας της στρατηγικής της ΕΕ για την Κεντρική Ασία. Το 2012, προχώρησαν οι εργασίες όσον αφορά την εκτέλεση της εντολής της ΕΕ, του Σεπτεμβρίου 2011, για τη διαπραγμάτευση νομικά δεσμευτικής Συνθήκης μεταξύ της ΕΕ, του Αζερμπαϊτζάν και του Τουρκμενιστάν για την κατασκευή συστήματος αγωγών μέσω της Κασπίας. Θετική εξέλιξη προς αυτή την κατεύθυνση ήταν η υπογραφή από την Τουρκία και το Αζερμπαϊτζάν, στις 28 Ιουνίου 2012, της Διακυβερνητικής Συμφωνίας για την κατασκευή του TANAP (αγωγού της Υπερανатоλίας) ο οποίος θα μεταφέρει αέριο από τα ανατολικά προς τα δυτικά σύνορα της Τουρκίας, εξασφαλίζοντας τη σταθερή διαμετακόμιση διαμέσου ολόκληρης της χώρας.

Το 2012, η ΕΕ βελτίωσε τις διμερείς σχέσεις με το Ιράκ, υπογράφοντας στις 11 Μαΐου 2012 τη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας και τώρα σκοπεύει να ενισχύσει τη συνεργασία ιδίως στον τομέα της ενέργειας, βοηθώντας το Ιράκ να τιθασεύσει το τεράστιο δυναμικό του. Έχει ήδη αρχίσει η εκτέλεση ορισμένων έργων, όπως η ίδρυση Κέντρου ενεργειακής τεχνολογίας ΕΕ-Ιράκ.

7. ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Κατά το 2012, συνεχίστηκε η εφαρμογή των συμπερασμάτων του Συμβουλίου του Ιουλίου 2011 στα οποία ζητήθηκε η ενίσχυση της διπλωματικής δράσης της ΕΕ στον τομέα του κλίματος και δόθηκε προτεραιότητα σε τρεις τομείς δράσης συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης της αιτιώδους σχέσης μεταξύ αλλαγής του κλίματος, ανεπάρκειας των φυσικών πόρων και διεθνούς ασφάλειας μέσω προληπτικής διπλωματίας και μέτρων συνεργασίας σε συγκεκριμένους τομείς⁹⁰. Στο επίκεντρο παραμένουν δράσεις στήριξης για να συνεχιστεί η αύξηση της ευαισθητοποίησης ως προς τα προβλήματα κλιματικής ασφάλειας σε διμερείς και περιφερειακούς πολιτικούς διαλόγους, φερειπείν με τις ΗΠΑ, καθώς και μέσω της συμμετοχής της ΕΥΕΔ και του Στρατιωτικού Επιτελείου της ΕΕ σε συναντήσεις για τη χάραξη στοχευμένης πολιτικής. Η ΕΥΕΔ συμμετείχε επίσης στις εργασίες για την κλιματική ασφάλεια της επιτροπής εξωτερικών υποθέσεων /υποεπιτροπής ασφάλειας και άμυνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Συνεχίστηκε σταθερά η παροχή στήριξης για την ανάλυση και διαχείριση των κινδύνων στον τομέα της κλιματικής ασφάλειας σε ευαίσθητες περιοχές και χώρες, μεταξύ άλλων με την στήριξη της εφαρμοσμένης έρευνας και του διαλόγου σε περιφερειακό επίπεδο, όπως, για παράδειγμα, στο πλαίσιο του πολυκλαδικού ερευνητικού έργου «Αλλαγή του κλίματος, συγκρούσεις για το νερό και ανθρώπινη ασφάλεια - CLICO» το οποίο αφορά τις περιοχές του Σαχέλ και της Μεσογείου/Μέσης Ανατολής που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα κλιματικής και υδατικής ασφάλειας. Επιπλέον, με τη βοήθεια του Μέσου σταθερότητας, δρομολογήθηκε το 2012 νέο τριετές περιφερειακό πρόγραμμα με χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, του Νότιου Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας. Οι εργασίες διεξάγονται μέσω της κοινοπραξίας ENVSEC (Πρωτοβουλία για το Περιβάλλον και την Ασφάλεια) στην οποία συνέρχονται ο ΟΑΣΕ και διάφοροι φορείς των ΗΕ. Οι δραστηριότητες εστιάζουν στην αξιολόγηση των κατά τόπους κινδύνων, στην πολιτική προβολή και την οικοδόμηση ικανοτήτων σε συνεργασία με τις κυβερνήσεις και τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών της περιοχής.

⁹⁰ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 22 Νοεμβρίου 2012 ψήφισμα, σχετικά με το ρόλο της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ) στις κρίσεις που προκαλούνται από το κλίμα και τις φυσικές καταστροφές (P7_TA(2012)0458).

8. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΥΔΑΤΟΣ

Το 201, δόθηκε μεγαλύτερη προσοχή στην ασφάλεια στον τομέα του ύδατος. Το Σεπτέμβριο του 2012, πραγματοποιήθηκε σχετική στρατηγική συζήτηση κατά τη συνάντηση Gymnich (των υπουργών Εξωτερικών της ΕΕ και της ΥΕ/Αντιπροέδρου) στην Πάφο (Κύπρος). Όλοι συμφώνησαν ότι η αντιμετώπιση των γενεσιουργών αιτιών, ιδίως δε της αλλαγής του κλίματος και των πιέσεων λόγω δημογραφικής και οικονομικής ανάπτυξης, βρίσκεται στον πυρήνα των διεθνών και ευρωπαϊκών προσπαθειών για την αντιμετώπιση του προβλήματος της έλλειψης νερού. Συμφώνησαν επίσης ότι το νερό αποτελεί μείζονα παράγοντα εντάσεων και συγκρούσεων καθώς και της διεθνούς ασφάλειας και επομένως η ΕΕ παροτρύνθηκε να δεσμευθεί να καταβάλει μεγαλύτερες προσπάθειες για την πρόληψη συγκρούσεων σε περιφερειακές και διαμεθοριακές υδάτινες λεκάνες και να προωθήσει συνεργατικούς και βιώσιμους διακανονισμούς για τη διαχείριση του ύδατος.

Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η σημερινή δέσμευση της ΕΕ και των κρατών μελών ως προς την ασφάλεια στον τομέα του ύδατος, και ως εφελκυστικό για την ανάπτυξη σαφέστερης δέσμευσης στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής, κατά τα τέλη του 2012 δρομολογήθηκε διαδικασία χαρτογράφησης για την ασφάλεια στον τομέα του ύδατος με τη συμμετοχή της ΕΕ και των κρατών μελών με σκοπό την ταχεία απεικόνιση της κατάστασης. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά τις αρχές του 2013.

Το Σεπτέμβριο του 2012, στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ στη Νέα Υόρκη, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος μαζί με την υπουργό Εξωτερικών κα Clinton και τα Ηνωμένα Έθνη προήδρευσαν εκδήλωσης για την ασφάλεια στον τομέα του ύδατος κατά την οποία σημειώθηκε ευρεία συμφωνία ως προς τη σημασία του ύδατος για τη σταθερότητα και την ανάπτυξη καθώς και για την ειρήνη και ασφάλεια και αποφασίστηκε να ενισχυθούν οι κοινές προσπάθειες για την αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων.

Στις 25 Ιουνίου, το Συμβούλιο κατά την επανεξέταση της Στρατηγικής ΕΕ -Κεντρικής Ασίας για μια νέα εταιρική σχέση, η οποία εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2007, επιβεβαίωσε ότι οι τομείς του περιβάλλοντος/ύδατος είναι βασικοί για την ανάληψη δράσης στο πλαίσιο της δέσμευσης της ΕΕ στην περιοχή. Το 2012, η δέσμευση της ΕΕ για την ασφάλεια στον τομέα του ύδατος στην Κεντρική Ασία ενισχύθηκε περαιτέρω, μεταξύ άλλων με την επίσκεψη της ΥΕ/Αντιπροέδρου στην περιοχή το Νοέμβριο του 2012.

Γ. ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΕ ΜΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗ ΠΟΛΥΜΕΡΗ ΤΑΞΗ

Η ΕΕ εξακολούθησε να τάσσεται ανεπιφύλακτα υπέρ της πολυμέρειας, όπως επιβεβαιώνει η Συνθήκη της Λισσαβόνας, αναγνωρίζοντας ότι οι παγκόσμιες προκλήσεις χρειάζονται παγκόσμιες απαντήσεις. Σε ό,τι αφορά τις δηλώσεις της ΕΕ σε διεθνείς οργανισμούς, καθόλη τη διάρκεια του 2012 εφαρμόστηκε στην πράξη το γενικό καθεστώς που υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο στις 22 Οκτωβρίου 2011, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην υποβολή των εν λόγω δηλώσεων. Προτεραιότητα παραμένει η συνοχή στην παρουσία της ΕΕ σε πολυμερή φόρα.

1. ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

Η ΕΕ συνέχισε τις εσωτερικές της προσπάθειες για βελτίωση της πρακτικής εφαρμογής των διαδικασιών του ψηφίσματος 65/276 της Γενικής Συνέλευσης όσον αφορά τη συμμετοχή της ΕΕ στις εργασίες των ΗΕ, το οποίο εγκρίθηκε το Μάιο του 2011. Η ΕΕ εφάρμοσε πλήρως τις διατάξεις του ψηφίσματος 65/276 και συμμετείχε ενεργά στη Γενική Συνέλευση, τις επιτροπές και τις ομάδες εργασίας των ΗΕ, σε διεθνείς συναντήσεις και συνέδρια που πραγματοποιήθηκαν υπό την αιγίδα της Γενικής Συνέλευσης και σε συνέδρια των Ηνωμένων Εθνών. Η δράση της ΕΕ συνέβαλε στην περαιτέρω εξασφάλιση της πρακτικής εφαρμογής του ψηφίσματος και των διαδικασιών που προβλέπει.

Στις προτεραιότητές της για τις εργασίες της στο πλαίσιο των ΗΕ⁹¹, η ΕΕ επιβεβαίωσε ότι γενικός της στόχος είναι να εξασφαλιστεί η ισχυρή και αποτελεσματική παρουσία των ΗΕ στην κορυφή του διεθνούς συστήματος.

⁹¹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε τη σύστασή του προς το Συμβούλιο σχετικά με την 67η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών στις 13 Ιουνίου 2012 (A7-0186/2012). Το Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της ΕΕ για την 67η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών κατά τη σύνοδό του της 23ης Ιουλίου 2012 (έγγρ. 12851/12).

Στον τομέα της ειρήνης και ασφάλειας, η υλοποίηση της Ευθύνης Προστασίας συνέχισε να είναι σημαντική προτεραιότητα για την ΕΕ στα πλαίσια των ΗΕ. Η ΕΕ εξακολούθησε να συζητά και να εργάζεται με αντικείμενο την υλοποίηση της αντίληψης αυτής από τα θεσμικά όργανα και τις πολιτικές της ΕΕ. Στον τομέα της διαχείρισης κρίσεων, η ΕΕ και τα ΗΕ εξακολούθησαν να εργάζονται συστηματικά όσον αφορά τρόπους με τους οποίους η ΕΕ μπορεί να παρέχει περαιτέρω στήριξη στις ειρηνευτικές προσπάθειες των ΗΕ, και η ΕΕ εξακολούθησε να υποστηρίζει τις δράσεις των ΗΕ για την εδραίωση της ειρήνης, ιδίως δε την ομώνυμη επιτροπή των ΗΕ. Η ΕΕ συνέβαλε στη θετική έκβαση της πρώτης συνεδρίασης υψηλού επιπέδου της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ όσον αφορά το κράτος δικαίου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο το Σεπτέμβριο του 2012. Με την ευκαιρία αυτή, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της ανέλαβαν δεσμεύσεις σε ευρύ φάσμα τομέων με σκοπό την ενίσχυση του κράτους δικαίου σε διεθνές και εθνικό επίπεδο τόσο εντός της ΕΕ όσο και εκτός με την παροχή συνδρομής σε τρίτες χώρες. Οι περισσότερες δεσμεύσεις θα πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2014 ή το 2015.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα καλύπτονται λεπτομερώς σε άλλα σημεία της παρούσας έκθεσης, και στο πλαίσιο αυτό αρκεί να υπενθυμιστεί ότι η προαγωγή των ανθρώπινων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου παρέμειναν ο κοινός παρονομαστής της δράσης της ΕΕ καθόλη τη διάρκεια του 2012. Η ΕΕ υποστήριξε με επιτυχία το ψήφισμα 67 της ΓΣΗΕ για την θανατική ποινή καθώς και τις ανά χώρα πρωτοβουλίες της ΕΕ για την κατάσταση των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Τρίτη Επιτροπή και εξακολούθησε να δεσμεύεται σοβαρά με τρίτες χώρες ως προς βασικές προτεραιότητες όπως η ελευθερία θρησκευματος ή πεποιθήσεων, με σκοπό την επιβεβαίωση και την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου των ψηφισμάτων της ΓΣΗΕ και του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που υποβλήθηκαν από την ΕΕ.

Στον τομέα της βιώσιμης ανάπτυξης, τα βασικά θέματα προτεραιότητας ήταν η παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της Διάσκεψης του Ρίο+20 και η προετοιμασία του αναπτυξιακού πλαισίου για το διάστημα μετά το 2015. Πρέπει οπωσδήποτε να εξασφαλιστεί ότι οι δυο διαδικασίες δεν εξελίσσονται σε χωριστές τροχιές, αλλά ότι συμπεριλαμβάνονται σε ένα ενιαίο, συνολικό πλαίσιο. Η ΕΕ επιδίωξε τη διεξαγωγή συνεκτικής συζήτησης στο πλαίσιο των οργάνων και φόρουμ των ΗΕ προσανατολισμένης στις πρωτοβουλίες που αφορούν τη διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένης της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης, την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της Διάσκεψης του Ρίο+20 και το αναπτυξιακό πλαίσιο για το διάστημα μετά το 2015. Στα πλαίσια της παρακολούθησης της Διάσκεψης του Ρίο+20, η ΕΕ τάχθηκε υπέρ της έγκρισης του ψηφίσματος της ΓΣΗΕ με το οποίο ενισχύεται και αναβαθμίζεται το Πρόγραμμα των ΗΕ για το Περιβάλλον (UNEP). Η καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος παρέμεινε ο βασικός στόχος της ΕΕ στο πλαίσιο των ΗΕ.

Η ΕΕ προώθησε επίσης τη μεταρρύθμιση του συστήματος του ΟΗΕ, εμμένοντας στη δέσμευσή της να μεριμνά για την αποτελεσματική και ουσιαστική διαχείριση των χρηματοδοτικών πόρων του ΟΗΕ βάσει των αρχών της δημοσιονομικής πειθαρχίας και συνοχής και σε συμμόρφωση προς τα υψηλότερα διεθνή πρότυπα.

2. ΟΑΣΕ

Η ΕΕ στήριξε ιδιαίτερος την ενίσχυση του ΟΑΣΕ καθόλο τον κύκλο μιας σύγκρουσης (από την έγκαιρη προειδοποίηση έως τη μετασυγκρουσιακή αποκατάσταση), συν τοις άλλοις μέσω του έργου του Ύπατου Αρμοστή για τις εθνικές μειονότητες και των επιτόπιων αποστολών του ΟΑΣΕ.

Η ΕΕ εκτίμησε τις προσπάθειες του ΟΑΣΕ για την αναβίωση και την προαγωγή των διαπραγματεύσεων 5+2 για τη διευθέτηση της σύγκρουσης στη Δημοκρατία της Μολδαβίας και αναγνώρισε την πρόοδο προς μία οριστική διευθέτηση του ζητήματος της Υπερδνειστερίας. Η ΕΕ έδωσε επίσης μεγάλη σημασία στην προαγωγή της ανθρώπινης διάστασης του ΟΑΣΕ, συμπεριλαμβανομένων του Γραφείου του ΟΑΣΕ για τους δημοκρατικούς θεσμούς και τα ανθρώπινα δικαιώματα και του Εκπροσώπου για την ελευθερία των ΜΜΕ. Η συνεργασία με τον ΟΑΣΕ αναπτύχθηκε περισσότερο στους τομείς της ελευθερίας των ΜΜΕ, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αντιμετώπισης διακρατικών απειλών, μεταξύ άλλων επί θεμάτων που αφορούν τη διαχείριση και την ασφάλεια των συνόρων και την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο.

Η ΕΕ εξακολουθεί να εκτιμά ως πολύτιμο το ρόλο των αυτόνομων θεσμικών οργάνων του ΟΑΣΕ στην παρακολούθηση της υλοποίησης δεσμεύσεων ανειλημμένων από τα κράτη που συμμετέχουν στον ΟΑΣΕ και στην υποβοήθησή τους να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους στον τομέα αυτό, όπου συγκαταλέγεται και η παρακολούθηση των εκλογών σε ολόκληρη την περιοχή του ΟΑΣΕ. Η ΕΕ συνέβαλε στην επίτευξη συμφωνίας όσον αφορά το ρόλο του ΟΑΣΕ στη διευκόλυνση της συμμετοχής κατοίκων του Κοσσυφοπεδίου στις σερβικές εκλογές.

Η ΕΕ συνέβαλε ενεργά στο διάλογο για το μέλλον της ευρωπαϊκής ασφάλειας, μεταξύ άλλων μέσω συζητήσεων για τη διαδικασία Ελσίνκι+40, και στο έργο του ΟΑΣΕ για την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό του ελέγχου των εξοπλισμών και για μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης και ασφάλειας.

Ωστόσο, παρά τις σημαντικές προσπάθειες της Προεδρίας και την εποικοδομητική δέσμευση της ΕΕ δεν κατέστη δυνατόν να επιτευχθεί πρόοδος και στις τρεις διαστάσεις του ΟΑΣΕ κατά τη διάρκεια του 2012. Η ΕΕ λυπάται ιδιαίτερα για το γεγονός ότι δεν εκδόθηκαν αποφάσεις για την ανθρώπινη διάσταση κατά το Συμβούλιο υπουργών στο Δουβλίνο το Δεκέμβριο του 2012, και εξέφρασε την απογοήτευσή της για την έλλειψη συμφωνίας ως προς θέματα σημαντικά για το Φόρουμ Συνεργασίας για την Ασφάλεια.

3. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η ΕΕ συνέχισε τη συνεργασία της με το Συμβούλιο της Ευρώπης (CoE) κατά τα οριζόμενα στο μεταξύ των δύο οργανισμών μνημόνιο συνεννόησης, και συγκεκριμένα στον τομέα της ΕΠΓ (με ιδιαίτερη έμφαση στην Ανατολική Εταιρική Σχέση και τη διάσταση της Νότιας Μεσογείου), των Δυτικών Βαλκανίων, της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εξακολούθησε να έχει καλή συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης ιδίως σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων στο πλαίσιο της υλοποίησης του «Προγράμματος της Στοκχόλμης» της ΕΕ, όπως και στους τομείς του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας, μέσω στενής συνεργασίας με την Επιτροπή της Βενετίας σε θέματα συνταγματικών μεταρρυθμίσεων και εκλογικής νομοθεσίας. Εγκαινιάστηκε ουσιαστική συνεργασία μεταξύ του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και των ομολόγων του τού Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως ο Επίτροπος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το Μέσο των 4 εκατομμυρίων ευρώ για τους Ανατολικούς Γείτονες που δρομολογήθηκε το 2011 συμβάλλει στην αντιμετώπιση θεμάτων μεταρρύθμισης του τομέα της δικαιοσύνης, του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Η υλοποίηση του Κοινού Προγράμματος «Ενίσχυση των δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων στη Νότια Γειτονία» ξεκίνησε στις αρχές του 2012 στο Μαρόκο και την Τυνησία, εν συνεχεία δε στην Ιορδανία μετά από επαφές σε πολιτικό και τεχνικό επίπεδο που οδήγησαν στη σύναψη συμφωνιών συνεργασίας. Οι διαπραγματεύσεις για την προσχώρηση της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ξανάρχισαν βάσει προτάσεων της ΕΕ, μετά από διακοπή ενός έτους λόγω της διεξαγωγής εσωτερικής συζήτησης στην ΕΕ ως προς το σχέδιο συμφωνίας του 2011 που επιτεύχθηκε σε τεχνικό επίπεδο.

Δ. ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Το 2012 υπήρξε έτος σημαντικών αλλαγών για την πολιτική της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Με την υιοθέτηση του Στρατηγικού Πλαισίου και του Προγράμματος Δράσης της ΕΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Δημοκρατία στις 25 Ιουνίου, η ΕΕ επιβεβαίωσε ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν βρίσκονται μόνο στον πυρήνα των ιδρυτικών της αρχών αλλά είναι ο συνδετικός ιστός των δράσεών της.

Στρατηγικό Πλαίσιο της ΕΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Δημοκρατία

Το **Στρατηγικό Πλαίσιο**⁹² προβλέπει ότι «η ΕΕ θα προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλους τους τομείς της εξωτερικής της δράσης ανεξαιρέτως». Ορίζει αρχές, στόχους και προτεραιότητες, με σκοπό την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της συνέπειας της πολιτικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα στο σύνολό της κατά την επόμενη δεκαετία⁹³. Παρέχει συμφωνημένη βάση για μια αληθινά συλλογική προσπάθεια, με τη συμμετοχή των κρατών μελών καθώς και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Το Στρατηγικό Πλαίσιο αποτελεί επίσης τη βάση δέσμευσης για μια γνήσια σύμπραξη με την κοινωνία των πολιτών.

Το Στρατηγικό Πλαίσιο ήταν συμφωνημένη προσέγγιση της ΕΕ ως ανταπόκριση στις νέες παγκόσμιες προκλήσεις. Η **Κοινή Ανακοίνωση** του Δεκεμβρίου 2011 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΥΕ «Τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο επίκεντρο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ – προς μία αποτελεσματικότερη προσέγγιση»⁹⁴ επισημαίνει την ανάγκη συνοχής στην ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις εξωτερικές πολιτικές. Η ανακοίνωση επιβεβαιώνει ότι όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία, η ΕΕ πρέπει να έχει υψηλές ηθικές αρχές όσον αφορά τους κανόνες και τις αξίες που προασπίζει, να είναι δημιουργική ως προς τους τρόπους με τους οποίους το επιδιώκει, και απολύτως αποφασισμένη να επιτύχει απτά αποτελέσματα.

⁹² Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Δημοκρατία, 3179η σύνοδος του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, Λουξεμβούργο, 25 Ιουνίου 2012.

⁹³ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 18 Απριλίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την ετήσια έκθεση για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον κόσμο και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί του θέματος, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων για τη στρατηγική πολιτική της ΕΕ στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (P7_TA(2012)0126), στις 13 Δεκεμβρίου 2012 ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την ετήσια έκθεση του 2011 για τα ανθρώπινα δικαιώματα στον κόσμο και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί του θέματος (P7_TA(2012)0503) καθώς και ψήφισμα για την επανεξέταση της στρατηγικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα (P7_TA(2012)0504).

⁹⁴ Κοινή Ανακοίνωση της ΥΕ/ΑΠ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στο επίκεντρο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ – προς μία αποτελεσματικότερη προσέγγιση», COM(2011) 886 final.

Το Πλαίσιο συμπληρώνεται με **Πρόγραμμα Δράσης** το οποίο περιέχει 97 δράσεις υπό 36 επικεφαλίδες, και καλύπτει την περίοδο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2014. Μεταξύ των δεσμεύσεων του Προγράμματος Δράσης είναι ότι η ΕΕ θα πρέπει να παρουσιάζει τις επιδόσεις της όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της στην ετήσια έκθεσή της για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία στον κόσμο.

Ανθρώπινα δικαιώματα σε όλα το φάσμα της πολιτικής της ΕΕ

Στο πλαίσιο της νέας δέσμης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο διορισμός **Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα** φέτος έχει σκοπό να συμβάλει στην υλοποίηση του Στρατηγικού Πλαισίου και του Προγράμματος Δράσης, καθώς και στη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και προβολή της πολιτικής της ΕΕ⁹⁵. Ο κ. Σταύρος Λαμπρινίδης ανέλαβε τα καθήκοντά του το Σεπτέμβριο του 2012 και η φωνή του έχει ήδη αρχίσει να ακούγεται, ιδίως σε σχέση με τους στρατηγικούς εταίρους της ΕΕ, τις χώρες στη γειτονιά μας και τις χώρες που βρίσκονται σε μεταπολιτευτική φάση. Προήδρευσε διαλόγων για τα ανθρώπινα δικαιώματα με το Μεξικό και την Αφρικανική Ένωση, επιδίωξε την ανάπτυξη σχέσεων με τη Ρωσία και την Αίγυπτο, συμμετείχε σε εκδηλώσεις υψηλού επιπέδου όπως το πρώτο φόρουμ των ΗΕ για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα και η Συνεδρίαση του ΟΑΣΕ για την υλοποίηση της ανθρώπινης διάστασης. Συναντήθηκε επίσης με υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και εκπροσώπους των κρατών μελών. Υπεραμύνθηκε του έργου της ΕΕ σε τομείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως η ισότητα των φύλων, η ελευθερία θρησκείας ή πεποιθήσεων και η ελευθερία έκφρασης.

Η ΕΕ ανέπτυξε μεγάλη δραστηριότητα το 2012, επιδιώκοντας να ενσωματώσει περαιτέρω τα ανθρώπινα δικαιώματα στις δράσεις της, όπως προβλέπεται στο Πλαίσιο. Και οι 140 αντιπροσωπίες και γραφεία, μαζί με τις 15 αποστολές και επιχειρήσεις ΚΠΑΑ, έχουν πλέον ορίσει **κεντρικά σημεία επαφής για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία**. Έχουν οριστεί επίσης αξιωματικοί σύνδεσμοι για υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε 101 χώρες. Υπάρχουν επιπλέον κεντρικά σημεία επαφής για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε κάθε αρμόδια γεωγραφική διεύθυνση, με σκοπό τη συνεπή συνεκτίμηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις εργασίες ολόκληρης της ΕΥΕΔ.

⁹⁵ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 13 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τον Ειδικό Εντεταλμένο της ΕΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (P7_TA(2012)0250).

Η **δυηπηρεσιακή ομάδα της Επιτροπής για τα ανθρώπινα δικαιώματα** γνώρισε αύξηση του επιπέδου των δραστηριοτήτων της σε σχέση με τις εργασίες για το Στρατηγικό Πλαίσιο και το Πρόγραμμα Δράσης. Πραγματοποίησε αρκετές συναντήσεις κατά τη διάρκεια του 2012, με συμμετοχή της ΕΥΕΔ και των ΓΔ της Επιτροπής, αποδεικνύοντας την αξία της με την εξασφάλιση συνοχής μεταξύ των δράσεων όλων των διαφορετικών υπηρεσιών που ασχολούνται με θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μια καινοτομία του 2012 ήταν η δημιουργία **ομάδας επαφής** υψηλού επιπέδου **για τα ανθρώπινα δικαιώματα μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της ΕΥΕΔ και της Επιτροπής**. Και η ομάδα αυτή ιδρύθηκε στο πλαίσιο των εργασιών για το Στρατηγικό Πλαίσιο και το Πρόγραμμα. Μετά από την αρχική της συνεδρίαση στις 16 Απριλίου 2012, φάνηκε η αξία της ως φόρουμ τακτικών ανταλλαγών μεταξύ μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και ανωτέρων υπαλλήλων της ΕΥΕΔ επί θεμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Συνέχισε επομένως τις συνεδριάσεις της μετά από την έκδοση του Στρατηγικού Πλαισίου και του Προγράμματος Δράσης, και τώρα θεωρείται σημαντικός διάυλος επικοινωνίας.

Το ίδιο έτος ενισχύθηκε η δέσμευση της ΕΕ για συνεργασία με την **κοινωνία των πολιτών**. Γίνονται συστηματικά διαβουλεύσεις με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ως προς όλα τα προγράμματα και οι οργανώσεις αυτές συμμετέχουν στενά στη χάραξη πολιτικής όπως η διατύπωση κατευθυντηρίων γραμμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα και η διαμόρφωση συνολικής προσέγγισης ως προς την απόφαση 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια.

Οι δράσεις της ΕΕ στον τομέα αυτόν είναι εξαιρετικά σημαντικές δεδομένου ότι το 2012 συρρικνώθηκε ο χώρος που καταλαμβάνουν οι ΜΚΟ. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αντιμετωπίζουν όλο και αυστηρότερους περιορισμούς κάθε είδους ως προς την ελευθερία έκφρασης και την ελευθερία του συνέρχεσθαι οι οποίοι τους επιβάλλονται από κυβερνήσεις που προσπαθούν να καταπνίξουν τη φωνή και τη δράση τους.

Για να βοηθήσει τον αγώνα τους, το **ΕΜΔΔΑ** (Ευρωπαϊκό Μέσο για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου) βοήθησε τους υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την κοινωνία των πολιτών και άλλους φορείς σε πάνω από 100 χώρες το 2012. Για το διάστημα 2014-2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε, στο σχέδιο κανονισμού της, τη διάθεση ποσού ύψους 1.4 δισεκατομ. ευρώ για να ενισχύσει τις προσπάθειές τους, αν και συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις όσον αφορά το ακριβές ποσό και πεδίο του προϋπολογισμού.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής του Οκτωβρίου σχετικά με «τις ρίζες της δημοκρατίας και της διατηρήσιμης ανάπτυξης: συνεργασία της Ευρώπης με την κοινωνία των πολιτών στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων»⁹⁶ δεσμεύει αποφασιστικά την ΕΕ να παράσχει μεγαλύτερη στήριξη σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στις χώρες εταίρους, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν πλήρως στο ρόλο τους σχετικά με την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, τη διαφάνεια, την προάσπιση της χρηστής διακυβέρνησης καθώς και να συμβάλουν στη χάραξη πολιτικής. Πραγματοποιούνται ήδη σχετικά εργασίες καταγραφής, προκειμένου να αυξηθεί ο αντίκτυπος των δράσεων της ΕΕ.

Τον Οκτώβριο ιδρύθηκε επίσης το **Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Δημοκρατία (ΕΤΔ)**, το οποίο σχεδιάστηκε για να παρέχει στήριξη στους υπερασπιστές της δημοκρατίας, οι οποίοι αγωνίζονται για τη δημοκρατική μεταπολίτευση στην ευρωπαϊκή γειτονιά και πέραν αυτής⁹⁷. Προορίζεται κατά το σχεδιασμό του να συμπληρώσει τα ήδη υπάρχοντα εργαλεία, περιλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Μέσου για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΜΔΔΑ). Η προστιθέμενη αξία του ΕΤΔ θα προέλθει από την ταχεία και ευέλικτη στήριξη σε φορείς που δεν έχουν τύχει βοήθειας μέχρι σήμερα ή έχουν καλυφθεί ανεπαρκώς ή αντιμετωπίζουν δυσκολίες ως προς την εξασφάλιση στήριξης από τους υπάρχοντες μηχανισμούς της ΕΕ· οι προφανέστερες σχετικές περιπτώσεις είναι οι οργανώσεις και τα κινήματα της κοινωνίας των πολιτών και οι μεμονωμένοι ακτιβιστές που δρουν υπέρ πλουραλιστικών πολυκομματικών συστημάτων ασχέτως μεγέθους ή θεσμικού τους καθεστώτος.

Αυτό που έχει τη μεγαλύτερη σημασία, ωστόσο, κείται πέραν της ρητορικής και των αναφορών που προέρχονται από τα όργανα· πρόκειται για το ερώτημα αν οι πολιτικές και τα σχέδια της ΕΕ βελτιώνουν την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην πράξη.

Προώθηση της οικουμενικότητας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Σε όλη τη διάρκεια του 2012, η ΕΕ επιβεβαίωσε εκ νέου τη δέσμευσή της στην προαγωγή και την προστασία όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ατομικών και πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών. Για το σκοπό αυτόν, το 14ο ετήσιο **φόρουμ ΕΕ-ΜΚΟ** για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο συγκέντρωσε πάνω από 200 ταγμένους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ακτιβιστές και φορείς χάραξης πολιτικής, αποφασισμένους να τρέψουν τα κοινά συμφέροντα σε κοινή δράση. Το φόρουμ εξέτασε τον ρόλο των περιφερειακών μηχανισμών στην προώθηση της οικουμενικότητας, με ενεργό συμμετοχή αντιπροσώπων προερχόμενων από διεθνείς και περιφερειακούς μηχανισμούς προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων από όλο τον κόσμο.

⁹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0492:FIN:EN:PDF>

⁹⁷ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 29 Μαρτίου 2012 σύσταση προς το Συμβούλιο σχετικά με τους πιθανούς τρόπους καθιέρωσης ενός Ευρωπαϊκού Ταμείου για τη Δημοκρατία (P7_TA(2012)0113).

Η ΕΕ εξακολούθησε να εργάζεται σε επίπεδο ΗΕ για να προωθήσει την οικουμενικότητα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ενθάρρυνε την επικύρωση κρίσιμων διεθνών συνθηκών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ συνέχισε να τονίζει την ανάγκη να ενσωματωθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, η διακυβέρνηση, η δημοκρατία και το κράτος δικαίου στο μετά το 2015 πλαίσιο των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας (ΑΣΧ).

Η αναγνώριση της οικουμενικής φύσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι σημαντική για την αντιμετώπιση προκλήσεων που υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα. Το έτος 2012 χαρακτηρίστηκε από την εκδήλωση νέων και τη χειροτέρευση ήδη υπαρχουσών **κρίσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων** παγκοσμίως, είτε με την εξάπλωση κατασταλτικών νόμων σε ορισμένες χώρες της ανατολικής Ευρώπης και της κεντρικής Ασίας είτε με τη συνεχιζόμενη κρίση ασφάλειας στο Σαχέλ. Η κατάσταση στο Μάλι χειροτέρευσε ταχέως το 2012, όταν το πραξικόπημα και οι δραστηριότητες ακραίων ένοπλων ομάδων οδήγησαν σε σοβαρές καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επηρεάστηκε ολόκληρη η περιοχή, καθώς η πολιτική αναταραχή, η τρομοκρατική δραστηριότητα, η διακίνηση ναρκωτικών και το λαθρεμπόριο όπλων διαπέρασαν τα σύνορα και απείλησαν την ειρήνη και την ασφάλεια.

Έχοντας να αντιμετωπίσει τους περιορισμούς στο χώρο των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ΜΚΟ καθώς και τη συνεχιζόμενη ανισότητα μεταξύ των φύλων, η ΕΕ ανέπτυξε πλήρως τη δέσμη των μηχανισμών της για τη στήριξη των ανθρώπων που βρίσκονται σε κατάσταση ανάγκης.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλους τους τομείς εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ

Το 2012, η ΕΕ προώθησε τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλους τους τομείς της εξωτερικής δράσης της χωρίς εξαίρεση. Κατά τη διάρκεια του 2012, η ΕΕ συνέχιζε να μεριμνά για την ένταξη ρητρών σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στις πολιτικές συμφωνίες πλαίσια, τόσο με βιομηχανικές όσο και με μη βιομηχανικές χώρες, καθώς και για την κατάλληλη συσχέτιση τους με τις συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών. Αυτό συνέβη ακόμη και όταν δεν ήταν εύκολη η επίτευξη συμφωνίας με τη χώρα εταίρο. Τέτοιες ρήτρες εντάχθηκαν το 2012 σε συμφωνίες με το Ιράκ, το Βιετνάμ, την Κεντρική Αμερική και τις Φιλιππίνες⁹⁸.

⁹⁸ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 14 Ιουνίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τα κρούσματα ατιμωρησίας στις Φιλιππίνες (P7_TA(2012)0264).

Υπό την **Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας** και σε συνεργασία με ινστιτούτα κατάρτισης κρατών μελών της ΕΕ και με την κοινωνία των πολιτών, αναπτύχθηκαν περαιτέρω προγράμματα εκπαίδευσης προ της ανάπτυξης δυνάμεων, τα οποία αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προστασία των παιδιών και των φύλων και θα χρησιμοποιηθούν πλήρως το 2013.

Εφαρμόζοντας τις προτεραιότητες της ΕΕ σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα

Σε όλη τη διάρκεια του 2012, η ΕΕ εξακολούθησε να επιβεβαιώνει την αντίθεσή της στη **θανατική ποινή** και χρησιμοποίησε όλα τα διπλωματικά μέσα που είχε στη διάθεσή της για να προωθήσει ως στόχο την κατάργησή της παγκοσμίως. Το κίνημα για την κατάργησή της αποτελεί μια εκ των κορυφαίων προτεραιοτήτων στο στρατηγικό πλαίσιο και σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία.

Με την ευκαιρία της παγκόσμιας και ευρωπαϊκής ημέρας κατά της θανατικής ποινής στις 10 Οκτωβρίου, η ΕΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης εξέδωσαν κοινή δήλωση όπου επιβεβαιώνουν εκ νέου την αντίθεσή τους στη χρήση της θανατικής ποινής σε οποιαδήποτε περίπτωση καθώς και τη δέσμευσή τους για την κατάργηση της θανατικής ποινής παγκοσμίως. Οι αντιπροσωπίες της ΕΕ ανά την υφήλιο τίμησαν το γεγονός διοργανώνοντας μεγάλο αριθμό σεμιναρίων, συνεντεύξεων τύπου, εκθέσεων και εκδηλώσεων.

Η ΕΕ εξακολούθησε να διαδηλώνει την αντίθεσή της στη θανατική ποινή σε όλα τα σχετικά φόρα, ιδίως τα ΗΕ, τον ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης. Μέσω εντατικής άσκησης επιρροής και προβολής, η ΕΕ, από κοινού με τα κράτη μέλη, συμμετείχε ενεργά στη διαπεριφερειακή συμμαχία για την προώθηση του ψηφίσματος 65/206 της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ (21 Δεκεμβρίου 2012), στο οποίο διατυπώνεται εκ νέου έκκληση για αναστολή στη χρήση της θανατικής ποινής. Το ψήφισμα εγκρίθηκε με 111 ψήφους υπέρ, 41 κατά και 34 αποχές, πλειοψηφία άνευ προηγουμένου σε σύγκριση με παρόμοια ψηφίσματα των ετών 2007, 2008 και 2010.

Συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για τη δημιουργία νέων **κατευθυντήριων γραμμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα** καθώς και για την ανάπτυξη των ήδη υπαρχόντων. Πρόκειται για πρακτικά εργαλεία που έχουν σχεδιαστεί για να συνεπικουρούν τις επιτόπιες αντιπροσωπίες της ΕΕ, με σκοπό την καλύτερη προώθηση της πολιτικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αποτελούν ήδη αντικείμενο επεξεργασίας οι κατευθυντήριες γραμμές για την ελευθερία της θρησκείας και της πίστης, καθώς και η τροπή της δέσμης εργαλείων για τους LGBTI⁹⁹ (λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, διεμφυλικοί και διαφυλικοί) σε κατευθυντήριες γραμμές· αναθεωρήθηκαν επίσης οι κατευθυντήριες γραμμές για την πολιτική της ΕΕ έναντι τρίτων χωρών στο θέμα των βασανιστηρίων και άλλων απάνθρωπων ή εξευτελιστικών συμπεριφορών ή τιμωριών. Στο ίδιο πνεύμα, το 2012 επικαιροποιήθηκε και το καθοδηγητικό σημείωμα σχετικά με την αναπηρία και την ανάπτυξη.

Τα **παιδιά** κατέχουν εξέχουσα θέση στον κατάλογο προτεραιοτήτων της ΕΕ σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Χρηματοδοτήθηκε μεγάλος αριθμός προγραμμάτων με επίκεντρο τα παιδιά σε περισσότερες από 50 χώρες, μέσω του προγράμματος «Επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό» και του ΕΜΔΑΑ. Μεταξύ αυτών, η ΕΕ άρχισε την υλοποίηση 15 προγραμμάτων κατά της παιδικής εργασίας, ύψους περίπου 11,1 εκατομμυρίων ευρώ.

Το 2012, η ΕΕ διεξήγαγε εκστρατεία άσκησης επιρροής, για να προωθήσει την επικύρωση των δύο προαιρετικών πρωτοκόλλων στη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, καθώς και της Σύμβασης 182 του ΔΟΕ (Διεθνής Οργανισμός Εργασίας) σχετικά με τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας. Εξασφαλίστηκαν 18 επιπλέον επικυρώσεις των διαφόρων άλλων νομικών κειμένων.

⁹⁹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 5 Ιουλίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τη βία κατά των λεσβιών και τα δικαιώματα των LGBTI στην Αφρική (P7_TA(2012)0299).

Τα ζητήματα **ισότητας των φύλων**¹⁰⁰ κατείχαν εξέχουσα θέση στο θεματολόγιο του 2012. Η ΕΕ εξακολούθησε να προάγει ενεργά τα δικαιώματα των γυναικών μέσω διαλόγου σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και διαβουλεύσεων με εταίρους. Καταρτίστηκε και εγκρίθηκε το Νοέμβριο του 2012 η δεύτερη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης της ΕΕ ως προς την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών στον τομέα της ανάπτυξης. Η έκθεση περιλαμβάνει συγκεκριμένα παραδείγματα ομαλής ένταξης των ζητημάτων φύλου στα διάφορα γεωγραφικά μέσα της ΕΕ. Σχετικά με το ζήτημα της γυναικείας ενδυνάμωσης, το Σεπτέμβριο του 2012, η ΕΕ και 12 συνιδρυτικά μέλη δεσμεύτηκαν στα πλαίσια της Σύμπραξης για την ισότητα στο μέλλον να θέσουν ως προτεραιότητες την πολιτική συμμετοχή των γυναικών και την οικονομική τους ενδυνάμωση.

Η ΕΕ εξακολούθησε να έχει ηγετικό ρόλο στην υλοποίηση της «ολοκληρωμένης προσέγγισής» της για την εφαρμογή της απόφασης 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια. Είχε ενεργό δράση αυτό το έτος στα θέματα των γυναικών, της ειρήνης και της ασφάλειας σε περισσότερες από 70 χώρες, η δε στήριξη που παρείχε για την ανάπτυξη και την υλοποίηση εθνικών σχεδίων δράσης, τη χρηματοδότηση μη κυβερνητικών οργανώσεων και την εκπαίδευση σε κρατικές υπηρεσίες ανήλθε σε περίπου 200 εκατομμύρια ευρώ¹⁰¹.

Η ΕΕ ενέταξε ειδική πτυχή επικεντρωμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα και στα ζητήματα ισότητας των φύλων στη σχετική **Στρατηγική για την εξάλειψη της εμπορίας ανθρώπων 2012-2016**, η οποία εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2012. Η στρατηγική αυτή ακολουθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, εστιάζοντας στην πρόληψη της διακίνησης, τη δίωξη των εγκληματιών, την προστασία των θυμάτων, καθώς και τη συνεργασία με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, περιλαμβανομένης της κοινωνίας των πολιτών.

¹⁰⁰ Η ετήσια σύνοδος των συμβούλων ανθρωπίνων δικαιωμάτων και φύλου της ΚΠΑΑ πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου 2012 στις Βρυξέλλες. Σύμβουλοι προερχόμενοι από όλες σχεδόν τις αποστολές και επιχειρήσεις παρουσίασαν το έργο τους και συζήτησαν, ιδίως, επί τριών θεμάτων: την εκπαίδευση και τους πόρους, τη συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών καθώς και εσωτερικά/οργανωτικά ζητήματα, περιλαμβανομένων των σχέσεων με την κεντρική υπηρεσία. Όλα τα έγγραφα σχεδιασμού για τις μη στρατιωτικές αποστολές ΚΠΑΑ περιλαμβάνουν σαφείς αναφορές στα ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων/φύλου, ειρήνης και ασφάλειας· 50% των εντολών περιλαμβάνουν ομοίως σαφείς αναφορές, ενώ οι αποστολές υποβάλλουν σχετικές εκθέσεις σε ποσοστό 60%. 60% των μη στρατιωτικών αποστολών της ΚΠΑΑ έχουν ορίσει συμβούλους ή σημεία επαφής για θέματα φύλου, ιδίως σε ό,τι αφορά την πτυχή του φύλου στη διαχείριση κρίσεων.

¹⁰¹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 2 Φεβρουαρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τη θέση των γυναικών στον πόλεμο (P7_TA(2012)0028).

Σε ό,τι δε αφορά την **ελευθερία έκφρασης εντός και εκτός Διαδικτύου**¹⁰², η ΕΕ καταδίκασε επανειλημμένα, στο πλαίσιο των διμερών σχέσεών της με τρίτες χώρες (Ιράν, Συρία, Κίνα, Αίγυπτος, Λιβύη, Βιετνάμ), καθώς και σε πολυμερή φόρα, τους περιορισμούς στην ελευθερία έκφρασης και πρόσβασης στο Διαδίκτυο, καθώς και τη σύλληψη συντακτών ιστολογίων (μπλόγκερς). Τον Ιούνιο, η ΕΕ, με προεξάρχουσα τη Σουηδία, είχε καίριο ρόλο στην ομόφωνη έγκριση από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του πρώτου ψηφίσματος για την προστασία της ελευθερίας του λόγου στο Διαδίκτυο¹⁰³. Μέσω της «Στρατηγικής κατά της αποσύνδεσης», η ΕΕ εξακολούθησε να παρέχει στήριξη σε χρήστες, συντάκτες ιστολογίων (μπλόγκερς) και ακτιβιστές του Διαδικτύου που διαβιούν σε αυταρχικά καθεστώτα.

Εκπαίδευση

Η εκπαίδευση αποτέλεσε ένα από τα καίρια ζητήματα που εξετάστηκαν κατά τη σύνοδο τύπου Gymnich (άτυπη σύνοδο) (Πάφος, 7-8 Σεπτεμβρίου 2012). Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος αναφέρθηκε στην εκπαίδευση επισημαίνοντας ότι συνιστά οριζόντιο ζήτημα καίριας σημασίας που θα έπρεπε να αντανakλάται στην ολοκληρωμένη μας προσέγγιση για την εξωτερική πολιτική. Κατά τη συζήτηση τονίστηκε το δυναμικό των μέσων ήπιας ισχύος για το μετασχηματισμό κοινωνιών ως συνιστώσα που πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο της εξωτερικής μας πολιτικής. Αυτό ισχύει ιδίως σε ό,τι αφορά την πρόληψη συγκρούσεων, τις επεμβάσεις σε περιοχές συγκρούσεων καθώς και τις χώρες που διέρχονται μεταπολιτευτική περίοδο. Εκφράστηκαν ανησυχίες για το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των γυναικών και των νέων κοριτσιών στο εκπαιδευτικό σύστημα, και τονίστηκε η ανάγκη διοχέτευσης πόρων στην εκπαιδευτική υποδομή.

Διμερής συνεργασία με εταίρους

Σε όλη τη διάρκεια του 2012, η ΕΕ κατέβαλε προσπάθειες για να έχει επιρροή στην πράξη, μέσω διαλόγου και ειδικά προσαρμοσμένων προσεγγίσεων.

¹⁰² Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 11 Δεκεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τη θέσπιση μιας Στρατηγικής Ψηφιακής Ελευθερίας στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ (P7_TA(2012)0470).

¹⁰³ A/HRC/20/L.13 Η προαγωγή, προστασία και απόλαυση ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Διαδίκτυο <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G12/147/10/PDF/G1214710.pdf?OpenElement>

Πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις και 30 συνεδριάσεις **διαλόγου αφιερωμένες στα ανθρώπινα δικαιώματα**, όπου εξετάστηκαν με χώρες εταίρους ζητήματα προβληματισμού. Πραγματοποιήθηκαν επίσης σεμινάρια με την κοινωνία των πολιτών στη Βραζιλία, τη Γεωργία, την Ινδονησία και το Μεξικό, εκ παραλλήλου με διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Κατά τη διάρκεια του 2012, εκδόθηκε μεγάλος αριθμός ανακοινώσεων και δηλώσεων από την ΥΕ/Αντιπρόεδρο και την ΕΥΕΔ, ενώ κατεβλήθησαν παρασκηνιακές διπλωματικές προσπάθειες σε πολλές άλλες περιπτώσεις.

140 Στρατηγικές Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ανά χώρα ελήφθησαν από τις αντιπροσωπίες της ΕΕ και κυκλοφόρησαν στα κράτη μέλη, ενώ οι πρώτες 48 στρατηγικές εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο το Νοέμβριο. Ενώ πρέπει να αναγνωριστεί ότι η διαδικασία κύρωσης αποδείχθηκε χρονοβόρα, όλες οι στρατηγικές έχουν εκπονηθεί από τους Αρχηγούς Αποστολών της ΕΕ και υλοποιούνται ήδη, με τις πρώτες εκθέσεις υλοποίησης να αναμένονται στις αρχές του 2013, στη βάση επιτόπιας εκτίμησης της κατάστασης.

Συνεργασία μέσω πολυμερών θεσμών

Δεν υπάρχει καλύτερο φόρουμ από τα **Ηνωμένα Έθνη** για να διασφαλιστεί ότι τα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα αναγνωρίζονται ως τέτοια - εφαρμοζόμενα σε κάθε γυναίκα, άνδρα και παιδί, όπου και αν ζουν.

Η ΕΕ διατήρησε το επίπεδο συμμετοχής της στα φόρα των ΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα το 2012. Οι τρεις σύνοδοι του έτους του **Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων** υπήρξαν, από τη σκοπιά της ΕΕ, πολύ επιτυχείς¹⁰⁴. Η ΕΕ κατέθεσε προτάσεις ψηφισμάτων για τη Συρία, τη Μιανμάρ/Βιρμανία, τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας (με την Ιαπωνία) και τη Λευκορωσία, καθώς και θεματικές προτάσεις ψηφισμάτων για την ελευθερία της θρησκείας και της πίστης και τα δικαιώματα του παιδιού (με την GRULAC, την ομάδα Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής). Υποστήριξε ενεργά πολύ περισσότερες προτάσεις ψηφισμάτων, περιλαμβανομένων των ψηφισμάτων για την ελευθερία του λόγου, τη Σρι Λάνκα, το Ιράν, την Ερυθραία, την Ακτή Ελεφαντοστού και τη Σομαλία. Η ΕΕ είχε την πρωτοβουλία για τη δημιουργία νέας ειδικής ανά χώρα εντολής και Ειδικής Εισηγήτριας για τη Λευκορωσία και στήριξε τη νέα Ειδική Εισηγήτρια για την Ερυθραία. Η ΕΕ, με στήριξη των κρατών μελών, πρόσφερε την πλήρη συνδρομή της στο έργο της Εξεταστικής Επιτροπής για τη Συρία και εξασφάλισε τις απαραίτητες παρατάσεις των εντολών, ενώ άσκησε πίεση για τη διασφάλιση της λογοδοσίας και την πρόληψη της ατιμωρησίας. Τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών κυριάρχησαν στα θέματα συζήτησης, ενώ, κατά τη διάρκεια της 20ής συνόδου, η ΕΕ συνδιοργάνωσε με τη Βραζιλία εκδήλωση με μεγάλη συμμετοχή στο περιθώριο της συνόδου για τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών.

¹⁰⁴ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 16 Φεβρουαρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με τις θέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη 19η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (P7_TA(2012)0058).

Κατά τη διάρκεια της 67ης συνόδου της **Γενικής Συνέλευσης στη Νέα Υόρκη**, όλες οι πρωτοβουλίες της ΕΕ εγκρίθηκαν με ισχυρή πλειοψηφία. Η διαπεριφερειακή πρωτοβουλία κατά της θανατικής ποινής εγκρίθηκε με τη μεγαλύτερη υποστήριξη που έχει καταγραφεί μέχρι σήμερα, τόσο σε ψήφους, όσο και σε υποστήριξη, γεγονός που επιβεβαιώνει τη παγκόσμια τάση προς την κατάργηση. Κατόπιν μιας εποικοδομητικής διαδικασίας με τη Μιανμάρ/Βιρμανία, επιτεύχθηκε συναίνεση επί ψηφίσματος, το οποίο αναγνωρίζει την ύπαρξη προόδου, καταγράφει ωστόσο και τους εναπομείναντες τομείς όπου υπάρχουν ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για μελλοντική επεξεργασία. Το κείμενο για τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας εγκρίθηκε χωρίς ψηφοφορία, ενώ υποστήριξη άνευ προηγουμένου γνώρισε η πρωτοβουλία σχετικά με τη Συρία, η οποία προτάθηκε από ευρύ συνασπισμό χωρών υπό αραβική ηγεσία και από ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ.

Υποβλήθηκε με την υποστήριξη της ΕΕ πρόταση συνολικού ψηφίσματος σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Ιράν, η οποία εγκρίθηκε με καλό αποτέλεσμα. Το ετήσιο ψήφισμα της ΕΕ για την ελευθερία της θρησκείας και της πίστης εγκρίθηκε ξανά με συναίνεση. Η σύνοδος ενέκρινε επίσης ψήφισμα σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού, εστιάζοντας σε ιθαγενή παιδιά, ενώ ενέκρινε και το πρώτο ψήφισμα της ΓΣΗΕ στην ιστορία, το οποίο ζητά τον τερματισμό της επικίνδυνης πρακτικής του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων - αφρικανική πρωτοβουλία που έτυχε ισχυρής στήριξης από την πλευρά της ΕΕ. Η σύνοδος ενέκρινε, τέλος, κείμενα που ζητούν την εξάλειψη κάθε μορφής βίας κατά γυναικών και το τέλος των εκτελέσεων χωρίς δίκη.

Η ΕΕ εξακολούθησε το έτος αυτό να συνεργάζεται στενά με **περιφερειακούς εταίρους** ανά την υφήλιο, όπως τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), την Αφρικανική Ένωση, καθώς και το Σύνδεσμο Αραβικών Κρατών, ενώ άρχισε επαφές με τον Οργανισμό Ισλαμικής Συνεργασίας (ΟΙΣ). Για πρώτη φορά, η έγκριση των προτεραιοτήτων της ΕΕ για τη συνεργασία με το Συμβούλιο της Ευρώπης τα έτη 2012-2013 συνδυάστηκε με το διετές πρόγραμμα εργασιών του τελευταίου. Η ΕΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης υλοποιούν συνεχώς περισσότερα κοινά προγράμματα στους τομείς του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για τα οποία διατέθηκε, κατά το 2012, το ποσό των 101 εκατομμυρίων ευρώ (με συγχρηματοδότηση κατά μέσο όρο σε ποσοστό 89% από την ΕΕ).

Συλλογική εργασία της ΕΕ

Χαρακτηριστικό στοιχείο του 2012 ήταν η εντατικοποίηση της συνεργασίας μεταξύ των οργάνων της ΕΕ.

Το **βραβείο Νόμπελ Ειρήνης** παραλήφθηκε στις 10 Δεκεμβρίου, τη Διεθνή Ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, από τους Προέδρους Van Rompuy, Barroso και Schulz. Αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί το ποσό που συνοδεύει το βραβείο Νόμπελ για να χρηματοδοτηθούν έργα που παρέχουν εκπαίδευση σε παιδιά τα οποία έχουν πληγεί από ένοπλες συγκρούσεις.

Το βραβείο αποτελεί σπουδαία αναγνώριση των προηγούμενων επιτευγμάτων, εστιάζει ωστόσο την προσοχή και στην ανάγκη να συνεργαστούν και να πολλαπλασιάσουν τις προσπάθειές τους όλοι οι Ευρωπαίοι - τα όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και 500 εκατομμύρια πολίτες - για την προαγωγή και την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όχι μόνον εντός των συνόρων μας, αλλά και παγκοσμίως.

Δημοκρατία και κράτος δικαίου

Η δημοκρατία και το κράτος δικαίου αποτελούν αναπόσπαστο σκέλος της πολιτικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η ΕΕ εξακολούθησε και το 2012 να υποστηρίζει σθεναρά εκλογικές διαδικασίες ανά την υφήλιο, αποστέλλοντας **αποστολές εκλογικών παρατηρητών** (ΑΕΠ) και **αποστολές εκλογικών εμπειρογνομώνων** (ΑΕΕ) και παρέχοντας αρωγή στη διεξαγωγή των εκλογών και στήριξη στους εγχώριους παρατηρητές. Συνολικά, η ΕΕ ανέπτυξε 13 ΑΕΠ και ΑΕΕ κατά τη διάρκεια του 2012. Οι αποστολές αυτές συνέβαλαν στη στήριξη της δημοκρατίας στη γειτονιά της Ευρώπης (ΑΕΠ στην Αλγερία, ομάδα αξιολόγησης των εκλογών στη Λιβύη και ΑΕΕ στην Αίγυπτο), παρακολούθησαν τη μεταβίβαση της εξουσίας στην αντιπολίτευση (ΑΕΠ και ΑΕΕ στη Σενεγάλη, ΑΕΕ στο Μεξικό) και την εδραίωση της δημοκρατίας σε εύθραυστα κράτη (ΑΕΠ στο Ανατολικό Τιμόρ και τη Σιέρα Λεόνε).

Εντάθηκαν οι προσπάθειες για τη συστηματική παρακολούθηση της εφαρμογής των συστάσεων των εκλογικών αποστολών της ΕΕ. Συμμετείχαν όλες οι γεωγραφικές ομάδες εργασίας του Συμβουλίου, ενώ στάλθηκαν οδηγίες σε όλες τις αντιπροσωπίες της ΕΕ. Το Δεκέμβριο, στα πλαίσια αυτών των προσπαθειών, η ΕΕ οργάνωσε μια πρώτη αποστολή παρακολούθησης στη Μαλάουι, της οποίας στόχος ήταν να μελετήσει την πρόοδο που σημειώθηκε στις εκλογικές μεταρρυθμίσεις καθώς και τον αντίκτυπο των συστάσεων της ΑΕΠ της ΕΕ.

Τις κοσμοϊστορικές εξελίξεις κατά τη διάρκεια του 2011 για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως στη νότια γειτονιά, ακολούθησαν εμπειρίες και προκλήσεις που μετρίασαν τον αρχικό ενθουσιασμό και κατέδειξαν ότι απαιτούνται περισσότερα από μια εκλογική αναμέτρηση για την εδραίωση της δημοκρατίας.

Οι διακυμάνσεις της πολιτικής διαδικασίας στην Αίγυπτο δείχνουν σαφέστατα πόσο εύθραυστη είναι η μεταπολίτευση και πόσο απέχει η εδραίωση της δημοκρατίας. Αναδείχθηκε ο δεσμός μεταξύ της άσκησης πολιτικών και ατομικών δικαιωμάτων και της απόλαυσης οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, όπως αυτός αναπτύσσεται σε πολιτικά συστήματα που είναι (ή δεν είναι) ικανά να διασφαλίσουν την ευημερία των πολιτών, περιλαμβανομένων των γυναικών και όσων ανήκουν σε μειονότητες.

Οι ομάδες δράσης της ΕΕ στην Τυνησία (2011), την Ιορδανία (2012) και την Αίγυπτο (2012) οργανώθηκαν κατά τρόπον ώστε να παράσχουν την πολιτική και οικονομική βοήθεια που ήταν απολύτως αναγκαία για τις χώρες αυτές κατά τη μετάβασή τους στη δημοκρατία. Κατά τον τρόπο αυτό, η ΕΕ έδειξε την ετοιμότητά της να αποτελέσει πραγματικό εταίρο, μόνον όμως όπου έχει διασφαλιστεί ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αρχών.

Κατά τη διάρκεια του έτους, η ΕΕ προσπάθησε να χρησιμοποιήσει όλα τα εργαλεία της, από τον πολιτικό διάλογο μέσω αναπτυξιακής συνεργασίας μέχρι την επιβολή κυρώσεων, για τη διασφάλιση της πλήρους απόλαυσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Σε συνέχεια των συμπερασμάτων του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2009¹⁰⁵, συνεχίστηκε η επεξεργασία πιο συγκροτημένων προσεγγίσεων για στήριξη της δημοκρατίας. Το Δεκέμβριο εγκρίθηκε ενοποιημένη κοινή έκθεση σχετικά με την υλοποίηση των σχεδίων δράσης υπέρ της δημοκρατίας σε εννέα πιλοτικές χώρες. Τα διδάγματα που αποκομίστηκαν θα χρησιμοποιηθούν στη δεύτερη γενιά χωρών στις αρχές του 2013.

Η δημοκρατία και το κράτος δικαίου συμπλέκονται αναγκαιώς με την **ανάπτυξη**. Το 2012, η ΕΕ προώθησε την πολιτική της σχετικά με τη συνεργασία για τη μελλοντική ανάπτυξη, το «Πρόγραμμα δράσης για αλλαγή»¹⁰⁶, το οποίο τονίζει την ανάγκη να στηριχθεί η **βασισόμενη στα ανθρώπινα δικαιώματα προσέγγιση της ανάπτυξης** και να διασφαλιστεί ότι οι διαδικασίες ανάπτυξης δεν συνεπάγονται κοινωνικό αποκλεισμό. Οι «κατευθυντήριες γραμμές για τη στήριξη από τον προϋπολογισμό»¹⁰⁷ έθεσαν και αυτές τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη διακυβέρνηση και τη δημοκρατία στον πυρήνα της συνεργασίας της ΕΕ για την ανάπτυξη.

¹⁰⁵ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την υποστήριξη της δημοκρατίας στο πλαίσιο των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ – Προς ενισχυμένη συνοχή και αποτελεσματικότητα (16081/09) <http://register.consilium.europa.eu/pdf/el/09/st16/st16081.el09.pdf>

¹⁰⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την ενίσχυση των επιπτώσεων της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ: Σύνοδος του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, Βρυξέλλες, 14 Μαΐου 2012).

¹⁰⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου «Η μελλοντική προσέγγιση για τη δημοσιονομική στήριξη της ΕΕ στις τρίτες χώρες», 3166η Σύνοδος του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, Βρυξέλλες, 14 Μαΐου 2012.

Στις 22 και 23 Νοεμβρίου 2012, πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες «σεμινάριο σχετικά με το κράτος δικαίου για τους εμπειρογνώμονες των αποστολών της ΚΠΑΑ». Ήταν η πρώτη φορά που η CPCC (Μη Στρατιωτική Δυνατότητα Προγραμματισμού και Διεξαγωγής Επιχειρήσεων) διοργάνωσε μια τέτοια εκδήλωση σχετικά με το ζήτημα του κράτους δικαίου. Το σεμινάριο εξέτασε τα προβλήματα που η CPCC αντιμετωπίζει στις δέκα αποστολές της στην Ευρώπη, την Αφρική, την Εγγύς και τη Μέση Ανατολή, με τις οποίες συμβάλλει στην περαιτέρω ανάπτυξη του κράτους δικαίου. Η CPCC προσέφερε φόρουμ για την ανταλλαγή απόψεων, τη συζήτηση και τη δημιουργία δικτύου ενδιαφερομένων φορέων και εμπειρογνομόνων για τις επακόλουθες ενέργειες στον τομέα αυτό¹⁰⁸.

Το 2012, η ΕΕ εξακολούθησε, μέσω των αποστολών ΚΠΑΑ, να διατηρεί και να ενισχύει τη δέσμευσή της για την ενδυνάμωση του κράτους δικαίου, ιδίως μέσω των αποστολών EULEX Kosovo, EUPOL Afghanistan, EUJUST Lex Iraq και EUPOL COPPS (κατεχόμενο παλαιστινιακό έδαφος).

Ε. ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΚΠΑΑ

Το 2012, αναπτύχθηκαν τρεις νέες μη στρατιωτικές αποστολές: Η EUCAP NESTOR, για την παροχή συνδρομής στην ανάπτυξη περιφερειακής ναυτικής ισχύος στα κράτη που βρίσκονται στο Κέρασ της Αφρικής και στον δυτικό Ινδικό Ωκεανό, η EUAVSEC στο Νότιο Σουδάν, για τη συμβολή στην ενίσχυση της ασφάλειας στο διεθνές αεροδρόμιο της Juba και η EUCAP Sahel Niger για τη βελτίωση των δυνατοτήτων των δυνάμεων ασφαλείας του Νίγηρα στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος. Περαιτέρω, προς το τέλος του 2012 είχε ήδη δρομολογηθεί ο σχεδιασμός της δράσης της EYED στο Μάλι και τη Λιβύη.

¹⁰⁸ Το σεμινάριο συγκέντρωσε για δύο ημέρες σχεδόν 60 ανθρώπους που εκπροσώπησαν πέντε διαφορετικές αποστολές (EUJUSTLEX IRAQ, EULEX KOSOVO, EUPOL AFGHANISTAN, EUPOL CONGO, EUPOLCOPPS), άλλα όργανα της ΕΕ, τα ΗΕ, κράτη μέλη, μη κυβερνητικές οργανώσεις, κέντρα εκπαίδευσης και ερευνητές.

Στις 14 Δεκεμβρίου 2012, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων έστειλαν ισχυρό μήνυμα υπέρ της ενίσχυσης της δυνατότητας της ΕΕ να λειτουργήσει ως πάροχος ασφάλειας, με την έγκριση των διαδικαστικών συμπερασμάτων σχετικά με την ΚΠΑΑ στα πλαίσια της προετοιμασίας της συζήτησης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για την ασφάλεια και την άμυνα, η οποία έχει προγραμματιστεί για το Δεκέμβριο του 2013. Με το βλέμμα στραμμένο στη συζήτηση αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο - επαναλαμβάνοντας τη δέσμευσή του να ενισχυθεί η ΚΠΑΑ ως ουσιαστικό στοιχείο της ολοκληρωμένης προσέγγισης της ΕΕ - κάλεσε την ΥΕ (μέσω της ΕΥΕΔ και του ΕΟΑ), καθώς και την Επιτροπή να υποβάλουν έως το Σεπτέμβριο του 2013 έκθεση σχετικά με τις αντίστοιχες προτάσεις και δράσεις τους για την ενίσχυση της ΚΠΑΑ και τη βελτίωση της διαθεσιμότητας των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών δυνατοτήτων. Σχετικά με το ζήτημα αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιόρισε τρεις προτεραιότητες: (i) να αυξηθούν η αποτελεσματικότητα, η απήχηση και ο αντίκτυπος της ΚΠΑΑ, (ii) να ενδυναμωθεί η ανάπτυξη των αμυντικών δυνατοτήτων, (iii) να ενισχυθεί η αμυντική βιομηχανία της Ευρώπης¹⁰⁹.

1. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ

1.1. Βασικές αντιλήψεις για τις δραστηριότητες της ΚΠΑΑ

Η ανάπτυξη των βασικών αντιλήψεων της ΕΕ εξακολούθησε να αποτελεί επίκαιρο και σημαντικό ζήτημα, καθώς η ανάγκη για την ανάπτυξη των ικανοτήτων της ΕΕ αυξήθηκε κατά το 2012, ιδίως λόγω της πραγματοποίησης τριών νέων αποστολών. Οι βασικές αυτές αντιλήψεις είναι ουσιαστικά εργαλεία που λειτουργούν ως κατευθυντήριες γραμμές και εγχειρίδια για τη δράση της ΚΠΑΑ σε διάφορους χώρους. Η αναθεώρηση παλαιών βασικών αντιλήψεων και η ανάπτυξη νέων, βασιζόμενων στα διδάγματα που αποκομίστηκαν από τις αποστολές διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ, καθώς και από διεθνείς φορείς, συμβάλλουν στο βελτιωμένο και ταχύτερο σχεδιασμό νέων αποστολών και επιχειρήσεων. Τα διδάγματα αυτά προέρχονται κυρίως από τις εμπειρίες της ίδιας της ΕΕ και επικυρώνονται και εφαρμόζονται μέσω νέων ή επικαιροποιημένων βασικών αντιλήψεων. Στις πιο σημαντικές περιπτώσεις διαμόρφωσης βασικών αντιλήψεων συγκαταλέγονται η επανεξέταση και η αναθεώρηση της βασικής αντίληψης για «Αποστολές συνόρων της ΕΠΑΑ στο πλαίσιο της μη στρατιωτικής διαχείρισης κρίσεων» και η ανάπτυξη της «Βασικής αντίληψης για τις επιχειρήσεις ασφάλειας της ναυσιπλοΐας»¹¹⁰.

¹⁰⁹ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 22 Νοεμβρίου 2012 ψήφισμα σχετικά με την εφαρμογή της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (P7_TA(2012)0455). Ενέκρινε επίσης, στις 22 Νοεμβρίου 2012, ψήφισμα σχετικά με τη ρήτρα αμοιβαίας άμυνας και τη ρήτρα αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης: πολιτική και επιχειρησιακή διάσταση (P7_TA(2012)0456).

¹¹⁰ Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε στις 10 Μαΐου 2012 ψήφισμα σχετικά με τη θαλάσσια πειρατεία (P7_TA(2012)0203).

1.2. Στρατιωτικές και μη στρατιωτικές δυνατότητες

ΜΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Το 2012, έγιναν σημαντικά βήματα για την περαιτέρω ανάπτυξη των μη στρατιωτικών δυνατοτήτων της ΚΠΑΑ. Απαιτείται, ωστόσο, περαιτέρω επεξεργασία, καθώς η ΕΕ εξακολουθεί να αναπτύσσει, συχνά σε εχθρικό περιβάλλον, αποστολές οι οποίες είναι πιο ποικιλόμορφες, πιο περίπλοκες και απαιτούν ευρύ φάσμα εμπειρογνωμοσύνης.

Ανταποκρινόμενη σε σχετική εντολή του Συμβουλίου το Δεκέμβριο του 2012, η ΕΥΕΔ κατάρτισε πολυετές σχέδιο ανάπτυξης μη στρατιωτικών δυνατοτήτων, στη βάση του έργου που έχει συντελεστεί στα πλαίσια των δύο μη στρατιωτικών πρωταρχικών στόχων, ήτοι να καταρτίσει σταθερό πλαίσιο για την ανάπτυξη μη στρατιωτικής δυνατότητας ΚΠΑΑ, συναρθρώνοντας τους διαφόρους άξονες εργασίας για την ανάπτυξη των μη στρατιωτικών δυνατοτήτων και να ιεραρχήσει μια δομή αναφοράς και πολιτικής καθοδήγησης¹¹¹.

Το Σεπτέμβριο του 2012, πραγματοποιήθηκε το τέταρτο σεμινάριο υψηλού επιπέδου για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης μη στρατιωτικού προσωπικού σε αποστολές της ΚΠΑΑ¹¹², το οποίο επικεντρώθηκε στην αντιμετώπιση των ελλείψεων στο πεδίο του κράτους δικαίου, στα πλαίσια των μη στρατιωτικών αποστολών της ΚΠΑΑ. Κατά το 2012, δόθηκε επίσης υψηλού επιπέδου πολιτική προβολή στις μη στρατιωτικές δυνατότητες, μέσω συζήτησης των Διευθυντών της πολιτικής για την ασφάλεια. Αυτό θα συνεχιστεί σε όλη τη διάρκεια του 2013.

Κατά τη διάρκεια του 2012, σημειώθηκε αξιόλογη πρόοδος προς την ολοκλήρωση του λογισμικού περιβάλλοντος «Goalkeeper», που σκοπό έχει να συνεπικουρήσει τις αρχές των κρατών μελών στην κατάρτιση δυναμολογίων για το μη στρατιωτικό προσωπικό τους και στην εκμετάλλευση των ευκαιριών εκπαίδευσης που προσφέρονται στην Ευρώπη¹¹³, προκειμένου να διευκολυνθεί η ανάπτυξη των μη στρατιωτικών δυνατοτήτων των αποστολών της ΚΠΑΑ.

¹¹¹ Η εντολή του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2011 περιέχεται στο έγγραφο ΚΠΑΑ - Συμπεράσματα του Συμβουλίου (έγγρ. 17991/11). Σε ό,τι αφορά το έργο που έχει πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο των δύο μη στρατιωτικών πρωταρχικών στόχων, βλ. την τελική έκθεση σχετικά με το μη στρατιωτικό πρωταρχικό στόχο 2008 (έγγρ. 14807/07) και την τελική έκθεση σχετικά με το μη στρατιωτικό πρωταρχικό στόχο 2010 (έγγρ. 16817/10).

¹¹² Τα τέσσερα σεμινάρια (Ιούνιος 2009, Ιούλιος 2010, Ιούλιος 2011, Σεπτέμβριος 2012) πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες και απευθύνθηκαν σε εκπροσώπους υψηλού επιπέδου όλων των υπουργείων και υπηρεσιών των κρατών που είναι υπεύθυνα για την πραγματική απόσπαση προσωπικού στις μη στρατιωτικές αποστολές της ΚΠΑΑ. Οι αντίστοιχες εκθέσεις των σεμιναρίων περιλαμβάνονται στα έγγρ. 12018/09 (σεμινάριο του 2009), έγγρ. 14201/10 (σεμινάριο του 2010), έγγρ. 16109/11 (σεμινάριο του 2011) και έγγρ. 15337/12 (σεμινάριο του 2012). Σχετικά με την πρόοδο των κρατών μελών στη διευκόλυνση της ανάπτυξης μη στρατιωτικού προσωπικού στα πλαίσια αποστολών της ΚΠΑΑ, υποβλήθηκαν εκθέσεις στο Συμβούλιο το Νοέμβριο του 2009 και το Δεκέμβριο του 2010 (βλ. έγγρ. 15842/09 και 16989/10, αντιστοίχως). Αναμένεται η δημοσίευση της τρίτης έκθεσης προόδου στις αρχές του 2013.

¹¹³ Η πιο πρόσφατη έκθεση προόδου για το λογισμικό περιβάλλοντος «Goalkeeper» περιλαμβάνεται στο έγγρ. 12312/12. Αναμένεται η δημοσίευση της τέταρτης έκθεσης προόδου για το λογισμικό περιβάλλοντος «Goalkeeper» τον Απρίλιο του 2013.

Συνεχίζεται η επεξεργασία του πλαισίου για την ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ ΚΠΑΑ και του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (ΕΑΔ), για να ευαισθητοποιηθεί η εσωτερική κοινότητα ασφάλειας σχετικά με τις ανάγκες του προσωπικού των μη στρατιωτικών αποστολών, μέσω ορισμένων δράσεων με τη συμμετοχή κρατών μελών, υπηρεσιών εσωτερικής ασφαλείας της ΕΕ και οργάνων της ΕΕ.

Επίσης, στα τέλη του 2012 ενισχύθηκε σημαντικά η ταχεία ανάπτυξη μελλοντικών αποστολών ΚΠΑΑ με την ίδρυση εγκαταστάσεων αποθήκευσης ΚΠΑΑ, κύριος σκοπός των οποίων θα είναι ο άμεσος εφοδιασμός των αποστολών με εξοπλισμό ζωτικής σημασίας για την ταχεία ανάπτυξη και επιχειρησιακή τους ικανότητα.

Τέλος, το φθινόπωρο του 2012, η Επιτροπή χαλάρωσε τους κανόνες δημοσίων συμβάσεων που εφαρμόζονται σε αποστολές που επιχειρούν σε πληττόμενες από κρίση χώρες (σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του δημοσιονομικού κανονισμού): έτσι εξασφαλίζεται ότι οι αποστολές ΚΠΑΑ μπορούν να ικανοποιούν ευκολότερα τις ανάγκες τους σε εξοπλισμούς και υπηρεσίες.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Στα συμπεράσματα του Νοεμβρίου, το Συμβούλιο επανέλαβε την έκκλησή του για τη διατήρηση και την περαιτέρω ανάπτυξη των στρατιωτικών δυνατοτήτων με σκοπό τη συνέχιση και ενδυνάμωση της ΚΠΑΑ - η οποία ενισχύει την ικανότητα της ΕΕ να δρα ως πάροχος ασφάλειας, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ολοκληρωμένης προσέγγισης. Η Κύπρος διοργάνωσε διάφορες εκδηλώσεις σχετικά με τις στρατιωτικές δυνατότητες θέτοντας το ζήτημα στο επίκεντρο των συζητήσεων σε όλα τα επίπεδα το δεύτερο ήμισυ του 2012.

Σε συνέχεια της επικαιροποίησης του «σχεδίου ανάπτυξης δυνατοτήτων» του ΕΟΑ, ετοιμάζεται νέα αναθεώρηση για το 2014 που θα αφορά τόσο την ουσία όσο και τη δομή του σχεδίου.

Τα επιτεύγματα της «ανάπτυξης των στρατιωτικών δυνατοτήτων» της ΕΕ υπό την ηγεσία της Στρατιωτικής Επιτροπής της ΕΕ παρουσιάστηκαν στην «ενιαία έκθεση προόδου σχετικά με την ανάπτυξη στρατιωτικών δυνατοτήτων της ΕΕ (ΕΕΠ)¹¹⁴. Μεταξύ των σημαντικότερων επιτευγμάτων που αναφέρονται είναι ο χώρος συνένωσης και κοινής χρήσης (με έμφαση στην κατάρτιση και εκπαίδευση), η άμυνα στον κυβερνοχώρο, η στρατιωτική συμμετοχή στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Ουρανό, η ανάπτυξη βασικών αντιλήψεων, η επιμελητειακή στήριξη για της επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ. Οι κύριες ελλείψεις που αναφέρονται σχετίζονται με το μειωμένο επίπεδο στήριξης των μηχανισμών ταχείας ναυτικής και αεροπορικής αντίδρασης της ΕΕ, η καθυστέρηση στη βραχυπρόθεσμη ανάπτυξη του Δικτύου Επιχειρήσεων Ευρείας Περιοχής της ΕΕ και τα συνεχιζόμενα κενά στα δυναμολόγια των Μάχιμων Μονάδων της ΕΕ, τα οποία θα μπορούσαν ενδεχομένως να μειώσουν την ικανότητα ταχείας αντίδρασης της ΕΕ.

Σε ό,τι αφορά την εξέταση των ελλείψεων, στα συμπεράσματα του Νοεμβρίου το Συμβούλιο τόνισε την ανάγκη να επικεντρωθεί η ανάπτυξη των στρατιωτικών δυνατοτήτων στην πλήρωση των κενών και στην εκπλήρωση των νέων απαιτήσεων για την ΚΠΑΑ. Κάλεσε δε τη Στρατιωτική Επιτροπή της ΕΕ να προβεί το 2013 σε επανεξέταση των ελλείψεων και των προτεραιοτήτων σε σχέση με τις στρατιωτικές δυνατότητες, τα πορίσματα της οποίας θα χρησιμοποιηθούν στο σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (ΕΟΑ) που αποσκοπεί στην ενημέρωση των εθνικών αρχών στα πλαίσια των αποφάσεών τους για αμυντικές επενδύσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη των δυνατοτήτων τους.

Συνένωση και κοινή χρήση

Η διττή προσέγγιση που συνίσταται στην ανάπτυξη σχεδίων συνεργασίας, ενώ, συγχρόνως, καθιστά την ευρωπαϊκή αμυντική συνεργασία πιο συστηματική και διατηρήσιμη μακροπρόθεσμα, εξακολουθεί να αποτελεί τη βάση των προσπαθειών της ΕΕ. Σχετικά με το ζήτημα αυτό, το διοικητικό συμβούλιο του ΕΟΑ ενέκρινε τον εθελοντικό «Κώδικα συμπεριφοράς σχετικά με τη συνένωση και την κοινή χρήση» που περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις για την ένταξη της συνεργασίας σε εθνικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Σημειώθηκε επίσης πρόοδος στα προγράμματα συνένωσης και κοινής χρήσης που στηρίζει ο ΕΟΑ. Πράγματι, κατά τη διάρκεια του 2012 έγιναν σημαντικά βήματα, ιδίως στους τομείς του εναέριου ανεφοδιασμού με καύσιμα (υπογραφή επιστολής προθέσεων σχετικά με την «Εφαρμογή ευρωπαϊκής στρατηγικής πρωτοβουλίας για τις μεταφορές με πετρελαιοφόρα πολλαπλού ρόλου»), την εκπαίδευση στα ελικόπτερα (υπογραφή τεχνικού διακανονισμού σχετικά με το πρόγραμμα ασκήσεων σε ελικόπτερα) την εκπαίδευση για τα αντίμετρα κατά αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών, τα κινητά νοσοκομεία, τη θαλάσσια επιτήρηση, τις δορυφορικές επικοινωνίες (μονάδα προμηθειών) και τη διπλωματική άδεια διέλευσης (υπογραφή συμφωνίας-προγράμματος όσον αφορά τις διπλωματικές άδειες διέλευσης για τα αεροσκάφη στρατιωτικών μεταφορών των συμμετεχόντων στον αντίστοιχο εθνικό εναέριο χώρο τους ή την εθνική τους επικράτεια).

¹¹⁴ Ενιαία έκθεση προόδου για την ανάπτυξη των στρατιωτικών δυνατοτήτων της ΕΕ από το Νοέμβριο του 2011 έως τον Οκτώβριο του 2012 (έγγρ. 15476/12, με ημερομηνία 25 Οκτωβρίου 2012).

Το Συμβούλιο σημειώνει με ικανοποίηση τις προπαρασκευαστικές εργασίες της Ειδικής Ομάδας της Επιτροπής για την αμυντική βιομηχανία και την αγορά στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Νοεμβρίου και προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον ΕΟΑ να συνεργαστούν στενά με τα κράτη μέλη για τη δημιουργία μιας πιο ανταγωνιστικής και διαφανούς αμυντικής αγοράς στην Ευρώπη και μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία, καθώς και να τονώσουν τις συνέργειες στην έρευνα και καινοτομία «διπλής χρήσης» (μεταξύ άλλων σε τομείς όπως τα μη επανδρωμένα εναέρια συστήματα, η ασφάλεια του κυβερνοχώρου και της ναυσιπλοΐας, το Διάστημα, η ενέργεια και το περιβάλλον).

1.3. Διδάγματα και βέλτιστες πρακτικές στη στρατιωτική και τη μη στρατιωτική συνιστώσα της ΚΠΑΑ

Ενισχύεται το σύστημα άντλησης διδαγμάτων στη στρατιωτική και τη μη στρατιωτική συνιστώσα της ΚΠΑΑ. Στις 30 Νοεμβρίου, η ΕΥΕΔ παρουσίασε δέσμη εγγράφων υπό τον τίτλο «Άντληση διδαγμάτων και βελτίωση του προϊόντος», για την οποία τα κράτη μέλη εξέφρασαν την ικανοποίησή τους. Μεταξύ των εγγράφων αυτών περιλαμβάνεται σχέδιο βασικής αντίληψης για τα διδάγματα και τις βέλτιστες πρακτικές στη μη στρατιωτική συνιστώσα της ΚΠΑΑ, το οποίο δίνει αυξημένη έμφαση στη διασφάλιση συγκεκριμένης εφαρμογής των διδαγμάτων και της πείρας μέσω βέλτιστων πρακτικών, για να προκύψουν θετικά υποδείγματα.

Στο έγγραφο περί «βελτίωσης του προϊόντος» περιλαμβάνονταν και δύο κοινές στρατιωτικές και μη στρατιωτικές εκθέσεις: η πρώτη μέχρι σήμερα ετήσια έκθεση κοινών στρατιωτικών και μη στρατιωτικών διδαγμάτων και βέλτιστων πρακτικών, καθώς και θεματική έκθεση διδαγμάτων σχετικά με τη στήριξη της στρατιωτικής και μη στρατιωτικής ΚΠΑΑ στη μεταρρύθμιση του τομέα της ασφάλειας (ΜΤΑ). Η ΜΤΑ συγκαταλέγεται στους καίριους τομείς σε ό,τι αφορά τις επεμβάσεις της ΕΕ για τη στήριξη της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Οι εκθέσεις παρουσιάστηκαν από τη Διεύθυνση διαχείρισης κρίσεων και σχεδιασμού (CMPD) και έγιναν δεκτές με ικανοποίηση από την Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας. Παρουσιάστηκε επίσης έκθεση σχετικά με τα διδάγματα για την ΚΠΑΑ από το πρόγραμμα αστυνομικής εκπαίδευσης EUPFT 2008-2010, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι συστάσεις των εκθέσεων αυτών θα κατευθύνουν τις εργασίες επί των διδαγμάτων και των βέλτιστων πρακτικών κατά το 2013.

Το 2012, δημιουργήθηκε επίσης στα πλαίσια της ΚΠΑΑ κοινή βάση δεδομένων για στρατιωτικά και μη στρατιωτικά διδάγματα και βέλτιστες πρακτικές, προκειμένου να διευκολύνει την ανταλλαγή γνώσεων, πείρας και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των υπευθύνων της διαχείρισης κρίσεων. Αυτό το υψίστης σπουδαιότητας εγχείρημα περιλαμβάνει όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες (Συμβούλιο, ΕΥΕΔ, υπηρεσίες της Επιτροπής): η συζήτηση με θέμα τα διδάγματα έχει μετατεθεί για το 2013 οπότε και θα υποβληθεί στην έγκριση της Επιτροπής και του Συμβουλίου οδικός χάρτης για τεκμηριωμένες βελτιώσεις.

1.4. Εκπαίδευση και ασκήσεις

Το 2012, καταβλήθηκαν αξιόλογες προσπάθειες τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και στα κράτη μέλη, για να επιτευχθούν οι γενικοί στόχοι και να βελτιωθεί η εκπαίδευση σχετικά με την ΚΠΑΑ ως προς όλες τις κατηγορίες προσωπικού που εργάζονται στα θέματα της ΚΠΑΑ ή έχουν αναπτυχθεί σε αποστολές και επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ.

Η ΕΥΕΔ διοργάνωσε για πρώτη φορά το Μάιο του 2012 σύνοδο στην οποία συμμετείχαν διοικητές εκπαιδευτικών μονάδων και εμπειρογνώμονες της εκπαίδευσης από τις αποστολές και τις επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ, από όργανα της ΕΕ και από τους βασικούς παρόχους εκπαίδευσης στον τομέα της διαχείρισης κρίσεων. Η εκδήλωση διευκόλυνε τη δικτύωση μεταξύ αυτών των τριών κύριων ομάδων ενδιαφερόμενων φορέων, περιλαμβάνοντας συζήτηση για τις βέλτιστες πρακτικές και τις δραστηριότητες εκπαίδευσης εντός των πλαισίων των αποστολών - μεταξύ άλλων ως προς το ζήτημα της διασύνδεσής της με την προ της ανάπτυξης εκπαίδευση - και ενημέρωση για τα υποστηρικτικά μέσα εκπαίδευσης που είναι διαθέσιμα σε επίπεδο ΕΕ. Η σύνοδος γνώρισε μεγάλη συμμετοχή και εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από τους συμμετέχοντες. Στο εξής θα πραγματοποιείται κάθε χρόνο.

Στο πλαίσιο σημαντικών εκπαιδευτικών δράσεων, εξετάστηκαν, μεταξύ άλλων, ζητήματα όπως η προετοιμασία πιθανών μελλοντικών αρχηγών αποστολών και επιχειρήσεων της ΚΠΑΑ, ο στρατηγικός σχεδιασμός αποστολών καθώς και η ένταξη των θεμάτων ισότητας των φύλων στις επιχειρησιακές δραστηριότητες της ΚΠΑΑ.

Η περαιτέρω ανάπτυξη της Ολοκληρωμένης Προσέγγισης ενισχύθηκε με τη διοργάνωση από το Στρατιωτικό Επιτελείο της ΕΕ (EUMS) τριών Σειρών Μαθημάτων Επιχειρησιακού Σχεδιασμού με στρατηγικό προσανατολισμό, με συμμετοχή από όλα τα ευρωπαϊκά όργανα. Το EUMS και η Ευρωπαϊκή Ακαδημία Ασφάλειας και Άμυνας (EAAA) διοργάνωσαν επιτυχώς την πρώτη σειρά μαθημάτων υπό κοινή διεύθυνση. Η EAAA συνεργάστηκε επίσης στενά με την Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL) και το σχέδιο της Επιτροπής «Νέα πρωτοβουλία κατάρτισης για τη μη στρατιωτική διαχείριση κρίσεων», η οποία μεταξύ άλλων διοργανώνει μαθήματα κατά τη φάση πριν από την ανάπτυξη για διάφορες μη στρατιωτικές αποστολές ΚΠΑΑ.

Η ΕΥΕΔ και η Επιτροπή επεξεργάστηκαν το 2012 πρόταση για την ενίσχυση της ΚΠΑΑ και τη στενότερη διασύνδεσή της με την ΕΥΕΔ.

Στα πλαίσια του διαμορφωθέντος μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας περιβάλλοντος, η ΕΥΕΔ διεξήγαγε για πρώτη φορά άσκηση διαχείρισης κρίσεων: «Διαχείριση κρίσεων σε πολλά επίπεδα 2012», στην οποία συμμετείχαν και τα τρία επίπεδα λήψης αποφάσεων¹¹⁵, για τη διαχείριση μιας φανταστικής κρίσης στα πλαίσια της ΚΠΑΑ. Από την άσκηση αυτή προέκυψε περαιτέρω όφελος με τη δοκιμή στοιχείων των προτεινόμενων νέων διαδικασιών διαχείρισης κρίσεων και του Συστήματος Διαχείρισης Κρίσεων της ΚΠΑΑ. Τα διδάγματα από την άσκηση αυτή θα ληφθούν υπόψη κατά την εξέταση και αναθεώρηση της πολιτικής και βασικής αντίληψης ασκήσεων της ΕΕ που θα ολοκληρωθεί το 2013.

2. ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

2.1. Συνεργασία με εταίρους στη διαχείριση κρίσεων

ΧΩΡΕΣ ΕΤΑΙΡΟΙ

Εντατικοποιήθηκαν οι προσπάθειες για περαιτέρω ουσιαστικό διάλογο και συνεργασία με τρίτες χώρες, περιλαμβανομένων των στρατηγικών εταίρων, και για περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων με νέους εταίρους. Τα κράτη μέλη ενέκριναν δέσμη συστάσεων για τη βελτίωση και εμβάθυνση της συνεργασίας με εταίρους στην ΚΠΑΑ, η οποία πρέπει να έχει συνέχεια. Η ΕΕ συνέχισε τον διάλογο με χώρες του ΝΑΤΟ που δεν είναι μέλη της ΕΕ, άλλες χώρες που είναι υποψήφιες για ένταξη στην ΕΕ, καθώς και με διάφορους άλλους σημαντικούς εταίρους, μεταξύ άλλων, τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Κίνα, την Ιαπωνία, τη Ρωσία, την Ουκρανία, καθώς και τις γειτονικές χώρες της ΕΕ στην Ανατολή και το Νότο.

Κατά τη διάρκεια του 2012, 14 χώρες (η Αλβανία, ο Καναδάς, η Χιλή, η Κροατία, η Ισλανδία, η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, το Μαυροβούνιο, η Νορβηγία, η Νέα Ζηλανδία, η Σερβία, η Ελβετία, η Τουρκία, η Ουκρανία και οι ΗΠΑ) συμμετείχαν σε 9 από τις αποστολές και τις επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ (EUFOR ALTHEA, EUJUST LEX Iraq, EULEX Kosovo, EUPM BiH (η εντολή έληξε στις 30 Ιουνίου 2012), EUPOL COPPS, EUPOL Afghanistan, EUNAVFOR ATALANTA, EUTM SOMALIA, EUSEC RD Congo). Συνεχίστηκε η γόνιμη συνεργασία με διάφορους άλλους εταίρους, στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων κατά της πειρατείας.

¹¹⁵ Τα τρία επίπεδα λήψης αποφάσεων που συμμετείχαν στην άσκηση ήταν τα εξής: Τα επίπεδα πολιτικής στρατηγικής, στρατιωτικής στρατηγικής και επιχειρησιακής δράσης.

Κατά τη διάρκεια του 2012, η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, η Νέα Ζηλανδία και η Δημοκρατία της Μολδαβίας συνήψαν συμφωνίες με την ΕΕ με σκοπό τη δημιουργία πλαισίου για τη συμμετοχή τους στις επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ («Συμφωνίες Πλαίσια Συμμετοχής»). Έχουν ξεκινήσει διαπραγματεύσεις για την κατάρτιση συμφωνιών πλαισίων συμμετοχής με τη Γεωργία και τη Δημοκρατία της Κορέας.

2.2. Διεθνείς Οργανισμοί

ΕΕ-NATO

Το 2012, στα πλαίσια της στενής συνεργασίας μεταξύ ΕΕ και NATO για τη διαχείριση κρίσεων συνεχίστηκε ομαλά και αποτελεσματικά επί τη βάση των «ρυθμίσεων Βερολίνο +» η επιχείρηση EUFOR Althea της ΚΠΑΑ στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη.

Όταν διεφάνη ότι ο σχεδιασμός σχετικά με το Μάλι θα μπορούσε να οδηγήσει στη διεξαγωγή μιας νέας στρατιωτικής επιχείρησης της ΕΕ, διασφαλίστηκε πλήρης διαφάνεια με τους μη Ευρωπαίους συμμάχους, τόσο διμερώς όσο και στα συμφωνημένα πλαίσια.

Η ΕΥΕΔ συμμετείχε ως παρατηρητής στην άσκηση διαχείρισης κρίσεων του NATO CMX 12.

Σύμφωνα με την εντολή που δόθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Σεπτεμβρίου του 2010, η υλοποίηση των συγκεκριμένων προτάσεων που είχαν υποβληθεί στον Γενικό Γραμματέα του NATO το 2011, συνεχίστηκε κατά το 2012 ως εξής:

- Έχουν πλέον αναπτυχθεί επαφές μεταξύ των επιτελείων σε πολλούς τομείς της διαχείρισης κρίσεων. Η ύπαρξη νέων μορφών συναντήσεων μεταξύ επιτελείων σε υψηλό επίπεδο έχουν συμβάλει στην ενίσχυση της διαφάνειας και των συμπληρωματικότητων σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος, ιδίως σε ό,τι αφορά τομείς όπου οι δύο οργανωτικές δομές επιχειρούν εκ παραλλήλου.
- Την ενημέρωση από το επιτελείο της ΕΕ σε ομάδες εργασίας του NATO για ζητήματα όπως η άμυνα του κυβερνοχώρου και η καταπολέμηση της τρομοκρατίας από το επιτελείο της ΕΕ σε ομάδες εργασίας του NATO ακολούθησε αντίστοιχη ενημέρωση επί των ιδίων ζητημάτων από το Επιτελείο του NATO σε ομάδες εργασίας της ΕΕ. Οι ενημερώσεις αυτές επέτρεψαν την ανταλλαγή απόψεων, γεγονός που επισημάνθηκε με ικανοποίηση από τα κράτη μέλη και στους δύο αυτούς οργανισμούς.
- Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά τις αμυντικές δυνατότητες, συνεχίστηκε η παραγωγική συνεργασία μεταξύ επιτελείων της ΕΕ και του NATO με αντικείμενο τα σχέδια συνένωσης και κοινής χρήσης καθώς και «Έξυπνης Άμυνας» («Smart Defence») προκειμένου να διασφαλιστούν συνεκτικότητα και αμοιβαία ενίσχυση και να αποφευχθούν επικαλύψεις.

Στις 3 Ιουλίου 2012, η ΕΠΑ ενέκρινε το «Σχέδιο δράσης για ενισχυμένη στήριξη της ΚΠΑΑ της ΕΕ στις επιχειρήσεις διατήρησης της ειρήνης των ΗΕ». Το φθινόπωρο του 2012, η ΕΕ ξεκίνησε την υλοποίηση αυτού του σχεδίου δράσης. Στην πρώτη φάση, επικεντρώθηκε στις ενέργειες εκείνες οι οποίες αποτελούν κορυφαία προτεραιότητα τόσο για τα ΗΕ όσο και για την ΕΕ και για την εφαρμογή των οποίων το χρονοδιάγραμμα είναι σχετικά βραχύ.

Η 12η συνάντηση της συντονιστικής επιτροπής ΕΕ-ΗΕ για τη διαχείριση κρίσεων πραγματοποιήθηκε στις 2 Φεβρουαρίου 2012 στις Βρυξέλλες. Επρόκειτο για την πρώτη συνάντηση μετά τη δημιουργία της ΕΥΕΔ και την πρώτη συνάντηση μετά από διακοπή δύο ετών. Η ημερήσια διάταξη περιλάμβανε τις κρίσεις στην Αφρική, όπως το Νότιο Σουδάν, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και τη Σομαλία, αλλά και τη συζήτηση για νέες ρυθμίσεις ως προς τη λειτουργία της συντονιστικής επιτροπής και για τις μη στρατιωτικές δυνατότητες. Πραγματοποιήθηκε νέα συνάντηση στις 26 Νοεμβρίου στη Νέα Υόρκη, η οποία επικεντρώθηκε εκ νέου στις εξελίξεις στην Αφρική: Μάλι, Σομαλία και Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Συζητήθηκαν επίσης θέματα σχεδιασμού και ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων και διατήρησης της ειρήνης.

Το Μάιο του 2012 υπογράφηκε από την ΥΕ/Αντιπρόεδρο και τον Γενικό Γραμματέα του ΔΝΟ (Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού) κοινή δήλωση σχετικά με την εταιρική συνεργασία για την καταπολέμηση της πειρατείας και της ένοπλης ληστείας στο Δυτικό Ινδικό.

Περαιτέρω, δημιουργήθηκε «Ομάδα συντονισμού για τη δημιουργία δυνατοτήτων» στο πλαίσιο της ομάδας επαφής για την καταπολέμηση της πειρατείας στα ανοικτά των σομαλικών ακτών, στην οποία συμμετέχουν οι κύριοι οργανισμοί που είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση της μεγάλης πλειονότητας των δράσεων που αποσκοπούν στη δημιουργία δυνατοτήτων στο Δυτικό Ινδικό. Αρωγό στο έργο τους αποτελεί η διεθνής βάση δεδομένων κοινής πρόσβασης, η οποία περιλαμβάνει όλες τις σχετικές δράσεις δημιουργίας δυνατοτήτων στην περιοχή αυτή.

2.3. Δορυφορικό Κέντρο της ΕΕ (ΔΚΕΕ)

Κατά το έτος 2012, συνεχίστηκε η τάση αύξησης του ρόλου του Δορυφορικού Κέντρου της ΕΕ (ΔΚΕΕ) στην ΚΠΑΑ. Με την παροχή ανάλυσης δορυφορικών εικόνων σε χώρες και περιοχές όπου διεξάγονται συγκρούσεις, το Κέντρο στηρίζει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την έναρξη και διεξαγωγή αποστολών και επιχειρήσεων της ΚΠΑΑ. Η δορυφορική ανάλυση εικόνων για την κατάσταση στη Συρία συνέβαλε στη διαμόρφωση της θέσης της ΕΕ. Η παρακολούθηση της πιθανής εξάπλωσης όπλων μαζικής καταστροφής και ανάπτυξης πυραυλικών δυνατοτήτων αποτέλεσε βοήθημα για τις διαπραγματεύσεις με το Ιράν.

Οι συνεχιζόμενες κρίσεις στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή έχουν συντελέσει στην αύξηση των υποχρεώσεων του Κέντρου. Συνολικά, το Κέντρο εργάστηκε σε 84 διαφορετικές εντολές, με περισσότερα από 800 προϊόντα¹¹⁶. Η ΕΥΕΔ και τα κράτη μέλη της ΕΕ ωφελούνται από τη βοήθεια αυτή.

Το 2012, το ΔΚΕΕ κατέδειξε την ικανότητά του να υποστηρίζει σε σχεδόν πραγματικό χρόνο επιτόπια επιχείρηση των ΗΕ στη Συρία, την UNSMIS. Η παρακολούθηση της κρίσης στη Συρία υπήρξε το μεγαλύτερο ενιαίο καθήκον του κέντρου, με περισσότερα από 300 προϊόντα. Κατά την περίοδο αυτή, το ΔΚΕΕ λειτούργησε υπό καθεστώς επιφυλακής (αυξημένο ωράριο εργασίας, βάρδιες και λειτουργία τα Σαββατοκύριακα).

Η ικανότητα του ΔΚΕΕ αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο, ενώ μεγαλώνει σταθερά ο αριθμός αιτημάτων από διεθνείς οργανισμούς (ΗΕ, ΑΕ, ΝΑΤΟ). Το ΔΚΕΕ αποτελεί μοναδικό εργαλείο για την ΕΕ ως πάροχο ασφάλειας, το οποίο μπορεί να στηρίζει εγκαίρως αποστολές και επιχειρήσεις των εταίρων της ΕΕ.

¹¹⁶ 2011: Ο αριθμός των προϊόντων του ΔΚΕΕ ανήλθε σε 600

Στις 14 Σεπτεμβρίου 2012, η ΥΕ/Αντιπρόεδρος παρουσίασε στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του Δορυφορικού Κέντρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η έκθεση τονίζει ότι το Κέντρο έχει καταδείξει σαφώς την αξία και την ποιότητα του έργου του. Σημειώνει, ωστόσο, ότι οι πρόσφατες κρίσεις έχουν καταπονήσει τις επιχειρησιακές δυνατότητες του Κέντρου σε ό,τι αφορά τόσο τους ανθρώπινους όσο και τους οικονομικούς πόρους του.

3. ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Συνέργειες στρατιωτικού-μη στρατιωτικού τομέα

Η προαγωγή των συνεργειών στην ανάπτυξη των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών δυνατοτήτων μεταξύ των κρατών μελών αποσκοπεί στη δημιουργία μιας πιο ολοκληρωμένης επιχειρησιακής δυνατότητας της ΕΕ στην αποτροπή συγκρούσεων και στη διαχείριση κρίσεων. Το έργο αυτό περικλείει ευρύ φάσμα δράσεων, οι οποίες οδηγούν, μεταξύ άλλων, στη διευκόλυνση της διττής χρήσης των στρατιωτικών ή των μη στρατιωτικών δυνατοτήτων, σε νέες δέσμες εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το προσωπικό που έχει αναπτυχθεί στα θέατρα επιχειρήσεων, σε συνέργειες σχετικά με την επιμελητειακή στήριξη, σε καλύτερη διαλειτουργικότητα μεταξύ των στρατιωτικών και των μη στρατιωτικών στοιχείων, σε καλύτερο επιμερισμό των μέσων, στη συγκέντρωση των διδαγμάτων που αντλούνται από τις επιχειρήσεις και σε πιο συνεκτική παρουσίαση της ανάπτυξης των δυνατοτήτων.

Τον Ιούλιο του 2012, υποβλήθηκε στην ΕΠΑ έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα αυτών των δράσεων του σχεδίου εργασιών¹¹⁷. Συνεχίζονται οι εργασίες καθορισμού προτεραιοτήτων μεταξύ των δράσεων και ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας.

¹¹⁷ «Πρώθηση των συνεργειών στην ανάπτυξη των στρατιωτικών και μη στρατιωτικών δυνατοτήτων της ΕΕ - Έκθεση προόδου για τα αποτελέσματα του σχεδίου εργασιών έως το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2012» (έγγρ. 12586/12, με ημερομηνία 16 Ιουλίου 2012).

Η στήριξη δημοκρατικών αλλαγών πιο μακράς πνοής στη νότια γειτονιά θα παραμείνει βασικός στόχος για την εξωτερική δράση της ΕΕ, στη βάση της υλοποίησης της «εταιρικής σχέσης για τη δημοκρατία και την κοινή ευημερία», η οποία συμφωνήθηκε το 2011, καθώς και της προσέγγισης των αναλογικών κερδών, η οποία ενσωματώθηκε στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας. Θα εξακολουθήσει η περαιτέρω ανάπτυξη της αποκαλούμενης «προσέγγισης μέσω επιχειρησιακών ομάδων», στα πλαίσια της οποίας συνεργάζονται η ΕΕ, οι κυβερνήσεις της περιοχής, διεθνείς χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και ευρύ φάσμα τοπικών μη κρατικών φορέων και εκπροσώπων του ιδιωτικού τομέα. Οι μεταβάσεις αποτελούν σύνθετες διαδικασίες. Η ΕΕ θα πρέπει να διατηρεί και, όπου χρειάζεται, να εντατικοποιεί την εμπλοκή της στη διαδικασία, μεταξύ άλλων σε κρίσιμες στιγμές και με μακροπρόθεσμη προοπτική.

Οι πρόσφατες ανησυχητικές εξελίξεις, κυρίως στην Αίγυπτο φανερώνουν τις προσεχείς προκλήσεις στην περιοχή που απαιτούν ιδιαίτερη πολιτική προσοχή. Οι εξελισσόμενες, μάλλον περίπλοκες μεταπολιτευτικές διαδικασίες στην Τυνησία και τη Λιβύη, θα απαιτήσουν περαιτέρω δέσμευση. Η στήριξη της μεταπολιτευτικής διαδικασίας πρέπει να λάβει υπόψη μια διαφοροποιημένη προσέγγιση, τις αντικειμενικές ανάγκες των εταίρων, τις τοπικές πολιτισμικές παραδόσεις και αξίες, θα πρέπει όμως να βασίζεται σταθερά σε παροχή κινήτρων για την υιοθέτηση θεμελιωδών αξιών της ΕΕ όπως π.χ. η δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η αποφυγή των αποκλεισμών.

Η Συρία θα παραμείνει σημαντική πρόκληση για το άμεσο μέλλον. Η ΕΕ είναι αποφασισμένη να παρατείνει την εμπλοκή της σε στενή συνεργασία με τους διεθνείς της εταίρους, και δη τον Σύνδεσμο Αραβικών Κρατών και τα Ηνωμένα Έθνη, αναζητώντας τρόπους για να βοηθήσει στη δρομολόγηση πολιτικής διαδικασίας με σκοπό τον τερματισμό της κρίσης, και δεσμευόμενη να συνεχίσει την παροχή αρωγής προς τα θύματα της ανθρωπιστικής κρίσης και τις χώρες που γειτονεύουν με τη Συρία.

Η ανάγκη προόδου στην μεσανατολική ειρηνευτική διαδικασία παραμένει ζήτημα επιτακτικό, ιδίως σε μια συγκυρία όπου η διαφύλαξη της λύσης των δύο κρατών συναντά ολοένα περισσότερες δυσκολίες ενώ εντείνεται η ριζοσπαστικοποίηση στην περιοχή μετά τις αλλαγές που πυροδότησε η Αραβική Άνοιξη το 2011. Ως μέλος της Τετραμερούς για την ΕΔΜΑ, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να πιέζει δραστήρια για να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις επανόδου των μερών στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, με στόχο την επίτευξη βιώσιμης συμφωνίας στη βάση δύο κρατών που θα συνυπάρχουν σε πλαίσιο ειρήνης και ασφάλειας. Αξίζει να διερευνηθούν περισσότερο μαζί με τους εταίρους οι δυνατότητες υλοποίησης της αραβικής ειρηνευτικής πρωτοβουλίας. Ιδιαίτερη σημασία θα έχουν οι επαφές στην περιοχή. Το τέλος που δόθηκε στην κλιμάκωση της έντασης το Σεπτέμβριο του 2012 ανέδειξε τον εποικοδομητικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η Αίγυπτος για την εκτόνωση επικίνδυνων καταστάσεων. Για το λόγο αυτόν, ο διάλογος με το Κάιρο πρέπει να διατηρηθεί με εντατικούς ρυθμούς.

Η διαρκής δράση της ΕΕ στην ανατολική γειτονιά, μεταξύ άλλων μέσω της ανατολικής εταιρικής σχέσης, θα εξακολουθήσει να έχει κρίσιμη σημασία. Το καίριο γεγονός του 2013 θα είναι η σύνοδος κορυφής για την ανατολική εταιρική σχέση στο Βίλνιους το Νοέμβριο. Η ΕΕ θα παρακολουθεί την πρόοδο της Ουκρανίας προς την πλήρωση των προϋποθέσεων τις οποίες περιέγραψε το Συμβούλιο των Υπουργών Εξωτερικών το Δεκέμβριο του 2012 όσον αφορά την υπογραφή και την επικύρωση της Συμφωνίας Σύνδεσης ΕΕ-Ουκρανίας και της εκτενούς και ολοκληρωμένης ζώνης ελεύθερων συναλλαγών και την έναρξη εφαρμογής της, καθώς και τη δυνατότητα προσωρινής εφαρμογής μερών της συμφωνίας. Πέραν αυτού, η ΕΕ θα επιδιώξει την προώθηση διαδικασίας πολιτικής σύνδεσης και οικονομικής ολοκλήρωσης με τις πιο προηγμένες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, μέσω ενδεχομένως μονογράφησης ΣΣ/DCFTA με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, την Αρμενία και τη Γεωργία κατά τη σύνοδο κορυφής του Βίλνιους. Σε ό,τι αφορά τις παρατεινόμενες συγκρούσεις, η ΕΕ θα συνεργαστεί στενά με την ουκρανική προεδρία του ΟΑΣΕ, προκειμένου να υπάρξει περαιτέρω πρόοδος προς μια βιώσιμη διευθέτηση της σύγκρουσης στην Υπερδνειστερία, όπως και των συγκρούσεων στη Γεωργία στα πλαίσια των συνομιλιών της Γενεύης, και, τέλος, στις προσπάθειες τερματισμού της σύγκρουσης στο Ναγκόρνο Καραμπάχ.

Θα εξακολουθήσει να δίνεται προσοχή στη διασφάλιση συνοχής μεταξύ της πολυμερούς διαδικασίας της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης (EaP) και των πρωτοβουλιών περιφερειακής συνεργασίας (π.χ. Συνέργεια του Ευξείνου Πόντου).

Τα Δυτικά Βαλκάνια θα εξακολουθούν να αποτελούν προτεραιότητα, ιδιαίτερα δε η εφαρμογή της συμφωνίας Σερβίας-Κοσσυφοπεδίου, η οποία επετεύχθη χάρη στη διαμεσολάβηση της ΥΕ/Αντιπροέδρου και για την οποία η ΕΕ έχει επενδύσει σημαντικές προσπάθειες και πόρους. Πρόκειται για καίριο βήμα προς τον συνολικό στόχο της εξομάλυνσης των σχέσεων μεταξύ των δύο πλευρών, η οποία συνιστά την απαραίτητη προϋπόθεση για την περαιτέρω πρόοδο κάθε πλευράς όσον αφορά την ευρωπαϊκή της διαδρομή. Το επόμενο ορόσημο για την ένταξη στην ΕΕ είναι η δυνατότητα έναρξης διαπραγματεύσεων προσχώρησης για τη Σερβία και διαπραγματεύσεων για μια Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης με το Κοσσυφοπέδιο. Ο αδιάλειπτα κεντρικός ρόλος της ΕΕ στη μελλοντική σχέση Σερβίας-Κοσσυφοπεδίου παραμένει νευραλγικός αλλά και χρήσιμος, με δεδομένη την προοπτική των Δυτικών Βαλκανίων στην ΕΕ και τη μοναδική δυνατότητα άσκησης επιρροής που εκπορεύεται από αυτήν.

Η προσχώρηση της Κροατίας θα εμπεδώσει και αυτή τη σχέση της ΕΕ με την περιοχή και θα παράσχει ευκαιρίες για μεγαλύτερη σύσφιξη σχέσεων με άλλες χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας. Υπάρχει ελπίδα ότι η πρόσφατη είσοδος της Κροατίας στην ΕΕ καθώς και η πρόοδος της Σερβίας θα παροτρύνουν όλως ιδιαιτέρως τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη να σημειώσει πραγματική πρόοδο στην πορεία της προς την Ένωση.

Από την άποψη των σημαντικών απειλών κατά της περιφερειακής και παγκόσμιας ασφάλειας, το Ιράν θα παραμείνει βασική προτεραιότητα, καθώς εξακολουθούν να επεκτείνονται οι πυρηνικές του δραστηριότητες και συνεπώς να παραμένει υψηλός βαθμός διεθνούς ανησυχίας. Είναι επιτακτική η ανάγκη να σημειωθεί πρόοδος στην εξεύρεση λύσης με διαπραγματεύσεις για το ζήτημα των πυρηνικών του Ιράν. Η ΥΕ/Αντιπρόεδρος από κοινού με την Ε3/ΕΕ+3 εξακολουθεί να ηγείται εντατικών διπλωματικών προσπαθειών για να προσέλθει το Ιράν σε ουσιαστικές συνομιλίες που θα αποκαταστήσουν τη διεθνή εμπιστοσύνη στον αποκλειστικά ειρηνικό χαρακτήρα του πυρηνικού προγράμματός του. Βάσει της διττής προσέγγισης, διπλωματικών επαφών και ταυτόχρονα πιέσεων, τα περιοριστικά μέτρα της ΕΕ θα παραμείνουν σε ισχύ έως ότου το Ιράν δημιουργήσει τις συνθήκες εκείνες που θα οδηγήσουν στον τερματισμό των κυρώσεων, σεβόμενο όλες τις διεθνείς του υποχρεώσεις, στις οποίες περιλαμβάνεται και η πλήρης εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ και του διοικητικού συμβουλίου του ΔΟΑΕ.

Οι πυρηνικές φιλοδοξίες και η πολεμοχαρής στάση της Βόρειας Κορέας θα παραμείνουν μείζων απειλή για την ασφάλεια στην Άπω Ανατολή και ιδίως για βασικούς περιφερειακούς εταίρους, τη Δημοκρατία της Κορέας και την Ιαπωνία. Η ΕΕ θα συνεχίσει να διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον κατευνασμό των περιφερειακών εντάσεων και θα στηρίζει ενεργά τον ΓΓΗΕ στην άσκηση πιέσεων κατά της Πιονγιάνγκ προκειμένου να σταματήσει τις ενέργειές της και να συμμορφωθεί προς τις διεθνείς της υποχρεώσεις, ενώ ταυτόχρονα θα εμμένει στην πολιτική εμπλοκής της με κριτικό πνεύμα, συμπεριλαμβανομένων των περιοριστικών μέτρων, έναντι της ΛΔΚρ.

Οι εταιρικές σχέσεις και οι συμπράξεις θα εξακολουθήσουν να αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ, σύμφωνα με την ιεράρχηση των στρατηγικών εταίρων την οποία έκανε η ΥΕ/Αντιπρόεδρος στην αρχή της θητείας της. Τα ομοφρονούντα με την ΕΕ κράτη και ειδικότερα οι Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και άλλες χώρες όπως ο Καναδάς, θα εξακολουθήσουν να συντελούν με ουσιαστικό τρόπο στην επίτευξη βασικών στόχων της ΕΕ στο παγκόσμιο προσκήνιο. Επί παραδείγματι, αναπτύχθηκε ιδιαίτερα η συνεργασία με τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπως και με τα Δυτικά Βαλκάνια, στο θέμα του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν. Με την ανάληψη καθηκόντων της δεύτερης κυβέρνησης Obama, η εξαιρετική σχέση συνεργασίας μεταξύ της ΥΕ/Αντιπροέδρου και του Υπουργού κ. Kerry θα είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για ακόμα στενότερη σύμπραξη. Η σχέση ΕΕ-ΗΠΑ θα ενισχυθεί και με την έναρξη συζητήσεων επί της Υπερατλαντικής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (TTIP), η σημασία της οποίας υπερβαίνει τα οικονομικά θέματα.

Με τη Ρωσία θα συνεχίσουμε να αναπτύσσουμε τη διμερή μας σχέση. Παραμένουν προ συζήτησης ορισμένα εκκρεμή ζητήματα, η εν γένει κατεύθυνση όμως είναι σαφής, θα πρέπει δε να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την εξάλειψη όσων εμποδίων απομένουν στους τομείς του εμπορίου, της ενέργειας και των θεωρήσεων, για να αναφερθούν κάποια από αυτά. Θα καταβληθούν επίσης συνεχείς προσπάθειες για διεύρυνση της συνεργασίας στην εξωτερική πολιτική, όπως μεταξύ άλλων στα θέματα της κοινής μας γειτονιάς και των παρατεινόμενων συγκρούσεων.

Οι επαφές με τη νέα κινεζική ηγεσία θα έχουν ζωτική σημασία, στη βάση της υπάρχουσας συνεργασίας και του διαλόγου σε ζητήματα ασφάλειας, περιλαμβανομένης της καταπολέμησης της πειρατείας στα ανοικτά των σομαλικών ακτών. Οι πρόσφατες πυραυλικές και πυρηνικές δομικές της Βόρειας Κορέας θα φορτίσει περισσότερο τη σχέση με την Κίνα, όπως και τη στρατηγική εταιρική σχέση της ΕΕ με τη Δημοκρατία της Κορέας.

Η εντατικοποίηση των τακτικών και άτυπων διαλόγων εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας θα συνεχιστεί ωσαύτως και με άλλους βασικούς εταίρους (π.χ. Αίγυπτο, Πακιστάν, Ινδονησία, Μαρόκο) προκειμένου να αυξηθεί η συγκεκριμένη συνεργασία και να διαμορφωθούν αμοιβαίως αποδεκτές απαντήσεις σε διεθνείς προκλήσεις.

Απέναντι στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει, η ΕΕ έχει στη διάθεσή της ένα μοναδικά ευρύ φάσμα από πολιτικές και μέσα εξωτερικής πολιτικής - μέσα διπλωματικά, ασφάλειας και άμυνας, μέσα χρηματοοικονομικά, εμπορικά, αναπτυξιακά και ανθρωπιστικά. Αυτή είναι ενδεχομένως η μεγαλύτερη δύναμη της ΕΕ ως παράγοντα στις εξωτερικές σχέσεις. Η ΕΥΕΔ και η Επιτροπή θα εξακολουθήσουν να προωθούν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στις εξωτερικές σχέσεις, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στα πλαίσια αυτής της δραστηριότητας, η ΥΕ και η Επιτροπή θα υποβάλουν πρόταση για την περαιτέρω ενίσχυση της ολοκληρωμένης προσέγγισης σε καταστάσεις διαχείρισης κρίσεων και σε όλα τα στάδια του κύκλου μιας σύγκρουσης - από την έγκαιρη προειδοποίηση και την αποτροπή συγκρούσεων, τη διαχείριση κρίσεων και την πολιτική έως την ανάκαμψη, την οικοδόμηση της ειρήνης και τις προσπάθειες ανάπτυξης μακράς πνοής.

Η διαδικασία αποκατάστασης της ασφάλειας και της σταθερότητας στο Μάλι θα έχει σημαντική θέση στις συνολικές δραστηριότητες της ΕΕ στην περιοχή του Σαχέλ. Η εκπαιδευτική αποστολή της ΕΕ στο Μάλι (EUTM Mali) θα βοηθήσει στη βελτίωση της στρατιωτικής δυνατότητας των ενόπλων δυνάμεων του Μάλι, προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποκατάσταση της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας υπό την πολιτική εξουσία. Παράλληλα, η ΕΕ θα εξακολουθήσει συνεργάζεται με διεθνείς παράγοντες, μεταξύ άλλων, την ECOWAS (Οικονομική Κοινότητα των Δυτικοαφρικανικών Κρατών), προκειμένου να παράσχει στήριξη προς την Πολυδιάστατη ολοκληρωμένη αποστολή σταθεροποίησης των Ηνωμένων Εθνών στο Μάλι (MINUSMA) και σε πιθανά περαιτέρω μέτρα σταθεροποίησης. Θα αποτελέσει επίσης αντικείμενο αυξημένης συνεργασίας με την κυβέρνηση της Νιγηρίας η ανασφάλεια και η τρομοκρατία στη χώρα. Η πειρατεία και το οργανωμένο έγκλημα, στο οποίο περιλαμβάνεται η παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και όχι μόνον, θα αντιμετωπιστούν μέσω ενός προγράμματος στήριξης της ΕΕ για μια νέα στρατηγική στη Δυτική και Κεντρική Αφρική για τον κόλπο της Γουινέας, η οποία θα οριστικοποιηθεί από τους αρχηγούς κρατών της περιοχής κατά τη διάρκεια του 2013. Η ΕΕ θα παρακολουθεί επίσης στενά και θα υποστηρίζει την υλοποίηση του χάρτη πορείας για τη μεταπολίτευση στη Γουινέα-Μπισάου.

Το Κέρας της Αφρικής θα συνεχίσει να απασχολεί σε μεγάλο βαθμό την ΥΕ/Αντιπρόεδρο και την ΕΥΕΔ. Σύμφωνα με το στρατηγικό πλαίσιο του Νοεμβρίου του 2011, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να παρέχει αρωγή για μετριασμό της ανασφάλειας στην περιοχή, καθώς και για αντιμετώπιση των αιτίων της αστάθειάς της. Η ΕΕ εξακολουθεί να δεσμεύεται ότι οι θετικές εξελίξεις στη Σομαλία θα τυγχάνουν της υποστήριξής της. Οι συνεχιζόμενες αποστολές και επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ (EUNAVFOR ATALANTA, EUTM Somalia, EUCAP NESTOR, EUAVSEC) και η στήριξη της αποστολής της Αφρικανικής Ένωσης στη Σομαλία (AMISOM) παραμένουν σημαντική πτυχή της πολιτικής αυτής. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να στηρίζει προσπάθειες για την οικοδόμηση της δημοκρατίας, της ασφάλειας και της ευημερίας στην Κένυα, όπου το 2013 πραγματοποιήθηκαν κοινοβουλευτικές εκλογές. Θα παρακολουθεί επίσης με ιδιαίτερη προσοχή την εξέλιξη της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής της Αιθιοπίας. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να συγκεντρώνει τις προσπάθειές της στο Σουδάν και το Νότιο Σουδάν, ιδίως σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των συμφωνιών και την πρόοδο σε εκκρεμή ζητήματα, όπως το Abyei και τα σύνορα.

Η ΕΕ θα ταχθεί υπέρ στρατηγικής προσέγγισης των υποτροπιάζοντων προβλημάτων στην Περιοχή των Μεγάλων Λιμνών και θα συμβάλει στην εξεύρεση βιώσιμης λύσης στα προβλήματα ασφάλειας στο ανατολικό τμήμα της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό. Θα αναπτυχθεί ως εκ τούτου στρατηγικό πλαίσιο για την Περιοχή των Μεγάλων Λιμνών με στόχο τη στήριξη συγκροτημένης ενωσιακής προσέγγισης των πολλαπλών γενεσιουργών αιτίων της κρίσης (σε επίπεδο τοπικό, ΛΔΚ και τοπικό/ανατολικού τμήματος της ΛΔΚ). Θα αναληφθούν προσπάθειες για τη διαφύλαξη όσων θα έχουν επιτύχει οι EUPOL και EUSEC, μετά τη λήξη της αποστολής το Σεπτέμβριο του 2014. Η συνεργασία με τους Αφρικανούς και τους διεθνείς εταίρους, υποστηρικτική των πρωτοβουλιών των ΗΕ για την επίτευξη μόνιμης σταθερότητας στο ανατολικό τμήμα της ΛΔΚ, θα συνεχιστεί ωσαύτως. Όσον αφορά την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, η ΕΕ θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη στη μεταπολιτευτική διαδικασία και την αποκατάσταση του κράτους δικαίου και της ασφάλειας.

Οι αποστολές και επιχειρήσεις θα εξακολουθήσουν να βρίσκονται στην καρδιά της ΚΠΑΑ. Το προσωπικό που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο αποστολών ή επιχειρήσεων της ΚΠΑΑ ανερχόταν στις αρχές του έτους σε περισσότερα από 5000 άτομα, αυξήθηκε δε περισσότερο με την έναρξη των EUTM Mali και EUBAM Libya το 2013.

Το Δεκέμβριο του 2013, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα συζητήσει την ΚΠΑΑ στη βάση της εντολής του Δεκεμβρίου του 2013. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιόρισε τρεις δέσμες: αύξηση της αποτελεσματικότητας, της απήχησης και του αντίκτυπου της ΚΠΑΑ· ενίσχυση της ανάπτυξης των αμυντικών δυνατοτήτων και ενδυνάμωση της αμυντικής βιομηχανίας της Ευρώπης. Είναι πιθανό οι σχετικές προκαταρκτικές συζητήσεις να κυριαρχήσουν στις διάφορες συναντήσεις υπουργών καθόλη τη διάρκεια του έτους.

Θα συνεχίσουμε να απευθυνόμαστε στους εταίρους, τόσο με την ενεργό προώθηση της συμμετοχής σε αποστολές και επιχειρήσεις της ΚΠΑΑ καθώς και σε τακτικές συναντήσεις διαλόγου για την άμυνα και ασφάλεια, όσο και με τη διοργάνωση κοινών σεμιναρίων με στρατηγικούς εταίρους σύμφωνα με τις σχετικές συστάσεις της ΕΠΑ. Αυτές οι συζητήσεις θα παράσχουν επίσης περισσότερες ευκαιρίες να συζητηθεί το στρατηγικό σκέπτεσθαι και η προβολή της ΕΕ ως παγκόσμιου παράγοντα.

Η σημασία της Ασίας αυξάνεται τα τελευταία έτη, ενώ αυξάνεται συνεχώς και η ισχυρή αλληλεξάρτηση μεταξύ Ευρώπης και Ασίας. Στη βάση της αξιοσημείωτης έντασης των σχέσεων το 2012, μεταξύ άλλων με μεγάλο αριθμό επισκέψεων υψηλού επιπέδου, η ΕΕ θα εργαστεί για τη διατήρηση αυτής της θετικής δυναμικής το 2013. Η ΕΕ θα συνεχίσει να ευνοεί την εμπέδωση των σχέσεων με περιφερειακούς οργανισμούς της Ασίας, περιλαμβανομένου του ASEAN, ενώ θα εδραιώσει περαιτέρω και θα επεκτείνει τη συνεργασία της με την Κίνα, την Ινδία, την Ιαπωνία και τη Νότια Κορέα. Η ΕΕ θα εργαστεί για τον καθορισμό και την προβολή των θέσεων της για βασικά προβλήματα του τομέα της ασφάλειας στην περιοχή. Στο πλαίσιο αυτό, ο καθορισμός της πολιτικής της ΕΕ στην Θάλασσα της Νότιας Κίνας έχει ιδιαίτερη σημασία. Στο θεσμικό μέτωπο, θα καταβληθεί κάθε προσπάθεια να διατηρηθεί ο ρυθμός στις διαπραγματεύσεις σχετικά με διάφορες συμφωνίες με τις χώρες της περιοχής.

Στη νοτιοανατολική Ασία, θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη Μιανμάρ/Βιρμανία, όπου έχει αρχίσει η διαδικασία εκδημοκρατισμού. Κατά τη διάρκεια του 2013, θα αναβαθμιστεί επίσης πλήρως η αντιπροσωπία της ΕΕ σε επίπεδο πρέσβων. Το ζήτημα των εθνικών συγκρούσεων στη Μιανμάρ/Βιρμανία θα παραμείνει στο επίκεντρο.

Στη νότια Ασία, το Αφγανιστάν παραμένει πρόκληση καίριας σημασίας, ενώ η ΕΕ έχει δεσμευτεί να παρέχει μακροπρόθεσμη βοήθεια προς τη χώρα, στο πλαίσιο και της μεταβατικής φάσης του 2014. Παρατάθηκε έως το τέλος του 2014 η αποστολή EUPOL για τη στήριξη των Αφγανών ομολόγων της. Η προετοιμασία για τη μετάβαση προσδίδει επίσης νέα πνοή στις σχέσεις με τις χώρες της κεντρικής Ασίας.

Το Πακιστάν παραμένει κρίσιμος παράγοντας στην περιοχή. Θα συνεχιστεί η υλοποίηση του πενταετούς «Σχεδίου επαφών Πακιστάν ΕΕ», επί του οποίου υπήρξε συμφωνία στις αρχές του 2012. Θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις κοινοβουλευτικές εκλογές που αναμένεται να πραγματοποιηθούν στο πρώτο εξάμηνο του 2013, συν τοις άλλοις με την παρακολούθηση της εκλογικής διαδικασίας. Η ΕΕ θα εξακολουθήσει να έχει στενές και διαρκείς επαφές με τη νέα κυβέρνηση του Πακιστάν.

Η σύνοδος κορυφής του Σαντιάγο μεταξύ ΕΕ και της Κοινότητας κρατών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής (CELAC) τον Ιανουάριο του 2013 αποτέλεσε ευκαιρία για να σταλεί ισχυρό μήνυμα σχετικά με την πολιτική δέσμευση της ΕΕ στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική με βάση μια ισότιμη εταιρική σχέση. Η επανεξέταση του σχεδίου δράσης (2013-2015) που αποφασίστηκε στο Σαντιάγο με την προσθήκη δύο νέων κεφαλαίων για τα φύλα και για τις επενδύσεις θα βοηθήσει στη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της διαπεριφερειακής συνεργασίας. Η ΕΕ θα αξιοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο τις δυνατότητες των συμβατικών της πλαισίων με την πλειονότητα των βασικών Λατινοαμερικανικών εταίρων ή υποπεριοχών (αναμενόμενη προσωρινή έναρξη ισχύος του κεφαλαίου της Συμφωνίας Σύνδεσης ΕΕ-Κεντρικής Αμερικής που αφορά το εμπόριο και της συμφωνίας ελευθέρων συναλλαγών με το Περού και την Κολομβία), όχι μόνο στους οικονομικούς τομείς, αλλά και για μεγαλύτερη συνεργασία στην επιτυχή αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων όπως της ασφάλειας, της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, των κλιματικών αλλαγών, ιδίως στους κόλπους διεθνών οργανισμών όπου ο ρόλος των Λατινοαμερικανικών χωρών αυξάνει σε σημασία και όπου οι θέσεις ΕΕ και Λατινικής Αμερικής συγκλίνουν περισσότερο. Η εμπέδωση των σχέσεών μας με στρατηγικούς εταίρους όπως το Μεξικό και η Βραζιλία θα αποτελέσει βασικό στόχο, καθώς επίσης και η ενίσχυση των σχέσεών μας με χώρες που επιθυμούν να αναβαθμίσουν τις σχέσεις τους με την ΕΕ όπως η Χιλή και η Κολομβία, επίσης δε νέες δυναμικές πρωτοβουλίες περιφερειακής ολοκλήρωσης.

Η εξωτερική δράση της ΕΕ κατευθύνεται από την ισχυρή βάση αξιών της Ένωσης της θεμελιωμένη στις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου και της χρηστής διακυβέρνησης. Η υλοποίηση της στρατηγικής της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα θα αποτελέσει βασική προτεραιότητα, ενσωματωμένη στις εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος του Ειδικού Εντεταλμένου της ΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα θα είναι κεντρικός.

Στον τομέα της μη διάδοσης και του αφοπλισμού, οι κύριες προτεραιότητες θα επικεντρώνονται στην επίτευξη χειροπιαστής προόδου προς τη διεθνή συναίνεση για ένα νέο κώδικα συμπεριφοράς στις δραστηριότητες εξωτερικού διαστήματος, στην παροχή στήριξης από την ΕΕ για την έναρξη ισχύος και την ουσιαστική εφαρμογή της σύμβασης πλαισίου για τις διεθνείς μεταφορές όπλων (ΑΤΤ), στη διατήρηση των συνεδριάσεων σε επίπεδο ανωτέρων υπαλλήλων μεταξύ της ΕΕ και του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) και σε ενεργότερη συνεργασία με τον Οργανισμό για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων. Ταυτόχρονα, θα επιδιωχθεί η έκδοση ορισμένων αποφάσεων του Συμβουλίου προκειμένου να εξασφαλιστεί η ενωσιακή χρηματοδότηση σχεδίων προτεραιότητας όπως το Ταμείο Πυρηνικής Ασφάλειας και η Τράπεζα Ουρανίου Χαμηλού Εμπλουτισμού του ΔΟΑΕ, η ασφάλεια και η διαχείριση αποθεμάτων φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού στη Λιβύη και την ευρύτερη περιοχή της, η προώθηση της ΑΤΤ, η Κοινοπραξία της ΕΕ για τη μη διάδοση. Θα ενταθούν οι προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ενεργός ρόλος της ΕΕ στην Πρώτη Επιτροπή ΓΣΗΕ, το Διοικητικό Συμβούλιο και τη Γενική Διάσκεψη του ΔΟΑ, καθώς και στον τρέχοντα κύκλο αναθεώρησης της ΣΜΔ.

Θα συστηματοποιηθούν και θα εδραιωθούν περαιτέρω οι συνεχιζόμενες προσπάθειες για την παροχή στρατηγικής και επιχειρησιακής πραγματογνωμοσύνης στην πρόληψη συγκρούσεων, τη μεσολάβηση ή τις δραστηριότητες οικοδόμησης της ειρήνης, ενώ θα ενισχυθεί και θα προωθηθεί περαιτέρω η δυνατότητα εντός της ΕΥΕΔ για την αντιμετώπιση των συγκρούσεων και ζητημάτων που αφορούν επισφαλείς καταστάσεις (ζητήματα απήχησης, ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης, γνώσης), ιδίως με τη βοήθεια της ανάλυσης των συγκρούσεων και της συνδρομής μέσω έγκαιρης προειδοποίησης και μεσολάβησης. Η διοργάνωση της διάσκεψης «Η ΕΕ ως ειρηνοποιός» το Μάιο του 2013 συνέβαλε στην επίτευξη των στόχων αυτών. Οι εταιρικές σχέσεις με βασικούς φορείς (περιλαμβανομένων της κοινωνίας των πολιτών και σχετικών διεθνών και περιφερειακών οργανισμών) θα ενισχυθούν. Ο Μηχανισμός Σταθερότητας θα εξακολουθήσει να συμβάλει στην αποτροπή συγκρούσεων, στην οικοδόμηση της ειρήνης και στις μεσολαβητικές προσπάθειες.

Η διαρκής και συνολική προσπάθεια της ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας θα έχει κατά μέγα μέρος ως αντικείμενο τις προϋποθέσεις που οδηγούν στην εξάπλωση της τρομοκρατίας. Αυτό σημαίνει ενασχόληση με ευρύ φάσμα φαινομένων που περιλαμβάνει τον κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό αποκλεισμό, τις συγκρούσεις και την απουσία χρηστής διακυβέρνησης, μέσω ολοκληρωμένων περιφερειακών στρατηγικών και διαλόγων με στρατηγικούς εταίρους. Σε πολυμερές επίπεδο, η ΕΕ θα προωθήσει την υλοποίηση της αντιτρομοκρατικής στρατηγικής των ΗΕ και των συναφών αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ. Θα προωθήσει επίσης συντονισμό της αντιτρομοκρατικής προσέγγισης στα πλαίσια του εν γένει συστήματος των ΗΕ, και θα μεγιστοποιήσει το δυναμικό άλλων πολυμερών πλαισίων όπως το Παγκόσμιο φόρουμ κατά της τρομοκρατίας (GCTF) και η Ομάδα Ρώμη-Λυών της G8. Για το άμεσο μέλλον, οι αντιτρομοκρατικές προσπάθειες θα επικεντρωθούν στη Νότια Ασία (και δη Αφγανιστάν και Πακιστάν), στην περιοχή περί το Κέρας της Αφρικής (δηλ. συν την Υεμένη), και στην ευρύτερη περιοχή του Σαχέλ (που περιλαμβάνει τη Δυτική Αφρική και κυρίως τη Νιγηρία). Ανάλογα με την εξέλιξη της απειλής για την ΕΕ, θα χρειαστεί ίσως να δοθεί μεγαλύτερη αντιτρομοκρατική στήριξη και προσοχή σε αναδυόμενες απειλές από όπου και αν προέρχονται.

Η ΕΕ χρησιμοποιεί επίσης ολοένα περισσότερο τα περιοριστικά μέτρα ως εργαλείο εξωτερικής πολιτικής. Τα στοχοθετημένα και νομικά τεκμηριωμένα συστήματα περιοριστικών μέτρων που επιτυγχάνουν σαφείς πολιτικούς στόχους παραμένουν αξιόπιστο μέσον για την προώθηση των αξιών που προασπίζει η ΕΕ. Η ΕΕ θα επανεξετάζει τακτικά την πολιτική της όσον αφορά τα περιοριστικά μέτρα.

Η ΕΥΕΔ θα εξακολουθήσει προ πάντων να εμπλέκεται ενεργότερα σε ορισμένες κεντρικές προκλήσεις του καιρού μας παγκοσμίως, όπως η ενεργειακή και κλιματική ασφάλεια καθώς και η διπλωματία του νερού. Συνεργαζόμενη με την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η ΕΥΕΔ θα συνεχίσει να ακολουθεί συνολική προσέγγιση έναντι αυτών των προκλήσεων. Οι συγκεκριμένες προσπάθειες θα περιλαμβάνουν εντονότερη 'ενεργειακή ευαισθητοποίηση' της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ, με μεγαλύτερη ενσωμάτωση της ενεργειακής πτυχής σε πολιτικούς διαλόγους και με πλήρη δέσμευση των αντιπροσωπιών της ΕΕ για ενεργειακή διπλωματία, ενώ στον τομέα των κλιματικών αλλαγών οι εργασίες θα εντατικοποιηθούν κυρίως όσον αφορά τις προετοιμασίες για την παγκόσμια συμφωνία του 2015 για την κλιματική αλλαγή, θα προβάλλεται δε συστηματικότερα η σχέση μεταξύ κλιματικής αλλαγής, σπανιότητας των φυσικών πόρων και διεθνούς ασφάλειας μέσω της προληπτικής διπλωματίας και των ειδικών δράσεων συνεργασίας. Τέλος, το νερό αναδύεται γοργά ως μείζον πρόβλημα για την διεθνή ασφάλεια, ο σκοπός δε για το 2013 είναι να οριστικοποιηθεί το ενωσιακό έργο της χαρτογράφησης των ασφαλών υδατικών πόρων ως ορόσημο για την ανάπτυξη συνολικότερης ενωσιακής διπλωματίας του νερού με προληπτικότερη εμπλοκή σε διασυνοριακά προβλήματα νερού ανά τον κόσμο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Προϋπολογισμός ΚΕΠΠΑ για το 2012

19.030101 EUMM Georgia

2012/503/ΚΕΠΠΑ EUMM Georgia	20,900,000
υποσύνολο:	20,900,000

19.030102 EULEX Kosovo

2012/291/ΚΕΠΠΑ EULEX Kosovo	111,000,000
υποσύνολο	111,000,000

19.030103 EUPOL Afghanistan

2012/391/ΚΕΠΠΑ EUPOL Afghanistan	56,870,000
υποσύνολο:	56,870,000

19.030104 Λοιπά μέτρα και επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων

2012/389/EUCAP NESTOR	21,213,310
2012/312/ΚΕΠΠΑ EUAVSEC South Sudan	12,500,000
2012/324/ΚΕΠΠΑ EUPOL COPPS	8,633,550
2012/372/ΚΕΠΠΑ EUJUST LEX IRAQ	27,150,000
2012/332/ΚΕΠΠΑ EUBAM Rafah	980,000
2012/392/ΚΕΠΠΑ EUCAP Sahel Niger	8,700,000
2012/514/ΚΕΠΠΑ EUPOL DR Congo	6,750,000
2012/515/ΚΕΠΠΑ EUSEC DR Congo	11,000,000
2012/698/ΚΕΠΠΑ CSDP warehouse	4,312,234
υποσύνολο:	101,239,094

19.0302 Μη διάδοση και αφοπλισμός (4)

2012/121/ΚΕΠΠΑ Δραστηριότητες για προώθηση του διαλόγου και της συνεργασίας ΕΕ-Κίνας-Αφρικής

σχετικά με ελέγχους συμβατικών όπλων 830,000

2012/166/ΚΕΠΠΑ Στήριξη των δραστηριοτήτων του Οργανισμού για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (ΟΑΧΟ) - Στρατηγική της ΕΕ

κατά της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής (ΟΜΚ) 2,140,000

2012/281/ΚΕΠΠΑ Διεθνής κώδικας συμπεριφοράς για τις δραστηριότητες στο διάστημα 1,490,000

2012/421/ΚΕΠΠΑ Υποστήριξη της Σύμβασης για τα βιολογικά και τοξινικά όπλα (BTWC) 1,700,000

2012/662/ΚΕΠΠΑ ΟΑΣΕ - Φορητά όπλα και ελαφρός οπλισμός 890,000

2012/662/ΚΕΠΠΑ Πρόγραμμα των ΗΕ για την Ανάπτυξη - Φορητά όπλα και ελαφρός οπλισμός 790,000

2012/422/ΚΕΠΠΑ ΟΜΚ-Ελεύθερη Ζώνη II 352,000

2012/423/ΚΕΠΠΑ Μη διάδοση πυραύλων (HCOC II) 930,000

2012/699/ΚΕΠΠΑ Οργάνωση της Συνθήκης για την Πλήρη Απαγόρευση των Πυρηνικών Δοκιμών (CTBTO V) 5,185,028

2012/700/ΚΕΠΠΑ Σχέδιο δράσης της Καρθαγένης 2010-2014 (Νάρκες κατά προσωπικού II) 1,030,000

2012/711/ΚΕΠΠΑ Έλεγχος των εξαγωγών όπλων (Προβολή της COARM) 1,860,000

υποσύνολο: 17,197,028

19.0304 Μέτρα έκτακτης ανάγκης 0

19.0305 Μέτρα προετοιμασίας και συνέχειας

Εξωτερικοί έλεγχοι, νομικές υπηρεσίες και αξιολογήσεις 167,731

Μέτρα προετοιμασίας για ενδεχόμενη αποστολή ΚΠΑΑ στη Λιβύη 415,000

υποσύνολο: 582,731

19.0306 Ειδικοί Εντεταλμένοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2012/39/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ στο Κοσσυφοπέδιο	2,410,000
2012/33/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ για την ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή	1,300,000
2012/255/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ στο Αφγανιστάν	300,000
2012/331/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ στο Αφγανιστάν	6,380,000
2012/327/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ για τη Νότια Μεσόγειο	945,000
2012/325/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ για το Σουδάν και το Νότιο Σουδάν	1,900,000
2012/328/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ για την Κεντρική Ασία	1,120,000
2012/330/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ για τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη	5,250,000
2012/326/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ για το Νότιο Καύκασο και την κρίση στη Γεωργία	2,000,000
2012/329/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ για το Κέρας της Αφρικής	4,900,000
2012/390/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ στην Αφρικανική Ένωση	680,000
2012/440/ΚΕΠΠΑ ΕΕΕΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα	712,500
υποσύνολο:	27,897,500
Σύνολο:	335,686,353.00

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: Επισκόπηση νομικών πράξεων στον τομέα ΚΕΠΠΑ (κυρώσεις) 2012¹¹⁸**Αφγανιστάν / Ταλιμπάν**

Εκτελεστική απόφαση 2012/167/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/486/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα έναντι ορισμένων προσώπων, ομάδων, επιχειρήσεων και οντοτήτων λόγω της κατάστασης στο Αφγανιστάν (EE L 87, 24.3.2012, σ. 60)

Εκτελεστική απόφαση 2012/334/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/486/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα έναντι ορισμένων προσώπων, ομάδων, επιχειρήσεων και οντοτήτων λόγω της κατάστασης στο Αφγανιστάν (EE L 165, 26.6.2012, σ. 75)

Εκτελεστική απόφαση 2012/393/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 2012, για την εφαρμογή της εκτελεστικής απόφασης 2011/486/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα έναντι ορισμένων προσώπων, ομάδων, επιχειρήσεων και οντοτήτων λόγω της κατάστασης στο Αφγανιστάν (EE L 187, 17.07.2012, σ. 52)

Εκτελεστική απόφαση 2012/454/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 1ης Αυγούστου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/486/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα έναντι ορισμένων προσώπων, ομάδων, επιχειρήσεων και οντοτήτων λόγω της κατάστασης στο Αφγανιστάν (EE L 206, 2.8.2012, σ. 11)

Εκτελεστική απόφαση 2012/745/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 3ης Δεκεμβρίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/486/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα έναντι ορισμένων προσώπων, ομάδων, επιχειρήσεων και οντοτήτων λόγω της κατάστασης στο Αφγανιστάν (EE L 332, 4.12.2012, σ. 22)

Εκτελεστική απόφαση 2012/809/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2012, για την εφαρμογή της εκτελεστικής απόφασης 2011/486/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα έναντι ορισμένων προσώπων, ομάδων, επιχειρήσεων και οντοτήτων λόγω της κατάστασης στο Αφγανιστάν (EE L 352, 21.12.2012, σ. 47–48)

¹¹⁸ Ο κατάλογος αφορά αποκλειστικά αποφάσεις ΚΕΠΠΑ για την επιβολή περιοριστικών μέτρων. Η εφαρμογή των μέτρων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτεί επίσης την κατάρτιση κανονισμού του Συμβουλίου ή εκτελεστικού κανονισμού του Συμβουλίου κατά περίπτωση.

Λευκορωσία

Απόφαση 2012/36/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Ιανουαρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/639/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Λευκορωσίας (*EE L 19, 24.1.2012, σ. 31*)

Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου 2012/126/ΚΕΠΠΑ, της 28ης Φεβρουαρίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2010/639/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Λευκορωσίας (*EE L 55, 29.2.2012, σ. 19*)

Εκτελεστική απόφαση 2012/171/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2010/639/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Λευκορωσίας (*EE L 87, 24.3.2012, σ. 95*)

Απόφαση 2012/212/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/639/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Λευκορωσίας (*EE L 113, 25.4.2012, σ. 11*)

Απόφαση 2012/642/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Λευκορωσίας (*EE L 285, 17.10.2012, σ. 1*)

Βοσνία-Ερζεγοβίνη

Απόφαση 2012/158/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/173/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη (*EE L 80, 20.3.2012, σ. 17*)

Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό

Απόφαση 2012/811/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/788/ΚΕΠΠΑ για την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό (*EE L 352, 21.12.2012, σ. 50–53*)

Ακτή Ελεφαντοστού

Εκτελεστική απόφαση 2012/74/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 10ης Φεβρουαρίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2010/656/ΚΕΠΠΑ σχετικά με την ανανέωση των περιοριστικών μέτρων κατά της Ακτής Ελεφαντοστού (*EE L 38, 11.2.2012, σ. 43*)

Εκτελεστική απόφαση 2012/144/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 8ης Μαρτίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2010/656/ΚΕΠΠΑ σχετικά με την ανανέωση των περιοριστικών μέτρων κατά της Ακτής Ελεφαντοστού (*EE L 71, 9.3.2012, σ. 50*)

Απόφαση 2012/371/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 10ης Ιουλίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/656/ΚΕΠΠΑ σχετικά με την ανανέωση των περιοριστικών μέτρων κατά της Ακτής Ελεφαντοστού (*EE L 179, 11.7.2012, σ. 21*)

Αίγυπτος

Απόφαση 2012/159/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/172/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων λόγω της κατάστασης στην Αίγυπτο (*EE L 80, 20.3.2012, σ. 18*)

Απόφαση 2012/723/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/172/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων λόγω της κατάστασης στην Αίγυπτο (*EE L 327, 27.11.2012, σ. 44*)

Ερυθραία

Απόφαση 2012/632/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/127/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Ερυθραίας (*EE L 282, 16.10.2012, σ. 46*)

Δημοκρατία της Γουινέας (Κονακρί)

Απόφαση 2012/149/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 2012, που τροποποιεί την απόφαση 2010/638/ΚΕΠΠΑ για την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά της Δημοκρατίας της Γουινέας (*EE L 74, 14.3.2012, σ. 8*)

Απόφαση 2012/665/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2012, που τροποποιεί την απόφαση 2010/638/ΚΕΠΠΑ για την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά της Δημοκρατίας της Γουινέας (*EE L 299, 27.10.2012, σ. 45*)

Γουινέα-Μπισάου

Απόφαση 2012/237/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 2012, για την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων που απειλούν την ειρήνη, την ασφάλεια ή τη σταθερότητα της Δημοκρατίας της Γουινέας-Μπισάου (*EE L 119, 4.5.2012, σ. 43*)

Απόφαση 2012/285/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2012, για την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων που απειλούν την ειρήνη, την ασφάλεια ή τη σταθερότητα της Δημοκρατίας της Γουινέας-Μπισάου και για την κατάργηση της απόφασης 2012/237/ΚΕΠΠΑ (*EE L 142, 1.6.2012, σ. 36*)

Εκτελεστική απόφαση 2012/516/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2012/285/ΚΕΠΠΑ για την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων που απειλούν την ειρήνη, την ασφάλεια ή τη σταθερότητα της Δημοκρατίας της Γουινέας-Μπισάου (*EE L 257, 25.9.2012, σ. 20*)

Ιράν (ΟΜΚ-καθεστώς)

Απόφαση 2012/35/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Ιανουαρίου 2012, για τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (*EE L 19, 24.1.2012, σ. 22*)

Απόφαση 2012/152/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2012, για τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (*EE L 77, 16.3.2012, σ. 18*)

Απόφαση 2012/169/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (*EE L 87, 24.3.2012, σ. 90*)

Απόφαση 2012/205/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (*EE L 110, 24.4.2012, σ. 35*)

Απόφαση 2012/457/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 2ας Αυγούστου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (*EE L 208, 3.8.2012, σ. 18*)

Απόφαση 2012/635/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (*EE L 282, 16.10.2012, σ. 58*)

Απόφαση 2012/687/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, 6ης Νοεμβρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (*EE L 307, 7.11.2012, σ. 82*)

Απόφαση 2012/829/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (*EE L 356, 22.12.2012, σ. 71–77*)

Ιράν (καθεστώς ανθρωπίνων δικαιωμάτων)

Απόφαση 2012/168/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/235/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων λόγω της κατάστασης στο Ιράν (*EE L 87, 24.3.2012, σ. 85*)

Απόφαση 2012/810/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2012, για τροποποίηση της απόφασης 2011/235/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου για περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων λόγω της κατάστασης στο Ιράν (*EE L 352, 21.12.2012, σ. 49–49*)

Ιράκ

Απόφαση 2012/812/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2012, για την τροποποίηση της κοινής θέσης 2003/495/ΚΕΠΠΑ σχετικά με το Ιράκ (*EE L 352/54, 21.12.2012, σ. 54*)

Δημοκρατία της Μολδαβίας

Απόφαση 2012/170/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/573/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της ηγεσίας της Υπερδνειστερίας περιοχής της Δημοκρατίας της Μολδαβίας (*EE L 87, 24.3.2012, σ. 92*)

Απόφαση 2012/527/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/573/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της ηγεσίας της Υπερδνειστερίας περιοχής της Δημοκρατίας της Μολδαβίας (*EE L 263, 28.9.2012, σ. 44*)

Μιανμάρ / Βιρμανία

Απόφαση 2012/98/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/232/ΚΕΠΠΑ σχετικά με την ανανέωση των περιοριστικών μέτρων κατά της Βιρμανίας/Μιανμάρ (*EE L 47, 18.2.2012, σ. 64*) (άνευ αντικειμένου)

Απόφαση 2012/225/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/232/ΚΕΠΠΑ σχετικά με την ανανέωση των περιοριστικών μέτρων κατά της Βιρμανίας/Μιανμάρ (*EE L 115, 27.4.2012, σ. 25*)

Σομαλία

Απόφαση 2012/388/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/231/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά της Σομαλίας (*EE L 187, 17.7.2012, σ. 38*)

Απόφαση 2012/633/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/231/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά της Σομαλίας (*EE L 282, 16.10.2012, σ. 47*)

Συρία

Εκτελεστική απόφαση 2012/37/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Ιανουαρίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 19, 24.1.2012, σ. 33*)

Απόφαση 2012/122/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 54, 28.2.2012, σ. 14*)

Εκτελεστική απόφαση 2012/172/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 87, 24.3.2012, σ. 103*)

Απόφαση 2012/206/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 110, 24.4.2012, σ. 36*)

Εκτελεστική απόφαση 2012/256/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 126, 15.5.2012, σ. 9*)

Απόφαση 2012/322/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 165, 26.6.2012, σ. 45*)

Εκτελεστική απόφαση 2012/335/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 165 26.6.2012, σ. 80*)

Απόφαση 2012/420/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 196, 24.7.2012, σ. 59*)

Εκτελεστική απόφαση 2012/424/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 196, 24.7.2012, σ. 81*)

Εκτελεστική απόφαση 2012/478/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 16ης Αυγούστου 2012, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 219, 17.8.2012, σ. 21*)

Απόφαση 2012/634/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας (*EE L 282, 16.10.2012, σ. 50*)

Απόφαση 2012/739/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 29ης Νοεμβρίου 2012, για περιοριστικά μέτρα κατά της Συρίας και για την κατάργηση της απόφασης 2011/782/ΚΕΠΠΑ (*EE L 330, 30.11.2012, σ. 21*)

Κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ

Απόφαση 2012/150/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/872/ΚΕΠΠΑ για την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπόκεινται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων καταπολέμησης της τρομοκρατίας (*EE L 74, 14.3.2012, σ. 9*)

Απόφαση 2012/333/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2012, σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση της απόφασης 2011/872/ΚΕΠΠΑ (*EE L 165, 26.6.2012, σ. 72*).

Απόφαση 2012/686/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2012, περί τροποποιήσεως της απόφασης 2012/333/ΚΕΠΠΑ σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (*EE L 307, 7.11.2012, σ. 80*)

Απόφαση 2012/765/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 10ης Δεκεμβρίου 2012, σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση της απόφασης 2012/333/ΚΕΠΠΑ (*EE L 337, 11.12.2012, σ. 50–52*)

Τυνησία

Απόφαση 2012/50/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2012, για τροποποίηση της απόφασης 2011/72/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων λόγω της κατάστασης στην Τυνησία (*EE L 27, 31.1.2012, σ. 11*)

Απόφαση 2012/724/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2012, για την τροποποίηση της απόφασης 2011/72/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων λόγω της κατάστασης στην Τυνησία (*EE L 327, 27.11.2012, σ. 45*)

Ζιμπάμπουε

Απόφαση 2012/97/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 2011, που τροποποιεί την απόφαση 2011/101/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά της Ζιμπάμπουε (*EE L 47, 18.2.2012, σ. 50*)

Εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου 2012/124/ΚΕΠΠΑ, της 27ης Φεβρουαρίου 2011, για την εφαρμογή της απόφασης 2011/101/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά της Ζιμπάμπουε (*EE L 54, 28.2.2012, σ. 20*)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Δηλώσεις και ανακοινώσεις που εκδόθηκαν το 2012

Το 2012, εκδόθηκαν συνολικά 597 δηλώσεις και ανακοινώσεις, μεταξύ άλλων:

- **Δηλώσεις της ΥΕ εξ ονόματος της ΕΕ:** αποτυπώνουν την επίσημη θέση της ΕΕ και εκδίδονται υπ' ευθύνη της ΥΕ κατόπιν διαβούλευσης με τα κράτη μέλη. Όταν δεν υφίσταται επίσημη θέση, οι ανακοινώσεις αυτές συμφωνούνται από τα κράτη μέλη στο Συμβούλιο. Τις δηλώσεις αυτές μπορούν να προσυπογράψουν και τρίτες χώρες, εφόσον προσκαλούνται.
- **Δηλώσεις της ΥΕ:** χρησιμοποιούνται κυρίως κατόπιν γεγονότων που απαιτούν ταχεία αντίδραση από την ΕΕ και εκδίδονται υπ' ευθύνη της ΥΕ χωρίς επίσημη διαβούλευση με τα κράτη μέλη.
- **Ανακοινώσεις του εκπροσώπου της ΥΕ:** χρησιμοποιούνται συχνά για άμεση αντίδραση της ΕΕ στις περιπτώσεις όπου δεν είναι απαραίτητη η προσωπική ανάμειξη της ΥΕ.
- **Ανακοινώσεις της ΕΕ σε τοπικό επίπεδο:** χρησιμοποιούνται σχετικά με συγκεκριμένα τοπικά ή περιφερειακά ζητήματα.

Κατανομή ανά κατηγορία:

Κατηγορία	Αριθμός (ποσοστό % εντός παρενθέσεως)
Δηλώσεις της ΥΕ	62 (10%)
Δηλώσεις της ΥΕ	253 (42%)
Ανακοινώσεις του εκπροσώπου	200 (34%)
Ανακοινώσεις της ΕΕ σε τοπικό επίπεδο	82 (14%)
Σύνολο	597

Γεωγραφική κατανομή

Περιοχή	Ποσοστό
Αφρική	18%
Ασία	15%
Ανατολική Ευρώπη/Δυτικά Βαλκάνια	19%
Λατινική Αμερική	5%
Βόρεια Αφρική	16%
Μέση Ανατολή/Περσικός Κόλπος	19 %
Πολυμερές πλαίσιο/Βόρεια Αμερική	8%

Θεματική κατανομή

Κατηγορία	Αριθμός (ποσοστό % εντός παρενθέσεως)
Ανθρώπινα δικαιώματα	151 (25%)
Εκλογές/μεταρρύθμιση	96 (16%)
Συγκρούσεις/διαδικασίες σταθεροποίησης	151 (26%)
Συμβάντα στον τομέα της ασφάλειας	53 (9%)
Συγχαρητήρια/συλλυπητήρια μηνύματα	24 (4%)
Μη διάδοση	7 (1%)
Άλλα	111 (19%)
Σύνολο	597

Κοινές δηλώσεις

Συνολικά, η ΥΕ προέβη σε 25 κοινές δηλώσεις με άλλους Επιτρόπους:

Με τον Επίτροπο Fule	21
Με τον Επίτροπο Piebalgs	1
Με την Επίτροπο Reding	
Με την Επίτροπο Georgieva	1
Με τον Επίτροπο de Gucht	1
Με τον Επίτροπο Rehn	1
Σύνολο	25